

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200641

UNIVERSAL
LIBRARY

ಅಂಡಯ್ಯ ಮಹಾಕವಿ ಪ್ರಣೀತಂ

ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವಂ

ಪರಿಷ್ಕೃತ ತೃತೀಯ ಮುದ್ರಣಂ

ಕರ್ಣಾಟಕ ಕಾವ್ಯಮಂಜರಿಯ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಕಲಾನಿಧಿಯ
ಪ್ರವರ್ತಕರೂ ಪ್ರೊಫ್ರೆಸ್ಟೆರೂ ಆದ

ಮಂ|| ಆ|| ರಾಮಾನುಜಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರಿಂದ

ಪರಿಶೋಧಿತವಾಗಿ

ಅವರಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕವಿಚರಿತ್ರೆ, ವಿಮರ್ಶಾವಿಚಾರ,
ವಿಸ್ತೃತಟಿಪ್ಪಣಿ ಇವುಗಳೂಡನೆ

ಮಂ|| ಆಜಿ|| ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್, ಬಿ.ಎ., ಅವರಿಂದ

ಮೈಸೂರು

ಶ್ರೀ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ

೧೯೩೦

COPY RIGHT

First Edition in the Kavyamanjari Series

Second Edition as Supplement to the above

*Third Edition Revised with Enlarged Notes and
Critciisms.*

Registered According to Act. XXV of

BY

**The Publisher M. Aji. Narasimhachar, B.A.,
Kathvadipur Agrahar, Mysore.**

ಮೂರನೆಯ ಮುದ್ರಣದ ಭೂಮಿಕೆ.

ಈ ಉದ್ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕೀರ್ತಿಶೇಷರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಸ್. ಜಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೂ ನಾನೂ ಐದು ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸ್ವ ೧೮೯೩ ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಾಟಕ ಕಾವ್ಯಮಂಜರಿ ಎಂಬ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದೆವು. ಅನಂತರ ಸ್ವ ೧೮೯೬ ರಲ್ಲಿ ಆ ಐದು ಪ್ರತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಪುನಃ ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದೆವು. ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೂ ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣದ ಉಪೋದ್ಘಾತದಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ೩೪ ವರ್ಷಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತ ಬಂದರೂ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಾಳೆಯ ಮಾತೃಕೆಯೂ ಸಿಕ್ಕದೆ ಹೋದುದು ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯವಾಗಿದೆ. ಈಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾದ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯೂ ಕೂಡ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದರಿಂದಲೂ, ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರಿಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕವು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅನೇಕವೇಳೆ ಬರೆದು ಬರೆದು ಬೇಸರಿಕೆಯುಂಟಾದುದರಿಂದಲೂ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದವರು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪರಿಕ್ಷಾ ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಈಗ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದುದರಿಂದಲೂ ಈ ತೃತೀಯ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಕ|| ಖ|| ಘ|| ಎಂಬ ಇದರ ಮೂರು ಮೂಲಮಾತೃಕೆಗಳೂ ಬಹುಕಾಲವಾದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೋದುವು; ಆದುದರಿಂದ ಈ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಅಚ್ಚಾದ ಎರಡು ಮುದ್ರಣದ ಪ್ರತಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೂ, * ಗ|| ಎಂಬ ಮೂಲ ಮಾತೃಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೂ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲಾಕ್ಷರವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು * ಚಿಹ್ನೆವನ್ನು ಆಯಾ ಅಕ್ಷರಗಳ ಹಿಂದುಗಡೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಮೂರನೆಯ ಮುದ್ರಣದ ಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಯು ಎಲ್ಲಿ ಸಾಲದೆಂದು ತೋರಿತೋ ಅಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಯೂ ಎಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಂದು ತೋರಿತೋ ಅಲ್ಲಿ ಕಡಮೆಮಾಡಿಯೂ ಇದೆ. ಪೀಠಿಕೆಯ ಭಾಗವಾದ ಕವಿಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಾರ್ಹವಾದ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಗ್ರಂಥದ ವಿಮರ್ಶೆಯೂ, ಕವಿತ್ವದ ಮಹತ್ವವೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

September 1930.

M. A. Ramanuja Iyenger

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣದ ಉಪೋದ್ಘಾತ.

ಐದು ಪ್ರತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ,

ಮೈಸೂರು ವೆಸ್ಲಿಯನ್ ಮಿಷನ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಮಾಜಿ ಮುನಸಿ, ಮ|| ರಾ|| ಅನ್ನದಾನಿಭಟ್ಟರ ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೊಂದು. ಇದೇ ಕ|| ಪುಸ್ತಕ.

ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರವರ ಕಾಲೇಜು ಕನ್ನಡ ಮುನಸಿ, ಮ|| ರಾ|| ಕರಿಬಸಪ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಪ್ರತಿಗಳಿರಡು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಗ|| ಎಂದೂ, ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಘ|| ಎಂದೂ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದೆ.

ಕೇತನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮ|| ರಾ|| ರಾಮಣ್ಣನವರು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೊಂದು. ಇದಕ್ಕೆ ಖ|| ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಕೇತನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮ|| ರಾ|| ಗಂಗವಾಡಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ನರಸಿಂಹಯ್ಯನವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಸಮಗ್ರ ಪ್ರತಿಯಿತ್ತು. ಅಲ್ಲೇ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಸಂಪ್ರತಿಸಿ ನೋಡಲಾಯಿತು.

ಈ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಖ|| ಪುಸ್ತಕವು ಕ|| ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರತಿಯ ಹಾಗೆಯೂ, ಘ|| ಪುಸ್ತಕವು ಗ|| ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರತಿಯ ಹಾಗೆಯೂ ತೋರುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ದೊರೆತ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪುರಾತನ ಪ್ರತಿಯು ಬಹುಶಃ ೬೦-೭೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಬರೆದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟವರಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ನಾವು ಬಹಳ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರುತ್ತೇವೆ.

ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣದ ಉಪೋದ್ಘಾತ.

ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣವು ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ದೊರತಿದ್ದ ೫ ಪ್ರತಿಗಳಿಂದಲೇ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಅವುಗಳಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆ ಯಾವ ಪ್ರತಿಗಳೂ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.

ಪಾಠಾಂತರಗಳು ಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಸಾಕರ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥದ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಶಿಥಿಲಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆ ಅಕ್ಷರಗಳ (*) ಈ ವಿಧವಾದ ಒಂದು ಹೂ ಹಾಕಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಕಥಾಸಾರವು ಅಸಮಗ್ರವೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದುದರಿಂದ ಪುನಃ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ವೃತ್ತಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಆಯಾ ಪದ್ಯಗಳ ಕೆಳಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಉಚಿತವೆಂದು ಕಂಡು ಬಂದುದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅನುವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಭಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವಶ್ಯಕವಾದುದನ್ನಿಟ್ಟಿದೆ. ಟಿಪ್ಪಣವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಸಾಲದೆಂದು ತೋರಿತೋ ಅಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಸಿಯೂ, ಎಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಎಂದು ತೋರಿತೋ ಅಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಯೂ ಇದೆ.

S. G. N.

24th June, 1896.

M. A. R.

ಸಂಕೇತಗಳ ವಿವರಣೆ.

ಕವಿಚರಿತ್ರೆ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಕಥಾಸಾರ, ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ

ಸಂಖ್ಯೆಗಳು—ಗ್ರಂಥಸ್ಥ ಗದ್ಯಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು.

ಶ. ಶಾ—ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ.

ಶ. ದ—ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ.

ವ್ಯಾ—ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ.

ಧಾ—ಧಾತು.

ಪ್ರ—ಪ್ರಯೋಗಾಂತರ, ಅಥವಾ ಸಮಾನಾರ್ಥಕಪ್ರಯೋಗ.

ಕ. ಶ—ಕರ್ಣಾಟಕಶಬ್ದಮಂಜರಿಯೆಂಬ ನಿಘಂಟು.

ಧ್ವ—ತದ್ಧವ. ಉದಾಹರಣೆ. ಬಲ್ಲಹ-ಧ್ವ-ವಲ್ಲಭ. ಎಂದರೆ ವಲ್ಲಭಶಬ್ದದ ತದ್ಧವರೂಪ ಬಲ್ಲಹ ಎಂದರ್ಥ.

ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣದ ಪೀಠಿಕೆ

ಕವಿಚರಿತ್ರೆ—

ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನ ಹೆಸರು ಅಂಡಯ್ಯನು. ಈತನು ಅಂಡಯ್ಯನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಸಾಂತ, ಗುಮ್ಮಟ, ವೈಜಣರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನಾದ ಸಾಂತನ ಮಗನು (೧೦) ಈತನ ತಾಯಿ ಬಲ್ಲವ್ವ (೧೧) ಈತನು ಜೈನಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು. (೧೨) ಈತನು ತನ್ನ ತಾತನನ್ನು “ಲೆಕ್ಕಿಗರ ಪಿರಿಯಂ” ಎಂದೂ (೯), ತನ್ನನ್ನು “ಲೆಕ್ಕಿಗರರಸಂ” (೧೦) ಎಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈತನು ಗ್ರಂಥಾಂತ್ಯದ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗುರು, ಬಿರುದು ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಈ ಗ್ರಂಥಾವತರಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡನಾಡನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೂ (೧೯), ಗ್ರಂಥಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥವು. “ಗೋಸಣಿ ವಾಙ್ಮನಮಿದು ರಾಯನ ನಾಳ್ಳಳೊ ಲಿರ್ಕ್ಕಿ ನಿಚ್ಚಮುಂ” (೨೪೮) ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಿಂದಲೂ, ಕನ್ನಡ ಮಾತು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡದೇಶವೇ ಈತನ ದೇಶವಾಗಿರಬಹುದು. ಈ ಕವಿಯು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ರನ್ನನನ್ನೂ, ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಗ್ಗನನ್ನೂ, ೧೩ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೇಶಿರಾಜನ ಮಾವನಾದ ಜನ್ನನನ್ನೂ (೪) ಹೊಗಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಜನ್ನನ ಸಮಕಾಲಿಕನಾದ ಕೇಶಿರಾಜನ ತಂದೆಯಾದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥದ ೨೨೭, ೨೨೯, ೨೪೦ನೆಯ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕವಿಯು ೧೩ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅದಿಯಲ್ಲಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಈ ಕವಿಯಿಂದ ಉದ್ಭವ ಕವಿಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಣ್ಣಮಯ್ಯನು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನಿಗಿಂತ ಅಧುನಿಕನೆಂದು ಮೇ|| ರೈಸರವರು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಈತನು ರಚಿಸಿದ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈತನ ಕವಿತಾಶೈಲಿಯು ಬಹಳ ಸರಳವಾಗಿದೆ. ಈತನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಪದಗಳ ಮೈತ್ರಿಯು ಬಹಳ ರಮಣೀಯವಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಂಥಪ್ರಶಸ್ತಿ—

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದೂ ಅದುದರಿಂದಲೇ ಸಂಪನ್ನೇ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಕವಿಗಳು ಮಿಶ್ರಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದರೆಂದೂ ಕೆಲವರು ಅಕ್ಷೇಪಿಸಿದಂತೆಯೂ, ಅದು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತೋರಿಸಲು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಈ ಕವಿಯು ರಚಿಸಿದಂತೆಯೂ ಪ್ರವಾದವಿದೆ.† ಅದರಂತೆಯೇ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಸಂಸ್ಕೃತಪದಗಳ ಮಿಶ್ರವಿಲ್ಲದೆ ದೇಶ್ಯಪದಗಳಿಂದಲೂ, ತದ್ಭವ ಪದಗಳಿಂದಲೂ ವಿರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ “ಕಬ್ಬಿಗರಕಾವ” “ಮದನವಿಜಯ” “ಕಾವನ ಗೆಲ್ಲ” “ಸೊಬಗಿನ ಸುಗ್ಗಿ” ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳುಂಟು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನ ವಿಜಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದರಿಂದ “ಮದನವಿಜಯ” ಅಥವಾ “ಕಾವನ ಗೆಲ್ಲ” ವೆಂದೂ, ಕವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಅಪವಾದವು ಇದರಿಂದ ಹೋದುದರಿಂದ “ಕಬ್ಬಿಗರಕಾವ” (ಎಂದರೆ ಕವಿಗಳ ರಕ್ಷಕ) ಎಂದೂ, ಬಹಳ ರಮ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ “ಸೊಬಗಿನ ಸುಗ್ಗಿ” ಎಂದೂ ಹೆಸರು ಬಂದಿರಬಹುದು.

ಉದಯಾದಿತ್ಯಾಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ “ಗದ್ಯದ ಪದ್ಯದ ಮಿಶ್ರದೆ | ಹೃದ್ಯಂ ಚಂಪೂಸಮಾಖ್ಯಕಾವ್ಯಂ”

ಎಂಬ ಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇದು ಚಂಪೂಪ್ರಬಂಧ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಾಸ ವಿಭಾಗವಿಲ್ಲ. ಈ ಗ್ರಂಥದ ೩೦೮ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಶಬ್ದಾನುರಾಸನದಲ್ಲಿಯೂ, ೧೪, ೨೨, ೨೪, ೩೫, ೪೨, ೯೮ ನೆಯ ಪದ್ಯಗಳು ಅಭಿನವವಾದಿವಿದ್ಯಾನಂದನ ಕಾವ್ಯಸಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಉದಾಹರಿಸಿವೆ.

† ಈಚೆಗೆ ನನಗುಂಟಾಗಿರುವ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ೧, ೫, ೧೧ ಪದ್ಯಗಳ ಅರ್ಥವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

ತೃತೀಯಮುದ್ರಣ— ವಿಮರ್ಶೆ.

ಕವಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ, ಅವನ ಗ್ರಂಥದ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಂತರ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯವೆಂಬ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಸಹಾಯವು ಬೇಕು. ಅಂಡಯ್ಯಕವಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಆತನ ಗ್ರಂಥವನ್ನಾಗಲಿ ಕವಿಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸ್ಮರಿಸಿಲ್ಲ. ಅಂಡಯ್ಯನು ಇನ್ನಾವ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಿರುವನೋ ಅದ್ಯಾಪಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಈತನ ಸಮಾಚಾರವೇ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಅಂತರ ಪ್ರಮಾಣವೊಂದರಿಂದಲೇ ಯಚ್ಚ ಯಾವಚ್ಚ ಈತನ, ಮತ್ತು ಈ ಗ್ರಂಥದ ವಿಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈತನ ಈ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಅದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ನೋಡೋಣ.

ಮೊತ್ತಮೊದಲು ಪ್ರಕೃತಗ್ರಂಥದ ನೇಯ್ಗೆಯ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡೋಣ.

ಈ ಕಾವ್ಯವು “ ಕಾವನಗೆಲ್ಲ ” ಅಥವಾ “ ಮದನವಿಜಯ ” ವಾದುದರಿಂದ, ಗ್ರಂಥಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕವಿಯು (೧) ಮನ್ಮಥನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ರೂಪವಾದ ಮಂಗಳವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅನಂತರ (೨) ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ, (೩) ವಾಙ್ಮಯಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಅಧಿದೇವತೆಯಾದ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈವರೆಗೆ ಮಂಗಳಾಶಾಸ್ತ್ರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬಳಿಕ (೪) ತನಗೆ ಅದರ್ಶಪ್ರಾಯರಾದ ಕನ್ನಮಯ್ಯ, ರನ್ನ, ಗಜಗ, ಅಗ್ಗಳ, ಜನ್ನಿಗರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ, ಅವರವರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಹತ್ವಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತರಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಂಟೆಂದು ತನ್ನ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪಠಿಸುವವರಿಗೆ (೫) ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

ಅಮೇಲೆ ೫ ರಿಂದ ೮ ರ ವರೆಗೆ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ತಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ೫ ರಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿನ ಎಕ್ಕಸರಕ್ಕೆ ಸಾವ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ “ಕೊಂಕೂ,” “ಬರ್ದುನುಡಿಯೂ,” “ಓಜಿಯೂ” ಉಂಟೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅರ್ಥಾತ್ ತಾನು ಸ್ಮರಿಸಿದ ಕವಿಗಳ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೆಮ್ಮೆಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ೬ ರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಗಾಂಭೀರ್ಯವೂ, ಬಂಧಗೌರವವೂ, ಉತ್ತಮಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಲು ಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣವೂ ಉಂಟೆಂದು ರತ್ನಕ್ಕೆ ಸಾವ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಸಕಲರಿಗೂ ಅದರಣೀಯವಾಗದೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ೭ ರಲ್ಲಿ “ಕನ್ನಡದೊಳ್ಳಿನ ನುಡಿಗೆ” ತನ್ನ ಗ್ರಂಥವು ದೃಷ್ಟಾಂತವೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ಯದ ೩೪೮ ರಲ್ಲಿ “ದೋಸದ ಮಾತು ಪೊರ್ದದೆನೆ ಬಲ್ಲವರಗ್ಗದ ಕನ್ನಡಂಗಳಿಂ | ಬಾಸಣವಾಗೆ ಪೆಡ್ಡೆನೊಲವಿಂ ನೆಜ್ಜಿ ಕಬ್ಬಿಗರೊಪ್ಪೆ ನಾಡೆಯುಂ ||” ಎಂದು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಪುನಃ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಈವರೆಗೆ ತನ್ನ ಲೇಖನಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ, ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ಹೊಗಳಿಕೊಂಡದ್ದಾಯಿತು.

ಆ ಬಳಿಕ ಏತತ್‌ಗ್ರಂಥಪ್ರತಿಸಾದ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ೯ ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪಿತಾಮಹನಾದ ಅಂಡಯ್ಯನ ಸಜ್ಜನಿಕೆಯನ್ನು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ತೋರಿಸುವಂತೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮಾ ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇರಬೇಕಾದ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆತನಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ. ೧೦, ೧೧ ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಂದಿರು, ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಇವರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ತಾನೂ ತನ್ನ ತಾತನ ಹಾಗೆ “ಲೆಕ್ಕಿಗರರಸ”² ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ೧೨ ರಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಲು ತನಗೆ

1, 2 ಈ ಪದಗಳ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ೫ನೆ ಪದ್ಯದ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿ.

ಅರ್ಹತೆಯುಂಟೆಂದೂ, ೧೩ ರಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಜನಭಕ್ತಿಯುಂಟೆಂದೂ, ಜನ ನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಭಕ್ತಿಯಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ತನಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಸಂಪತ್ತು ಬಂದಿ ತೆಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಅಮೇಲಿ ೧೪ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಈಗ್ರಂಥವು ಏತದ್ವಿಷಯಕವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮ ನ್ಮಥನ ಪರಿವಾರಗಳಾದ “ಎಳಗಿಳಿವಿಂಡು,” “ಮಿಳಿದಾರ್ಡುವ ತುಂಬಿಯ ಬಂಬಲು”, “ ಕೆಂದಳಿಗಗಳ ತೊಂಗಲ್ ” “ ನಡೆನೋಡುವ ಪೆಂಡಿರ ನೋಟಂ”, ಮಾಂದ್ಯಶೈತ್ಯಸೌರಭ್ಯಗಳುಳ್ಳ “ತೆಂಬೆಲರ್”, “ ತಿಂಗಳ ಸಿರಿ” ಇವು ಹೇಗೆ ಜನಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವುವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅವುಗಳ ಬೆಂಬಲವುಳ್ಳ ಕಾವನ, ಕಾಮನ ಎಂದರೆ ಮನ್ಮಥನ ಜಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿರೂಪವಾದ ಕಬ್ಬಂ, ಈ ಕಾವ್ಯವು ಸಮಸ್ತರನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಿ ಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಆ ಮೇಲೆ ೧೫, ೧೬ರಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಾವತಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾನೆ.

೧೫ರಲ್ಲಿ “ಮುನ್ನಿನ ಪೆಂಪನಾಳ್” ಪಂಪಾದಿಕವಿಗಳು “ಸಕ್ಕದಂ ಬೆರಸಿದಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಮಂ ಬಗೆಗೊಳಿ ಪೇಟಲಾಣರ್ ” ಎಂ ದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಬೆರಸದೆ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಬಲ್ಲರು, ಆದರೂ ಅದನ್ನು “ ಬಗೆಗೊಳಿ ಪೇಟಲಾಣರ್ ” ಎಂದೂ, “ ಅದು ಮಾತನಾ ಡಿದವೋಲ್ ” ಎಂದರೆ ಅಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ, ಹೃದಯಂಗಮ ವಾಗಿಯೂ “ಅಂದವನಾಳ್ವರೆ” ಸಹೃದಯರನ್ನು ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರ ಳಿಟ್ಟು ವಿಸ್ಮಯಪಟ್ಟು ತಲೆದೂಗಿಸುವಂತೆ ಬರೆಯಬಲ್ಲ ಕವಿತಾಸಾಮ ಥ್ಯವು ಇವನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಾರಲ್ಲಿಯೂ “ ದೊರಕೊಳ್ಳದು ” ಎಂದು (೧೬ ರಲ್ಲಿ) “ ಬಲ್ಲವರ್ ”—ಈ ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ತಾನು ಕೇಳಿ, ಅವರ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಸಲಿಸಲು “ ಅಚ ಗನ್ನಡಂ ಬಿಗಿವೊಂದಿರೆ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವನೊಲವಿಂದೊರೆದೆಂ ”

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.¹ ಹಿಂದೆ ೪, ೮, ೧೫ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡ ಅತಿಶಯ ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತಿರಿಗಿ ಹೇಳಿ, ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಳಕೊಳ್ಳುವಂತೆ “ನನೆವಿಲ್ಲ ಬೀರಮಂ” ಮುಂದಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿ “ಪೇದ್ವಂ” ಎಂದು ೧೭ ರಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಗ್ರಂಥಪ್ರತಿಪಾದ್ಯವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದ್ದಾನೆ.

೧೭ರಿಂದ “ಕನ್ನಡಮೆನಿಪ್ಪಾ” ನಾಡಿನ ಸೊಬಗನ್ನು ೨೬ರ ವರೆಗೆ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿ, ಅವರ ಪ್ರಧಾನಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ “ಪೂವಿನ ಪೊಬಲ್” ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬರಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಆ ಮೇಲೆ ೨೯ರಿಂದ ಆಪೊಳಲನ್ನು ಬಳಸಿದ ವನವನ್ನು ೩೩ರ ವರೆಗೆ ವರ್ಣಿಸಿ, ಅಮೇಲೆ ೩೫ರಲ್ಲಿ ಆವನವನ್ನು ಬಳಸಿದ “ಪೊಂಗೋಂಟಿ” ಯಿಂದೊಳಗೆ ರಾಜಿಸುವ “ರಾಯಬೀದಿ” ಯನ್ನೂ, ೩೬ರಲ್ಲಿ “ರನ್ನವಸರ” ವನ್ನೂ, ೩೭ರಲ್ಲಿ “ಕಂಚುಗಾಱರ ಪಸರ” ವನ್ನೂ, ೩೮ರಲ್ಲಿ “ಸೀರೆ ವರದರ ಪಸರ” ವನ್ನೂ, ೪೦ರಲ್ಲಿ “ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿಯರ ಕೇರಿ” ಯನ್ನೂ, ೪೨-೩ರಲ್ಲಿ ಸೂಳೆಗೇರಿಯನ್ನೂ, ೪೪ ರಲ್ಲಿ ಅಪಟ್ಟಣದ ಸಂಪತ್ಸಮ್ಮದ್ಧಿಯನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿ, ೪೫ರಿಂದ ೫೧ರ ವರೆಗೆ ಆಪೊಳಲಿಗೆ ಅರಸಾದ “ನನೆಯಂಬನ” ಪ್ರತಾಪಾದಿಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ, ಅನಂತರ ಅವನು ಹೀಗೆ ಅರಸುಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ “ಬಂದುದು ಬಸಂತಂ” ಎಂದು ೫೨ ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ, ವಸಂತಋತುವಿನ ಸೊಬಗನ್ನು ೫೩ರಿಂದ ೬೨ರವರೆಗೆ ವರ್ಣಿಸಿ, ಬಳಿಕ ವಿರಹತಾಪದಿಂದ ಬಳಲಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ೬೩-೭೧ ರ ವರೆಗೆ ಮಾಡಿರುವನು. ಅವಸಂತಋತುವಿನಲ್ಲಿ ನನೆಯಂಬನು ತನ್ನ ಕೆಳೆಯನಾದ ನಗೆಗಾರನನ್ನು ಬರಿಸಿ, ತಾನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಒಬ್ಬ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ೭೩ ರಿಂದ ೮೦ರ ತನಕ ವರ್ಣಿಸಿ ಹೇಳುವನು. ಅದಕ್ಕೆ ನಗೆಗಾರನು “ಕನಸಿದು ನನ್ನಿ, ನಿನಗೆ ಒಬ್ಬ ಕನ್ನೆ

1. ಈ ಪದ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮುಂದೆ ವಿಚಾರಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ.

ಬೇಗದೆ ಸಾರ್ವಳು ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಸುತ್ತಲೂ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ತಿ ಸಿದ್ದ ವನವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು “ ಇದು ಹಾಗಿರಲಿ, ಎದುರಿಗಿರುವ ವನದ ಸೊಗಸನ್ನು ನೋಡು (೮೫) ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬ ತೋಟಗಾರನು ಅವನದ ಸೊಂಪನ್ನು ಬೀರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು “ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಾದ ಬನಮಂ ನೋಡಲ್ವೆಯ್ಕು ” ಮೆಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಲು, (೯೧) ನನೆಯಂಬನು ಹೊರಡುವನು. (೯೨) ಪೆಂಡಿರ ತಂಡವೂ, (೯೩) ಚೆನ್ನೆಯರೂ, (೯೪) ಬಿಂಕಗಾರ್ತಿಯರೂ, (೯೬) ಚಿಲ್ಲಗಾರ್ತಿಯರೂ, ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹೊರಡುವರು. (೯೭) ತಣ್ಣಾಳಿಯ ವರ್ಣನೆ. ನಗೆಗಾರನು ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಎಳಗಾಂಗು, ದಾಳಿಂಬ, ತಾವರೆ ಗೊಳ, ಬಳ್ಳಿಮಾವು, ಕೊಸಗು, ಸಂಪಗೆ, ಇರವಂತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ವರ್ಣನೆ ಯಿಂದ ಆ ವನವು ಪಟ್ಟಣದಂತಿರುವುದೆಂದು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾ ತೆರಳುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ—ಒಂದು ಮಾವಿನ ಮರದ (ಅದರ ವರ್ಣನೆ ೧೧೧ ರಲ್ಲಿ) ಕೆಳಗೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಕಾಣುವನು. ಅವಳ ವರ್ಣನೆ (೧೧೨). ಅವಳು ತಾನು “ ಸಗ್ಗದಾಕೆ, ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನಂತರ ನನೆಯಂಬನು ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ, “ ನೀವು ಯಾರು ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ತಾನು ಅಪ್ಸರಸ್ತೀ, ಈ ವನವನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದವಳು ಎಂದು ಹೇಳಲು ; ಅದಕ್ಕೆ ತಾನು ಹಿಂದೆ ಈ ತೋಟವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಇದೆ, ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ “ ನೀಮೆನಗೆ ಪೇಟ್ಟುದು ” ಎಂದು (೧೧೩) ಕೇಳಲು ; ಅವಳು ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ತೊಡಗುವಳು.

ಆ ಕಥೆ ಏನೆಂದರೆ :—

ಕಂಪಿನ ಪೊಂಬಲಿಂಬ ಬೀಡಿನ ವರ್ಣನೆ (೧೧೪). ಕರ್ವುವಿಲ್ಲನು ನೆಲನನಿತಂ ಗೆಲ್ಲು ಅದನ್ನು ಆಳುವನು (೧೧೫). ಆತನ ನಚ್ಚಿನ ಪೆಂಡತಿ ಯಾದ ಇಚ್ಚಿಗಾರ್ತಿಯ ವರ್ಣನೆ (೧೧೬). ಅವರಿವರ ಅನುರಾಗ, ವಿಹಾರ (೧೧೭-೧೨೫) ಅವರ ಓಲಗಸಾಲೆ (೧೨೬-೧೨೯), ಜೊನ್ನ ಮ

ನುಣ್ಣು ಪಕ್ಕಿಯೆಂಬ ದೂತಿಯ ವರ್ಣನೆ (೧೩೦) ಅವಳು ಬಂದುದನ್ನು ತೆಂಬೆಲರ್ ಅರಿಕೆನಾಡಿ ಒಡಗೊಂಡು ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬರುವನು (೧೩೧), ಕಾವನ ಓಲಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಎಳವೆಂಡಿರ್, ಸಱುಮಿಂಡಿಯರ್, ಬರ್ದೆಯರ್ ಇವರ ವರ್ಣನೆ (೧೩೨-೧೩೪) “ ನೋವ್ವುರ ಕಣ್ಣೆ ನೆಲೆವೀಡಾವ ನನೆ ವಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲಹನ ” ಸೊಂಪಿನ ವರ್ಣನೆ (೧೩೬-೧೪೨). ಆ ಸೊಂಪಿಗೆ ಬೆಕ್ಕಸವಷ್ಟು ಇಂಗದಿರ್ಗಳಂ ಕಾಣ್ಕೆಗೊಟ್ಟು ಜೊನ್ನವಕ್ಕಿಯು ಸ್ತುತಿಸಿ “ ಸಿವನೆಂಬ ದುಟ್ಟಗೊರವನ ” ದೌಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ, ಆ ಸಿವನು (೧೪೩-೮), “ ಪೆಱಿಯಂ ಬಾಳ್ವಲೆವಿಡಿದಂ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಂ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳೆ ಬಲ್ಲಿ ” ರೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಲು ; ಕಾವನ ಮುನಸಿನ ವರ್ಣನೆ (೧೫೦-೬). ಆಗ ಕೆಲದೊಳಿದ್ದ ಬಸಂತನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು (೧೫೬-೯). ಆ ಮಾತನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ, ತೆಂಗಾಳಿಯೆಂಬ ದೂತನಂ ಕರೆಸಿ, ನೀನು “ ಗೊರವನಲ್ಲಗೆ ಪೋಗಿ ನಮ್ಮ ಪೆಱಿಯಂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾ ” ಎಂದು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸುವನು. ಶಿವನ ಓಲಗದ ವರ್ಣನೆ (೧೬೧-೮). ಶಿವನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಬೀರಗಣೇಸರು (೧೬೧) ಜತಿಗಳು, (೧೬೨), ಇಂದ್ರ (೧೬೩), ಬಿದಿ (೧೬೪), ಸಿರಿಯರಸ (೧೬೫), ಇವರ ವರ್ಣನೆಗಳು.† ಅವರ ನಡುವಿದ್ದ ಕಱುಗೊರಲನ ವರ್ಣನೆ (೧೬೭-೮). ತೆಂಗಾಳಿಯೆಂಬ ದೂತನು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ “ ನಮ್ಮ ನನೆವಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲ ಹನು ನಿಮ್ಮ ಕೆಳೆತನಮಂ ಬಳೆಯಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವನು ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವನ “ ಬಲ್ಲನ್ನು ” ಹೊಗಳುವನು (೧೭೦-೫). “ ನೀಮಿರ್ವರುಂ ನಲ್ವಗೆಗೊಂಡೊಡೆ ಪೊನ್ನದು ಕಮ್ಮಿತಾದ ತೆಱಿಂ ” ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಿ, “ ಪೆಱಿಯ ಸೆಱಿಯಂ ಬಿಡುವುದು ಲೇಸು ” ಎನ್ನಲು ; ಮಾದೇವನು ಕಾವನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುವನು* (೧೭೯-೧೮೪), ಅದಕ್ಕೆ

† ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶಿವಾದಿಗಳು, ಇಂದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣ್ವಾದಿಗಳು ಇರುವರೆಂದು ವರ್ಣಿಸುವಂತೆ ಶಿವಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣ್ವಾದಿಗಳು ಇದ್ದರೆಂದು ಕವಿಯು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ದೂತನ ಉತ್ತರ-(೧೮೫-೧೮೬)* “ ಶಿವನು ಕಾಳೆಗವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಇದ್ದಾನೆ” ಎಂಬ ತೆಂಗಾಳಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕಾವನು “ ಮುಳಿಸಂ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿ” ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಬದರಿ (೧೮೯ ರಿಂದ ೧೯೨), ಗದ್ದುಗೆನೆಯ್ದು ಅಟ್ಟಹಾಸಮಾಡಿ (೧೯೪-೫); ಪಡೆಯೆಲ್ಲವೂ ಸನ್ನಾಹದಿಂದ ಬರಲಿ ಎಂದು ಬಸಂತಮೆಲ್ಲೆಲರ್ಗಗಳಿಗೆ ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿ, ತಾನೂ ವೀರಪವನಂಗೆಯ್ದು ಯುದ್ಧ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಪಡೆವೆರಸು ಅರಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಡುವನು. ಬಸಂತನು ಕಾವನಿಗೆ ಸೇನೆಯ ಸಂವರಣೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವನು (೨೦೧). ಕಾವನ ಪುಸಿವಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ತೇರು, ತುಳಿಲಾಳ—ಇವರ ವರ್ಣನೆ(೨೦೩-೬). ಕರ್ಬುವಿಲ್ಲನ ಪೆರ್ಬಡೆ (೨೦೭-೨೧೬)† ಕಾವನು ತನ್ನ ಪಡೆವೆರಸು “ ನಿಚ್ಚವಯಣಂ ಬರುತಿರ್ಪಾಗಳ” ಸಂದಿಸಿದ ಬೇಡವೆಂಡಿರಿಂದ ನೆರೆದ ಕಾಡನ್ನು ಸಿಂದಿಕ್ಕಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿ ಅರುಹಂತನೇಡ್ಗೆಯನ್ನು ಪಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಗ್ಗದ ಪೆಂಡಿರ ನುಣ್ಣುರಕ್ಕೆ ಎಳವುಲೆಗಳು ಆಲಿಸುತ್ತ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವ ತಪ್ಪಲುಳ್ಳ ಬೆಟ್ಟವು ಎದುರಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದು. ಬಸಂತನು ಅಲ್ಲಿರುವ ಜತಿಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವನು (೨೨೩-೫). ಅಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸಿಗೊಳಗಾದ ತಪಸ್ವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸವಣನ ವರ್ಣನೆ (೨೨೭). ಕಾವನು ಕಿಡಿಕಿಡಿವೋಗಿ “ ಎನಗಿದಿರಾಗಿ ನಿಲ್ವ ತವಸಿಗಳೊರ್ದರಂ ಕನಸಿನೊಳಂ ಕಂಡೆನಿಲ್ಲ. ಇವನಿಗೆ ತಕ್ಕುದಂ ಮಾಡುವೆನೆಂದು” ಕರ್ವು ವಿಲೈ ಕೈಯಂ ನೀಡಲು, ಅವನನ್ನು ಮಾರ್ಕೊಂಡು ಬಸಂತನು ಧರ್ಮೋ

* ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ೧೮೩ ರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಶಿವನು ಕಾವನ “ ಬೆಳ್ಳೊಡೆಯಾಗಸಳೆದ ಚಂದವಂ ಗಡ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಕಥಾಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅನುಚಿತವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

† ಕಾವನ ಪೆರ್ಬಡೆಯ ವರ್ಣನೆಯು ಸಹೃದಯರ ಹೃದಯನಾಡಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸದೆ ಬಿಡದು.

ಪದೇಶ ಮಾಡುವನು. (೨೨೯-೩೧) ಅವನ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಾವನು ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗಿ, ಆಡಿದ ಮಾತು (೨೩೩)¹ ಮುಂದಣಿ ಕಾಡಿನ ಹೃದ್ಯವಾದ ವರ್ಣನೆ (೨೩೪). ಕಾವನು ರನ್ನಗಲ್ಲಿಂಬ ಜಿಟ್ಟಿ ವನ್ನು ಕಾಣುವನು. ಅದರ ವರ್ಣನೆ (೨೩೫-೬) ಆ ಬಿಟ್ಟಿ ದ ವನಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಡನ್ನು ಬಿಡುವನು (೨೩೮). ಬಿಟ್ಟಿ ಬೀಡಿನ ವರ್ಣನೆ (೨೩೮). ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಿವನು ವೀರಭದ್ರನಿಗೆ ಕಾವನನ್ನು ತಾಗುವಂತೆ ಹೇಳಲು, ಅವನ ವೀರವಾದ (೨೪೦), ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕೂರಾಳಿನ ವೀರವಾದ (೨೪೧) ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ವೀರವಾದ (೨೪೨) ಇತರ ವೀರರ ವೀರವಾದಗಳು (೨೪೩-೨೪೬) ಆಗ “ಕಾವನ ಕಡುಗುದುರೆ ಪೊಲದಲ್ಲ ನಿಂದವರಂ ತಿವಿದುದು” ಎಂದು ಹೊಯ್ಸಾಗುವುದು (೨೪೭). ಆ ಪಡೆಯನ್ನು ತಾಗಲು ಶಿವನು ಒಂದು ಪುಸಿವಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವನು (೨೪೯). ಆ ಪುಸಿವಡೆಯೊಡ ಗೂಡಿ ಬೀರನು ಮಂಜುವೆಟ್ಟಿದಿಂ ಹೊರಡುವನು. (೨೫೦). ಶಿವನ ಸೇನೆಯ ವರ್ಣನೆ. (೨೫೧-೨೬೪)² ಪಡೆಗಳೆರಡೂ ತಾಗುವುವು (೨೬೫). ಮುಂದಕ್ಕೆ ೨೬೬ ರಿಂದ ೨೮೪ ರ ವರೆಗೆ ಯುದ್ಧವರ್ಣನೆ. ರಣರಂಗ ದಲ್ಲಿ ರಕ್ಕಸಿಯರು (೨೮೫). ನನೆವಿಲ್ಲನು “ಮಾಣಿಯನ್ನು” ತೋ ಳ್ಬಲದಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಓಡಿಸಿ, ಸೇನೆಯೊಡನೆ ವೇಗವಾಗಿ ಬಂದು ಮಂ ಜುವೆಟ್ಟಿವನ್ನು ಮೂವಳಸಾಗಿ ಮುತ್ತುವನು.³ (೨೮೮) ನನೆವಿಲ್ಲಾ ತನ ಮತ್ತು ಮುಕ್ಕಣ್ಣನ ಬಲಾಬಲವನ್ನು ನೋಡಲು ಮುಗಿಲೊಡ್ಡಿನ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವರು (೨೮೯). ಕಾವನ ತೋಳ್ಬ ಲವನ್ನು ತಿಳಿವೆವೆಂದು ಬಿಸುಗಣ್ಣೊ ರವನೂ, (೨೯೦) ಪಲಗಣ್ಣನಾದ

1. ಇಂದ್ರಿಯಜಯವನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ತಗಸ್ವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಮನ್ಮಥನ ಆಟೋ ಪವು ಕೆಂದದು, ಏಕೆ? ಅವರು ಆಶಾಪಾಶವನ್ನು ಕಿತ್ತಿಟ್ಟಿರುವರಲ್ಲವೆ?

ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಸವಣನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವ ರೀತಿಯು ಅಶ್ವತ್ಥಕರ ವಾಗಿದೆ.

1, 2, 3, ಈ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಇಂದ್ರನೂ (೨೯೧) ಸಿರೆವೆಣ್ಣರಸಾದ ವಿಷ್ಣುವೂ, (೨೯೨) ಸರಸತಿವರನಾದ ಬೊಮ್ಮನೂ (೨೯೩), ಬಂದಿರುವರು. ತನ್ನ ಸೇನೆಯೆಲ್ಲಾ ಕೆಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದರೂ ಬಗೆಯದೆಯೂ ತನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಬಿಡದೆಯೂ ಶಿವನೊಬ್ಬನೇ ನಿಲ್ಲುವನು (೨೯೬). ಆಗ ನನೆವಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲಹನು ಶಿವನನ್ನು ಮೂದಲಿಸಿ, “ ಇನ್ನಾದರೂ ಎಳವೆಷಿಯಂ ಬಿಟ್ಟುಬಾಳು ” ಎಂದು ಸುಡಿದು, ಜೋವೊಡೆದು, (ಅದರ ವರ್ಣನೆ ೩೦೦) ಅಲರ್ಗಣೆಗಳನ್ನು ಬಿಡುವನು. ಆ ಪೂಗೋಲ್ಲಗಳು ಬಂದು ಮುತ್ತುವ ಹೃದ್ಯವಾದ ವರ್ಣನಾ ವೈಖರಿ (೩೦೨-೩೦೭). ಆ ಅಂಬುಗಳು ಶಿವನನ್ನು ತಾಗಲು, ಶಿವನು **ಅರೆವೆಣ್ಣಾಗುವನು** (೩೦೮). ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಕಾವನ ಮೇಲೆ ಮುಗುಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಕರೆವರು. ಶಿವನು ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವನು. ಶಿವನ ಕೋಪೋದ್ರೇಕದ ಅನುಭಾವ (೩೧೦). ಕಾವನ ಪರಿವಾರವೆಲ್ಲವೂ ನಡುಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ, ಶಿವನು ಕನಲ್ದು, “ ಮುಂದೆ ನಿಂದು ಪಿರಿಯರೆಂಬುದಂ ಬಗೆಯದೆ, ಉರ್ಕಿಂದೆನ್ನೋಳ್ ಕಾದಿದೆ. ಅದಹುಂ ನಿನ್ನೋಪಳಂ ಕೂಡದೆ ಸೆಹರಣಿಯದಂತೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದೊಡಮಿದು ಕಾವನೆಂಬುದಂ ಮಹಿದಿರ್ ” ಎಂದು ಶಪಿಸುವನು (೩೧೨). **ನೆಲೆವೀಡಿನಲ್ಲಿ** ಎಂದರೆ ಕಂಪಿನ ಪೊಳಲಲ್ಲಿದ್ದ ಇಚ್ಛಿಗಾರ್ತಿಯು ಬಸಂತನ ಮೂಲಕ ಈ ಸವಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೂಛಿಹೋಗುವಳು. ಅವಳ ಹೃದ್ಯವಾದ, ವಿರಹವರ್ಣನೆ (೩೧೩-೩೧೮).

ಇಷ್ಟರವರೆಗೆ ಆ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿ ಆಮೇಲೆ “ ಶಿವನ ಸಾಪಂದಳೆದು ಬಂದ ನೀನು ಈ ಪೊಲಲಲ್ಲಿ ನನೆಯಂಬನೆಂಬರಸಾದೆ. ನಿನ್ನ ಶಾಪವು ಈಗ ತೀರಿತು. ಈ ತೋಟದಲ್ಲಿರುವ ಬಾಳೆ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಸೈನ್ಯವು ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಹಾರಿಹೋಗುವಳು (೨೧೯).

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಗಿಳಿಯು ಬೇಗ ಹೋಗಿ ಬಸಂತನಿಗೆ ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು (೩೨೦). ಅದನ್ನು ಬಸಂತನು ತಳಿವನೆಯಲ್ಲಿ ನಲ್ಲ

ನನ್ನು ನೆನೆದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇಚ್ಛಿಗಾರ್ತಿಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ (೩೨೧), ಮುಕ್ತಾಂಗನನ್ನು ಗೆದ್ದ ನಮ್ಮೊಡೆಯನು ಬರುವನು ಎಂದು ನಿಸ್ಸಾಳವನ್ನು ಹೊಡೆಯಿಸಲು, ಇಚ್ಛಿಗಾರ್ತಿಯು ಚಿನ್ನೆಯರೈರಸು ಬಸಂತನೊಡಗೂಡಿ ಕಾವನನ್ನು ಇದಿಗೊಳ್ಳುವಳು (೩೨೪). ಇಚ್ಛಿಗಾರ್ತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಸಂಯೋಗದ ವರ್ಣನೆ (೩೨೮-೩೩೧) ಈ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯಮರ्याದೆಯಿಂದ ಕಾವನ ಅವಯವ ಸೌಷ್ಟವ ಸೌಂದರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಲೋಕಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನೂ ನಿರೂಪಿಸಿ ತನ್ನ ಕವಿತಾಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿರುವನು. ಪತಿಪತ್ನಿಯರ ದೃಷ್ಟಿಸಂಯೋಗ ವರ್ಣನೆ (೩೩೨). ಬಸಂತನೇ ಮುಂತಾದವರಿಂದ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಮಾವೆಂಬ ಆನೆಯನ್ನೇರಿ, ತನ್ನ ಪೊಳಲನ್ನು ಪೊಕ್ಕು ಬೀದಿಗೊಂಡು ಬರುವಲ್ಲಿ ನಗರದ ನಾರಿಯರು ಮಾಡಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂದು ರತಿಕಾಮರ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡುವರು. ಅವರ ಅನುಭಾವಾದಿಗಳ ವರ್ಣನೆ (೩೩೪-೩೪೦) ಆ ಮೇಲೆ ಕರುಮಾಡದ ಮುಂದಣ ಓಲಗ ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವನು ರತಿವೆರಸು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ (೩೪೧), ನೀರೆಯರು ಮುತ್ತಿನ ಸೇಸೆಯನ್ನು ಇಕ್ಕುವರು (೩೪೨), ಆರತಿಯೆತ್ತುವರು (೩೪೩). ಅನಂತರ ಕಾಮನೂ ಬಸಂತನೂ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಹೃದ್ಯವಾಗಿ (೩೪೪) ನಿರೂಪಿಸಿ, ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪೂರೈಸುವನು. (೩೪೫).

ಆ ಮೇಲೆ ೩೪೬ ರಿಂದ ೩೪೯ ರವರೆಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ತಾನು ಮೊದಲು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದ ಅತಿಶಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಹೇಳಿ, ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇದರಲ್ಲುಂಟೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವನು. ೩೪೬ರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಗಾಂಭೀರ್ಯವೂ, ಉತ್ತಮ ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣವೂ (ವ್ಯಂಗ್ಯ, ಉಪಮೋತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾದಿಗಳು), ಬಂಧಗೌರವವೂ (ಶಬ್ದಗುಣ, ಅರ್ಥಗುಣ) ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಸಹೃದಯರನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸಿದುದ

ರಿಂದ, ಅವರು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ, ಇದಕ್ಕೆ “ಸೊಬಗಿನ ಸುಗ್ಗಿ” (ಎಂದರೆ ಸುಗ್ಗಿ ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಾಣುವಂತೆ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕವಿ ತಾವನಿತೆಯ ಸೌಂದರ್ಯಾದಿಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾದುದರಿಂದ) ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ “ಸೊಬಗಿನ ಸುಗ್ಗಿ” ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆಂದೂ, ೩೪೭ ರಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಪೆಜಿಯೂ, ಅರೆಮೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯೂ ಇರುವ ಸಹಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನಾಲೋಚಿಸಿ, ಪುರಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಧಾರವೂ ಸಿಕ್ಕದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಕಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪನೆಮಾಡಿ ಮದನವಿಜಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿರುವನೋ ! ಎಂಬ ಬಲವು-ಆನಂದವು ಹೃದಯವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಲು ಪರವಶರಾಗಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಜ್ಞರು ಇದಕ್ಕೆ “ಮದನವಿಜಯ” ಎಂಬ ಹೆಸರು ಅತ್ಯತಿಶಯವಾಗಿ ಸಲ್ಲುವದೆಂದು ಆ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆಂದೂ, (೩೪೮) ರಲ್ಲಿ “ಬಲ್ಲವರು” ಈ ಗ್ರಂಥವಿಚಾರವಾಗಿ “ದೋಸದ ಮಾತು ಮೊದಲು” ಎಂದು ಹೇಳುವಹಾಗೆಯೂ, ಕಬ್ಬಿಗರು ಒಲವಿಂ (ಪ್ರೀತಿಸಿ) ಒಪ್ಪುವ ಹಾಗೆಯೂ, ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ “ಬಾಸಣಮಾಗೆ” “ಮಾತನಾಡಿದ ಮೋಲ್” ಆಗುವಂತೆ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದನೆಂದೂ ಹೇಳುವನು. ಮತ್ತು “ಗೋಸಣೆ ಮೀಡುವನ್ನಂ” ಬಹು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಡೆದು, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ನಡೆಯಾಡುವ ಕನ್ನಡದೇಶದ ರಾಯನ ಎಂದರೆ (ಏಕವದ್ಭಾವಮಾಡಿ) ಅರಸರ ನಾಡುಗಳಲ್ಲ, “ದೇಸೆಯ ಗೊತ್ತು, ಜಾಣ್ಣುಡಿಯ ತಾಯ್ವನೆ,” “ಮಣ್ಣೊರುಳೇಡಿ” ಎಂಬ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲಿ ! ಎಂದು ಹಾರೈಸುವನು. ೩೪೯ ರಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಜೈನ ಮತಪ್ರವಿಷ್ಟನಾದುದರಿಂದ ಅರುಹಂತನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಸೂಚಕವಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಆತನು ಜಿನಧರ್ಮವಲಂಬಿಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿಯೂ ಸಮುದ್ರವೂ ಇರುವವರೆಗೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡಲಿ ! ಎಂದು ಮಂಗಳಾಚರಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ಗ್ರಂಥಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವನು.

ಗ್ರಂಥಾತ್ಮ್ಯ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ “ಕಾವನ ಗೆಲ್ಲ” ಎಂಬ ಹೆಸರೇ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಉಚಿತವೆಂಬ ಭಾವವನ್ನು “ಮೆರೆಯು ತಿರ್ಪುದು” ಎಂಬ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಸೂಚಿಸುವನು.

ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಈ ಗ್ರಂಥ ವಿಷಯವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಾಪರ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಚರ್ಚೆಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನನಗಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಯಥಾಮತಿ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಆಶಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟ ಗ್ರಂಥದ ನಯನಪ್ರಕಾರದಿಂದಲೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವವು. ಆದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಳಗೆ ವಿಚಾರಮಾಡುವೆನು.

ಅವುಗಳಲ್ಲಿ (೧) ಕವಿಯ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರೇನು? (೨) ಅವನಿದ್ದ ನಾಡು ಯಾವುದು? (೩) ಅವನಿಗೆ ರಾಜಾಶ್ರಯವಿದ್ದಿತೆ? (೪) “ಕಬ್ಬಿ ಗರಕಾವ,” ಎಂಬುದು, ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರೇ? ಅಥವಾ ಕವಿಯ ಬಿರುದೇ? (೫) “ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ” ಎಂದರೆ ಅರ್ಥವೇನು? ಯಾವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದೆ? (೬) ಕವಿಯ ಮತವಾವುದು? ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

(೧) ಕವಿಯ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರು—ಕವಿಯ ಹೆಸರು ಆಂ ಡಯ್ಯನೋ ಅಂಡಯ್ಯನೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯವು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ೯ ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ “ಲೆಕ್ಕಿಗರಪಿರಿಯನೆನಿಸಾಂಡಯ್ಯಂ” ಎಂದೂ, ೧೧ರಲ್ಲಿ “ಲೆಕ್ಕಿ ಗರರಸನೆಸೆವಾಂಡಯ್ಯಂ” ಎಂದೂ ಮೂರು ಮಾತೃಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವೆ. ಗ|| ಮಾತೃಕೆಯಲ್ಲಿ “ಪಿರಿಯನೆನಿಸಂಡೆಯ” “ಎಸೆವಂಡೆಯ” ಎಂದಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪಾಠಗಳ ಪ್ರಕಾರ “ಎನಿಸ+ಅಂಡಯ್ಯ” “ಎಸೆವ+ಅಂಡ ಯ್ಯ” ಎಂದೇ ಪದಚ್ಛೇದವಾಗಬೇಕು. ಗ|| ಮಾತೃಕೆಯನ್ನು ನುಸರಿಸಿ “ಎನಿಸ+ಅಂಡೆಯ” (ಅಂಡಯ್ಯ), “ಎಸೆವ+ಅಂಡೆಯ” ಎಂದು ಪದಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಬೇಕು. ಅಂಡಯ್ಯ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಲೇಖಕರು

ಅಂಡೆಯ ಎಂದು ಒರೆಯುವುದುಂಟು. ಅಂಡಯ್ಯ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅಂಡ+ ಅಯ್ಯ; (ತಮಿಳುಭಾಷೆಯನ್ನು ನುಸರಿಸಿ) ಅಳಿದ ಸ್ವಾಮಿ ಎಂದರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಲೂ ಅಂಡವು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ತಮಿಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಿದೆ. ಅಂಡಯ್ಯ ಎಂದರೆ ಅಂಡಕ್ಕೆ+ಅಯ್ಯ-ಪತಿ, ಬ್ರಹ್ಮ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೈನರಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ, ಬರ್ಮಪ್ಪ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳು ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಅಳಿದ ಸ್ವಾಮಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿಡುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅಂಡಯ್ಯನೆಂಬುದೇ ಕವಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಹೆಸರಾಗಿರಬಹುದು. ಮೂರು ಮಾತೃಕೆಗಳ ಮೇಲುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಡಯ್ಯ ಎಂದಿದ್ದುದರಿಂದ ಅಂಡಯ್ಯನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನೇ ಕವಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

(೨) **ಕವಿಯ ನಾಡು**—ಕವಿಯು ತನ್ನ ನಾಡಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಗ್ರಂಥೋಪೋದ್ಘಾತವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದನಂತರ “ ಒರೊಂದೆಡೆಯ ” ಎಂದು ಆರಂಭಿಸಿ (೧೮), “ ಗಾಳಿ ತೀಡುತ್ತಿ ಕುಂ ” (೨೪) ಎನ್ನುವವರೆಗೆ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಸಹಜಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿಯೂ, ಈ ಮಧ್ಯೆ ೧೯ರಲ್ಲಿ “ ಕನ್ನಡಮೆನಿಪ್ಪಾನಾಡು ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇರುವುದರಿಂದಲೂ, ಗ್ರಂಥಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಮಬಸಂತರು ಸುಖವಾಗಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ವರ್ಣಿಸುವ ೩೩೪ ನೆಯ “ ಬಿಳಿ ಯನನೆಯ....” ಎಂಬ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ವರ್ಣನೆಯೇ ರೂಪುಗೊಂಡಂತಿರುವುದರಿಂದಲೂ ; ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು “ ಗೋಸಣಿ ಮೀಡುವನ್ನು ಮಿದು ರಾಯನ ನಾಜ್ಕಳೊಳೆ ನಿಚ್ಚುಮುಂ ” ಎಂದು ಹಾರೈಸಿ ಮುಗಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೂ ; ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡನುಡಿ ಹೇಗಿರಬೇಕು ? ಕಾವ್ಯವು “ ಜಾಣ್ಣುಡಿಯ ತಾಯ್ವನೆ ” ಹೇಗೆ ಆಗಬೇಕು ? “ ನುಣ್ಣುರುಳೇಡ್ಲ ” ಯಾಗಲು(ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯ ಆಶಯಗಳನ್ನೊಳಕೊಂಡು ಮೆರೆಯಲು) ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೇಯಬೇಕು ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ನಿದರ್ಶಕವಾಗಿ ತನ್ನ

ಈ ಕಾವ್ಯವು ನೇಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದಲೂ—ಕನ್ನಡ ನಾಡೇ ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡಬಾಸೆ ನಡೆದಾಡುವ ನಾಡೇ ಈತನ ದೇಶ ವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವಿಸಂವಾದಿಯಾಗಿ “ರಾಯನ ನಾಡು ಕೊಳ್ಳು” ಎಂದು ಕವಿಯ ಮಾತೂ ಇದೆ. **ರಾಯ** ಎಂಬುದು ಕನ್ನಡದೇಶವನ್ನು ಆಳುವ ಅರಸರ ಬಿರುದೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಕವಿಯು ಇದ್ದುದು ಇಂಥ ನಾಡೆಂದೂ, ಅವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ರಾಜನೇ ಆ ನಾಡನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನೆಂದೂ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಹೇಳಲು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಧಾರವೂ ಇಲ್ಲ.

(೩) **ಕವಿಗೆ ರಾಜಾಶ್ರಯವಿದ್ದಿತೆ?**—ಕವಿಯು ತನಗೆ ರಾಜಾಶ್ರಯವಿತ್ತೆಂದು ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ತನಗೆ ರಾಜಾಶ್ರಯ ವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥದ ಆದ್ಯಂತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಹೇಳದೆ ಇರನು. **ರನ್ನ ಜನ್ನ**ರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ ಕವಿಯು, ಆ ಮಹಾಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಶೋಭೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತರಲು ಯತ್ನಿಸಿ ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ತಂದ ಕವಿಯು, “ಪೊನ್ನನಿಕ್ಕದೊಡೆ ಪರ್ಬುದು ಬಳ್ಳಿ” ಎಂಬ ಮರ್ಯಾದೆಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ರಾಜನ ಬಹುಮಾನವಿದ್ದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಮಹತ್ವ ಹುಟ್ಟು ವುದೆಂದು ಬಲ್ಲ ಕವಿಯು, ತನಗೆ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯರಾಗಿದ್ದ **ರನ್ನಜನ್ನ**ರಂತೆ ತನಗೆ ರಾಜಾಶ್ರಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡೇ ಇರುವನು. ತಾನೊಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕವಿಯಾದುದರಿಂದ ತನ್ನ ಲೇಖನಿಯ ಬಲದಿಂದಲೇ ತನಗೆ ಮಹತ್ವವು ಬರಬೇಕೆಂದು ನಂಬಿ, ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹತ್ವವನ್ನು ೫, ೬, ೭, ೮ ರಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಿ, ಅನಂತರ ತನ್ನ ವಂಶವನ್ನು ಹೇಳಿ, ತನಗೆ ಶೃಂಗಾರಕಾವ್ಯವನ್ನು ಒರೆಯಲು ಯೋಗ್ಯತೆವುಂಟೆಂದೂ ೧೨ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ, ತದನಂತರ ಅರುಹಂತನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಸಂಪಲ್ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕಟಾಕ್ಷವು ತಾನಾಗಿಯೇ ಒದಗುವುದು, (ಎಂದರೆ ತಾನು ಜಿತಮತಪ್ರವಿಷ್ಟನು, ತನಗೆ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ

ಸಂಪತ್ತುಂಟು) ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಈತನಿಗೆ ರಾಜಾಶ್ರಯವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು “ದೇಸೆಯ ಗೊತ್ತು, ಜಾಣ್ಣುಡಿಯ ತವರ್ಮನೆ, ನುಣ್ಣುರುಳೇಡ್ಲ” ಯಾಗಿ ತಾನು ಬರೆದಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಶ್ಲಾಘಿಸುವ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಕನ್ನಡನಾಡೇ ತವರ್ಮನೆಯಾಗಿರಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಆ ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನಂಥ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕನ್ನಡ ಕಬ್ಬಿಗನಿಗೂ ತನ್ನ ಕನ್ನಡಗಬ್ಬವು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯು ಸಹಜವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವುದರಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ವ್ಯವಹಾರಭಾಷೆಯಾಗಿರುವ, ರಾಯನೆಂಬ ಸಾಂಕೇತಿಕನಾಮವುಳ್ಳ ರಾಜರ ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕನ್ನಡಕಾವ್ಯವು “ನಿಚ್ಚುಮುಂ ನಿಲೈ” ಎಂದು ಕೋರುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. “ನಾಬ್ಬಳೊಳ್” ಎಂಬ ಬಹುವಚನ ಪ್ರಯೋಗವಿರುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ದೇಶಭಾಷೆಯಾಗಿರುವ ಕನ್ನಡದೇಶಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಎಂದರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರಲಾಗಿ ಕವಿಯು ಇದ್ದುದು ಇಂಥ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಭಾಗ, ಅವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ರಾಜನು ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ಭಾಗ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವು? ಊಹೆಯ ಮೇಲೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಎಲ್ಲಿ ನಿಲುಕಡೆ ಉಂಟು? ಇವನಿಗೆ ರಾಜಾಶ್ರಯವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ರಾಜಾಶ್ರಯವಾಡಿಯೇ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಬಂದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅರುಹಂತನ ಕೃಪಾಲಬ್ಧವಾಗಿ ಸಂಪತ್ತು ತನಗೆ ಬಂದಿತೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವನಲ್ಲ.

(೪) ಕಬ್ಬಿಗರಕಾವ ಎಂಬುದು ಕವಿಯ ಬಿರುದೇ ಅಥವಾ ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರೇ? ಎಂಬ ವಿಚಾರ—ಕವಿಗೆ ಕಾವ (ಅಥವಾ ಅದರ ತತ್ಸಮ) ಕಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಇದ್ದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ೧೬ ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿರುವ “ಕಾವನ ಕಬ್ಬಮದಾರನಾದೊಡಂ” ಎಂದಿದೆಯಲ್ಲಾ ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಾವನ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಕವಿಯ

ಎಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ; ಕಾವನ ಎಂದರೆ ಮನ್ಮಥನ ವಿಷಯವಾದ ಎಂದೇ ಅರ್ಥಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಕಾವ್ಯವು ಶೃಂಗಾರ ಕಾವ್ಯವೂ, ಮನ್ಮಥನ ಗೆಲ್ಲದ ವರ್ಣನೆಯಾಗಿಯೂ ಇರುವುದು. ಆದ ಕಾರಣ ಕವಿಯು ಗ್ರಂಥಾದಿಯಲ್ಲಿ “ ನನೆವಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲಹಂ ಎನ್ನ ಜಾಣ್ಣು ಡಿಗೆ ಮೆಯ್ಯಿರಿಯಂ ಈಗೆ ! ” ಎಂದು ವಸ್ತುನಿರ್ದೇಶಾತ್ಮಕವಾದ ಮಂಗಳವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆಮೇಲೆ ೫ ರಿಂದ ೮ ರ ವರೆಗೆ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವು ಇಂಥ ಮಹತ್ವವುಳ್ಳದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಬಳಿಕ ೯ ರಿಂದ ೧೩ ರ ತನಕ ತನ್ನ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆಮೇಲೆ ೧೪ ರಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಹೊರಟು, ಅಲ್ಲಿ ರಸಿಕರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವ ಎಳಗಿಳಿವಿಂಡು, ಮಿಳಿದಾರ್ಡುವ ತುಂಬಿಯ ಬಂಬಲು, ಕೆಂದಳಿ ಗಂಗಳ ತೊಂಗಲು, ನಡೆನೋಡುವ ಪೆಂಡಿರ ನೋಟ, ಪೂವಿನ ಪೊಸಗಂಪಿ ನೊಳ್ ಪೊರೆದು ತೀಡುವ ತೆಂಬಲರ್ ಎಂಬ ಉಪಮಾನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅವುಗಳಂತೆ “ ಕಾವನ ಕಬ್ಬಂ ” ಯಾರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಾನೆ ಅಪಹರಿಸದು ? ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಉಪಮಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ಜಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸಾಧನಗಳಾಗಿರುವುವು. ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳ ಸಮಷ್ಟಿಬಲದಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ “ ಕಾವನ ಕಬ್ಬಂ ” ಎಂದರೆ ಮನ್ಮಥನ ವಿಷಯವಾಗಿ, ಮನ್ಮಥನ ಪ್ರತಾಪವನ್ನು ಮೆರೆಯಿಸುವ ಕಬ್ಬ-ಕಾವ್ಯ ಎಂದೇ ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕು ; ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕಾಮನೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವೆಂದು ಅರ್ಥಮಾಡುವುದು ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಮನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಮನ್ಮಥವಿಷಯಕವಾದ ಎಂದರ್ಥವನ್ನೇ ಏಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ? ಎಂದರೆ—ತನ್ನ ಕವಿಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಕಾಮನೆಂಬ ಹೆಸರಿತ್ತೆಂದು ಕವಿಯು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳದೆ ಕಾಮನೆಂದು ತಟ್ಟನೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವನೆ ? ಹೇಳಿ. ಲೋಕ

ದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿರುವರೇ? ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ, ಮುಂದಣ ೨ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಾನು ಇಂಥ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಹೇಳಿರುವನು. ಅವುಗಳ ಮುಂದಣ (೧೭) ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ “ಸಿಂಗರಮೇಡ್ಗಯಂ ಪಡೆಯೆ....ನನೆವಿಲ್ಲನ ಬೀರಮನೊಲ್ದ ಪೆಡ್ವನಾಂ | ತಿಂಗಳ ಸೊಂಪು ಗುಂಪು ವಡೆದೆಣ್ಣೆ ಸೆಗಂ ಪರಿಗೊಂಡುದೆಂಬಿನಂ ||” ಎಂದು ಹಿಂದೆ ೧೪ ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯನ್ನೇ “ನನೆವಿಲ್ಲನ ಬೀರಮಂ ಪೆಡ್ವನಾಂ” ಎಂದು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. “ನನೆವಿಲ್ಲನ ಬೀರಮಂ” ಎಂಬುದರ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನೂ, “ಕಾವನ ಕಬ್ಬ” ಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ “ತಿಂಗಳ ಸಿರಿ” ಎಂಬ ಉಪಮಾನವನ್ನೂ, “ತಿಂಗಳ ಸೊಂಪು ಗುಂಪುವಡೆದು....” ಎಂದು ಇಲ್ಲಿರುವುದನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿರಿ,

ನಮ್ಮ ಕವಿಗೆ ಕಾಮನೆಂದೂ ಆತನಿಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತನಾದ ರಾಜನಿಗೆ “ಕಬ್ಬಿಗರಕಾವ” ಎಂದು ಹೆಸರು ಇಲ್ಲವೆ ಬಿರುದು ಇತ್ತೆಂದು ಹೇಳದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ೧೭ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿರುವ “ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವನೊಲವಿಂದೊರೆದೆಂ—ದೊರೆದೆಂ” ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಕಲ್ಪನೆ ಹೇಗೆ? ಎಂದರೆ ಅದನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದು. ನಾನು ಹಿಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕಾವ್ಯನಯನ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ೧೧ನೆಯ ಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿಯು ತನಗೆ ಕಾಮನೆಂಬ ಹೆಸರಿತ್ತೆಂದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ; “ಕಾವನ ಕಬ್ಬಂ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಾಮ ವಿಷಯವಾದ ಎಂದರ್ಥವನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿಯಾದರೋ “ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವ” ನೆಂದು ಕವಿಯ ಸ್ನೇಹಿತರು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಬಿರುದೆಂದೂ, ಕವಿಯು ತನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಆ ಬಿರುದನ್ನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಅರೋಪಿಸಿರುವನೆಂದೂ ಇದೆ. ಇಂಥ ಅಸದೃಶವಾದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಅವರ ನಿರೀಕ್ಷೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಪೂರ್ವಕವಿಗಳ

ಮೇಲೆ ಆರೋಪಿತನಾದ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯರೂಪ ದೋಷವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದುದರಿಂದ “ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವ ” ಎಂದರೆ ಕವಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದವನು ಎಂಬ ಬಿರುದು ಈತನಿಗೆ ಸಲ್ಲುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ “ ಬಲ್ಲವರು ” ಎಂದರೆ ಸ್ನೇಹಿತರು ಕೊಟ್ಟರೆಂದು ಹೇಳಲು ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅವಕಾಶ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ೫ ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ “ ಪಲರೆಲ್ಲರ ತಿರ್ದಿದೀ ಕಬ್ಬಂ ಎಂತಪ್ಪಂಗಂ ಕೊರಲೊಳ್ಳದೇ ” ಎಂದೂ, ೭ ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ “ ಕನ್ನಡದೊಳ್ಳಿನ ನುಡಿಯಂ ಮುನ್ನಿಡುಪೊಳೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುದು ಚದುರಂ ” ಎಂದೂ, ೮ ರಲ್ಲಿ “ ಸೊಗಯಿಸ ಕಬ್ಬಮಂ ಕಬ್ಬಿಗರಲ್ಲದೆ ಮೆಚ್ಚುರ ” ಎಂದೂ, ೧೮ರಲ್ಲಿ “ ಬರ್ದಿಂಗೊಳಗಾದ ಮಾತಮರೆ ಬಲ್ಲವರಾ ಎನೆ ಪೇಡ್ವನಾಂ ” ಎಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಾಂತ್ಯದ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ “ ಬಲ್ಲವರಗ್ಗದ ಕನ್ನಡಂಗಳಿಂ | ಬಾಸಣಮಾಗೆ ಪೇಡ್ದನೊಲವಿಂ ಕಬ್ಬಿಗರೊಪ್ಪೆ ” ಎಂದು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾನಿರ್ವಾಹವನ್ನು ಉದ್ಘೋಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವನೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಕಬ್ಬಿಗರಾದ ಬಲ್ಲವರು ಈತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆಂದು ನಿರ್ಧರವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಕವಿಗೆ ಯಾವ ರಾಜಾಶ್ರಯವು ಇರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಯಾವ ರಾಜನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಕವಿಯು ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದುದರಿಂದಲ್ಲವೆ ತನಗೆ ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯವೂ ಈ ಬಿರುದೂ ಬಂದಿತೆಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತಾನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಬಿರುದನ್ನೇ ಅದಕ್ಕೆ ನಿರೂಪಕವಾದ ಹೆಸರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ತನಗೆ ತನ್ನ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಸೂಚಕವಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪುಂಸ್ವಾರೋಪನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆ ಹೆಸರನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಆಗಲ್ಲವೆ “ ಕಬ್ಬಿಗರಕಾವನೊಲವಿಂ ದೊರೆದಂ ” ಎಂಬ ಪಾಠಕ್ಕೆ ಕಬ್ಬಿಗರಕಾವನು + ಒಲವಿಂದೆ + ಬರೆದಂ - ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟನು,* ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟನು ಎಂದಾಗಲಿ,

* ಅಕರ್ಮಕ ಧಾತುವನ್ನು ಸಕರ್ಮಕವಾಗಿಯೂ, ಸಕರ್ಮಕ ಧಾತುವನ್ನು ಕರ್ಮಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಥೇ ಪ್ರಥಮಾ ಎಂಬ ವ್ಯಾಕರಣಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಸರಿಸಿ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವನೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಒರೆದೆಂ ಎಂದಾಗಲಿ, “ಕಾವ ನೊಲವಿಂದೊರೆದೆಂ” — ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವನಾದ ನಾನು ಅವರ ಬಯಕೆಯಂ ಸಲಿಸಲು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು (ಅಧ್ಯಾಹಾರ) ಒರೆದೆಂ-ಬರೆದೆನು ಎಂದಾಗಲಿ ಅರ್ಥವಾಗಿ “ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವನೊನವಿಂದೊರೆದೆಂ-ದೊರೆದೆಂ” ಎಂಬ ಪಾಠದ್ವಯಕ್ಕೂ ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವನೆಂದು ಬಲ್ಲವರು ತನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಬಿರುದನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಕವಿಯೇ ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು; ಇಲ್ಲವೆ ಬಲ್ಲವರೇ ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಈ ನನ್ನ ಊಹೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಲು ಗ್ರಂಥಾಂತ್ಯದ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ “ಕಾವನ ಗೆಲ್ಲಂ ಮೊಱಿಯುತಿರ್ಪುದು” ಎಂಬ ಕವಿವಾಕ್ಯ ವಿದ್ದರೂ, “ಕಾವನ ಗೆಲ್ಲ” ವೆಂದು ಹೆಸರು ರೂಢಿಗೆ ಬಾರದೆ “ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವ” ವೆಂಬ ಹೆಸರೇ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಯಾವದೊಂದು ಬಾಹ್ಯಪ್ರಮಾಣ, ಅಂತರಪ್ರ ಮಾಣಗಳ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ “ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವನೆಂಬ ರಾಜನ ಒಲವಿಂದ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವನಾದ ಕವಿಯು ಬರೆದೆನೆಂದು” ಹೇಗೆ ಅರ್ಥಮಾಡಲಾದಿತು. ಸುಮ್ಮನೆ ಊಹೆಯ ಮೇಲೆ ಅರ್ಥಮಾಡಲಾದೀತೆ ?

(೫) ೧೬ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿರುವ “ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ” ವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಏನು ಅರ್ಥ ? ‘ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ’ ಎಂಬಲ್ಲಿ ‘ಅಚ್ಚ’ ಎಂಬುದು ಅಚ್ಚ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದದ ತದ್ಭವರೂಪವಾಗಿದೆ. ಅಚ್ಚ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇತರ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದ, ಶುದ್ಧವಾದ, ಮನೋಹರವಾದ ಎಂಬ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಯೋಗಾಂತರ—“ಅಸಮಸಂಸ್ಕೃತಗಳಿನ್ನಚ್ಚಗನ್ನಡದೊಳ್” ಶ. ದ. ೯೬, ಅಚ್ಚವೆಳ್ಳಿಂಗಳ್—ಶ. ದ. ೧೩೪. ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ನೀರನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದರೆ ಕಾಲುಷ್ಯವು ಹೋಗಿ ನೀರು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗುವಂತೆ ತದ್ಭವವೂ-ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಮಾರ್ಪಾಡಾದ ಸಂಸ್ಕೃತವೂ, ಸಂಸ್ಕಾರಮಾಡಿ

ದರೂ ನೈಜರೂಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವ ಸಮಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದವೂ ದೇಶ್ಯಶಬ್ದಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಬರಲು ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವುವೆಂದೂ, ಅದುದರಿಂದ ಅವು ಕನ್ನಡಶಬ್ದಗಳೇ ಆಗುವುವೆಂದೂ, ಅಥವಾ ತನ್ನ ನೈಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತದ್ಭವರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಕಸರು ಕಾರ್ಕಶ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ಮೃದುವಾಗಿ, ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ, ಶ್ರಾವ್ಯವಾಗುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವು ಅಚ್ಚಗನ್ನಡವಾದುವು ಎಂದು ಕವಿಯು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ತದ್ಭವಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ, ಸಮಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಹೇರಳವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಹಾನಿಯನ್ನು ಕವಿಯು ತಂದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

(೬) ಈ ಕವಿಯ ಮತವೇನು?—ಈ ಗ್ರಂಥದ ನಯನಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಕವಿಯು ಜೈನನೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಬೇರೆ ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಆಧಾರವಿಲ್ಲ. ಜೈನಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶಃ ವೈದಿಕಕಾವ್ಯವೊಂದನ್ನೂ, ಲೌಕಿಕಕಾವ್ಯವೊಂದನ್ನೂ ಬರೆಯುವ ಪದ್ಧತಿಯುಂಟು. **ರನ್ನ, ಜನ್ನ, ಪಂಪ, ಅಭಿನವಪಂಪ, ನೇಮಿ** ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿರಿ. ಅವರಂತೆ ಸಮರ್ಥನಾದ ಆಂಡಯ್ಯನೂ ಒಂದು ವೈದಿಕಕಾವ್ಯವನ್ನೂ ಬರೆದಿರಬಹುದು. ಅವನ ವೈದಿಕಕಾವ್ಯವು ಇನ್ನೂ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಜೈನಕವಿಗಳು ಲೌಕಿಕಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮತಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳದೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಪಂಪ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಜೈನಕವಿಗಳ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಆಂಡಯ್ಯನೂ ಜೈನಮತೋಪದೇಶಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೂ ಕಾಮಮೂಲಕವೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ವೇದವೂ ಅದನ್ನೇ ಉದ್ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೇ ಕಾವ್ಯರಸಜ್ಞರು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳೂ ಕೂಡ ಕಾಮನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೆಂದು

ಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ಕಾಮನ ಬಾಣದ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಪತ್ನಿಯಾದ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿಯೂ, ವಿಷ್ಣುವು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಎದೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಶಿವನು ಶರೀರಾರ್ಧದಲ್ಲಿಯೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವರೆಂದು ವರ್ಣಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಇರುವುದು. ಜೈನರು ಶ್ರವಣನೊಬ್ಬನೇ ಕಾಮನ ಬಾಣಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗದೆ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕಾಮನನ್ನು ಜಯಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಕಾಮನ ಗೆಲ್ಲವನ್ನು ಹೇಳಲು ಹೊರಟ ಕವಿಯು ಜೈನನಾದುದರಿಂದ ಮೊದಲು ಕಥಾನಾಯಕನಾದ ನನೆವಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲಹನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ, ಅನಂತರ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಜಯಕೊಡಲಿ (ಸರ್ವಾಯವಾಗಿ ಎಮ್ಮಂ ಪೊರೆಗೆ) ಎಂದು ಮೊದಲು ಸ್ಮರಿಸಿರುವನು. ಮನ್ಮಥನು ಜೈತ್ರಯಾತ್ರಿಗಾಗಿ ಹೊರಟ ಸಂದರ್ಭದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಮಧ್ಯೇ ಒಂದು ಬೆಟ್ಟದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೊರಟಂತೆಯೂ, ಅಲ್ಲಿ ತಪಸ್ವಿಗಳು ಕಾಮನನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೂ, ಅವರ ತಪೋಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಮೃಗಾದಿಗಳು ಸ್ವತಸ್ಸಿದ್ಧವಾದ ವೈರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ವೈತ್ರಿಯಿಂದಲೂ ಶಾಂತಿಯಿಂದಲೂ ಇದ್ದಂತೆಯೂ ವರ್ಣಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಅವರ ಮೇಲೆ ಮನ್ಮಥನು ಕುಪಿತನಾದಂತೆಯೂ, “ಮಿತಾತ್ ತ್ರಾಯತೇ ಇತಿ ಮಿತ್ರಃ” ಎಂಬ ಮರ್ಯಾದೆಯಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರನಾದ ಬಸಂತನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ (೨೨೯-೨೩೧) ಧರ್ಮೋಪದೇಶಮಾಡಿದಂತೆಯೂ, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಾಮನು ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗಿ “ಮುಂದೆ ತಿಸುಳಿಯಂ ಗೆಲ್ವುದರ್ಕೆ ಮುಡಿಗಿಕ್ಕುವಂತೆ ನಿಡುಗೈಗಳಂ ಮುಡಿಗಿಕ್ಕಿ ನಡೆದಂ” ಎಂದೂ ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮೋಹಗೊಳಿಸಿ ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮನ್ಮಥನಿಗೂ ಜಗತ್ಸಂಹಾರಕನಾಗಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಶಿವನಿಗೂ ನಡೆದ ಘೋರಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಲು ಮನ್ಮಥನಿಂದ ಪರಾಜಿತರಾದ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಇಂದ್ರ

ಬಿಸುಗಣ್ಣೊರವರು ಮುಗಿಲೆಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದರೆಂದು (೨೮೯-೨೯೨ ರಲ್ಲಿ) ಹೇಗೆ ಭಾರತ, ರಾಮಾಯಣ, ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತಗಳ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಾದಿಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಿರುವರೋ, ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿಯು ಹೇಳಿರುವನು. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ಶಿವನ ಪಾರಿಷದರಲ್ಲ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಾದಿಗಳು ಇದ್ದರೆಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ಪ್ರತಿನಾಯಕನಾದ ಶಿವನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣ್ವಾದಿಗಳು ಇದ್ದರೆಂದು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ವಾಹನಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಬಿಸುಗಣ್ಣೊರವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೇಳದೆ ಬಿಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ದಿಕ್ಪಾಲಕರಿಗೆ ದೇವ ತಾತ್ವ ವ್ಯವಹಾರವಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಬಿಸುಗಣ್ಣೊರವನು ಕಾವನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ “ ಈಸನು ” ಬೇರೆ ಆಗಲಾರನು. ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಈಶಾನನೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಮತ್ತು ಶಿವನು ಕೂಡ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ವಶನಾಗಿ ಕಾಮನಿಗೆ ಪರವಶನಾದುದರಿಂದ ಪೌರಾಣಿಕರಂತೆ ಕವಿಯು ಶಿವನು ಕಾಮನನ್ನು ತನ್ನ ಫಾಲನೇತ್ರಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಮಾಡಿದನೆಂದೂ, ಬಳಿಕ ರತಿಯ ಮೊರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಶರೀರಿಯಾಗಿ ದರ್ಶನಕೊಡುತ್ತಿರು ಎಂದು ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಿದನೆಂದೂ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳದೆ, ತಾನು ಜೈನನಾದುದರಿಂದ ಕಾಮನ ಬಾಣದ “ ಕೋಳ್ಗೆ ” ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಪುಂಸ್ತ್ವವನ್ನೂ ಕೂಡ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಶಿವನು “ ಅರೆವೆಣ್ಣಾಗಿ ” (ಅರೆವಾಸಿ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ) ಹೋದನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ ನಿಲ್ಲಿಸದೆ, ಶಾಪಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಶಾಪವು ಕೂಡ “ ಪಿರಿಯರೆಂಬುದಂ ಬಗೆಯದೆ ಎನ್ನೊಳ್ ಕಾದಿದೆ ; ನಿನ್ನೊಪಳಂ ಕೂಡದೆ ಪೆರರಜಿಯದಂತೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದೊಡಂ ನಾಲ್ ಕಾವನೆಂಬುದಂ ಮುಡಿದಿರ್ ” ಎಂದು. ಇದರಿಂದ ಶಿವನಿಗೆ ಕಾವನನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು ಶಕ್ತಿಸಾಲದೆ ಹೋಗಿ, ಬಡವನು ಕೋಪಕ್ಕೀ

ಡಾಗಿ ತುಟಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ “ಕೆಲವು ಕಾಲ ಪತ್ನಿಯಿಂದಗಲಿರು” ಎಂದು ಹೇಡಿತನದಿಂದ ಅಲ್ಪಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಕವಿಯು ತಿಳಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ಕಾಮನಿಗೆ ಶಾಪವಿಮೋಚನವಾಗಿ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಸಮಾಗಮವಾಯಿತೆಂದೂ ಹೇಳಿರುವನು. ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿ ನೋಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ವೀರಜೈನನೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ಯದ ಮಂಗಳದಲ್ಲಿ “ಅರುಹಂತಂ ನಲ್ಮಯಿಂ ಮಾಡ್ಕ ಬೇಡಿದುದಂ ತನ್ನಿವಟ್ಟಿಗರ್ಗೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿಯೂ ಇದ್ದಾನೆ.†

ಮಹಾಕವಿ ಆಣ್ಡಯ್ಯಪ್ರಣೀತಂ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವಂ

ಆವನ ಗಾಡಿ ನೋಡಿದವರಂ ಸಲೆ ಸೋಲಿಸುತಿರ್ಪುದುರ್ಕಿನಿಂ |
 ದಾವನ ಪೂವಿನಂಬದಟರಂ ತಲೆವಾಗಿರುತಿರ್ಪುದೇಡ್ಗಯಿಂ ||
 ದಾವನ ಪಜ್ಜಳಿಪ್ಪ ಜಸಮೆಣ್ಣೆಸೆಯೊಳ್ ನೆಲಸಿರ್ಪುದಾತನಿ |
 ಗಾವಗಮೆನ್ನ ಜಾಣ್ಣುಡಿಗೆ ಮೆಯ್ಯಿರಿಯಂ ನನೆವಿಲ್ಲಬಲ್ಲಹಂ ||೧||

¹ಸಿರಿಯರಸಂ ಮಾದೇವಂ |
 ಸರಸತಿಯೆಱುಯರ್ಕಳಡಿಗಳೆಂಬೀಕೆಂದಾ ||
 ವರೆಗಳ್ ಪೊರೆಗೆಮ್ಮಂ ಪೊಸ |
 ಸಿರಿಗಂಪಿಂ ಪಱಮೆವಱುಯ²ನೆಂತಂತೊಲವಿಂ ||೨||

ಗರುವಿಕೊಗಿಂಬು ಗಾಡಿಗೆ ತವರ್ಮನೆ ಮೈಮೆಗೆ ಮೇರೆ ನನ್ನಿಗಾ |
 ಗರಮಱುತಕ್ಕೈ ಗೊತ್ತು ಪೆಸ³ರ್ವೆತ್ತ⁴ನೆಗಡ್ಡೆಗೆ ತಾಣಮಾಗಿ ಬ್ ||
 ಲ್ಲರ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ನೆಲಸಿದುರ್ ಪೊಗಡ್ಡೆಯನಾಂತಳಾವಳಾ |
 ಸರಸತಿ ಕೂರ್ಮಿಯಿಂ⁵ದೊಸೆದು ಮಾಡುಗೆ ಕಬ್ಬದ ಬರ್ದಿನೇಡ್ಗಯಂ ||

ಎನ್ನೀಕಬ್ಬದೊಳೆಂದುಂ |
 ಸನ್ನಿದಮಾಗಿರ್ಕೆ ಕಣ್ಣಮಯ್ಯನ ಕಡುಜಾಣ್ ||
 ರನ್ನನ ಮೆಯ್ಯಿರಿ ಗಜಗನ |
 ಬಿನ್ನಣಮಗ್ಗಳನ ಕಾಣ್ಕೆ ಜನ್ನಿಗನ ಜಸಂ ||೪||

1. ಸಿರಿಯರಿಯಂ ಗ|| 2. ಗಳಂತೊಲವಿಂ. ಕ|| 3. ಗಿಂಫು. ಗ||
 4. ನೆಗಳ್ಳಿಯ. ಗ|| 5. ದೊಲಿದು. ಕ|| 6. ಕಣ್ಣಪಯ್ಯ. ಖ||

¹ಒಪ್ಪಂಬೂಸಿದವೋಲ್ ತೆಹುಂಬೊಳೆವ ಕೊಂಕುಂ ಪಾಲೊಳೊಂದಿ

[ಪರ್ವೋ |

ಲೊಪ್ಪಂಬೆತ್ತಿನಿದಾದ ಬರ್ದುನುಡಿಯುಂ ತಳ್ತೊಜೆಯುಂ ನಿಲ್ವಿನಂ ||

ತಪ್ಪೊಂದುಂ ತಲೆದೋಹದಂತೆ ಪಲರೆಲ್ಲರ್ ತಿರ್ದಿದೀಕಬ್ಬಮೆಂ |

ತಪ್ಪಂಗಂ ಪೊಸಮುತ್ತಿನೆಕ್ಕಸರದಂತೆಂದುಂ ಕೊರಲೊಳ್ಳದೇ? ||೫||

ಪುರುಳುಂ ಲಕ್ಕಣಮುಂ ಮೆ |

ಯ್ಸಿರಿಯುಂ ತಳ್ತಿಸೆಯೆ ಪೇಟ್ಟ ಕಬ್ಬಮದೆಂತುಂ ||

ಪುರುಳುಂ ಲಕ್ಕಣಮುಂ ಮೆ |

ಯ್ಸಿರಿಯುಂ ತಳ್ತಿಸೆವ ರನ್ನದಂತೆ*ರ್ದೆವುಗದೇ? ||೬||

ಕನ್ನಡ²ದೊಳ್ಳಿನ ನುಡಿಯುಂ |

ಮುನ್ನಿದಹುಲೆ ನೋಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುದು ಚದುರಂ ||

ರನ್ನದ ಕನ್ನಡಿಯುಂ ನಲ |

ವಿನ್ನೋಡಿದವಂಗೆ ಕುಂದದೇನಾದವುದೇ? ||೭||

ಸೊಗಯಿಸುವ ಕಬ್ಬಮಂ ಕ |

ಬ್ಬಿಗರಲ್ಲದೆ ಮೆಚ್ಚರುಡಿದರೇನಣುವರೆ? ತುಂ ||

ಬಿಗಳಲ್ಲದೆ ಪೂವೊಳ್ ಮಗ |

ಮಗಿಸುವ ಕಂಪಂ ಕಡೆಂದುಣೇನಣುದವುದೇ ||೮||

ಎಣಗುವ³ನರುಹಂಗುಡಿದ |

ಗೆಣಗಂ ಕನಸಿನೊಳಮೋದನಲ್ಲದೆ ಮೆಚ್ಚುಂ ||

ಮಹಿದುಂ ಪೆಣವೆಣ್ಣೊಳ್ ನೆರೆ |

ದಹಿಯುಂ ಲೆಕ್ಕಿಗರ ಪಿರಿಯನೆನಿಪಾಂಡಯ್ಯಂ ||೯||

ದಿಮ್ಮಿದರಕ್ಕರಕ್ಕಣುವರೊಳ್ ನುಡಿಯೊಳ್ ಕಡುಜಾಣರಂದರೊಳ್ |
 ಪೊಮ್ಮಿದರೊಂದಿ ನಿಂದ ಸಿರಿಯೊಳ್ ಪಿರಿಯರ್ಗಡೆಗೊಟ್ಟು ಬಾಪ್ಪರೆಂ ||
 1ದುಮ್ಮಳಿವರ್ಗ ಕೇಳ್ 2ಮುಳಿಯರಾತನ ಮಕ್ಕಳೆನಿಪ್ಪ ಸಾಂತನುಂ |
 ಗುಮ್ಮಟನುಂ ಜಸಂಬಡೆದ ವೈಜಣನುಂ ನೆಜ್ಜಿ 3ಮೆಚ್ಚಿ ವಾನಿಸರ್ ||

ಅನರೊಳ್ ನೋಡ್ವೊಡೆ 4ಮೊದಲಿಗ |
 ನಿವನೆನೆ ಗುರುವಿಕೆಯನಾಂತ ಸಾಂತಂಗಂ 5ಚಿ ||
 ಲ್ಪುವರಿವ ಬಲ್ಲವೈಗಮೊ |
 ಪ್ಪುವ ಲೆಕ್ಕಿಗರರಸನೊಗೆದನೆಸೆವಾಂಡಯ್ಯಂ ||೧೧||
 ಎಳವೆಂಡಿರುಟ್ಟ ದುಗುಲಮೆ |
 6ತಳೆವುದು ಕಡೆಗಣ್ಣು 7ಬೆಳಗು ಪೊಸಮೆಯೊಡವು ||
 ಜ್ಜಳಿಪ ಮೊಗಂ ಕನ್ನಡಿಯನೆ |
 ಬಳೆದನಿದೇನೆಂಬ ಸೊಬಗಿನೆತ್ತರವವನಾ ||೧೨||
 ಅರುಹಂತನ ಮೆಲ್ಲಡಿದಾ |
 ವರೆಗಳ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂದುವೆಂದೊಡೆ ನಲವಿಂ ||
 ಸಿರಿವೆಣ್ಣುವನೊಳ್ ನಿಚ್ಚಂ |
 ಬೆರಸಿದರ್ಪಳೆಂಬುದಿಂತಿಬೇನಚ್ಚರಿಯೇ ? ||೧೩||

ಎಳಗಿಳಿವಿಂಡಿನಂತೆ ಮಿಳಿ*ದಾರ್ಡುವ ತುಂಬಿಯ ಬಂಬಲಂತೆ ಕೆಂ |
 ದಳಿ*ಗಳ ತೊಂಗಲಂತೆ ನಡೆನೋಡುವ ಪೆಂಡಿರ ನೋಟದಂತೆ ಪೂ |
 ಗಳ ಪೊಸಗಂಪಿನೊಳ್ ಪೊರೆದು ತೀಡುವ ತೆಂಬೆಲರಂತೆ ತೋರ್ಪ ತಿಂ |
 ಗಳ ಸಿರಿಯಂತೆ 8ಸೋಲಿಸದೆ ಕಾವನ ಕಬ್ಬಮದಾರನಾದೊಡಂ ||೧೪||

-
1. ದುಮ್ಮಳಿವರ್ಗ. ಗ	2. ಮುಳಿವ. ಗ	3. ಮೆಚ್ಚಿ ರಾರುಮಂ. ಗ
4. ಪದವಿಗ. ಕ	5. ಚಿ ಲ್ಪರಿವಪ್ಪ ಬಲ್ಲವೆ. ಕ	
6. ಕಳೆವುದು. ಖ ಗ	7. ಬೆಳ್ಳು. ಕ	
8. ಸೋಲಿಸುವುದಾತನ ಕಬ್ಬಮದಾರ—ಕಾವ್ಯಸಾರದ ಪಾಠ.		

ಸೊಗಯಿಸು ಸಕ್ಕದಂಬಿರಸಿದಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲ ಕಬ್ಬಮಂ |
 ಬಗೆಗೊಳೆ ಪೇಟಲಾಱರಿನಿತುಂ ಸಲೆ ಮುನ್ನಿನ ಪೆಂಪನಾಳ್ ಕ ||
 ಬ್ಬಿಗರದು ಮಾತನಾಡಿದವೊಲಂದವನಾಡಿದ ಬಲ್ಲನೆ |
 ಟ್ಟಿಗೆ ದೊರೆಕೊಂಡುದಿಂತವನೊಳಲ್ಲದೆ ಕೇಳೆ ದೊರೆಕೊಳ್ಳದಾರೊಳಂ ||

ಎಂದು ತಮತಮಗೆ ಬಲ್ಲವ |
 ರೆಂದೊಡೆ ²ನಾನವರ ಬಯಕೆಯಂ ಸಲಿಸುವೆನಿ ||
 ನ್ನಿಂದಚ್ಚಗನ್ನಡಂ ಬಿಗಿ |
 ಪೊಂದಿರೆ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವನೊಲವಿಂದೊರೆದೆಂ ||೧೬||

ಸಿಂಗರಮೇಡ್ಗಯಂ ಪಡೆಯ ದೇಸೆ ಪೊದಟ್ಟಿರೆ ಕೊಂಕು ತೀವೆ ಬ |
 ದಿಂಗಳೊಳಗಾದ ಮಾತನುರೆ ಬಲ್ಲವರಾನೆ ಚಿಂದಮೊಂದಿ ಡಾ ||
 ಳಂ ಗೆಡೆಗೊಂಡು ತೋಪು ನನೆವಿಲ್ಲನ ಬೀರಮನೊಲ್ಲ ಪೆಡ್ಪನಾಂ |
 ತಿಂಗಳ ಸೊಂಪು ಗುಂಪುವಡೆದೆಣ್ಣೆಸೆಗಂ ಪರಿಗೊಂಡುದೆಂಬಿನಂ ||

ವಚನ|| ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :—ಓರೊಂದೆಡೆಯ ಬೆಂಚೆಗಳೊಳರೆವಿ
 ರಿದ ನೀರ್ವೂಗಳ ಕಂಪಿಗೆ ಮಾಣದೆ ಮುಸುಪು ಮೊರೆವ ಪೆಣ್ಣುಂಬಿಗಳ,
 ತುಂಬಿಗಳ ಬಟವಿದಿದು ಬನದೊಳೆಡೆಯಾಡುವ ಸಬರಿಯರ ನಡೆಯ
 ನೇಡಿಸುವಂತೆ ಮೆಲ್ಲಡಿಯಿಡುವ ಪೆಣ್ಣಂಚೆಗಳ ಬಳಗಂಗಳ, ಗಳಗಳನೆ ಪಸ
 ರಿಸಿ ಪರಿದ ಬಯಲೊಳ್ ಬೆಳೆದ ಬಿಳಿಯ ಕರ್ಬಿನ ಕೋಲೈ ಕೊರಲುದ್ದ
 ಮಾದೆಳನೀರ ಪೊನಲ, ನಲವಿಂ ಬೆಳೆಗೆಯ್ಕೊಗುವ ಪಕ್ಕಿಗಳನಲಿದು
 ಸೋವ ನಾಡ ಗಾಡಿಕಾರ್ತಿಯರ, ಗಾಡಿಕಾರ್ತಿಯರ ಗಾಡಿಗೆ ಸೋಲ್ತು
 ನಿಲ್ಲ ಬಟ್ಟಿಗರ, ಗರಗರಿಕೆವಡೆದೆಳವೆಂಡಿರ ತಂಡದಿಂ ನೆಗಡ್ತವಡ್ತಿದು
 ⁴ಮೇಲೂರ್ಗಳ ಮುಂಡಾಡುವಂತಾಗಸಕೆ ನೆಗೆದ ಬೀದಿವಾಡಂಗಳ, ಗು

1. ಲರ್ವೂ ಗ|| 2. ತಾನ. ಗ|| 3. ಪೋಪ. ಕ||

4. ಮೇಲೂರ್ಗಳೊಳಗಾಗಸಮಂ ಮುಂಡಾಡುವಂತೆ ನೆಗೆದ ನೆಲವಾಡಂಗಳ. ಕ||

ಪುವರಗಿಳಿಯ ಬಳಗಕ್ಕೆ ತವರ್ಮನೆಲಾದ ಮಾಮರದ ಕೊಂಬುಕೊಂಬಿ
ನೊಳ್ ಬಿಡದೆ ಬಗ್ಗಿ ಪ ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಚಿಲ್ವನೊಳಕೊಂಡಿರ್ಪುದು.
ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ ||೧೮||

ಸಲವುಂ ನಾಲಗೆಯುಳ್ಳವಂ ಬಗೆವೊಡೆಂದುಂ ಬಣ್ಣಿ ಸಲ್ಕಾಡಿನಾ |
ನೆಲನಂ ಮತ್ತಿನ ಮಾನಿಸರ್ ಪೊಗಬಲೇನಂ 'ಬಲ್ಲರೆಂಬೊಂದು ಬ ||
ಲ್ಲಾಲಿಯಂ ನೆಟ್ಟನೆ ತಾಳ್ಪು ಕನ್ನಡಮೆನಿಸ್ಪಾನಾಡು ಚಿಲ್ವಾಯ್ತು ಮೆ |
ಲ್ಲೆಲರಿಂ ಪೂತ ಕೊಳಂಗಳೆಂ ಕೆಪಿಗಳಿಂ ಕಾಲೂರ್ಗಳಿಂ ಕೆಯ್ಯಳಿಂ ||

ಇವು ಸಳ್ಳಿಗಳಿವು ಪಟ್ಟಣ |
ಮಿವು ಕೆಪಿಗಳೆವೆರಿ ನಿಂದ ಮುಗಿಲೋಳಿಗಳಿಂ ||
ತಿವು ಕಾಡಿವು ಪೆಸ*ವಡೆದೊ |
ಪ್ಪುವ ಬನಮೆಂದಪುದು ಪೆಟ್ಟುದರಿದಾನಾಡೊಳ್ ||೨೦||
ಮಲ್ಲಿಗೆಯಲ್ಲದೆ ಸಂಪಗೆ |
ಯಲ್ಲದೆ ದಾಳಿಂಬಮಲ್ಲದೊಪ್ಪುವ ಚೆಂದೆಂ ||
ಗಲ್ಲದೆ ಮಾವಲ್ಲದೆ ಕಾಂ |
ಗಲ್ಲದೆ ಗಿಡುಮರಗಳೆಂಬುವಿಲ್ಲಾ ನಾಡೊಳ್ ||೨೧||
ಅಡ*ದೇಪು ಕೋಡಗಂಗಳ್ |
ಕಡುಪಿಂದಿಡಾಡೆ ಘಟಲನೊಡೆದೆಳಗಾಯಿಂ ||
²ದೆಡೆವಿಡಿಡೊಸ*ವೆಳನೀರ್ಗಳ್ |
ಮಡುಗೊಂಡೊವುತ್ತುಮಿರ್ಪುವಲ್ಲಿಯ ಬನಮಂ ||೨೨||
ಉಪ್ಪು ಕಾಯ್ವ ಬಿಸಿಲೊಳೆಮ್ಮಂ |
ಮಪ್ಪುದುಂ ಕೊರಗಿಸದೆ ಪೊರೆದುದೆಂದೊಲವಿಂ ಬಂ ||

1. ರೆಂಬೆಂಬದೊಂ | ದುಲಿಯಂ. ಕ||

2. ಇದು ಕಾವ್ಯಸಾರದ ಪಾಠ. “ದೆಡೆವಿಡಿವಿವೆಳನೀರಿಂ | ಮಡುಗೊಂಡೊ
ಪ್ಪುತ್ತುಮಿರ್ಪುವಲ್ಲಿಯ ಬನಗಳ್ ||” ಎಂಬುದು ಕ||ಗ|| ಪಾಠವು.

ದೊಗುವವೋಲ್ ತೆನೆಯಂ ಕಾ |

ಲೈಗುವ ಕುವೆಗಳವೆಲ್ಲಿಯುಂ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ ||೨೩||

ನೆಯ್ದಿಲ್ಲೊಳಂಗಳೆಡೆಯೋಳ್ |

¹ಕಾಯ್ದೋವದೆ ಪೋರ್ವ ಪಲವು ನೀರ್ವಕ್ಕಿಗಳಂ ||

²ದೆಯ್ದುಣ್ಣುವ ಸೀರ್ಪನಿಯೋಳ್ |

ತೋಯ್ದಿಯ್ಯನೆ ಗಾಳಿ ಕೂಡೆ ತೀಡುತ್ತಿರ್ಕುಂ ||೨೪||

ವ|| ಮತ್ತಮಾನಾಡೋಳ್ ಕೇಡಂಬುದು ಕುದುರೆಯ ಬಾಯ
ಕಬ್ಬಿಣದೋಳ್, ಕವರೆಂಬುದು ಚಪ್ಪರದೋಳ್, ಬಂದಿಯೆಂಬುದು ತೊಡ
ವಿನೋಳ್, ಏಣಿಯೆಂಬುದು ನೆಲೆನಾಡದೋಳ್, ಮಡಿಯೆಂಬುದು ಮರುಗದ
ತಾಣದೋಳ್, ಮೊಣಿಯೆಂಬುದು ನಂಟರೋಳ್, ಪೊಡೆಯೆಂಬುದು
ಬೆಳೆಗೆಯ್ಯೋಳ್, ಕಣಿಯೆಂಬುದು ತುಣುಗಾರ್ತಿಯರೋಳ್, ಪಿಡಿಯೆಂಬು
ದು ಪೆಣ್ಣಾನೆಯೊಳಲ್ಲದಿಲ್ಲಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ ||೨೫||

ಪುದಿದೆಳವಳ್ಳಿಯಿಲ್ಲದ ಮರಂ ಕೊಳನಿಲ್ಲದ ತೋಂಟಮಾವಲಿ |

ಲ್ಲದ ಕೆಣಿ ಗಂಡುಗೋಗಿಲೆಗಳಿಲ್ಲದ ಬಂದೆಳಮಾವು ಕಾಲ್ಗಲಿ ||

ಲ್ಲದ ತೊಣಿ ತುಂಬಿಯಿಲ್ಲದಲರಂಚೆಗಳಿಲ್ಲದ ಬೆಂಚೆ ಬೇಟಮಿ |

ಲ್ಲದ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣಳಿಲ್ಲ ಪೆಸರಿಲ್ಲದ ಮಾನಿಸರಿಲ್ಲದೆಲ್ಲಿಯುಂ ||೨೬||

ತಾವರೆಯ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಪೊಸ |

ಸೇವಂತಿಯ ಬರಿದ ಸಂಪಗೆಯ ತನಿಗಂಪಿಂ ||

ತೀವಿಪುರದಣ್ಣುಂ³ದೆಂದುಂ |

ಪೂನಿನ ಪೊಲೆಯೆಂಬುದೊಂದು ²ಪೆಸರೆಸೆದಿರ್ಕುಂ ||೨೭||

1. ಕಾಯ್ದಾಯೆಡೆಪಾರ್ವ. ಗ||, ತೋಯ್ದೋವದೆ ಪೀರ್ವ—ಕಾವ್ಯಸಾರದ ಪಾಠ.

2. ದೆಯ್ದುವ ಸೀರ್ಪನ ಪನಿಯೋಳ್—ಕಾವ್ಯಸಾರದ ಪಾಠ.

3. ದಾವರಿಲ್ಲದ. ೩||, ದಾವಿಯಿಲ್ಲದ. ಗ|| 4. ಪಿಂಡಂ. ಕ|| 5. ಪೆಸರ್ಗಿನ. ಕ||

ತೊಳಗುವ ಕರುಮಾಡಂ ನೊರೆ | .

ಬಳಸಿದ ಪೊಂಗೊಂಟಿ ಮೇರೆ ನೆಲೆವನೆ ಸೊಗಯಿ ||

ಪ್ಪೊಳಗಣ ಬಿಟ್ಟುಗಳನೆ ಬಗೆ |

ಗೊಳಪುದು ಮುನ್ನೀರ ತೆಪದಿನಾಪ್ಪೊಲೆಂದುಂ ||೨೮||

ಬಳಸಿದ ಬಳ್ಳಿಯ ಜೊಂಪಂ |

ಗಳ ಮಿಸುವೆಳದಳರ ಕಾವಣಂಗಳ ಪೊಸವೂ ||

ಗಳನಾಂತ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮನೆ |

ಗಳ ಚೆಲ್ವಿಂ ಚೆಲ್ವನಾಂತುದಾಪ್ಪೊಲ ಬನಂ ||೨೯||

ನ|| ಮತ್ತಮಲ್ಲಿಯ ಬನಂ ಮುಗಿಲೆಡೆಯೊಳೆಡೆವಿಡದೆಡೆಯಾಡಿ

ಬುಲ್ದ ಬಿಜ್ಜೋದರಿಯರ್ಕಳವಟ್ಟಿಗಿದಾಣಮೆಂಬಂತೆಸೆವೆಳನೀರ್ಗಳಂ
ಪೊತ್ತಗಸದೆಡೆಗಡರ್ವ ಚೆಂದೆಂಗಿನ ಮರಂಗಳೊಳಂ, ಎಸಗುವೆಲರಿ
ನೊಡೆದೊಸರ್ವ ಪೊಸವಣ್ಣ ಪಸರದನೆಸೆವಸಿಯಕೊಂಬನಿಂಬುಮಾಡಿ
ಸುಡಿದು ಗುಪುವೆಳಗಿಳಿಯ ಬಳಗಕ್ಕೆ ತಮರ್ಮನೆಯಾದಿವ್ಯಾವಿನ ಪೊದ
ಱೊಳಂ, ಒಪ್ಪಿಲೆಗುವ ಪಪನುವಣ್ಣಗಳಂ ತುಪುಸೆಪಿವಿಡಿವ ನಪುಗಂ
ಪಿನ ಸೊಂಪುಗಳ್ಳಿಂಬಾದ ಪೊಂಬಾಡಗಳೆಂ ಬಳ್ಳುವಡಕೆಯ ಸಾಲ್ಗ
ಳೊಳಂ, ಒಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ ರಯ್ಯವಾಗಿ ಮೆಯ್ಯಪುಯದುಯ್ಯಲಾಡುವ
ಸೊಂದಿಗೊಡಗಂಗಳಿಂದೊರೊಮೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೊಲ್ಪ ತಿಂತಿಣೆವಣ್ಣ
ನಾಂತ ಸಣ್ಣಗೊಂಬಿಂದಿಂಬುವಡೆದ ದಾಳಂಬಂಗಳೊಳಂ, ಬಂದುಬಂದು
ನಟ್ಟನಡುವಗಲೊಳೊಕ್ಕುಡಿಯಾಡುವೆಳನೆಂಡಿರ ಮೆಯ್ಯ ಕುಂಕುವದಿಂ
ದೊಂದಿದ ಕೆಂದಾವರೆವೂಗಳಂ ತಳೆದು ಸೊಂಪನೊಳಕೊಂಡ ತಾವರೆ
ಗೊಳಂಗಳೊಳಂ ಬಸಂತಂಗೆ ನೆಲೆವೀಡಾಗಿದುಂದಂತು ಮಲ್ಲದೆಯುಂ ||

ನೊರೆವೆಳದುಂಬಿಯ ನಲವಿಂ |

ನೆರೆವಂಚಿಯ ನುಡಿದ ಗಿಳಿಯ ಕಿವಿಗಿನಿಡಪ್ಪಂ ||

ತಿರೆ ಕರೆವ ಕೋಗಲೆಯ ನು |

ಣ್ಣರದಿಂದಂ ಬಿರಿಯಿಗಳ್ಗೆ ಮಾಡುವುದುಲಂ ||೩೧||

ಕನ*ಗೊನರೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಳಿ*ದಾರ್ಡವ ನುಣ್ಣಳರೆಯಲ್ಲಿ ಬ |

ಲ್ಮನೆಗಳವೆಯಲ್ಲಿ ಪೊರೆದೋಪುವ ಮೊಗ್ಗಿಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಚೆ ||

ಲ್ಪನಿಸಲರೆಯಲ್ಲಿ ಪಸುರೇಪುದ ಕಾಯ್ಗಳವೆಯಲ್ಲಿ ಪ |

ಣ್ಣನೆಗಳವೆಯಲ್ಲಿಯೆನೆ ಸೋಲಿಸುಗುಂ ಬಿಡದಾವನಂ ಬನಂ ||೩೨||

ತಿಳಿದ ಕೊಳಂಗೊಳೊ ಸುಬಿದು ಸೀರ್ಪನಿಯಂ ಬಿಡದೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಪೂ|

ಗಳ ಪೊಸಗಂಪಿನೊಳೊ ಪೊರೆದು ತುಂಬಿಗಳಿಂಚರದಲ್ಲಿ ತಳ್ತು ಕೆಂ ||

ದಳಿ*ಗಗಳ ತೊಂಗಲೊಳೊ ತೊಡ*ದರ್ ಕೂಡುವ ನಲ್ಲರ ನೀಳ್

[ಸೇದೆಯಂ |

ಸೆಳೆದೆಲರಲ್ಲಿ ತೀಡುವುದು ಮೆಲ್ಲನೆ ²ಮೆಲ್ಲನೆ ರಯ್ಯಮೆಂಬಿನಂ ||೩೩||

ವ|| ಅಂತು ನೋಯ್ಪರ ಬಗೆಯಂ ಬಲ್ಲೆಪಿವಿಡಿವ ಬನಮಂ ಬಳಸಿ

ವಿಳಸಮಾದ ಪೊಂಗೋಂಟಿಯಿಂದೊಳಗೆ ||೩೪||

ಕಣ್ಣೆಂಬಾದುದು ರಾಯಬೀದಿ ಮುಡಿಯಿಂದಂ ಬೀಳ್ವ ಪೂಮಾಲೆಯಂ|

³ತಣ್ಣಂಪಂ ಸವಿದಲ್ಲಿ ವಂಗಡದೆ ಪಾಡುತ್ತಿರ್ಪ ಪೆಣ್ಣುಂಬಿಯಿಂ ||

ನುಣ್ಣಾಲುಂಗುರವೀಯೆ ಮೆಲ್ಲಲಿಯನೆತ್ತಂ ಬರ್ಪ ⁴ಬಲ್ಪೆಂಡಿರಿಂ |

ಜಾಣ್ಣೆಂಬಾದರವೆಂಡಿರಿಂ ಪೊಗ್ವುರೋದಂ ಕೇಳ್ವ ಕೂರಾಳ್ಗಳಿಂ||೩೫||

ಮುತ್ತುಂ ಪಚ್ಚೆವರಲ್ಗಳುಂ ಕುಳಿಸಮುಂ ಮುಂತಾಗಿ ಕುಂದಿಲ್ಲದೊಂ |

ಬತ್ತುಂ ರನ್ನದ ನುಣ್ಣದಿಡ ನೆಗೆದು ನೀಳ್ಕೊಂಡೊಂದಪೊಳೊ ಕೂಡಿ ಮೆ||

ಯ್ವೆತ್ತಿದ್ವಂದಿರವಿಲ್ಲ ಪಾಂಥನನಸುಂ ಬಾಂಬಟ್ಟಿಯೊಳೊ ಬೀಪು ಕ |

ಣ್ಣೆತ್ತಂ ಸೋಲಮನೀವ ರನ್ನವಸರಂ ಚಿಲ್ವಾದುದಾಬೀದಿಯೊಳೊ||೩೬||

1. ಯೆಳಗಾಯ್ಪಲುಗಾಯ್ಗಳವೆಲ್ಲಿ. ಕ|| 2. ಮೆತ್ತನೆಯಾಬನಂಗಳೊಳೊ. ಕ||

3. ಮಣ್ಣಂಪಂ—ಕಾವ್ಯಸಾರಪಾಠ. 4. ಪರ್ವೆಂಡಿರಿಂ. ಕಾವ್ಯಸಾರಪಾಠ.

ತೊಳಗುವ ಪೂಗಳನೆಂದು |

ತಳೆದಿರ್ಪ ಕೊಳಂಗಳೆಂಬ ಸಂಕೆಯನೆನಸುಂ ||

ಬಳೆಯಿಸುತಿರ್ಪುದು ಬೀದಿಗ |

ಕೊಳಗೆಲ್ಲಂ ನೆಗ*ಬ್ಬ ಕಂಚುಗಾಹರ ಪಸರಂ ||೩೭||

ಮಿಗೆ^೧ ಬೆಲೆಯೇಪುದ^೨ ಪೂಲಿಯ |

ಮಗರಿಯ ದೋರಿಯದ ಪಟಿಯ^೩ ತಳಿ*ವಟ್ಟಿಯ ಕಾ ||

ಡಿಗಿನೀರಿನ^೪ ಬಟ್ಟಿಯ^೫ ಮಟ |

ಗೆಗಳಿಂ ಸೋಲಿಪುವು ಸೀರೆವರದರ ಪಸರಂ ||೩೮||

ವ|| ಅಲ್ಲಿಂಬಟಿಯಮುಣ್ಣಿ ಪೊಣ್ಣುವ ನಟುಗಂಪಿನ ಪಸರದಂತೆ
ಪಸರಿಸಿದ ತಂತಮ್ಮ ಕಾವಣಂಗಳ ಮುಂದೆ ||೩೯||

ಮಗಮಗಿಸುತ್ತಮಿರ್ಪ ನಟುಸುಯ್ ಪೊಸವೂಗಳ ಕಂಪನೆತ್ತಿ ನು |

ಣ್ಮೊಗಮಿರದಚ್ಚಿದಾವರೆಯ ಮೆಯ್ಸಿರಿಯಂ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ ನೀಳ್ಗೆ ಸೆ ||

ಳ್ಳುಗು*ಗಳ ಬೆಳ್ಳು ಕೇದಗೆಯ ಕುತ್ತೆಸಳೋಳಿಯನೆತ್ತಿ ಸುತ್ತಲುಂ |

ಸೊಗಯಿಸುತಿರ್ಪ ಬಾಸಿಗಮನೆತ್ತುವರಗ್ಗದ ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿಯರ್||೪೦||

ವ|| ಅಂತು ಸೊಬಗಿಂಗೊಳಗಾಗಿ ಪುಲ್ಲವಡಿಗಿತಿಯರ ಪಸರ
ದಿನಂದಂಬಡೆದ ಸೊಳೆಗೆಣಿಯ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ||೪೧||

ಗರುವರ ಗೊಟ್ಟಿಗಾಹರ ನೆಗಟ್ಟಯ ಮಿಂಡರ ಮೇಳಗಾಹರ |

ಕ್ಕರಿಗರ ಸಂದ ಕಬ್ಬಿಗರ ಜೋಡಿಯ ಬಂಡರ ಸಾರ್ಧ ನೆತ್ತಗಾ ||

ಹರ ಚದುರಂಗಕಾಹರರೊರೆಗಾಹರ ಬಾಜಿಪ ಬೀಣೆಗಾಹರಾ |

ಗರಮನೆ ಪೆಂಪುಸೊಂಪನೊಳಕೊಂಡೆದಿರ್ಪುವು ಸೊಳೆಗೆಣಿಗಳ್ ||

1. ಬಗೆ. ಕ||

2. ಪುಲ್ಲಿಯ. ಕ||

3. ತಳ. ಗ||

4. ಪೊಲ್ಲಿಯ. ಗ||

5. ಮಳ ಗೆಗಳಂ. ಕ||, ಮಗ ವೆಗಳಂ. ಗ||

ಕಡಲೊಡೆಯನಿತ್ತು ರನ್ನದ |

ತೊಡವನ ತುಡು ಸೌರಿಯಿತ್ತು ಪೊಂಬಟ್ಟಿಯನಿಂ ||

ದುಡು ಸಸಿಯಟ್ಟಿದ ಪೂವಂ |

ಮುಡಿಯೆಂಬೀನುಡಿಯೆ ಸೊಳೆಗೇಣಿಯೊಳೆಲ್ಲಂ || ೪೩ ||

ವ|| ಮತ್ತನಾಪಟ್ಟಣಮಿಟ್ಟಣಂಬಡೆದು ಮೆಣುವ ಪೊಂಬೆಸದು
ಪ್ಪರಿಗೆಯ ಬಿಸವಂದನಾದ ಚುಂಚುಲೋವೆಗಳೊಳಗೆ ಬಳಸಿ ನಲಿದು
ಲಿವ ಪಾರಿವಂಗಳ ಕೊರಲುಲಿಯೊಳಂ, ಪುಲ್ಲವಡಿಗಿತಿಯರೆತ್ತಿ ಪಿಡಿದ
ಮಾಲೆವೂವಿನ ನಲುಗಂಪಿಗೆ ಕವ್ವರೆಗೊಂಡು ಮುತ್ತಿ ಮುಸುಣು ಮೊರೆ
ವ ಮುಡುದುಂಬಿಗಳೆಂಚರದೊಳಂ, 'ಜೂದಿನ ದಿಣ್ಣೆಯೊಳ್ ಜೂದಾಡಿ
ಗೆಲ್ಲು ಕೈಕೊಂಡ ಪೊನ್ನರಾಸಿಗಳ ವಾರುವಂಗಳ ಪೇರಾನೆಗಳ
ತೇರ್ಗಳ ವಂಗಡಮಂ ತಂಡತಂಡದಿಂ ಬೀಯಂಗೆಯ್ವರಸುಮಕ್ಕಳ ಮುಂ
ದೋದಿ ಮೆಚ್ಚುಂ ಕೊಳ್ಳಕ್ಕರಿಗರಬ್ಬರದೊಳಂ, ಓಲಗದವಸರಮನಣುದ
ರಮನೆಗೆ *ಪೋಪ ಬರ್ಪ ಮನ್ನೆಯರ ಮಾಸಾವಂತರ ಪಸಾಯ್ತರ
ಬಟಸಲ್ಪ ತುಟಲಾಳ್ಗಳಡ್ಡಣದೊಳೆಡ್ಡಮಾಗೆ ಕೀಲಿಸಿದ ಕಿಣಿಗೆಜ್ಜೆಯ
ದನಿಗಳೊಳಂ, *ನೀರುಣಲಿಂದು ಪೊಣಮಟ್ಟು ಕೆಂದೂಳಯನೊಟ್ಟಿ
ಕೊಳಲಿಂದು ನಿಂದು ನಿಂದು ನೆಲದ ಸೊವಡನಾರಯ್ವು ಮಸಗಿ ದೆಸೆ
ದೆಸೆಗೆ ವಿಸಟಂಬರಿದು ಮನ್ನಣೆಯ ಮಾವಂತರುಮನಾರಿಕಾಣರುಮಂ
ವಾಣು *ಗೆಂಟೆಯೊಳ್ ನಿಂದು ನೋಡುವ ನುಡಿಗೆ *ಗಿಣಿನೆಯ್ದುವ
ಸೊರ್ಕಾನೆಗಳ ಕಾಲ ಸಂಕಲಿಯ ಗೋಸದೊಳಂ ಇಂದಿರನ ಪೊಣಲ
ಸಿರಿಯ ಸಡಗರಮಂ ಪಿಡಿಯುತಿರ್ಪುದು. ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ || ೪೪ ||

ನಲವಿಂದಿರುಳಂ ಪಗಲುಂ |

ನೆಲನೆಲ್ಲಂ ಬಾಬ್ಬುದೀತನಾದ ಬಟಕ್ಕೆಂ ||

1. ಜೂದಿನ ದಿಂಟಿ ಖ|| 2. ಗಳೊಳಂ. ಗ|| 3. ಪೇರಾನೆ.

4. ತಿರುಗೊಲ್ವೊರ. ಗ|| 5. ಗೆಂಟಿನೊಳಗಿರ್ದುಕೊಗುವ. ಖ|| 6. ನೀರೆಯ್ದುವ. ಕ||

ದುಲಿಯೆ ಸಲಪುತ್ತುಮಿಪ್ಪಂ |

ತೊಲಗದೆ ನನೆಯಂಬನಂಬನಂತಾಪ್ಪೊಲಂ

|| ೪೫ ||

ಜಸಮೆಳೆಯೆಲ್ಲಮಂ ಬಳಸೆ ಬಲ್ಪು ನೆಗಡ್ಡೆಯ ಬೀರರಂ ಝಳಂ |

ಪಿಸೆ ಕಡುನನ್ನಿ ಬಂದು ಸರಣೆಂದವರಂ ತಲೆಗಾಯೆ ಚಾಗದೊಂ ||

ದೇಸಕವಲಂಪಿನಿಂ ಬಡವರಂ ತಣಿಪುತ್ತಿರೆ ತಕ್ಕರೊಲ್ದು ಬ |

ಣ್ಣಿಸೆ ನನೆಯಂಬನೆಯ್ಗೆ ನೆಲನಂ ಬಲದೊಳ್ಳಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾಳ್ವದಂ ||

ನುಡಿ ಸಲೆ ನನ್ನಿಗಿರ್ಕೆವನೆಯಾದುದು ಜೌವನದೊಡ್ಗಿ ಕಯ್ಗೆ ಕ |

ನ್ನಡಿಯೆನಿಸಿತ್ತು ಪೆಂಪು ಪಿರಿಯಗೆಡೆಗೊಟ್ಟುದು ಗಾಡಿ ರೂಡಿಯಂ ||

ಪಡೆದುದು ಬೀರಮುಗ್ಗಡದ ಸೈರಣೆಗಾಗರಮಾಯ್ತು ನೋಡ್ಪೊಡೆಂ |

ದಡಿಗಡಿಗೊಲ್ದು ಬಣ್ಣಿಸುವುದಾನನೆಯಂಬನ ಪೆಮೆಯಂ ನೆಲಂ ||

ಪಗೆಗಳುಮಂ ಪೆಂಡಿರುಮಂ |

ಮಿಗೆ ಸೋಲಿಪುವವನ ಬೀರಮುಂ ಗಾಡಿಯುಮಾ ||

ವಗಮಡಿಸಿ ತಾಗೆ ಕಣೆಯುಂ |

ಮುಗುಳ್ಳಣೆಯುಂ ಮೊನೆಯೊಳಂ ಪ್ಪೊಲವ್ವಿದಿಯೊಳಂ || ೪೬ ||

ಪಡಿಮೊಗಮಾಗಲೊಡಂ ಕ |

ನ್ನಡಿಯಂ ನೋಡುವರ ತೆಪದೆ ಮೆಯ್ಯುಂದುವರು ||

ಗ್ಗಡದರಸುಮಕ್ಕಳೆನೆ ಬಾ |

ಳ್ವಡಿದಾರಾ ಬಾಪ್ಪಪ್ಪರಾತನಿದಿರೊಳ್ ಪಗೆವರಾ || ೪೭ ||

ಕಡುಗಲಿ ನನೆಯಂಬನ ಬೆ |

ಳ್ಳೊಡೆಯೆತ್ತಿದ ಬಟಮುಮುಟದ ರಾಯರ ಕೊಡೆಗಳಾ ||

ಗಡಣದೊಳೆ ತಳೆದಣಂಬೆಯ |

ಕೊಡೆವೋಲ್ ಬಿಳ್ಳೊಡೆಗಳಾದುವದನೇವೊಗದ್ವಂ || ೪೮ ||

ವ|| ಮತ್ತಮಾತಂ ತಾವರೆಯಂತೆ ಸಿರಿಯೊಳೊಂದಿಯುಂ ಪೊಡೆ
ಯಲರನೆನಿಸಂ ; ಸಿಡಿಲಂತೆ ಕಾಯ್ವನಾಂತುಂ ಬಿಸುಗದಿರನೆನಿಸಂ ;
ಬಿಲ್ಲಾಣನ ಕೈಯಂತೆ ಮಿಸುಪ ಸರದಿನಳವಟ್ಟುಂ ಮಾಲೆಗಾಣನೆನಿಸಂ ;
ಪಾರ್ವರ ಕೇಳುಯಂತೆ ಚಿಂದಂಬಡೆದ ಮಡದಿನೆಸೆದುಂ ತೇರಿನಿಸಂ ;
ಬಾನಂತೆ ಮಿಾನಗಳಂ ತಳೆದುಂ ಮುನ್ನೀರೆನಿಸಂ ; ಮಾವಿನಂತೆ ಕೋ
ಡುಗೈಯೊಂದಿಯುಂ ಸೊರ್ಕಾನೆಯೆನಿಸಂ ; ಎಂಬ ನೆಗಡ್ಡೆಯಂ ಪೆತ್ತು
ಪಲವುಂ ಪಗಲರಸುಗೆಯ್ಯುತ್ತ ಮರ್ಪನ್ನೆಗಂ ✓ ||೫೧||

ಒಲವಿಂದೊಲಗಿಸುವೆನೀ |

ನಲದೊಡೆಯನನೆಂದು ಬರ್ಪವೋಲ್ ಬಗ್ಗಿ ಪ ಕೋ ||

ಗಿಲೆಯ ತೊದಳ್ಳುಡಿ ಬಿರಯಿಯ |

ನಲೆಯುತ್ತಿರೆ ಬಿಡದೆ ಬಂದುದಂದು ಬಸಂತಂ ||೫೨||

ಬಿರಯಿಗಳಂಜಿ ತಾಣು ಪಗಲ್ಮಾಣನ ಮೆಯ್ ಬಿಸುಪೇದ ಮಾಗೆ ಚಿ |
ಚ್ಚರದೊಳೆ ಪಾಣು ನೀರ್ದೆಗೆದು ಬೆಂಜೆಗಳೊಳ್ ಕೆಸಪಾಣು ತುಂಬಿಗಳ್ ||
ಮೊರೆದಲರತ್ತ ಚಾಣು ನನೆಯಂ ತರದಿಂದದಿ*ಮುತ್ತು ಪೇಣು ತಾ |
ವರೆ ತಲೆದೊಣು ತಿಡಿದುದು ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿ ಬಸಂತದೊಡ್ಡಯೊಳ್ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ ಕೆಲಬಲದ ಕಿಣುವೆಟ್ಟಿನೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ಬೇವುಬೊ
ಬ್ಬುಲಿಗಳಂ ತನ್ನಂತೆ ಮಾವು ಸಿರಿಕಂಡವೆಟ್ಟಿನೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿಯುಂ, ಸೊಂದಿ
ಗೋಡಗಂಗಳ ಕಾಲಾಟದಿನಲ್ಲೊ ಕ್ಕಲರಿನುದಿದರ್ ದೂಳಿಗಳನಮರ್ಚಿ
ಯುಂ, ಕಿಲ್ಲರಿಗಳೊಳ್ ಬೆಳೆದಸುಗೆಯ ಬನಮನಿರ್ಕೆಮಾಡಿ ಬಿಡದೂ
ವ್ವ ಪೆಣ್ಣೊಗಿಲೆಯ ಸರಂಗಳಿಂ ತೊದಳ್ಳುಡಿಯಂ ಬೀಣಿಯುಂ, ಎಡೆವಿ
ಡದೆ ಕಡಲ ತಡಿಗಳೊಳ್ ಪೊಂಬಾಜಯ ಕಂಪು ಪೊಂಪುಪಿಪೊಗೆ ನೆಗೆದ
ಕೌಂಗಿನ ಸಾಲ ಸಂದಣಿಯೊಳ್ ನಿಣುಗಣುಗಂಪನಾಡಿಯುಂ, ಪಟ್ಟಣಂ

ಗಳ ಪೊಟಪೊಟ ತೊಂಟಂಗಳೊಳ್ ಬೇಟುರ್ಗೆ ಪೊಂದ ನಲ್ಲರ
ನೆನೆದು ದೂಟುಸುವ ನೀಡುಯರ ನಿಡುಸುಯ್ಯ ಗಡಣದಿಂ ಜಾವನ
ವೇಟುಯುಂ, ಸೊಬಗುವಂ ಗಾಡಿಯುಮನೊಳಕೊಂಡು ತಿರುಗುವೆಳ
ವೆಂಡಿರ ಬಟ್ಟನೊಲೆಯಿಟ್ಟೆಡೆಯೊಳವೊಕ್ಕು ತೋರಮುತ್ತಿನಾರಮ
ನಲ್ಲಾಡಿಯುಂ, ಕಟವೆಯ ಮಡಿಗಳ ಬಟವಿಡಿದು ಬೆಳೆದ ಚೆಂಗಣಿ
ಗಿಲೆಯ ಕಂಪಿನೊಳ್ ಪೊರೆದು ಪರಿವ ತೊಟಗಾಲ್ಗಳ ಸೀರ್ಪನಿಗಳ
ನೀಂಟಿಯುಂ ಇಂತು ಪಾಟುಬೊಜಂಗನ ಗೆಯ್ತಮನೊಳಕೊಂಡು
ತೀಡೆ ||೫೪||

ಕಡುಸೊರ್ಕೆಂದಲರಂಬನಾನೆಯೆನಿಸಿತೆಂಗಾಳೆ ತನ್ನಿಚ್ಚೆಯಿಂ |
ನಡೆತಂದಪ್ಪುದು ಬೇಗದಿಂ ಬಿರಯಿ ನೀಂ ಪೋ ಪೋಗು ಪೋಗೆಂದು
ಮುಂ || 1 ಗಡೆಯೊಳ್ ಸಾಟುವ ಡಾಡೆಯೆಂಬ ತಿಡಿದಿಂದಂ ಬಗ್ಗಿಸುತ್ತಿ
ದುವು | ಗ್ಗಡದಿಂ ಕೋಗಿಲೆ ಮೊಗ್ಗೆಯಿಂ ಮಿಡಿಗಳೆಂ ಸೊಂಪೇಟುವ
ಮ್ಪಾವಿನೊಳ್ ||೫೫||

ಅಲ*ಗಳನಾಂತ ಪಾದರಿಗಳೊಳ್ ತರದಿಂದೆಟಗಿದ್ ತುಂಬಿಗಳ್ |
ಪಲವು ಬಸಂತನೊಲ್ಲೊಲಿಸಿ ಕಾಡುವ ರೂಡಿಯ ಬರ್ದುವೆಂಡಿರಂ ||
2 ನಿಲೆ ಸೆಟುಗೆಯ್ವೆನೆಂದು ಪಲವಾಗಿರೆ ಮಾಡಿದ ತನ್ನ ಬಳ್ಳಿಸಂ |
ಕಲೆಗಳೆಂಬಿನಂ ಬಗೆಯನಿರ್ಕುಳಗೊಂಡುವದೊಂದು ತಾಣದೊಳ್ ||

ಇವಟ ತನಿಗಂಪನಾಂ ಸವಿ |
ವೆನೆನುತ್ತಿಸೆವಲ*ರ್ಗೆ ಕಾಪನಿತ್ತುಱ ಕೈಕೊಂ ||
ಡವೊಲೆಟಗಿ ಪಟಮೆವಟುವಿಂ |
ಡವಿದತ್ತದಿ*ಮುತ್ತುಯಲ್ಲಿ ಸಂದಣಿಗೊಳುತುಂ ||೫೬||
ಬಗೆಯದೆ ನಡೆವಳಿಗರಸಂ |
ಪಗೆಯರ ಮನೆಗೆಯ್ವಿ ಬಟಕ ಜಾಟುವವೊಲ್ ಸಂ ||

ಪಗೆಯ ನನೆಗೆಯ್ವ ಬಟಕೊ |
 ಯ್ಯಗೆ ಜಾಣುವ ತುಂಬಿ ನಗಿಸಿದುದು ಮಲ್ಲಿಗೆಯಂ ||೫೮||
 ಕಡುನಿಮಿ*ರ್ದ ಕೊಂಬುಕೊಂಬಿನೊ |
 ಕೆಡೆವಿಡದಲ*ರ್ದಲರ ತೊಂಗಲಿಂ ಪುದಿದುಮಣಂ ||
 ಗಡಣದಿನೆಯ್ತಂದೆಪಾ |
 ಟಡಿಗಾರಡಿದಾಣವಾಯ್ತು ಸಂಪಗೆ ಪಲವುಂ ||೫೯||
 ಕಾಲ್ಮನುನಿಸೆ ಪೊಸಬಂಡಿನ |
 ಮೆಲ್ಲರಿಯಂ ಸುರಿಯುತಿರ್ಪ ಸಂಪಗೆವ್ವಗಳ್ ||
 ಬಲ್ಲೆಪುವಿಡಿವಂತಿದುರ್ವು |
 ಮೆಲ್ಲರದಿಂ ಪಾಡುತಿರ್ಪ ಪೆಣ್ಣುಂಬಿಗಳಂ ||೬೦||

ಕನ*ಗೊನರಂ ಕ*ರ್ದುಂಕಿ ದನಿದೋಪುವ ಕೋಗಿಲೆ ಮೇಳದಾಳ್ಗಳೆಂ |
 ದೆನೆ ಗಿಳಿವಿಂಡು ಬಂದೆಪುಯೆ ಬರ್ಪವರೆಂದೆನೆ ಪೊಣ್ಣುತಿರ್ಪ ಪೂ ||
 ವಿನ ಪೊಸಗಂಪು ಕತ್ತುರಿಯ ಕಂಪೆನೆ ಪಾಡುವ ತುಂಬಿ ಗಾಣರೆಂ |
 ದೆನೆ ನನೆಯಂಬನೋಲಗದ ಸಾಲೆವೊಲಿದುರ್ವು ಬಂದವಾವುಗಳ್ ||೬೧||
 ನನೆಯಂ 'ಪೇಪುದ ತೋರಗೊಂಬು ನನೆಯಂ ಪೂಗೊಂಚಲಂ

[ಪೊತ್ತುನೆ |

ಟ್ಪನೆ^೨ಬಿಣ್ಣೇಪುದ ಬಳ್ಳಿಗೊಂಬು ನನೆಯಂ ಪೂಗೊಂಚಲಂ ಕಾಯನಂ ||
 ತೆನಸುಂ ತಾಳ್ವಿದ ಗುಜ್ಜುಗೊಂಬು ನನೆಯಂ ಪೂಗೊಂಚಲಂ

[ಕಾಯ್ಗಳಂ |

ತನಿವಣ್ಣಂ ತಳೆದಳ್ಳಿಗೊಂಬು ತರದಿಂ ಚಿಲ್ವಾದುದಿನ್ನಾವಿನೊಳ್ ||೬೨||

ಮಲ್ಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಮೊರೆಯುತ್ತಿದೆ ಕಂಪಿನೊಳೊಂದಿ ತೆಂಕಣಂ |
 ಮೆಲ್ಲನೆ ಗಾಳಿ ತೀಡುತ್ತಿದೆ ಕೋಗಿಲೆಗಳ್ ಪೊಸವಾಮರಂಗಳೊಳ್ ||

ಬಲ್ಲುಲಿಯಿಂದೆ ಬಗ್ಗಿ ಸುತುಮಿಂತಿದೆ ಬಂದುದು ಸುಗ್ಗಿ ತಳ್ವಿದಂ |

ನಲ್ಲನೆನುತ್ತದೊರ್ವಳೆಳವೆಣ್ ಸುರಿದಳ್ ಮಿಗೆ ಕಣ್ಣು ನೀರ್ಗಳಂ || ೬೩ ||

ವ|| ಮತ್ತೊರ್ವ ಚೆನ್ನೆ ಪೊನ್ನ ಕರುಮಾಡಮಂ ಬಳಸಿ ಬೆಳೆದ
ಪೂದೊಂಟಮಂ ಪೊಕ್ಕು ಮೆಯ್ಯರೆದ ನಲ್ಲನಂ ನೆವದಿನಂತೆಂದಳ
ದೆಂತೆನೆ :— || ೬೪ ||

ಎಲೆ ತಣ್ಣಾಳೆಯ ನೀನೇ |

ಕಲೆದವೆ ಮುಡುಂಬಿಯೇಕೆ ಪಲೊರೆದವೆ ಕೋ ||

ಗಿಲೆಯೇಕೆ ಕಿನಿಸಿದವೆ ಕಾ |

ದಲನಿಲ್ಲದ ಪೆಹಿಗೆ ನೋಯಿಪರೆ ನೀವೆನ್ನಂ || ೬೫ ||

ವ|| ಎಂಬ ನಾತಂ ಕೇಳ್ವು ತಲ್ಲಣದಿನವಳ ನಲ್ಲನಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗಿ
ಮೇಳದ ಕೆಳದಿ ಮೆಲ್ಲನಂತೆಂದಳ || ೬೬ ||

ಕೂಡೆ ಮುಗುತ್ತ ಮಲ್ಲಿಗೆಗೆ ತೀಡುವ ಗಾಳಿಗೆ ತಂಡತಂಡದಿಂ |

ಪಾಡುವ ತುಂಬಿಗಳ್ಗೆ ಸುಟವಂಚೆಗೆ ಕೋಡುವ ಪೂಗೊಳಕ್ಕೆ ಮಾ ||

ತಾಡುವ ಪಕ್ಕಿಗಳ್ಗೆ ದನಿದೋಡುವ ಕೊಂಚೆಗೆ ಸಣ್ಣ ಗಾಯ್ಗಳಿಂ |

ಮೂಡುವ ಮಾಮರಕ್ಕ ಗಿವಳಾಕೆಯೊಳೀಮುನಿಸೇಕೆ ಸಾಲದೇ ? || ೬೭ ||

ವ|| ಮತ್ತಮೊಂದೆಡೆಯೊಳ್ || ೬೮ ||

ತರದಿಂದುಣ್ಣುವ ಕಣ್ಣು ನೀರ್ವನಿಗಳಂ ಕೈಕೊಂಡು ನುಣ್ಣುತ್ತಿನೊ |

ಚರಮಂ ಪೆರ್ನೊಲೆ ಚುನ್ನವಾಡೆ ಸೆಳೆವಾವಂ ನೆಮ್ಮಿ ಪೂಗಂಪಿ

[ನೊಳ್ ||

ಪೊರೆದಲ್ಲಾಡುವ ತುಂಬಿವಾಡನೊಲವಿಂ ಕೇಳ್ವಂದದಿಂ ನಿಂದು ಪಾ |

ದರಿಗಂ ನಿಲ್ಲದೆ ಪೋದುದರ್ಕೆ ಬಗೆಗೆಟ್ಟಿದಾರ್ಕೆ ಕಣ್ಣೊಪ್ಪಿದಳ || ೬೯ ||

ವ|| ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ ಮತ್ತಮೊರ್ವ ಗಾಡಿಕಾರ್ತಿ ಸಂದಣಿಸಿ
ಚಿಂದಂಬಡೆದ ಕೆಂದಳಿರ ಪಂದರಮಂ ಮೆಯ್ಯಂಕೆಗಂಜಿ ಪತ್ತಿಸಾದಿಂ
ತೆಂದಳ || ೭೦ ||

ಎಲೆ ತೀಡುವ ತೆಂಗಾಳಿಯೆ |

ನಲವಿಂ ಕಾಲ್ವಿಡಿದು ತಿಳಿಸಿ ತಳ್ವಿಲ್ಲದೆ ಕಾ ||

ದಲನಂ ತಂದೊಡೆ ನಟುಸು |

ಯ್ಯೆಲರಿಂದಂ ನಿನ್ನನಾಗಳುಂ ನೆಪು ಪೊರೆನೆಂ ||೨೧||

ವ|| ಅಂತು ಬಂದ ಬಸಂತದೊಳೊರ್ಮೆ ನನೆಯಂಬಂ ತನ್ನ
ಮೇಳದ ಕೆಳೆಯನಪ್ಪ ನಗೆಗಾಪನಂ ಬಟಿಯಟ್ಟೆ ಬರಿಸಿ ಪಸಾಯ್ತರೆಲ್ಲ
ರುಂ ಬಗೆಯಪುದಿಟ್ಟಿಡೆಯಂ ತೊಲಗಿ ಪೋಗಿ, ಕೆಲಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಕನಸಂ
ಕೇಳ್ವುದೆಂದಿಂತೆಂದಂ ||೨೨||

ತಳತಳಸಿ ಬೆಳಪ ತಿಂಗಳ |

ಬೆಳಗಂ ಕವ*ರ್ವಂತೆ ಮೆಪುವ ಮೆಯ್ಯೆಳಗಿಂ ಕ ||

ಣ್ಣೊಳೆಪೊರ್ವಳನಾನಿಂದಿನ |

ಬೆಳಗಪ್ಪೊಂದೆರಡು ಗಟಿಗೆಯಾಗಲ್ ಕಂಡೆಂ ||೨೩||

ಮನುಗುವ ನಿಟ್ಟಿಸಳೊಳ್ ನೀ |

ರ್ದನಿಗಳನೊಳಕೊಂಡು ತೋರ್ಪ ಕೆಂದಾವರೆಯಂ ||

ನೆನೆಯಿಸಿದುದು ಕಾಲುಗು*ರ್ಗಳೆ |

ನೆನಸುಂ ಕಣ್ಣೊಳಪ ನಿಡಿಯಮೆಲ್ಲಡಿಯವಳಾ ||೨೪||

ನೇರಿತೆಳವಾಡೆಗಂಬಮ |

ನೋರಂತಿರೆ ನುಣ್ಪುವೆತ್ತು ಸೋಲಿಪ ಚಿಲ್ವಿಂ ||

ಬಾರಿಸಿ ಸೊಬಗಿಂಗತ್ತಿದ |

ತೋರಣಗಂಬಂ ಬೊಲಿದುರ್ವಾಕೆಯ ತೊಡೆಗಳ್ ||೨೫||

ಮಿಟುಪ ಸುಟವಡೆದ ಸಿಂಗರ |

ದೊಪ್ಪಿಯೊಳ್ ತಲೆದೋರ್ಪ ತೆರೆಗಳೆಂದೆಂಬಿನಮೇಂ ||

ಮೆಪುದುವೊ ಪೊರ್ಕುಣ ಗಾಡಿಯೊ |

ಳಪುವು ತೆಳ್ಳಸಿರೊಳೆಸೆವ ತಿವಳಿಗಳವಳಾ ||೨೬||

ಮಿಳಿ*ದಾರ್ಡುವ ಮುಖದುಂಬಿಯ |
 ನೊಳಕೊಂಡೆಸೆದಿರ್ಪ ತಾವರೆಯವೊಲ್ ಪೊಳೆಪಂ ||
 ತಳೆದು ಕುರುಳೋಳಿಯಿಂ ಬಗೆ |
 ಗೊಳಿಸಿದುದೊರಂತೆ ಮಿಸುಪ ನಗೆಮೊಗಮವಳಾ ||೨೭||

ವ|| ಮತ್ತಮವಳ ಮೆಲ್ಲಡಿನೊದಲೊಂಟು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಮೇಗ
 ಡರ್ದ ನೀಳ್ ಕಣ್ಣಳುಂ ಸೆಳೆನಡುವಿನಲ್ಲಾಟಮಂ ಕಂಡು ಪೊಣವಾ
 ಣಂದೇಣಲಾರ್ತುವಿಲ್ಲ; ಅವಳ ಕಡುಗುಣ್ಣನಾಳ್ ಪೊರ್ಕುಜಾಳಗಟ್ಟು
 'ಬಗೆ ಎನ್ನಂ ತೆಗೆಯಿಮೆಂದೆತ್ತಿದ ಕೈಯಂತಿರ್ದ ಬಾಸೆಯೊಳಂಟು
 ಗೊಂಡ ಕಣ್ ತಿವಳಿಯೊಳಂ ಸಿಲ್ಕಿ ಪೋಗಲಾರ್ತುವಿಲ್ಲ; ಅವಳ ಬೆಟ್ಟ
 ತಪ್ಪ ಬಟ್ಟಮೊಲೆಯಿಟ್ಟೆಡೆಯೊಳ್ ತೊಟ್ಟನೆ ಸಿಲ್ಕಿದ ಕಣ್ ಕಪ್ಪಿನೊಳ್
 ಕೆಡೆದ ಮುಖವುಲ್ಲೆಯಂತೆ ಮಿಡುಕಲಾರ್ತುವಿಲ್ಲ; ಅವಳ ನಗೆಮೊಗ
 ದೊಳೊಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆಹಗಿದ ಕಣ್ ಎಸೆವ ಪೊಸದಾವರೆಗೆಹಕದಿಂದೆಹ
 ಗಿದ ಮುಖದುಂಬಿಯಂತೆ ಪೆಹಸಿಂಗಲಾರ್ತುವಿಲ್ಲ; ಅವಳ ಪೆಹನೊಸಲ
 ನಲೆವ ಬಳ್ಳಿಗುರುಳೊಳ್ ತೊಡಂಕಿದ ಕಣ್ ಕಣ್ಣಿವಲೆಯೊಳ್ ಕೆಡೆದೆರ
 ಲೆಯಂತಡಿಯಿಡಲಾರ್ತುವಿಲ್ಲ; ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ ||೨೮||

ತೊಳಗುವ ಮುತ್ತಿನೋಲೆಗಳ ಬೆಳ್ಳಿಳಗಿಂ ಸುಲಿಪಲ್ಲ ಮಿಂಚಿನಿಂ |
 ಪೊಳೆವಲ್*ಗಣ್ಣ ನುಣ್ಣದಿ*ಗಗಳಿಂ ತಿಸರಂಗಳ ನೀಳ್ ಡಾಳದಿಂ ||
 ಬಳೆದೆಸೆದಿರ್ಪ ಸೆಳ್ಳುಗುರ ಮೆಯ್ಯೊಳೆಸಿಂ ಮಿಗೆ ಪೆರ್ಮೆವೆತ್ತು ಕ |
 ಣ್ಣೊಳಿಸಿದಳಾಕೆ ಪಾಲ್ಗಡಲ ಪೆರ್ದೆಯೊಳ್ ಸಿರಿ ನಿಂದಳೆಂಬಿನಂ||೨೯||

ತೊಳಗುವ ಮುತ್ತಿನೋಲೆಗಳ ಬೆಳ್ಳಿಳಗಿಂ ಮಿಗೆ ಪೆರ್ಮೆವೆತ್ತು ಕ |
 ಣ್ಣೊಳಿಸಿದಳಾಕೆ ಪಾಲ್ಗಡಲ ಪೆರ್ದೆಯಂತಿರೆ ಜೊನ್ನದೊಂದು ಪು ||

ತ್ತೃತಿಯವೊಲೊಪ್ಪವೆತ್ತ ಬಿಡುಗಲ್ಲಿನ ಬೊಂಬೆಯ ಪಾಂಗಿನಂತೆ ಸೊಂ |
ಪಳವಡೆ ಬಂದುದಂ¹ ಕನಸಿನೊಳ್ ನೆಣುನೋಡಿದನೆಂದು ಪೂಸರಂ ||೮೦||

ವ|| ಇಂತು² ಕೇಳಿ ಪೇಟ್ಟುದುಂ ಮೆಲ್ಲನೆ ನಗೆಗಾಣಂತೆಂದಂ||೮೧||
ಕನಸಿದು ನನ್ನಿ ಕೇಳ್ ನಿನಗೆ ಬೇಗದೆ ಸಾರ್ವಳದೊರೈ ಚೆನ್ನೆಯೆಂ |
ದನೆ ನನೆಯಂಬನುಟ್ಟ ತಳಿ*ವಟ್ಟಿಯನಾಗಳೆ ಮೆಚ್ಚುಗೊಟ್ಟು ಮೆ ||
ಲ್ಲನೆ ನಡೆತಂದು ಪೊನ್ನ ಕರುಮಾಡದ ಮೇಲ್ಮೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಯಿಂ |
ಬೆನೆ ನೆರೆದೊಲಗಂ ನಲವು ಕೈಮಿಗೆ ತನ್ನನೆ ನೋಡುತಿರ್ಪಿನಂ ||೮೨||

ವ|| ಅಂತೋಲಗಂಗೊಟ್ಟು ಕುಳ್ಳಿದು ಬಿತ್ತಿಯೊಳಂದಂಬಡೆ
ವಂತು ಬಚ್ಚಿಸಿದ ಬಣ್ಣಂಗಳಂ ಬೇಣುವೇಣು ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚುತಿರ್ಪಾ
ಗಳ ನಗೆಗಾಣಂ ಬಿನ್ನಪಮೆಂದಂತೆಂದಂ :— ||೮೩||

ಬರೆದ ಬನಮಿರ್ಕೆ ನೋಡೀ |

ಕರುಮಾಡದ ಕೆಲದೆ ಬೆಳೆದ ಪೂದೊಂಟಮನಿಂ ||

ಚರದಿಂ ಬಗೆಗೊಳಿಪಂಚೆಯ |

ನೆರೆವಿಗಳಂ ನೋಡು ತಳೆದು ಬೇಟಂಗಳುಮಂ ||೮೪||

ಮಾವಿನ ಜೊಂಪಮಂ ಮಿಸುಪ ಸಂಪಗೆಯಂ ಬಗೆಗೊಳ್ಳ ಜಾದಿಯಂ |

ಪೂವಿನ ಗೊಂಚಲಿಂ ವುದಿದ ಪಾದರಿಯಂ ಪರಿತರ್ಪ ತುಂಬಿಯಂ ||

ತಾವರೆಗಿರ್ಕೆಯಾದ ಕೊಳನಂ ನೆರೆದಾಡುವ ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಯಂ |

ತೀವಿದ ಬಂಡು⁴ ಬಂದು⁵ ನೆರೆಯುತ್ತಿರೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬರ್ಪಕಾಲ್ಗಳಂ ||೮೫||

ವ|| ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸುತ್ತಿರೆ

ಬನದೆಡೆಯಂ ನೋಡುವುದೆಂ |

ದೆನಸುಂ ತುಂಬಿಗಳ ದನಿಗಳಿಂ ಕರೆವವೊಲೊ ||

1. ತಾಂ ಕನಸಿನೊಳ್ ನೆಣುನೋಡಿತಮೆಂದು. ಗ|| 2. ಪೇಳಿ ಕೇಳುದುಂ. ಕ||ಖ||

3. ಬಡೆದು ಪಜ್ಜಳಿಸಿದ. ನ|| 4. ಬಂಡು. ಗ|| ಬಿಂದು. ಕ|| 5 ನೆಗೆ. ಕ||

ಯ್ಯನೆ ಬಂದು ಬಂದು ನಾಡೆಜ್ಜಿ |

ಯನ ಕೆಲದೊಳ್ ತೀಡಿದತ್ತು ತೆಂಬೆಲರಾಗಳ್ ||೮೬||

ವ|| ಅಂತು ಬಂದ ತೆಂಗಾಳಿಗೆ ಪಿಡಿದ ಕೆಂದಾವರೆಯ ಮುಡಿದ
ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಪೂಸಿದ ಸಿರಿಕಂಡದ ಕವ್ವುರದ ತಂಬುಲದ ನೊಸಲ ಕತ್ತು
ರಿಯ ಕಂಪಂ ಮೆಚ್ಚುಗುಡುವಂತೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೆಯ್ಯಾರ್ಚಿ ಬಡಿಯಂ
ಬನಮಂ ನೋಡಲ್ವೀಯ್ಯಮೆಂದು ನನೆಯಂಬಂ ಬಗೆಯೊಳ್ ನೆನೆಯುತ್ತಿ
ರ್ಪನ್ನೆಗಂ ||೮೭||

ತೊಂಗಲ್ಲೊಂಡಿದ್ ಕೆಂಪಾದಸುಗೆಯ ತಳಿರಂ ಕಂಪುದೀವಿದ್ ಪೂವಂ |
ಮಾಂಗಾಯಂ ಪೊಚ್ಚುಪೊಂಬಾಡಯ ಮರುಗಮನಿಂಬಾದ ನೆಲ್ವಾಡ

[ವಣ್ಣಂ ||

ಪೊಂಗಿದಾನ್ಮೆದಿಲೊಳ್ವಾದರೆಯ ಮುಗುಳ್ಳಳಂ ಸೊಂಪಿನಿಂ ಬೆಳ್ಳವೆತ್ತಿ|
ದಿಂಗಳೊಲಂ ಪಣ್ಣ ದಾಳಿಂಬಗಳನೊಲವಿನಿಂ ತೊಂಬೆಗಂ ಕೊಟ್ಟ

[ನೊರ್ದಂ ||೮೮||

ವ|| ಅಂತು ಕಾಣ್ಕೆಗೊಟ್ಟವದರಿಪುದೆಂದಿಂತೆಂದಂ :—ಪೆಪಿನಾಡೆ
ಜೆಯಂ ನಿನ್ನ ಕೈಯೊಳ್ ಬನ್ನಂಬಡೆದು ಕಿನ್ನನಾಗೆಯವನ ಮೆಯ್ಯಂ
ದಿದ ಚೆನ್ನಸಾಂಗಿನಂತೆ ಪೊಡರ್ಪುಡುಗಿದ ಜಾದಿಯಂ ನಗುವಂದದಿ
ನರಲ್ದ ಸುರಹೊನ್ನೆಗಳೊಳಂ, ಚಲದಿಂ ಮಲೆವ ಮಹುವರಸರ ಪೊಸ
ನೆತ್ತರೊಳ್ ಪೊರೆದ ನಿನ್ನ ಬಾಳಂತೆ ಒಳ್ಳವಡೆದ ಕೆಂದಳಿಗಳಿಂ
ಮಿಸುಗುವ ಅಸುಗೆಗಳೊಳಂ, ನಿನ್ನ ಮುಳಿಸಿನ ಬೆಂಕೆಯಿಂ ಪೊತ್ತಿ ಪೊಗೆ
ದುರಿವ ಪಗೆವರ ಬೀಡಿನಂತೆ ಸುತ್ತಲುಂ ಪೂತ ಮುಳ್ಳುಯ್ಯಗದ ಮರಂಗ
ಳೊಳಂ, ನಿನ್ನಡಿಯಂ ನೆರವಿಲ್ಲದೆ ನಂಬಿದೆವೆಂಬರಸರ ಚೆನ್ನ ಪೊನ್ನ
ನೆಲೆವಾಡದಂತೆ ಪೂಸರಂಬಡೆದ ಕೊಸಗಿನ ಮರಂಗಳೊಳಂ, ನಿನ್ನ
ಗಾಡಿಯಂ ನೋಡಿ ಕೂಡಲ್ಪಡೆಯದ ಮಡದಿಯರ ಕದಂಪಿನಂತೆ

ತುಱುಗಿದಲರಿಂ ಬಿಳ್ವೇಱುದ ಬಕುಳಂಗಳೊಳಂ, ಬಿನದಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಾದ
ಬನಮಂ ನೋಡಲ್ವೇಱ್ಪುದೇಡಂದೆಂಬುದುಮಾತಂಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೊಟ್ಟು ||

ಜಡಿವ ಪಡಿಯಾರ ಸೊಗಯಿಸ |

ನುಡಿಕಾಱರ ಮೇಳದರಸುಗಳ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೈ ||

ಗುಡುವ ಸೊಬಗೆಯರ ನೆರವಿಗ |

ಳೊಡನೆಲ್ಲಂ ಬನಮನೊಸೆದು ನೋಱ್ಪುಜ್ಜುಗದಿಂ ||೯೦||

ಬೀಸುವ ಚಿನ್ನಸೀಗುರಿಗಳೆರ್ಕೆಲದೊಳ್ 'ಮಿಳಿ*ದಾರ್ಡೆ ನಾಡೆಯುಂ |

ಗೋಸಣೆವೆತ್ತ ರಾಯರಿದಿರೇಱ್ಪರೆ ತುಂಬಿಗಳಚ್ಚುವಾಗಳಂ ||

ದೂಸರಮಾದ ಚೊಲ್ಲಿಯದ ಕಂಪಿನೊಳೋಕುಟಿಯಾಡೆ ಸಿಂಗರಂ |

ದೇಸೆಯೊಳೊಂದಿ ತೋಱು ತಳ*ದಂ ನನೆಯಂಬನದೊಂದು ಚಿಲ್ವಿನಿಂ ||

ನಡೆಗಳೊಳಂಚೆ ನುಣ್ಣುರುಳೊಳಾಡಿ ತೋಳ್ಳ ಕೊಳೆಳ್ಳಿಗೊಂಬು ಸೋ |

ಮುಡಿಗಳೊಳ್ಳದೆ ಸೋಗೆ ಮಿಗೆ ಪೆರ್ಮೆಲೆಯೊಳ್ ಪೋಣ*ವಕ್ಕಿ

[ನಿಚ್ಚಮುಂ ||

ಕಡುಮುಳಯುತ್ತುಮಿರ್ಪುವಿದಱೊಳ್ ದೊರೆಕೊಂಡುವೆನುತ್ತೆ ಕಾಯ್ದು

ದಾ | ಟಿಡುವವೊಲಾಬನಕ್ಕೆ ನಡೆತಂದುದು ಪೆಂಡಿರ ತಂಡಮೇಡ್ಗಯಿಂ ||

ಕಡೆಗಣ್ಣಳ್ ಕುಡಿಮಿಂಚನೀಯೆ ಸುಲಿಸಲ್ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಂ ಬೀಱು ಕೇ |

ಸಡಿ ಕೆಂದಾವರೆವಾಗಳಂ ಕೆದಱು ಪುರ್ಬಿಗೋಲವಿಲ್ಲಂದಮಂ ||

ಕುಡೆ ತೋಳ್ ನೀಳ್ವೆಗಳೊಂಬಿನೊಳ್ ತೊಡರೆ ಗಲ್ಲಂ ನುಣ್ಣು

[ಕೈಮಿಕ್ಕು ಕ |

ನ್ನಡಿಯಂ ಪೋಲ್ತರೆ ಬಂದರಲ್ಲಿ ಪಲಬರ್ ಚಿಲ್ವಸ್ಪಿನಂ ಚೆನ್ನೆಯರ್ ||

ತಿಸರಂ ತೊಳಗುವ ಮುತ್ತಿನ |

ಪಸರಂ ಮೊಲೆ ಬಿಟ್ಟು ತಿವಳಿ ತೆರೆಯಿಂದೆನೆ ಸಂ ||

ತಸದ ಕಡಲಂತೆ ಮೆಲ್ಲನೆ |

ಪೊಸವೆಂಡಿರ್ ಗಡಣಮೆಸೆವಿನಂ ನಡೆತಂದರ್ || ೯೪ ||

¹ಎಡೆಗಿಣುವ ಮೊಲೆಯ ಪೊಣಿಯಿಂ |

ಬಡನಡು ನಡೆ ನೋಡುವವರ ಬಗೆ ನಡುಗುವವೋಲ್ ||

ನಡುಗೆ ನಲವಿಂದಮೊಡನೊಡ |

ನಡಿಯಿಟ್ಟರ್ ನೆರೆದು ಬಿಂಕಗಾರ್ತಿಯರೆಬರ್ || ೯೫ ||

²ಇಸಲೊಡರಿಸುವಿಂಗೊಲನ |

ಮಿಸುಗುವ ಪೊಸವಿಲ್ಲ ಜೀವೊಡೆಯ ದನಿಯವೊಲೆ ||

ಣ್ಣೆಸೆಯೊಳ್ ನೇವುರದುಲಿ ಪಸ |

ರಿಸೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಚಿಲ್ಲಗಾರ್ತಿಯರ್ ನಡೆತಂದರ್ || ೯೬ ||

ವ|| ಅಂತು ಪರಿಪರಿಯ ಸಿಂಗರದಿನಂದಂಬಡೆದು ನಡೆವ ಮಡ
ದಿಯರ ಮುಡಿಯೊಳ್ ತೊಡರ್ ಪೊಸವುಗಳ ಕಂಪಿಗಳಿಸಿ ಮೇಲೆ
ಬಳಸಿದ ಮುಡುಂಬಿಯ ಬಂಬಲ್ ಎತ್ತಿಪಡಿದ ಪೀಲಿದಡಯಾಗೆ ಬಂದು
ಬನದ ಬಾಗಿಲಂ ಪುಗುವಲ್ಲಿ || ೯೭ ||

ತಳಿರಂ ಮೆಲ್ಲನೆ ³ನೂಂಕಿ ಮಾಮಿಡಿಗಳಂ ಸೆಂಡಾಡುತುಂ ಕೂಡೆ ಪೊ |

ಗಳ ದೂಳಿಂ ಪೊಣಿಯೇಱುತುಂ ಸೊನೆಗಳೊಳ್ ನೀರಾಟಮಂ ಮಾ

[ಡುತುಂ ||

⁴ಬಟಿಯಂ ಕೈಮಿಗೆ ಬರ್ಪ ತುಂಬಿ⁵ಯುಲಿಯಿಂದಂ ಡಂಗುರಂಬೊಯ್ಸು

[ತುಂ |

ತಳ*ದೇಂ ಬಂದುದೊ ಕಾವನಾನನೆಯ ವೊಲಾತಣ್ಣಾಳಿ ತನ್ನಿ

[ಚ್ಚೆಯಿಂ || ೯೮ ||

1. ಇಡಿಕಿರಿದ. ಕ||

2. ಒಸದೊಡನು. ಕ||

3. ಸೊಂಕಿ 4, ಚೆಳೆಯಂ, 5. ಗಳಪಿಂಡಿಂ, 6. ಯೆನಲಾ--ಇವು ಕಾವ್ಯಸಾರದಪಾಠ.

ಅಗಾಳಿಯ 'ಮೆಲ್ಸೊಂಕಿಂ |

ದಾಗಳೆ ಬೆಮರೊಡನೆ ಬಳೆದ ಸೇದೆಯದೆತ್ತಂ ||

ಪೋಗೆ ನಲವಿಂದೆ ಪೊಕ್ಕಂ |

ಬೇಗದೆ ಪಡಿಯುರ ²ಜಡಿಪಮೆಡೆಗೊಳೆ ಬನಮಂ ||೯೯||

ವ|| ಅಂತು ಪೊಕ್ಕು ³ಪಚ್ಚೆಯ ಪಡ್ಡಳಿಯ ಪಾದರಿಯ ಪಲ
ಸಿನ ತೆಂಗಿನ ಕಾಂಗಿನ ದಾಳಿಂಬದ ದವನದ ಮರುಗದ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ
ಮಾವಿನ ಮಾದಲದ ಸುರಗಿಯ ಸುರಹೊನ್ನೆಯ ಇರವಂತಿಯ ಸೇವಂ
ತಿಯ ಕಂಪುಮಿಗುವ ಸಂಪಗೆಯ ಸಸಿಯ ಸಾಲ್ಗಳ ನಡುವೆ ನನೆಯಂಬಂ
ನಡೆವಾಗಳು ಬಲಗೆಲದೊಳು ಕೈಗೊಟ್ಟು ಬರ್ಪ ನಗೆಗಾಜಿನಂತೆಂದಂ ||

ಎಸೆವಲ್*ಗೊಂಚಲಂ ತಳೆದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂವಿನ ಸಂತೆ ಕೊಂಬಿನಿಂ |

ಮಿಸುಗುವ ಮಾಮರಂ ಪೆಸರ ಮಾಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ತೊರವೆಟ್ಟುಗಳ್ ||

ಪೊಸಮನೆ ಸುತ್ತಲುಂ ಬಳಸಿ ಪರ್ವದ ಕೇದಗೆ ಪಚ್ಚವಾಗಲೆಂ |

ಬೆಸಕಮನಾಳ್ ಪೊಗಣೆಯನಿರ್ಪ ಪೊಜ್ಜೆ ಲೆಣೆಯಾದುದೀಬನಂ ||೧೦೦||

ನಿನ್ನ ಬರವಾಡು ನಲವಿಂ |

ಮುನ್ನಮೆ ಗುಡಿಗಟ್ಟಿದಂತೆ ಪೊಸವುಗುಡಿಯಿಂ ||

ದನ್ನೆರೆದು ನಿಮಿ*ರ್ವ ಕುಡಿಯಿಂ |

ಚಿನ್ನಂ ತಳೆದೊತ್ತಿದಂತೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯೆಸೆಗುಂ ||೧೦೧||

ಅಡ*ರ್ವೆಲೆವಳ್ಳಿಗಳೆಲೆಯಂ |

ಪಿಡಿವಿರ್ಪೆಗಳಗಾಂಗಿನಲ್ಲಿ ತರತರದಿಂ ನೇ ||

ಪಡೆ ಸಮದೆಲೆವಸರದವೊಲ್ |

ಕಡುಚೆಲ್ವಂ ಪಡೆದು ತೋರ್ಪುವೀಬನದೆಡೆ ⁴ಯೊಳ್ ||೧೦೨||

1. ಮೇಲೆಸೊಂಕಿದೊ | ಡಾ. ಕ|| 2. ಜಡಿಪದೆಡೆ ಕ|| 3 ಪೊಚ್ಚೆಯ ಕ||

4. ಗಳ್. ಕ||

ಪುದಿದ ತನಿವಣ್ಣ ಬಿರಿಕಿಂ |
 ದುದಿ*ದ್ವಿತ್ತಂ ರಾಸಿಯಾದ ಬಿಟ್ಟುಗಳಿಂ ಪೆಂ ||
 ಪೊದವಿದ ಪಲವುಂ ದಾಳಿಂ |
 ಬದ ಮರಗಳ್ ರನ್ನವಸರದಂತೆಸೆದಿರ್ಕುಂ ||೧೦೪||
 ಮಿಸುಪಲ*ರ್ಗಳ ಬೆಳ್ಳೆಳಗಿಂ |
 ಮುಸುಕಿದ ತಾವರೆಗಳೆಲೆಯನಾಂತ ಕೊಳಂಗಳ್ ||
 ಪಸರಿಸಿದ ಕಂಚುಗಾಣರ |
 ಪಸರದವೋಲ್ ನಾಡೆ ತೋರ್ಪುವೀಕೆಲಬಲದೊಳ್ ||೧೦೫||
 ಬಗೆಗೊಳೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆವಂ |
 ಚಿಗಳಂ ತಳೆದಿರ್ಪ ಬಳ್ಳಿಮಾವಿನ ಸಾಲ್ಗಳ್ ||
 ನೆಗ*ಬ್ಬ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣಳಂದದೆ |
 ಮಿಗೆ ಸೋಲಿಸ ಸೂಳಿಗೇಱುಯಂತಿವೆ ಬನದೊಳ್ ||೧೦೬||
 ಇಟ್ಟಣಿಸಿದಲ*ರ್ಗಳೆಸೆದಿರೆ |
 ಕಟ್ಟಿದ್ದಮನಾಂತು ಮಿಸುಪ ಕೊಸಗಿನ ಚಿಲ್ವೇಂ ||
 ಪುಟ್ಟಿಸಿದುದೊ ಪೊಸಸಿರಿಗೆ |
 ವೆಟ್ಟನೆ ಪೂಗಣೆಯನಿರ್ಪ ನೆಲೆಮಾಡದವೋಲ್ ||೧೦೭||
 ನನೆಗಳ ಪೂಗಳ ಪೊಣಿಯಿಂ |
 ದೆನಸುಂ ತಲೆವಾಗುತಿರ್ಪ ಸೆಳೆಗೊಂಬಿಂ ನೆ ||
 ಟ್ಟನೆ ಪರಿವಡೆದೀಸಂಪಗೆ |
 ನಿನಗಿಣಗದರಿಣಗಿಪಂತೆ ತೋರ್ಪುವು ಬನದೊಳ್ ||೧೦೮||
 ನೆಗಟ್ಟಿರವಂತಿಯ ಮನೆಗಳೊ |
 ಕಗಲಮನೊಳಕೊಂಡು ಪಲವು ಪಯಕಿನ ಸಣುಗಳ್ ||
 ಬಗೆಗೊಳೆ ನಿನಗಿಕ್ಕಿದ ಗ |
 ದ್ದುಗೆಗಳವೊಲ್ ಕೂಡೆ ತೋರ್ಪುವೀಕಟ್ಟಿದೊಳ್ ||೧೦೯||

ವ|| ಎಂದು ಮುನ್ನಮಿಂಬನಂ ಪಟ್ಟಣದಂತಿರ್ಪುದೆಂದು ನುಡಿದ
ನುಡಿಯಂ ಪರಿವಿಡಿಯಿಂ ನನ್ನಿವಾಡಿದೆಯೆಂದು ತೊನೆಯುತ್ತೆ ಕಿಱು
ದೆಡೆಯಂ ಪೋಗೆಪೋಗೆ ||೧೧೦||

ಕನ*ಗೊರ್ನರಿರ್ಕೆ ನುಣ್ಣಳರ ಬಾಬ್ಬನೆ ಕೆಂದಳಿರ್ಪ ಬೀಡು ಬ |
ಲ್ಪನೆಯ ಪೊದಜ್ಜುಮುಗುಳ್ಳನೆಯ ಪೆರ್ಮನೆ ಮೊಗ್ಗಿ ಯ ತಾಣಮಚ್ಚುವೂ |
ವಿನ ನೆಲೆ ಸಣ್ಣಗಾಯ ಬಲುಗಾಯ ಪೊಜಲ್ ನಸುದೋರೆವಣ್ಣ ತಾ |
ಯ್ವನೆ ಪೊಸವಣ್ಣ ಗೊತ್ತಿದೆನೆ ಕಣ್ಣೆ ಸೆದಿರ್ದುದದೊಂದು ಮಾಮರಂ ||
ಮೊರೆಯದ ತುಂಬಿಯಂ ಕುರುಳ ಸಂದಣಿ ಸೋಲಿಸೆ ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಯಂ |
ಪರಿವಡಿದಿರ್ದ ತೋರಮೊಲೆ ಬಗ್ಗಿಸೆ ನೈದಿಲನೆಯ್ತೆ ಕಣ್ಣುಲರ್ ||
ಕೊರಗಿಸೆ ನಾಡೆ ಕೆಂದಳರನೋವದೆ ಕೆಂದಳಮಿಕ್ಕ ಮೆಟ್ಟಿ ಮಾ |
ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂದ ಬನವೆಣ್ಣೆನಿಪಂದದಿನೊರ್ವಳೊಪ್ಪಿದಳಾ ||೧೧೧||

ವ|| ಅವಳಂ ತೊಟ್ಟನೆ ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳ್ಳಂಡು ನನೆಯಂಬಂ ತನ್ನ
ಬಗೆಯೊಳಂತೆಂದಂ :— ||೧೧೨||

ಕರಮೆಸೆವ ರೂಪು ಕಣ್ಣ |
ಚ್ಚರಿಯಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿದುದೀಕೆಯಾವಳೊ ನೆಲೆದೊಳಾ ||
ಪಿರಿದುಂ ಮಾನಸಿಯರ್ಗೀ |
ಪರಿಚೆಲ್ವಿನಿತುಂಟೆ ಸಗ್ಗ ದಾಕೆಯೆ ದಿಟದಿಂ ||೧೧೩||

ವ|| ಎಂದು ಪತ್ತೆಸಾರ್ದು—ನೀವಾರಾ? ಎಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಬೆಸ
ಗೊಳ್ಳುದುಂ; ಆ ಅಚ್ಚರಿಸಿ—ಬಿನದದಿಂ ಬನದ ಸೊಂಪಂ ನೋಡಲೆಂ
ದೈತಂದೆಂ, ಎನೆ; ನಾಡೆಪುಯನಂತೆಂದಂ :— ||೧೧೪||

ಮಿಗೆ ಮುನ್ನಂ ಕಂಡವೋಲಿರ್ದವುದು ಮಿಸುಗುವೀಬಾಪಯಾ
ಕಾಲ್ಗಲೇಸಂ | ಪಗೆಯಾನೇಪುಲ್ಗಲೇಪಾದರಿ ಬಿಡೆ ಮೊರೆವೀತುಂಬಿ
ಯಾಕೊಂಚಿಯಾಮ || ಲ್ಲಿಗೆಯಾತಣ್ಣಾಳಿಯಾಕೋಗಿಲೆಯ ಬಳಗಮಾ

ಸೋಗೆಯಿಸೋಂಪಿನಿಮ್ಮಾ | ವುಗಳೇಚೆನ್ನೈದಿಲೀಕೆಂದಳಿರ ತುಲುಗ
ಲೀಯಂಚಿಯಾಕರ್ವದೋಂಟಂ ||೧೧೬||

ಅಱುತಂ ನಿಮಗುಂಟಂತಾ |

ತೆಱನಂ ನೀಮೆನಗೆ ಪೇಟ್ಟುದುಳ್ಳುದನೆನೆ ಬಾ ||

ಯ್ದೆಱು ಸುಲಿಪಲ್ಲಳ ಮಿಂಚಂ |

ಕಱುಯುತ್ತಿರೆ ತಿಳಿಯೆ ಪೇಬಲೆಂದಿಂತೆಂದಳ್ ||೧೧೭||

ವ|| ಅದೇನೆಂದೊಡೆ—ಪೊಂಗೆದಗೆಯ ಬಾವ್ವೇಲಿಯೊಳಂ,
ಪನ್ನೀರ್ಗ್ಗೆಲ್ವೆಯೊಳಂ, ಕುಂಕುವದ ಮಡುಗಳೊಳಂ, ಬಕುಳದ ಬಾಗಿ
ಲ್ವಾಡದೊಳಂ, ಮರುಗದಟ್ಟಳೆಯೊಳಂ, ಪೊಂಬಾಡಯ ಪುವಿಗೆಗ
ಳೊಳಂ, ಪಾದರಿಯ ನೆಲೆವಾಡಂಗಳೊಳಂ, ದವನದ ದಾವಣಂಗಳೊ
ಳಂ, ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮನೆಗಳೊಳಂ, ಕಪ್ಪುರದ ಸೊದೆಯೊಳಂ, ಸೊಂಪು
ವಡೆದ ಕಂಪಿನ ಪೊಬಲೆಂಬ ಬೀಡು ಬಗೆಗೊಳಿಸುತಿರ್ಪುದು. ||೧೧೮||

ಚದುರುಂ ಮಿಕ್ಕಿದರ್ ತಕ್ಕುಂ ನೆಲಸಿದ ಸೊಬಗುಂ ಮೈಮೆಯುಂ
| ಚಾಗಮುಂ ಪೆ | ಚೆದ ಸೊಂಪುಂ ಪೆರ್ಮೆಯುಂ ನನ್ನಿಗೆ ನೆಲೆಯೆನಿಸಿ
ದಾರ್ವಯಮುಂ ಬೀರಮುಂ ಕುಂ || ದದ ಚೆಲ್ವುಂ ರೂಡಿಯುಂ ಕೈಮಿ
ಗೆ ನೆಲನನಿತಂ ಗೆಲ್ವು ತನ್ನಿಚ್ಚೆಯಿಂದಿ | ನ್ನಿದನಾಳ್ವಂ ಕರ್ವವಿಲ್ಲಂ
ಪಡೆದೊಡವೆಗಳಂ ಸಾರ್ವವರ್ಗೀಯಬಲ್ಲಂ ||೧೧೯||

ಇನಿಯರನೆಂದುಂ ನೆರೆಯಿಪ |

ಬಿನದಮೆ ತನ್ನಿಚ್ಚೆಯಾಗೆ ರೂಡಿಸಿದಾಕಾ ||

ವನ ನಚ್ಚಿನ ಪೆಂಡಿತಿ ಚೆ |

ಲ್ವಿನ ಪುತ್ತಿಯಿಚ್ಚೆಗಾರ್ತಿಯೆಂಬಳ್ ಪೆಸರಿಂ ||೧೨೦||

ಸೊಗಯಿಪ ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಗಳನೇಟಪ ಪೆರ್ಮೊಲೆಯಿಂದೆ ಮಿನ್ನಳಂ |

ನಗುವಲ್*ಗರ್ಣಳಿಂದೆ ಸುಟಿಯಂ ಪಡದೊಪ್ಪುವ ಪೊರ್ಕುಟಿಂದೆ ಮೆ ||

ಲ್ಲಗೆ ನಡೆವಂಚಿಯಂ ಜಡವ ಮೆಲ್ಲಡೆಯಿಂದೆ ಸಮಂತು ನೋಬ್ಬರಿ |
ಜ್ಜಿಗೆ ಪೊಸವೂಗೊಳಂಬೊಲಮ*ದೊಪ್ಪುವಳೊಪ್ಪದಿನಿಜ್ಜಿಗಾರ್ತಿ

[ತಾಂ ||೧೨೧||

ಅವಳ ಮೊಗದಂತೆ ಮೆಯ್ಯಿರಿ |

ಸವನಿಸದಿನಗೆಂದು ಕಂದನೆ*ದೆಯೊಳ್ ತಾಳ್ಳಂ ||

ಹಿವಗದಿರನೆಂದೊಡಿನ್ನುಡಿ |

ದವರೇನಂ ಪೊಗಬಲಾರ್ಪರಾಕೆಯ ಮೊಗಮಂ ||೧೨೨||

ನ|| ಮತ್ತಮವಳ ಕಾಲ ನೇವುರದಿಂಚರಮೆಂಬ ಪೆಣ್ಣಂಚೆಯ
ದನಿ ಕವುಳಿಲ್ಲನೆಂಬಂಚಿಯಂ ಬುಟವುಯೊಳ್ ಬರಿಸೆಯುಂ, ನುಣ್ಣೊಡೆ
ಯೆಂಬ ಪೊಂಬಾಡಯ ಬಾಬ್ಬಂಬಮಲರ್ಗಣೆಯನೆಂಬ ಸೊರ್ಕಾನೆಯುಂ
ತೊಲಗಲಿಯದೆ ನಿಲಿಸೆಯುಂ, ಪರಿವಡೆದ ಪೊಜನಾಪುಂಬ ಮಣಲ
ದಿಣ್ಣೆ ನೀಪುಯರ ಬಲ್ಲಹನೆಂಬ ನಿರ್ವಕ್ಕಿಯ ಕಾಲಾಟಕ್ಕೆಡೆಗುಡೆಯುಂ,
ಗುಣ್ಣುವಡೆದ ಪೊರ್ಕುಡಂಬ ತಿಳಿಗೊಳಂ ಕಮ್ಮಂಗೊಲನೆಂಬ ಜಕ್ಕವ
ಕ್ಕಿಯನೊಲಾಡಿಸೆಯುಂ, ತೊಳಪ ತೋರಮೊಲೆಗಳೆಂಬ ಪೂಗೊಂ
ಚಲ್ ಪೂಸರಲನೆಂಬ ತುಂಬಿಗಿಂಬಾಗೆಯುಂ, ನುಣ್ಣುವಡೆದ ನಳತೋ
ಳ್ಳೆಂಬ ಸೆಳೆಗೊಂಬುಗಳ್ಳ ಕಾವನೆಂಬ ಗಂಡುಗೋಗಿಲೆಯಂ ತೇಂಕಿ
ಸೆಯುಂ, ಮಿಸುಸ ಸುಲಿಪಲ್ವೆಗಳೆಂಬ ಕಾರಮಿಂಚಿಂಗೋಲ್ವಿಲ್ಲನೆಂಬ
ಸೋಗೆಯಂ ಸೋಲಿಸೆಯುಂ, ಮಿಳಿವ ಬಂಬಲ್ಲುರುಗಳೆಂಬ ತೊಡಂ
ಕುವಲೆ ಬಸಂತನ ಕೆಳೆಯನೆಂಬೆರಲೆಯಂ ಸಿಲ್ವಿಸೆಯುಂ-ಇಂತಳವಿಗುಡಿದ
ಸೊಬಗಿನ ಸೊಂಪು ಪೆರ್ಕಳವಾಗಿವುದುಂ ||೧೨೩||

ಅವರಿರ್ವರ ಮೈಮೆಯುಮಂ |

ತವರಿರ್ವರ ರೂಡಿವಡೆದ ಪೊಸಗಾಡಿಯುಮಂ ||

ತವರಿರ್ವರ ಬೇಟಮುಮಂ |

ತವರಿರ್ವರೊಳಲ್ಲದಿಲ್ಲ ಪೊತೊರ್ವರೊಳಂ

||೧೨೪||

ವ|| ಮತ್ತಮವರೊಮ್ಮೆ ಪಲತೆಹದ ಮರಂಗಳೆಂಡೆಡೆಗಿಣುದಡವಿ
ಗಳೊಳ್ ಕಾಡೊಡೆಯರಂತೆ ಬಿರಯಿಗಳೆಂಬ ಮಿಗಂಗಳ ಬೇಂಟೆಯನಾ
ಡಿಯುಂ, ಮತ್ತಮವರೊಮ್ಮೆ ಪೊಳೆವ ಕಟ್ಟಣಕದ ಕಟ್ಟಗೆಗಳಿಂದಿ
ಟ್ಟಣಮಾದ ತಿಳಿಗೊಳಂಗಳೊಳಾನೆಯಂತೆ ನೀರಾಟಮನಾಡಿಯುಂ,
ಮತ್ತಮೋರೊಮ್ಮೆ ಪಲತೆಹದ ನಳನಳಿಸಿ ಬೆಳೆದಳವಾದಯ ಸುಟಯೆ
ಲೆಯನುಡಿಯೊಳಮರ್ಚಿಯುಂ, ಮತ್ತಮೋರೊಮ್ಮೆ ಕುತ್ತಲೆಗೆ ನೆಲೆವ
ನೆಯನಿಸೆಳವಳ್ಳಿಯ ಬಳಸಿಂಗೊಳಗಾದಸುಗೆಯ ಜೊಂಪಂಗಳೊಳ್
ಕೋಗಿಲೆಯಂತೆ ಕೂಟಮನೊಡರ್ಚಿಯುಂ—ಇಂತು ಪಲವುಂ ಪಗಲಂ
ಕಳೆಯುತ್ತಮಿದೊಮ್ಮೆ ||೧೨೫||

ಬೆಳೆದಳವಳ್ಳಿಯೊಳ್ ಪುದಿದು ತೋಪುವ ಮಾವಿನ ತೋರಗಂಬದಿಂ |
ತಳಿ*ಗಳೆಂಬುವೆತ್ತ ಪೊಸಲೋನೆಗಳಿಂ ನಸುಬಾಗಿ ಕೊಂಬಿನೊಳ್ ||
ಪೊಳೆವಳೆಗಾಯ ನುಣ್ಣುಗರಿಯಿಂ ಸುಟತರ್ಪಲರಿಂದೆ ಬಿಟ್ಟಪೂ |
ಗಳ ಪುಡಿಯಿಂ ಕರಂ ಸೊಗಯಿಪೋಲಗಸಾಲೆಯೊಳರ್ಧರೊಪ್ಪದಿಂ ||

ನಡೆ ಕೆಲಕಂಚೆ ಬಿನ್ನವಿಸು ಬೇಗದೆ ಕೋಗಿಲೆ ಪಾಡಿನೋಜೆಯಂ |
ಗಡಣಿಸು ತುಂಬಿ ಸೋಗೆ ದನಿಯೆತ್ತದಿರೊಯ್ಯನೆ ಬಂದು ಕುಳ್ಳಿರಿ ||
ಯೆಡೆಗೆ ಬಸಂತಯೆಂದು ಗಿಳಿಗಳ್ ಕಡುಪಿಂ ನಡೆತಂದು ಸುತ್ತಲುಂ |
ಪಡಿಯುರಾಗಿ ಚಪ್ಪರಿಪುಪೋಲಗದೊಳ್ ಸಲೆ ಕರ್ಪವಿಲ್ಲನಾ ||೧೨೬||

ತೊಲಗದೆ ಪಕ್ಕದೊಳ್ ನಲಿವ ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿಗಳೊಳಿ ಬಿಂಕದಿಂ |
ಬಲಗೆಲದೊಳ್ ನೆಗದ್ದವಡೆದಿರ್ಪರಸಂಚೆಯ ಪಿಂಡು ಬೇಟವ ||
ಗ್ಗಲಿಸಿದ ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಗಳ ವಂಗಡಮಿಂಬುಡಿರ್ಪ ಗಂಡುಗೋ |
ಗಿಲೆಗಳ ತಂಡಮೊಪ್ಪೆ ಬಗೆಗೋಲಗಮೊಪ್ಪಿದುದಂದು ಕಾವನಾ ||೧೨೭||

ಮಡದಿಯರ್ ಸುಯ್ಯ ಕಂಪುಂ |

ಕಡುಮೆಣುವಿನಮಿಟ್ಟ ಕತ್ತರಿಯ ಪೊಸಗಂಪುಂ ||

ಮುಡಿಯಲ*ರ್ಗಳ ನಟುಗಂಪುಂ |

ಗಡಣಿಸಿ ಕಡೆಗೋಡಿವರಿದುಮೊಡ್ಡೋಲಗದೊಳ್ ||೧೨೯||

ಕೆಂದಳದೊಂದು ಕೆಂಪು ಕಿಸುಸಂಜೆಯನಂಜಿಸೆ ಕರ್ಪುವೆತ್ತಕೇ |

ಸಂ ದಳವಾದ ಕಪ್ಪಲೆಯನೇಟಿಸೆ ನುಣ್ಣೊಗವಚ್ಚದಿಂಗಳಂ ||

ಸಂದಿಸೆ ನೀಳ್ ಕಣ್ಣೆಳಗು ನಾಲೆಸೆಗಂ ಪೊಸತಪ್ಪ ಜೊನ್ನಮಂ |

ಮುಂದಿಡೆ ಬಂದಳಾಗಳಿರುಳಂದದಿನೊರ್ವಳದೊಂದು ಗಾಡಿಯಿಂ||೧೩೦||

ವ|| ಅಂತು ನೊಸಲೆಂಬ ಪೆಣಿಗೆ ಕೈದಾವರೆಗಳ್ ಮುಗಿಯೆ
ಬುಡಿದೊಂದು ತೆಂಬೆಲರ್ ಬರೆ;—ಅರಸಾ ಜೊನ್ನಮನುಣ್ಣು ಪಕ್ಕಿ
ಬಾಗಿಲೊಳ್ ಬಂದಿದರ್ಪುದೆಂದು ಬಗೆಯಜುದು ಬಿನ್ನಪಂಗೆಯ್ದ ಒಡ
ಗೊಂಡು ಬರ್ಪಾಗಳ್ ||೧೩೧||

ಮಿಟುಪ ಕುರುಳೋಳಿ ಮೂಡುವ |

ಕಿಟುಮೊಲೆ ತಳತಳಿಸಿ ಪೊಳೆವ ಕೇಸಡಿ ನೀಡುಂ ||

ತಟುಗಿದೆನೆ ಜೊಲ್ಲೆಯಂ ಮಿಗೆ |

ಮೆಣುವಿನಮೆಳವೆಂದಿರಿದರ್ಪಿರಡುಂ ಕೆಲದೊಳ್ ||೧೩೨||

ನೇವುರದಿಂಚರಂ ನೆಗದ ಕಣ್ಣೆಳಗೋಲಗಸಾಲೆಯೆಲ್ಲಮಂ |

ತೀನೆ ಬೆಡಂಗುವೆತ್ತ ನೊಸಲೊಳ್ ಕುರುಳೋಳಿಗಳುಯ್ಯಲಾಡೆ ಕೆಂ ||

ದಾವರೆವೂಗಳಂ ತರದೆ ಕೇಸಡಿ ಸಾಲಿಡೆ ಬಿಂಕದಿಂ ನೆಗ |

ಪ್ಪಾವಗಮೋಲಗಿಪ್ಪ ಸಜುಮಿಂಡಿಯರೊಪ್ಪಿದರೆತ್ತ ನೋಡ್ವೊಡಂ ||

ಸಸಿಯಂ ಮೆಯ್ಯೆಳಗಿಂದೆ ಪೊನ್ನೊಡೆಯನಂ ಪೆಂಪಿಂದೆ ಮಾದೇವನಂ |

ವೆಸರ್ವೆ*ತ್ತಿಂಚರದಿಂದೆ ಸಂದ ಬಿದಿಯಂ ಜಾಣಂದೆ ಮೆಯ್ಯಣ್ಣನಂ ||

ಪೊಸತಪ್ಪಗ್ಗದ ಗಾಡಿಯಿಂದೆ ಪಿರಿಸುಂ ಬೆಳ್ಳಾಡಿ ಬೇಬ್ಬುಂತುಟು |

ಬ್ಬಸಮಂ ಮಾಡುವ ಬರ್ದೆಯರ್ ಪಲಬರುಂ ಕಣ್ಣೀಂ ಬೆಡಂ

[ಗಾದದೋ ||೧೩೪||

ವ|| ಅಂತು ಮೆಱುನೋಲಗದ ನಡುವೆ. ||೧೩೫||

ಕಿವಿಗಿಂಪಂ ಕಱುವಂತೆ ನುಣ್ಣುರದೆ ಪಾಡುತ್ತಿರ್ಪ ಪೆಣ್ಣುಂಬಿಗೊ |
ಪ್ಪುವ ಬಂಡಂ ಬಿಡದೀಯುತುಂ ಗಿಳಿಗಳೋದಂ ಕೇಳ್ವ ಮೆಲ್ಪೊಂದಿ
[ತೋ ||

ಉವ ಪಣ್ಣಂ ತಿಱುದಿಚ್ಚೆಯಿಂದೆ ಕುಡುತುಂ ಚೆಲ್ವಿಂದೆ ಸಾರ್ತಂದು ಬೇ |
ಡುವ ಮುದ್ದಂಚೆಗೆ ಕೈಯ ತಾನರೆಯ ಕಾವಂ ಚೆಲ್ಲದಿಂ
[ನೀಡುತುಂ ||೧೩೬||

ತೊಡೆಯೊಳ್ ಕಾದಲೆಯಿರೆ ಬಲ |
ಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಸಂತನೋಲವಿನಿಂ ಕುಳ್ಳರೆ ತ ||
ನ್ನೆಡದೆಯೊಳ್ ಸೊಬಗಿಯಿರೆ |
ಕಡುಚೆಲ್ವಂ ಪಡೆದನಾವಗಂ ನನೆಗಣೆಯಂ ||೧೩೭||

ಪರಿಪರಿಯ ರನ್ನದೊಡವಿನ |
ಬೆರಕೆಯ ಬೆಳಗಡರೆ ಮೆಯ್ಯನಗ್ಗದ ಪೆಂಡಿರ್ ||
ನೆರೆದಲರ ಚವರಮಂ ಬಿ |
ತ್ತರದಿಂ ಬೀಸುತ್ತಮಿದರೆರಡುಂ ಕೆಲದೊಳ್ ||೧೩೮||

ಸುಗಿವೆನೆ ಮಲೆವನರಂ ಕೋ |
ಡಗಗಟ್ಟಂ ಕಟ್ಟಿ ತರ್ಪೆವೇಂ ಬಿಸಸೆಂದೊ ||
ಯ್ಯಗೆ ಕಿವಿಮೆಚ್ಚುವ ತೆಪ್ಪದಿಂ |
ಸೊಗಯಿಸಿದುವು ೨ಕಣೆಯ ಗುಪವಲ್*ವಿಲ್ಲವನಾ ||೧೩೯||

ಮುತ್ತಿನ ಸರಕ್ಕೆ ನುಣ್ಣುಂ |
ಬಿತ್ತರಿಸಿದ ಬೆಳ್ಳುಮಲ್ಲದಿಂತೀಪೊಸಗಂ ||
ಪೆತ್ತಣದೆನೆ ನಗುವಂತೆ*ದೊ |
ವತ್ತಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ತಿಸರವೇಂ ೩ಸೊಗಯಿಸಿತೊ ! ||೧೪೦||

ತನಗೇಕಡೆಗದವರಂ |

ಮುನಿಸಿಂದಿಡಲೆಂದು ಸಮೆದ ಪಾಪುಂಬಳೆಯೆಂ ||

ದಿನೆ ದಾಳಿಂಬದ ಕೆಂಬಿ |

ಛನ ರನ್ನದ ತೋಳ ಬಂದಿಯೇಂ ತೋಳಗಿದುದೋ ! ||೧೪೧||

ಬಿರಯಿಗಳನೆಲ್ಲರಂ ಮುಳಿ |

ದುರವಣೆಯೆಂ ಮೆಟ್ಟುವೆಡೆಯೊಳುಚ್ಚಳಿಸುವ ನೆ ||

ತ್ತರೊಳೊಂದಿದಂತೆ ಬಂದುಗೆ |

ಯರಲ ತೊಡರ್ ತೊಡ*ರ್ದು ಕಾಲೊಳೇನೊಪ್ಪಿದುದೋ ! ||

ವ|| ಅಂತು ನೋಪ್ಪರ ಕಣ್ಗೆ ನೆಲೆವಿಡಾದ ನನೆವಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲಹನ
ಮೇಲಾದ ಸೊಂಪಿಗೆ ಬೆಕ್ಕಸಂಬಡುತ್ತಂ ಬಂದಿಂಗದಿರ್ಗಲಂ ಕಾಣ್ಕೆ
ಗೊಟ್ಟು ಜೊನ್ನವಕ್ಕಿ ಬಿನ್ನವಿಸಿತ್ತದೆಂತೆನೆ :— ||೧೪೨||

ನಿನಗೆಂದು ತಲೆವಾಗದ |

ನಿನಗಳ್ಳದ ನಿನ್ನವೇಳೆಗಾಯದ ಪಿರಿದುಂ ||

ನಿನಗೆ ಬೆಸಕೆಯ್ದು ಬಾಡದ |

ನಿನಗೋಡದ ಪಗೆವರೆಂಬರಿಲ್ಲಿದುವರಂ ||೧೪೪||

ವ|| ಈಗಲ್ ಸಿವನೆಂಬ ದುಟ್ಟಗೊರವಂ ಮಂಜುವೆಟ್ಟಮಂ
ಗೊಟ್ಟುಮಾಡಿ ಕಿತ್ತಡಿಗಳಂ ಮರುಳ್ವಡೆಗಳಂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ
ಡಿಗಳುಮಂ ಮುಜುದು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಮೇಲೆ ಬಿಬ್ಬಿ ಪಾವುಂ ನೇವಾಳವಾಗೆ
ಮೆಯ್ಯಣಿಯದಿರ್ಪನಂತುವಲ್ಲದೆಯುಂ ||೧೪೫||

ತಳೆರೆಂದೊಡಸುಗೆಯೆಂದೊಡೆ |

ಗಿಳಿಯೆಂದೊಡೆ ಕರೆವ ಕೋಗಿಲೆಗಳೆಂದೊಡೆ ಬಂ ||

ದಿಳವಾನೆಂದೊಡೆ ನೆಪುದಿಂ |

ಗಲ ತಣ್ಣಿಳಗೆಂದೊಡುದ್ದ ಮುರಿವಂ ಗೊರವಂ ||೧೪೬||

ಪುದಿದುರಿಗಣ್ಣ ನಾಣೆಯನದೇವೊಗ*ಡ್ವಂ ಮುಗುಳೆಂದು ಮುಟ್ಟಬಾ |
ರದು ಬನಮೆಂದು ಬಾಯ್ಬಿಡುಯಬಾರದು ಸಂಸಗೆಯೆಂದು ಸೂಡಬಾ ||
ರದು ಕೊಳನೆಂದು ಕೈದುಡುಕಬಾರದು ತಾವರೆಯೆಂದು ತೋಟಬಾ |
ರದು ಪೊಸಸುಗ್ಗಿ ಯೆಂದುಸಿರಬಾರದು ತನ್ನಯ ಮಂಜುವೆಟ್ಟಿನೊಳ್ ||

ವ|| ಮತ್ತಮಾತಂ ಸರಿಯೊಳಾದೊಡಮಂಚೆಯೆಂಬುದಂ, ಕೆಱು
ಯೊಳಾದೊಡಂ ಬಾಡೆಯೆಂಬುದಂ, ಸಿರಿಕಂಡದೊಳಾದೊಡಮಾಡಿ
ಯೆಂಬುದಂ, ಕೊಡಗೂಸಿನುಡಿಗೆಯೊಳಾದೊಡಂ ಸೋಗೆಯೆಂಬುದಂ,
ಬೆದಂಡೆಯೊಳಾದೊಡಂ ಪಾಡೆಯೆಂಬುದಂ, ಕೇಱುಯೊಳಾದೊಡಂ ನೆರೆ
ಯೆಂಬುದಂ, ಚಪ್ಪರಣೆಯೊಳಾದೊಡಂ ಪಣ್ಣೆಯೆಂಬುದಂ ಸೈರಿಸಂ; ಅಲ್ಲ
ದೆಯುಂ ಈಪೊದಿರುಳ್ ಕಲಿಯ ಕಾಳೆಗಮಂ ಕಾದಿ ||೧೪೮||

ತಾರಗೆಗಳೆಯೆ ನೆಯ್ವಿಲ್ |

ನೀರಂ ಪುಗೆ ಕೂಡೆ ಮರ್ಬು ಮೆಯ್ವಿರ್ಚೆ ಕಡಲ್ ||

ನೀರೋಡುವಿನಂ ಪೆಣಿಯಂ |

ಬೀರದಿನಾಗೊರವನೆಯ್ವಿ ಬಾಬ್ಬ ಲೆವಿಡಿದಂ ||೧೪೯||

ವ|| ಅದರ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಂ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳೆ ಬಲ್ಲಿರೆಂದು ¹ಬಗೆಯಲಾಱು
ಜೊನ್ನ ವಕ್ಕಿ ಬಿನ್ನಪಂಗೆಯ್ಯಲೊಡನೆ ||೧೫೦||

ನೆಗೆದುರಿವ ²ತಲೆಯ ಕಿಚ್ಚಿನೊ |

ಳೊಗುಮಿಗೆ ನೆಯ್ವಿಯ್ವ ತೆಹದೆ ಪೊಣ್ಣಿದ ಮುನಿಸಿಂ ||

ಭುಗಿಲನುರಿದೊ ನಾದಿ |

ಟ್ಟಿಗಳೊರ್ಮೆಯೆ ತೋರಕಿಡಿಗಳಂ ಕೆದಟುವಿನಂ ||೧೫೧||

ಕಡಲೊಳ್ ನೇಸುನುಟ್ಟು ಲುಂ ಪೊಡವಿಯಂ ನುಗೊತ್ತಲುಂಕೊಂಕಿ ಘೀ|
ಳಿಡೆ ತಳ್ಳಂದೆಸೆಯಾನೆಯಂ ಮುಣಿಯಲುಂ ಪೊಂಬೆಟ್ಟಮಂ ನೂಂಕಲುಂ||

ಪೆಡೆಯಂ ತೊಟ್ಟನೆ ಮೆಟ್ಟಿ ಬಾಸುಗಿಯನಾದಂ ಸೀಬಲುಂ ಪೊತ್ತುಬಾ |
ನೆಡೆಯಂ ಬೇಗದಿನೆತ್ತಲುಂ ಬಗೆದ 'ನಾಗಳ್' ದಪ್ಪದಿಂ ದಪ್ಪಗಂ || ೧೫೨ ||

ವ|| ಅಂತು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಮಸಗಿ || ೧೫೩ ||

ಜವನಂ ಪತ್ತುವೆನೊಂಬತುಂ ಗರಮನೆಣ್ಣುಂ ಗೊಂಟೆನೊಳ್

[ಕಟ್ಟಿ ತೂ |

ಗುವೆನೆಯುಂ ಕಡಲಂ ಕಡಂಗಿ ಕುಡುವೆಂ ತಳ್ತಾಱುಲಂ ಪೊಯ್ದು ತೂ |
ಉವೆನೈದುಂ ಮೊಗಮುಳ್ಳನಂ ಕೆಡಪುವೆಂ ನಾಲ್ಕುಂ ದುಂಬಂ ನೂಂಕೆ ನು |
ಗುವೆನಾಂ ^೨ಮೂಱಿಡಿಯಿಟ್ಟನಚ್ಚಿಯೆರಡಂತೊಂದಾಗಿ ನೊಪ್ಪನ್ನೆಗಂ ||

ಎನಗಂ ಮಾರಿಗಮಿದಿರಾಂ |

ಪನದಾವಂ ನಡೆದು ಪೋಗಿ ಬೇಗದೆ ಮುಕ್ಕ ||

ಣ್ಣನನಿಕ್ಕಿಮೆಟ್ಟಿ ಬಿಡೆ ತೊ |

ಟ್ಟನೆ ಜಡೆಯಂ ಕಿಪ್ಪು ^೩ಬುಟಯ ಪೆಪ್ಪಿಯಂ ತರ್ಪೆಂ || ೧೫೪ ||

ವ|| ಎಂದಿಂತು ನಡೆಯಲೊಡರಿಪುದಂ ಕಂಡು ಕೆಲದೊಳೆದ್

ಬಸಂತನಿಂತೆಂದಂ :—

|| ೧೫೫ ||

ನೆಲದಱುಕೆಯ ಬಿದಿಯಂ ಪೊಡೆ |

ಯಲರನನಿಂದಿರನನದಟರಂ ತವಸಿಗಳಂ ||

ನೆಲೆ ನಟ್ಟು ನೋಯಿಸಿದುದಿ |

ನ್ನಲರಂಬಿನ ಮೊನೆಗೆ ನಿಲ್ವನೇ ಬಡಗೊರವಂ ? || ೧೫೬ ||

ಜವನಂ ಗೋಣ್ಣುಱುಗೊಂಡು ಬಾಂಬೊಬಲನುಕೆಂ ಮೂಱುಮಂ

[ಸುಟ್ಟು ಜ |

ನ್ನವನುಬ್ಬಣ್ಣರನಾರ್ದು ಕೊಂದು ಮುಳಿಸಿಂ ಪೋದಾರ್ನೆಮೆಯ್ಯಾತನಾ ||

ತೊವಲಂ ಮೆಲ್ಪೊದೆಮಾಡಿ ಮೂಜಗಕೆ ಕೇಡಂ ಮಾಡುವಾ ನೆತ್ತಿಗ |
 ಣ್ಣವನೊಳ್ ಕಾಮವ ಬಲ್ಪಮೊಗ್ಗೆ ಗರಸಿಂದಾರಯ್ದು ಮೇಲೆತ್ತುವೆಂ ||
 ಪಿರಿದಪ್ಪಾಳ್ತನದಿಂದೆ ಕೂರ್ಪವರ ಮಾತಂ ವೀಣುದಾಳ್ಗೆಯ್ದುದೊಳ್ |
 ನೆರೆದಿಂದಿಗಳೆ ಪೋಗಿ ತಳ್ತುಣುವೆನೆಂಬಾಮಾತದಂತಿರ್ಕೆ ಚಿ ||

ಚ್ಚರದಿಂ ನಮ್ಮರಸಾಳನಟ್ಟ ಮಗು*ದ್ವಾತಂ ಬಂದು ಪೇಟ್ಟುಂತುಟಂ |
 ತಿರದಿಂದಂ ತಿಳಿದೆತ್ತಿ ಕಾಮುವುದು ಲೇಸಲ್ಲಗಿದೇಮಂತಣಂ ||೧೫೯||

ವ|| ಎಂದು ಬಿನ್ನಪಗೆಯ್ದ ಬಸಂತನ ಮಂತಣದ ಮಾತಂ
 ಸೊರ್ಕಾನೆ ಮಂತಣೆಯ ಮಾವಂತನ ಮಾತಂ ಮನ್ನಿಸುವಂತೆ ಮನ್ನಿಸಿ
 ತೆಂಗಾಳಿಯೆಂಬ ದೂದನಂ ಕರೆದು,—ಗೊರವನಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗಿ ನಮ್ಮ
 ಪೆಣಿಯಂ ತಡೆಯದೆ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಯೆಂದೊಡಾತಂ ಬೇಗಂ
 ಮುಂಜುವೆಟ್ಟಿನೆಯ್ದಿ ತ್ಪುಲ ಬನದ ಚಿಲ್ವಂ ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚುತ್ತುಂ
 ಬಂದು ತನ್ನ ಬರವಂ ಪಡಿಯುರ್ಗುಣಿಸಿ ತೆಪಪುಡೊಲಗದೆಡೆಯಂ
 ಪುಗಲೊಡನೆ || ||೧೬೦||

ಉರಿಗಣ್ಣಿನೊಗೆದ ಬೀರಂ |

ಬೆರಸೊದವಿದ ನಂಜು ರೂಪುವೆತ್ತವೋಲಿನ ||

ಚ್ಚರಿಯಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿದರೊ ಬಂ |

ದೇರಡುಂ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ನಿಂದ ಬೀರಗಣೇಸರ್ ! ||೧೬೧||

ಬಗೆ ಪೊಪುಸೂಸದೆ ಕೈಯಂ |

ಮುಗಿದೊಲವಿಂ ನೋಡಿ ಪೆಚುತುಂ ತಿರಿಸುಳಿಯಂ ||

ಪೊಗುತ್ತುತ್ತರದಿಂದೋ |

ಲಗದೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿದ ಜತಿಗಳೇನೊಪ್ಪಿದರೋ ! ||೧೬೨||

ಬಳಸಿದ ತಾರಗೆಗಳ ಮಾ |

ಪೊಳೆಪೊಂದಿದ ಪೊನ್ನ ಬೆಟ್ಟು ಕೈಯಂ ಕಾಲಂ ||

ತಳೆದಿರ್ದುದೆಂಬಿನಂ ಕ |

ಣ್ಣೊಳಿಸಿದನಂತವರ ಪಕ್ಕದೊಳ್ ಪಲಗಣ್ಣಂ ||೧೬೩||

ಸೊಗಯಿಸ ಪೊನ್ನನೇವರದ ಮೆಲ್ಲುಲಿ ಮಾಣದೆ ಮೂಱುಕಣ್ಣನಂ |
ಪೊಗಟ್ಟುವೊಲುಣ್ಣಿ ಪೊಣ್ಣೆ ಪಿರಿದುಂ ಸುಟಿವಾನುಡಿನೆಣ್ಣನಾಂತ ನಾ ||
ಲೊಗಮಿರದಚ್ಚದಾವರೆಯ ಚಿಂದಮನಂದೊಳಕೆಯೈ ಬಂದು ನೆ |
ಟ್ಟಿಗೆ ಬಲವಕ್ಕದೊಳ್ ನೆಲಸಿ ಕಣ್ಣೆಸೆದಂ ಬಿದಿ ನಿಂದು ನೋಬ್ಬರಾ ||

ದರೆಯಂ ಪೊತ್ತಾನೆಯ ಕೈ |

ಗೊರೆಯನೆ ಕಡುವೆಟ್ಟಿತಾದ ನಾಲ್ಕುಂ ತೋಳುಂ ||

ಕರಮೆಸೆದಿರೆ ಕುಳ್ಳಿದಂ |

ಸಿರಿಯರಸಂ ಕಾರ ಮುಗಿಲ ರೂವೆಂಬಿನೆಗಂ ||೧೬೪||

ಮಿಗೆ ಮಾತಾಡದಿರೀದಿರಾ ಮಿಡುಕದಿರಾ ಮೇಲ್ವೀದಿರಾ ಸೊರ್ಕ
ದಿರಾ | ನಗದಿರಾ ಬಾಯ್ಕಡಿಗೊಳ್ಳದಿರಾ ಕಿಣುಚದಿರಾ ಮೆಯ್ಯೊಂಕದಿರಾ
ಕೈಗಳಂ || ಮುಗಿದಿರಾ ನೂಂಕದಿರೆತ್ತದಿರಾ ಗುಪದಿರಾ ನೀನೆಂದು ಮು
ಕ್ಕಣ್ಣನೋ | ಲಗದೊಳ್ ತನ್ನೊಡನಾಡಿಗೊಡಿ ಜಡಿದಂ ಮಾಕಾಳ
ನೋರೊರ್ದಂ ||೧೬೫||

ವ|| ಅಂತು ಮೈಮೆವೆತ್ತೊಲಗದ ನಡುವೆಯಾರಮನೋಸರಿ
ಸದೆ ಬಿಗಿದ ಪಾಸಮಿದೆಂಬಂತೆ ನೀಳ್ ಕೆಂಜೆಡೆಗಳೊಳಂ, ಮಿಸುವ
ನೊಸಲ ಚಿಲ್ವು ಕಣ್ಣಿಡಿದಂತೆ ತೋರ್ಪ ನೊಸಲ ಕಣ್ಣೊಳಂ, ಪತ್ತೆ
ಸಾರ್ದ ಮರುಳ ಮೊತ್ತಮಂ ಬುಸ್ಸೆಂದು ಬೆದಲುಸುವ ಪಾವಿನ ತೊಡವು
ಗಳೊಳಂ, ಜಸಮೆ ತನಗೆ ಮೆಯ್ಯಿರಿಯೆಂಬುದನುಪುವಂತೆ ಪೊಸಿದ
ಬಾದಿಯೊಳಂ, ನುಣ್ಣುವಟ್ಟು ತೋಣಿ ಬಿಗಿದುಟ್ಟ ಪುಲಿದೊವಲೊಳಂ,
ತಕ್ಕಿನಿಂ ಮಿಕ್ಕುಪೋದಾನೆರಕ್ಕಸನ ಸಮ್ಮದ ಮೇಲ್ವೊದಿಕೆಯೊಳಂ
ಚೆಲ್ವನಾಂತು || ||೧೬೬||

ಹರಿಸದೆ ಸಗ್ಗದ ಜತಿಗಳ್ |

ನೆರೆದಂತೆರಡುಂ ಕೆಲಂಗಳೊಳ್ ತರದಿಂ ಕು ||

ಳ್ಳರೆ ಕುಳ್ಳರ್ದಂ ನಡೆನೋ |

ಒರ ಕಣ್ಣಳ ಹಬ್ಬಮೆಂಬಿನಂ ಕಣ್ಣುಗೊರಲಂ ||೧೮೮||

ವ|| ¹ಅಂತೆಸಿದಿರೆಯಾನಂಜುಗೊರಲನ ಗಾಡಿಯಂ ನೋಡಿ
ಬಗೆಯೊಳಚ್ಚರಿವಡುತುಂ ಬಂದು ತುಟಿಲ್ಲೆಯ್ಬ ಕೈಗಳಂ ಮುಗಿದು ನೆರೆ
ದೋಲಗಮನಿತುಂ ತನ್ನಂ ನಡೆ ನೋಡೆ ಬಿನ್ನಪಮೆಂದಾದೂದನಿಂ
ತೆಂದಂ :—²ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳುಮಂ ತನ್ನಟ್ಟಿದೋಲೆಗಮಿಟ್ಟುಂಡಿಗೇಗಂ ಬಸಂ
ಮಾಡಿದ ನನೆವಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲಕಂ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳ ಪೆಸರಂ ಪಲಂಬರಿಂ ಕೇಳ್ಬ
ಕೆಳೆತನಮಂ ಬಳೆಯಿಸುವಿಚ್ಚೆಯಿಂದೆನ್ನಂ ಕಳಿಸಿದನಾತನ ಬಲ್ವಂ
ಪೊಗದ್ವೊಡೆನ್ನ ಪವಣಲ್ತು, ಆದೊಡಮಜುವನಿತಂ ಪೆಡ್ವನದೆಂತೆನೆ :—

ಅವನ ನುಡಿಗವಳ ಮಂತಣ |

³ಕವನೆಸಕಕ್ಕವನ ತಕ್ಕನೆಡ್ಗೆಗೆ ಮೇಲಾ ||

ದವರ ನುಡಿಯವರ ಮಂತಣ |

⁴ಮವರೆಸಕಮುಮವರ ತಕ್ಕ ಕೀಡಾಗಿರ್ಕುಂ ||೧೮೯||

ತೊಟ್ಟನಿದಂ ನೆಟ್ಟಸಿದಂ |

ಬಿಟ್ಟನಿದೆಂಬೊಂದು ಬಿಲ್ಲ ಬಲೈಯನಾರ್ಗಂ ||

ದಿಟ್ಟಸುವುದರಿದು ಪಗೆವರ್ |

ತೊಟ್ಟನೆ ಕೆಡೆದುದನೆ ಕಾಣಲುಂಟವನಿದಿರೊಳ್ ||೧೯೦||

ಕಡುಪಿಂದಾತನೊಳಾಂತರೋಡಿ ಬನಮಂ ಪೊಕ್ಕುಂ ಪೊದ್ ಪಾರ್ದು
ಕಾ | ಲ್ವಿದಿದುಂ ಪಚ್ಚಿಲೆವಾರ್ದು ಮೆಯ್ಯರೆದು ಕೊಂಬಂ ಪೊರ್ದಿಯುಂ

1. ಅಂತಿದಾರ್ತನಂಜು. ಖ|| 2. ಎಲ್ಲೆಡೆಗಣ್ಣಂ ತಾನಟ್ಟಿದೋಲಗ. ಖ||

3. ಕವನೆಸಕಪತವನ. ಖ|| 4. ಮವರೆಸವಂತವರ. ಖ|| 5. ಪಾರ್ಡ. ಖ||

ನಲ್ಮೆಯಂ || ನುಡಿದುಂ 'ಮೆಯ್ಸಿರಿಗೆಟ್ಟುಮಿಂತು ನೆಲಮೊಳ್ ನಾಣ್ಣುಂದಿ
ನಿಂದಿರ್ಪರು | ಗ್ಗಡದಿಂ ಬಂದಿದಿರೊಡ್ಡಿ ಬಾಪ್ಪವರನೆಂದುಂ ಕಂಡುದಿಲ್ಲಿ
ನ್ನೆಗಂ ||೧೭೨||

ಮಾವುಗಳವು ಮಲೆವರನೆ |

ಮಾವುಗಳವೊಲುಬದೆ ಮುಜುವವೆಂದೊಡೆ ಕೇಳಾ ||

ಕಾವನ ಬರವಜುದ ಬಟ |

ಕ್ಯಾವನ ಸೊಕ್ಕಟಯದಿನಿಸುಮೇನಿರ್ವಪುದೇ ? ||೧೭೩||

ಸಸಿ ಕೆಳೆಯಂ ಸರಲ್ ನಿಡಿಯಬಲ್ಲನೆ ಕವಿನ ಕೋಲೆ ಬಿಲ್ ತಳೆ |

ತೆಸೆವೆಳಮಾವು ತುಂಬಿ ಪೊಸದಾವರೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯೆಂಬಿವಾಂತರಂ ||

ದೆಸೆವಲಿಗೆಯ್ವ ಪಾಳೆ ಮೊನೆಯೊಳ್ ನೆಗೆ*ಟ್ಟಿರ್ ಬಸಂತನೆಂದೊಡೇಂ |

ಪೆಸ*ರ್ವಡೆದಾತನೊಳ್ ಪೊ*ಣದರ್ ಪೊಸರೆಯೆಂಟೆ*ರ್ಡೆಯುಳ್ಳರಾ

[ದೊಡಂ ||೧೭೪||

ಮಿಸುಪಲರಂಬುಗಳುಕೇಂ |

ಬೆಸಕೆಯ್ಯದೆ ಮಲೆವ ಬೀರರಂ ಪರಿದೆಂಟುಂ ||

ದೆಸೆಗಳೊಳಂ ಕಾಣೆವೆನಿ |

ಪ್ಪ ಸರದೆ ಬಲ್ಲೊರೆವುವಿಗಳಾಡಿನೆವದಿಂ ||೧೭೫||

ನಿನ್ನಯ ಚಾಗಮುಂ ಸಿರಿಯುಮಾಳ್ತನಮುಂ ದೊರೆನೆತ್ತ ಮೈಮೆಯುಂ |

ಮನ್ನಣೆಯುಂ ಪೊದ್ದು ಜಸಮುಂ ಬಗೆಯುಂ ಚಲಮುಂ ನೆಗಡ್ತೆಯುಂ ||

ನನ್ನಿಯುಮಾರ್ಗಮಚ್ಚರಿಯನಿತ್ತ ಪುವೆಮ್ಮೊಡೆಯಂಗವಿತಾಣಂ |

ಪೊನ್ನದು ಕಮ್ಮಿತಾದ ತೆಪ್ಪನಲ್ಲವೆ ನಲ್ವಗೆಗೊಂಡೊಡಿರ್ವರುಂ ||೧೭೬||

ಪೊಡವಿಯೊಳಂತಾತನವೊಲ್ |

ಕಡುಬಲ್ಲಿದರಿಲ್ಲ ನಿಮ್ಮೊಳಾತಂ ಕೆಳೆಗೊಂ ||

ಡೊಡೆ ತೀರದುದಿನಿತಿಲ್ಲಿ |

ಗಡೆ ಬಿಡುವುದು ಪೆಣಿಯ ಸೆಣಿಯನಿದು ಲೇಸಲ್ತೀ ||೧೭೭||

ವ|| ಎನಲೊಡನೆ ಬಗೆಯೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ಮುಳಸಂ ಪೊಣಪೊಣ್ಣು
ಲೀಯದೆ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನೆಗೆವಿನಂ ಮಾದೇವನಂತೆಂದಂ:— ||೧೭೮||

ಒಣುವಾತನಿನಿಸು ಪೊಣ್ಣುಂ |

ಮೆಣುವಿನೆಗಂ ಗುಪಲೇಕೆ ನಿನ್ನಯ ಬಗೆಯೊಳ್ ||

ತಣಿಸಂದಿದುರ್ದನೊರ್ಮೊದ |

ಲಣುಪದೆ ನಿನ್ನಂತು ನುಡಿವನಾವನುಮೊಳನೇ ? ||೧೭೯||

ಉರ್ಕಾಳ್ಳ ಕಾದೊಡೇಂ ಕೇಳ್ |

ಸೊರ್ಕಾನೆಯ ಕೈಯ ಕರ್ವನಿನಿತುಂ ಸೆಳೆಯಲ್ ||

ಬರ್ಕುಮೆ ಪೆಣಿಯಂ ಬಿಡೆನಂ |

ತಿರ್ಕದು ಮತ್ತೊಂದು ಕಜ್ಜಮುಳ್ಳೊಡ ನುಡಯಾ ||೧೮೦||

ಅಣುಕೆಯ ರೂವಿಲ್ಲದ ನಿ |

ನ್ನೆಣಿಯಂಗುಬ್ಬಟಿಯ ಬೀರಮುಂಟೆಂದುದ್ದಂ ||

ಜಣುಚಿದೆ ಕೇರಿಲ್ಲದೆ ಕ |

ಣ್ಣೆಣುವಿನೆಗಂ ಬರೆವೆನೆಂಬ ಮರುಳಂ ಪೊಲ್ಪೈ ||೧೮೧||

ಕೋಡುವ ಕೂಂಕುವ ಚೆಂದಂ |

ನೋಡಿರೆ ಕಾಳೆಗಕೆ ಬೆಂಬಲಂ ಗಡ ! ಪೆಂಡಿರ್ ||

ಸೂಡುವಲರಂಬು ಗಡ ! ಪಿಡಿ |

ದಾಡುವ ಕರ್ಬು ಗಡ ! ಬಿಲ್ಲದೇನಚ್ಚರಿಯೋ ! ||೧೮೨||

ಪಡೆ ಮರವಟ್ಟಿ ಮಾವು ಗಡ ! ಬೆಳ್ಳೊಡೆಯಾಗಸಕ್ಕೊ ಚಂದವಂ !

ಗಡ ! ಪೊಸಬೆಳ್ಳಿದಾವರೆಗಳಾವೆಡೆಯೊಳ್ ನಡೆವಲ್ಲಿ ಪೊಯ್ದ ಪೂ ||

ಗುಡಿ ಗಡ ! ಕೊಂಬುಗೊಂಡುಸಿರದಿರ್ಪ ಬಸಂತನಿವರ್ಕೆ ತಾನೆ ಪೆ |

ಗಡೆ ಗಡ ! ಗೆಲ್ವ ತಕ್ಕಣುಯಲಾದುದು ನಿಮ್ಮಲರಂಬನೆಂಬನಾ ||೧೮೩||

ಪಿರಿದುಂ ಮಾತಿನೊಳೆನ್ನೆ |

ಸರಲಂಗೆ ಪೊಡಪಿನೊಡ್ಗ ಯುಂಟಾದೊಡೆ ಚಿ ||

ಚ್ಚರದಿಂದೆತ್ತಿಸಿ ತಂದಿ |

ವರ ಬಲ್ಪಂ ಬಟಕೆ ನೋಡು ನೀಂ ಕಾಳೆಗದೊಳ್ ||೧೮೪||

ವ|| ಎಂಬುದುಂ ಕೇಳ್ವ ಮತ್ತಮಾದೂದನಂತೆಂದಂ:—||೧೮೫||

ಎನ್ನೊಡೆಯನ ಬಲ್ಪಂ ನೀ |

ವಿನ್ನುಂ ಕಂಡಣುದುಡಿಲ್ಲ ಬಿದಿಯೆಂಬಣ್ಣಂ ||

ಬನ್ನಂ ಬಟ್ಟುದನಣುಯನೆ |

ಮುನ್ನಂ ಮೆಯ್ಗಣ್ಣ ನಣುಯನೇ ಪೊಡೆಯಲರಂ ||೧೮೬||

ಬಾನೆಡೆಯೊಳ್ ಸುಟಿದಾಡುವ |

ರೇನಣುಯರೆ ರಕ್ಕಸರ್ಕಳಣುಯರೆ ದಿಟದಿಂ ||

ಮಾನಸರಣುಯರೆ ಬಾಸುಗಿ |

ತಾನಣುಯನೆ ಮತ್ತವನುಯದೇ ನೆಲನನಿತುಂ ||೧೮೭||

ವ|| ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ, ನೀಂ ನಾಲ್ಕೆರಡು ಪಗಲೊಳೆಮ್ಮೊಡೆ
ಯನ ಕೈಯ ನನೆಯ ಕೋಲ ಕಾಲಾಟಮಂ ಕಾಣ್ಬೆರೆನುತೋಲಗಸಾ
ಲೆಯಂ ಪೊಣಮಟ್ಟು ತುರಿಸದಿಂ ಬಂದು, ಕಂಪುವೊಲಂ ಪೊಕ್ಕು, ತೆರಿ
ಪುವಾದು ನನೆವಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲಹನಂ ಕಂಡು,—ಕಿತ್ತಡಿ ಪೆಣಿಯಂ ಬಿಡೆನೆಂ
ದು ಕಾಳೆಗಮಂ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರ್ಪನೆನಲೊಡನೆ, ನನೆಗಣೆಯಂ
ಕೆಲಬಲದ ಪಸಾಯ್ತರ ಮೊಗಮಂ ನೋಡಿ, ಮುಳಸಂ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿ,
ನಸುನಗೆವೆರಸು ಇಂತೆಂದಂ :— ||೧೮೮||

ಉಡುವ ವುಲಿದೊವಲೊ ಕೈಯೊಳ್ |

ಪಿಡಿದಾಲಾಗುಳದ ಕೋಲೊ ಬಗರಿಗೆಯೋ ಕೆಂ |

ಜೆಡೆಯೋ ಪೂಸುವ ಬುದಿಯೋ |

ಬಡಗೊರವಂಗೆಕೆ ತನಗೆ ಕಾದುವ ಬೆಸನಂ ||೧೮೯||

ಎನ್ನೆಡಗೈಯಗುವಿಸುವ ಕರ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲೊ ನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾರದಿ |
 ಪನ್ನೆಗಮೆನ್ನ ಜೇವೊಡೆಯ ಬಲ್ಲುಲಿ ನಾಲ್ತೆಸೆಯಂ ಪಳಂಚದಿ ||
 ಪನ್ನೆಗಮೆನ್ನ ಪೂಗಣೆಗಳೋವದೆ ಬೆನ್ನನೆ ಪೋಗಿ ನಾಂಟದಿ |
 ಪನ್ನೆಗಮುಂಟು ತನ್ನ ಕಡುಸೂರ್ಕು ಬಟಕ್ಕದು ಪಾಪು ಪೋಗದೇ? ||
 ಕಡಲೊಳ್ ಮೆಯ್ಯರೆದಿದೊಡಂ ಪೊಡವಿಯೊಳ್ ಪೊಕ್ಕಿದೊಡಂ

['ಬೆಟ್ಟದೊಳ್ |

ನಡೆದೊಡಮಕ್ಕುತುಂ ದೆಸೆಗಳೊಳ್ ಬಿಟ್ಟು ತಡಂಗಿದೊಡಂ ||
 ಕಡುಸಿಂದೊರ್ಮೆಯ ಪೂವಿನಂಬದಟರಂ ಮೆಯ್ಯಾಗಿ ನೋಯಿಪ್ಪುದೆ |
 ದೊಡೆ ಕೇಳಿನ್ನಯ ಬಾರಿಯೊಳ್ ತಿಸುಳೆ ತಾನಿನ್ನೆತ್ತಪೋಗಿದಪಂ ||
 ಅದಟಿನಳುರ್ಕೆಯಂ ಕಿಡಿಸಲಾಂಬರಮೇ? ತನಗೊಂದು ಕರ್ಬು ಸಾ |
 ಲದೆ? ಮುಡುಂಬಿ ಸಾಲದೆ? ಪಸುಮಿಡಿ ಸಾಲದೆ? ಬಂದ ಮಾವು ಸಾ ||
 ಲದೆ? ಸುಟವಂಚಿ ಸಾಲದೆ? ಗಾಂಗುಣಿ ಸಾಲದೆ? ಕಾಯ್ತು ತೆಂಗು ಸಾ |
 ಲದೆ? ಪೊಸನೀಣಿವೆಣ್ಣು ನುಡಿ ಸಾಲದೆ? ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿ ಸಾಲ್ದೆ? ||೧೯೦||

ವ|| ಎಂದು ಗದ್ದುಗೆವೊಯ್ದು ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪು ಕಿಸುಸಂಜೆಯಂ
 ಪಸರಿಸೆ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಮಸಗೆ ನಿಸ್ಸಾಳಮಂ ಸೂಟಿಸಲ್ವೆದ್ದಾಗಳು ||೧೯೧||
 ಮಾಣದೆ ನಿಚ್ಚುಮುಂ ಪೂಣ*ವ ರಾಯರ ತಕ್ಕಡಿಗಾಡೆ ಬಳ್ಳಿ ನೀ |
 ದಾಣಮನಂಟುಗೊಂಡದಟರಾಗಳೆ ಬಾಯ್ವಿಡೆ ಸೂರ್ಕಿನಿದೆ ಕ ||
 ಕ್ಕಾಣದ ಬೀರರುಗ್ಗಡಿಸೆ ಬಗ್ಗಿ ಪ ಕೋಗಿಲೆಯೆಂಬ ವೊಯ್ವು ನಿ |
 ಸ್ನಾಣದ ಬಲ್ಲರಂ ಕಿವಿಯ ಬಾನೆಡೆಯಂ ಬಳಸಿತ್ತು ಬೇಗದಿ ||೧೯೨||
 ಅದಟಿನಳುರ್ಕೆಯಂ ಕಿಡಿಸಿ ಬಿಂಕಮನಟ್ಟಿ ಸಿಯೆನ್ನ ಕೋಲ್ಕಳಿಂ |
 ಸದೆದರೆವೆಣ್ಣು ನಂ ಬಿಡದೆ ಮಾಡಿ ಕಡಂಗಿ ನೆಲಂಗಳೊಳ್ ಸಮಂ ||

ತೊದವಿಸಿ ಪೆರ್ಮೆಯಂ ಸೆಳೆದು ಬಲೈಯನಿಟ್ಟುಳಿಗೊಂಡು ಬೇಗದಿಂ |
ಕದಕದಪಂ ತೊಡರ್ಚಿಯೆಳೆದೇರನನೋಡಿಪೆನೆಂದು ಪೂಸರಂ ||೧೯೫||

ವ|| ಅಂತು ತೊಟ್ಟನೆ ಪಳಂಚಲೆದು ತನ್ನ ಮನದನ್ನರಪ್ಪ
ಬಸಂತಮೆಲ್ಲೆರ್ಲಗಳೆಂಬ ಕೆಳೆಯರೊಡನೆ ಇಂದು ಪಡೆಯೆಲ್ಲಮಂ
ಪಲವುಂ ಸನ್ನಣದಿಂ ಬರಲಿಮೆಂದು ಪೇಡ; ಕಮ್ಮಂಗಣೆಯನ ನುಡಿಯ
ನಾಲಿಸಿ ಹಸಾದವನಿಟ್ಟು ಸುಗ್ಗಿಯುವಾತೆಂಗಾಳಿಯು'ಮಿರ್ವರುಂ
ಸಜ್ಜುವಂ ಪಡೆದು ಚೌವಂದದ ದುಕಂ ಸೆಲವಿತ್ತೊಡಗೊಂಡು ಬರೆ
ಯಾಗಳ್ ಪಲವೆಡೆಯ ಕಡೆಯ ಬಾಡಗಳ ಬನಂಗೊಳ್ ತಾಣಂದರ
ಮಾಗಿರ್ಪ ಕೆಂಗಣ್ವಕ್ಕಿಯಲರ್ವಕ್ಕಿ ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ ಪೊಣರ್ವಕ್ಕಿ ಮೊದ
ಲಾದ ದಟ್ಟಿಯ ಕೂರಾಳ್ಳುಂ ತಂತಮ್ಮ ಪಡೆವೆರಸು ಬಂದು ಕಾಣ್ಪು
ದುಮವರಂ ಮನ್ನಿಸಿ ನಾಲ್ಕುಂ ತೆದ ಪುಸಿವಡೆಯಂ ಬಿಜ್ಜೆಯಿಂ
ಪುಟ್ಟಿಸಿ ಮುಂಗುಡಿಯೊಳ್ ನಡೆವಂತೆ ಬೆಸಸಿ ಕಣ್ಣಿಂಬಾಗಿರೆ ಬೀರ
ವಸದನಂಗಿಯ್ದು ||೧೯೬||

ಪಲವುಂ ಮೇಳದ ಬೀರರ್ |

ಕೆಲದೊಳ್ ಬರೆ ತುಲುಗಿ ಪಿಡಿದ ಬೆಳ್ಳೊಡೆ ಚೆಲ್ವಂ ||

ಗೆಲೆ ತನ್ನರಮನೆಯೊಳ್ ಸಿರಿ |

ನಲವಿಂ ನೆಲಸಿರ್ಪ ಪೊತ್ತಿನೊಳ್ ಪೊಣಮಟ್ಟಂ ||೧೯೭||

ಸೊಗಯಿಪ ತಳಿ*ದೋರಣಮಂ |

ನುಗುಳುತ್ತಂ ಪಲರ ಪರಕೆಯಂ ಕೈಕೊಳುತುಂ ||

ಪೊಗ*ವ್ವವರಂ ಮನ್ನಿಸುತುಂ |

ಬಗೆವುಗೆ ಪೊಣಪೊಣಲನೆಯ್ದಿದಂ ನನೆಗಣೆಯಂ ||೧೯೮||

ಮೊಗಸಾಲೆ ಚಂಪೆಯಂ ಚೌ |

ಕಿಗೆ ಮೆಣುದಿರೆ ಹರಿಸದಿಂದೆ ಬೀಡಂ ಬಿಟ್ಟಾ ||

ಪಗಲಂ ಕಳೆದಂದಿನ ಮುಖ |

ವಗಲಂ ನಡೆದತ್ತಿ ಬರುತುಮಿದಂ ಕಾವಂ ||೧೯೯||

ವ|| ಆಗಳ್ ||೨೦೦||

ಅರಗಿಳಿವಿಂಡು ವಾರುವದ ಮೋಹರವಾಡಿವಿಂಡು ಬಿಲ್ಲ ಬೀ |
ರರ ಪಡೆ ಕೊಂಚಿವಿಂಡು ಪಲವಡ್ಡಣದೊಡ್ಡಮ*ಳ್ವಕ್ಕಿವಿಂಡು ಮೆ ||
ಯ್ವಿರಸುವ ಕೊಂತಗಾಹರಣಿಯಾಗಿರೆ ಬಂದು ಬಸಂತನೊಲ್ಲ ಸಂ |
ವರಣೆಯನೆಯ್ವಿ ತೋಣು ತಲೆದೂಗಿಸಿದಂ ನನೆವಿಲ್ಲ ಬೀರನಾ ||೨೦೧||

ವ|| 'ಅಂತೊಯ್ಯನೆ ಮುಂದೆ ಮೋಹರಂಬಡೆದು ತಳವ್ ಪುಸಿ
ವಡೆಯಲ್ಲಿ ||೨೦೨||

ಗಲ್ಲದ ಸೂರ್ಕುನೀರ ಪೊನಲಿಂ ನೆಲೆವೆಚ್ ಕಡಲ್ ತುಳುಂಕೆ ಬಿ |
ಟ್ಟಿಲ್ಲಮನಾಂಕುವಂತಿಡುವ ಕಾಲ್ಪೊಪ್ಪಿಯಿಂ ನೆಲನಾಡೆ ಬೇಗದಿಂ ||
ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯ್ಗಳಂ ಬಡಿಗೆ ಕೊಂಡಪೊಲೆತ್ತಿದ ತೋರಹತ್ತದಿಂ |
²ಜಲ್ಲನೆ ತುಂಬಿಗಳ್ ಕೆಡಪ್ ಬಂದುವು ಬಿಂಕದಿನಂಕದಾನೆಗಳ್ ||೨೦೩||

ತೊಳಗುವ ಪೊನ್ನ ಪಲ್ಲಣದ ನುಣ್ಣೆಳಗಾಗಸಮಂ ಮುಸುಂಕೆ ಪ |
ಜ್ಜಳಿಸುವ ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆಗಳ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಬಲ್ಲುಲಿ ನೀಳ್ವ ದಿಕ್ಕಿನೊಳ್ ||
ಬಳಸೆ ಕೊಡಂಕೆಯೊಳ್ ಪೊಳೆವ ಚೌರಿಯ ಗಾಳಿಯಕೋಳ್ಗೆ ಬೆಟ್ಟುಗಳ್ |
ತಳರೆ ಪೊಗಡ್ತಿಯಂ ತಳೆದ ತೇಜಿಯ ತಟ್ಟು ತೆರಳ್ವದೆತ್ತಲುಂ ||೨೦೪||

ಪೂಡಿದ ವಾರುವಂಗಳ ತೆರಳ್ಗೆಗೆ ನೇಸಲ ತೇರ ತೇಜಿಗಳ್ |
ಪಾಡಬಿಡಿರ್ಪಿನಂ ಪರಿವ ಗಾಲಿಯ ಕೋಳ್ಗೆ ಕೆಳರ್ತು ಬೆಟ್ಟುಗಳ್ ||
ಕೂಡೆ ಸಡಿಲ್ವಿನಂ ಪೊಡೆವ ಬೀರರ ಜಂಕೆಗೆ ಗೊಂಟನಾನೆಗಳ್ |
ಕೋಡುವಿನಂ ಕಡಂಗಿ ³ಪರಿತಂದುವು ⁴ತೋರ್ಕೆಯ ತೇರ್ಗೊಳೆಯಿಂ||

1. ಆಗಳ್. ಕ||

2. ಪಲ್ಲನೆ ತುಂಬಿಯಂ. ಗ||

3. ಕವಿತಂದು. ಕ||

4. ತೇರ್ಕೆಲದಾಳೆಳೊಳೆಯಿಂ. ಗ||

ಸಿಡಿಲ ಪೊಡರ್ಪನೇಟಿಸುವ ಸಿಂಗಮನಂಜಿಪ ರಕ್ಕಸರ್ಕಳಂ |
 ನಡುಗಿಪ ಮಾರಿಯಂ ಪೊಸೆದು ಮುಕ್ಕುವ ಮಿಞ್ಚುವನೊತ್ತಿಸೊರ್ಕಿನಿಂ ||
 ಪಿಡಿವ ಕಡಂಗಿ ನಿಂದ ಜವನಂ ಮುಱಿದಿಕ್ಕುವ ತಕ್ಕನಾಂತು ಮುಂ |
 ಗುಡಿಯೊಳೆ ಬಂದುದಂದು ತುಟಿಲಾಳ್ಳಳ ಬಲ್ಲಣಿ ಗೆಲ್ಲವೆಂಬಿನಂ ||೨೦೬||
 ಕುದುರೆಯ ತಟ್ಟುಗಳ್ ನೆರೆದ ಬಲ್ದಿರೆಯಂ ಪಿಡಿದಿದ್ ಬಾಳ್ಳಳು |
 ಣ್ಣಿದ ನಿಡುವಾಳೆಯಂ ಬಿಳಿಯ ಸತ್ತಿಗೆಗಳ್ ನೊರೆವಿಂಡನಾನೆಗಳ್ ||
 ಕೆದಕಿದೆ ಹಂತಿಗೊಂಡ ನೆಗುಂ ಪೊಸತೇರ್ ಪಡಗಂ ನೆಗಡ್ಚು ಪೆ |
 ಚಿದ ಕಡಲೆಂಬಿನಂ ಮಸಗಿ ಬಂದುದು ಪೆರ್ಬಡೆ ಕರ್ಬುವಿಲ್ಲನಾ ||

ವ|| ಅಂತು ಬಿಡಂಗುವೆತ್ತು ನಡೆವ ಪುಸಿವಡೆಯ ಪೆಣಿಗೆ ಪಡಯ
 ಪಾಡಿಯಂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ||೨೦೭||

ಮಿ*ಳರ್ವ ಪೊಸದಳೆರೆ ಪುಯಿಗೆ |
 ಗಿಳಿಗಳೆ ಪೂಡಿದ್ ಕುದುರೆ ತೆಂಗಾಳೆಯೆ ಕ ||
 ಣ್ಣೊಳೆ ತೇರೆಸಗುವನೆನೆ ಬಂ |
 ದೆಳವಾವಿನ ತೇರನೇಱು ನಡೆದಂ ಕಾವಂ ||೨೦೮||
 ತರದಿಂದೆತ್ತಿದ ಕೆಂದಾ |
 ವರೆಗಳ್ ಕೆಂಗೊಡೆಗಳಂದಮಂ ಪಡೆವಿನಮಾಂ ||
 ತರಸಂಚೆಯೆಂಬ ಸಾವಂ |
 ತರ ಬಳಗಂ ಬಳಸೆ ಬಂದನಂದು ಬಸಂತಂ ||೨೦೯||

ನನೆಯೆಸಳಂದವಾದ ಗುಮುಂ ಪೊಳೆಯುತ್ತಿರೆ ನೀಳ್ಪುವೆತ್ತ ಪೂ |
 ವಿನ ಪೊಸಟೆಕ್ಕೆಯಂ ಮಿಳೆರೆ ಪಕ್ಕದ ಕೋಗಿಲೆಯೆಂಬ ಗಂಟೆಗಳ್ ||
 ದನಿಗುಡೆ ಕೈಯ ಕೋಳ್ಗೆ ಕಡುಗೂರ ದವರ್ ದೆಸೆಯತ್ತ ಚಿಲ್ಲಿ ಮೆ |
 ಲ್ಲನೆ ನಡೆತಂದುವಂದು ಪೊಸಮಾವೆನಿಪುಗ್ಗಡದಗ್ಗ ದಾನೆಗಳ್ ||೨೧೦||

ಕೆಂದಳರ ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆಗ |

ಳಂದಂಬಡೆದಿಸೆವ ಪಲ್ಲಣಂಗಳ ಸೊಂಪುಂ ||

ಸಂದಿಸೆ ನೀಳ್ವಂ ನಡೆದುದು |

ಸಂದರಗಿಳಿಯೆಂಬ ಕುದುರೆಗಳ ದುವೆತ್ತಂ ||೨೧೨||

ಮಿಸುಗುವ ಕೊಂಬಿನಚ್ಚು ಕಿಣುಗೊಂಬಿನ ತಳ್ತರಗೀಲಾಕವಲ್ತಕೊಂ |

ಬಿನ ಮಡವಡ್ಲವಂದ ನಳಿಗೊಂಬಿನ ಪತ್ತುಗೆ ಜೋಲ್ವ ಬಳ್ಳಿಗೊಂ ||

ಬಿನ ಬಳಿ ತೋರಗೊಂಬಿನ ನೊಗಂ ನಿಡುಗೊಂಬಿನ ಮೂಂಕುಕಣ್ಣಿ ಚಿ |

ಲ್ವಿನೆ ನಡೆತಂದುವಂದಸುಗೆಯೆಂಬ ನೆಗದ್ತಯ ತೇರ್ಗಳೆತ್ತಲುಂ ||೨೧೩||

ಕಿಣುಮುಗುಳ ಗೆಜ್ಜೆಯಿಂದಂ |

ಮಿಣುಗುವ ಕೆಂದಳರ ಹರಿಗೆ ಬಗೆಗೊಳೆ ಬಂದ ||

ತ್ತುಡದೆ ಮುಣಿಗೋಗಿಲೆಗಳೆಂ |

ಬಣುಕೆಯ ಪೆಸೆ*ವೆತ್ತ ಹರಿಗೆಕಾಱರ ತಂಡಂ ||೨೧೪||

ಪಿಡಿದಲ*ವಿಲ್ಲುಂ ಮೆಲ್ಲೆ ಸ |

ಳುಡೆದೊವಲುಂ ಮಿಸುಪ ನನೆಯ ಮೊನೆಯಂಬುಂ ನೇ ||

ಪಡೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ನಡೆದುದು |

ಗಡಣದೆ ಮುಡುಂಬಿಯೆಂಬ ಬಿಲ್ಲಣೆಬೀರರ್ ||೨೧೫||

ಕಡುನಿಮಿ*ರ್ದು ಪೊಳೆವ ಪೊಸಪೂ |

ಗುಡಿಯೆಂಬಗ್ಗಳಿಕೆವಡೆದ ಸಬಳಮನೊಲವಿಂ ||

ಪಿಡಿದು ಬರುತಿರ್ದುದೆತ್ತಂ |

ಕಡುಸೊರ್ಕಿದ ತುಂಬಿಯೆಂಬ ಡೊಂಕಣಿಕಾಱರ್ ||೨೧೬||

ವ|| ಅಂತು ನಡೆತರ್ಪ ಪಡೆನೆರಸು ನಿಚ್ಚುವಯಣಂಬರುತಿ

ರ್ಪಾಗಳೆ ; ಪಲವುಂ ಪರಿಯ ಪಕ್ಕಿಗಳ ಪೆರ್ಚಿದ ಸರಂಗಳಿಂ ಹರಣಂ

ಬಡೆದಂತೆ ಪರಿವಡೆದು ತಿಂತಿಣೆವಡೆದ ಪೇರಡವಿಯೊಳ್ ಪೊಗದ್ತವೆತ್ತು ||

(ಉತ್ಸಾಹ ವೃತ್ತಂ)

ತುಲುಗಿ ನಡೆವ ಮುಗಿಲ ನಡುವೆ ಪ್ರೋಳೆವ ಮಿಂಚಿದೆಂಬಿನಂ |
 ಮಿಲುಕ ತೆರೆಗಳೆಡೆಗಳೊಳಗೆ ಸುಜಿವ ವಿನಾನ್ಗಳಾವಗಂ ||
 ಮೆಣುವ ತೊಣೆಯ ತಡಿಯ ತಳರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಚ್ಚುವುಂ |
 ಬಣುದೆ ಮುಳಿದು ತಿಳಿಪೆ ತಿಳಿದು ನೆರೆವ ಬೇಡವೆಣ್ಣರಿಂ ||೨೧೦||

ವ|| ಗಾಡಿವಡೆದ ಕಾಡಂ ಪಿಂದಿಕ್ಕಿ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆವಾಗಳ್ ||
 ಕಟ್ಟಿದ ತಂತಿಯಂ ಮಿಡಿದು ಗೊಂದಣದಿಂದರುಹಂತನೇದ್ಗಯಂ |
 ನೆಟ್ಟನೆ ಪಾಡಿ ಸೋಲಿಸುವ ಸಗ್ಗದ ಪೆಣ್ಣರ ನುಣ್ಣರಕ್ಕೆ 'ಮೆ ||
 ಯ್ಗಿಟ್ಟಿಳವುಲೆಗಳ್ ಪಲವುಮಾಲಿಸೆ ಮೆಯ್ಯಿರಿವೆತ್ತ ತ್ವಲಿಂ |
 ಬೆಟ್ಟಮದೊಂದು ದಿಟ್ಟಿಗಿಡೆಯಾದುದು ತೊಟ್ಟನೆ ಕರ್ವವಿಲ್ಲನಾ ||

ಅಂತು ನೆಗ*ಟ್ಟಿದ ಬೆಟ್ಟಂ |
 ಸಂತಸದಿಂ ನಿಂದು ನೋಡುತಿರೆ ಬಿನ್ನಪವೆಂ ||
 ದಿಂತೆಂದಂ ಕೈಮುಗಿದು ಬ |
 ಸಂತಂ ಜತಿಯೊರ್ವನಿಲ್ಲಿ ನೆಲಸದೆ ಮಾಣಂ ||೨೧೧||
 ವ|| ಎಂಬನ್ನೆಗಂ ||೨೧೨||
 ಕೊಲ್ಲುದು ದಿಟದಿನಹನೆಂ |
 ದೆಲ್ಲಾ ಪರಿಯಿಂದೆ ಪೆಟ್ಟು ಓರಿಯರ ನುಡಿಯಂ ||
 ಬಲ್ಲಿತೆನೆ ನಂಬಿ ಬೇಂಟಿಯ |
 ನೊಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ ಬಿಯದರೊಪ್ಪಿದರದೊಳ್ ||೨೧೩||
 ಮಡುಗಳೊಳಗಲ್*ದ್ ಪೂವಂ |
 ಕಡುನಲವಿಂ ತಿಳಿದು ಬೇಗದಿಂ ಸವಣನ ಮೆ ||
 ಲ್ಲಡಿಗೆ ತಲೆದುಡಿಗೆಮಾಡುವ |
 ಪಿಡಿಗಳ್ ನೆಗ*ಟ್ಟಿದ್ ವದಹಿ ತ್ವಲ ಬನದೊಳ್ ||೨೧೪||

ತೊಲಗದೆ ಗೆಡೆಗೊಂಡಿದುವು |

ಸಲೆ ಮುಳಸಂ ಬಿಟ್ಟು ಸೋಗೆಯುಂ ಪಾವುಗಳುಂ ||

ಪುಲಿಯುಂ ಮುಣುವಲ್ಲೆಗಳುಂ |

ಕಲಿಸಿಂಗಮುಮಾನೆಯುಂ ಕರಂ ನಲವಿಂದಂ ||೨೨೫||

ವ|| ಅಂತು ಮೈಮೆವಡೆದ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕೈಯೆತ್ತಿ ಪಲರುಂ
ಜತಿಗಳ್ ತವಸಿಂಗೊಳಗಾಗಿ ||೨೨೬||

ಬಗೆ ನೊಸಲಲ್ಲಿ ಕೂಡೆ ನಿಲಿ ತಪ್ಪದೆ ಮೂಗಿನ 'ಚೌಕದಲ್ಲಿ ದಿ |

ಟ್ಟಿಗಳೆರೆ ಮೆಯ್ಯ ಮಣ್ ಕೊರ*ಲೈ ಪುತ್ತಿಡೆ ಸರ್ಬಿದ ಬಳ್ಳ ಸುತ್ತಲುಂ||

ಸೊಗಯಿಸೆ ಕೈಯನಿಕ್ಕಿ ಮಿಗೆ ತನ್ನನೆ ತಾನೊಲುವಿದೆ ಜಾನಿಸು |

ತ್ತಗಲದೆ ನಿಂದನೊರ್ವ ಸವಣಂ ಬಗೆಗೊಳ್ಳಿಪ್ಪ ತಟ್ಟಿತೆಂಬಿನಂ||೨೨೭||

ವ|| ಅವರಂ ಭೋಂಕನೆ ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳ್ ಕಂಡು ಕಿಡಿಕಿಡಿಯೋಗಿ
ಕರ್ವುವಿಲ್ಲನಂತೆಂದಂ:—ಇನ್ನೆಗಮೆನಗಿದಿರಾಗಿ ಮಲೆದು ಪೋಗದೆ ನಿಲ್ಲ
ತವಸಿಗಳನೊರ್ವರುಮಂ ಕನಸಿನೊಳಂ 4ಕಂಡೆನಿಲ್ಲ, ಸವಣನೊರ್ವನೆ
ತೊಲಗದಿದಿರಾಗಿ ನಿಂದಂ. ಇದರ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಂ ಮಾಪ್ಪನೆಂದು ಕರ್ವು
ವಿಲ್ಲೆ ಕೈಯಂ ನೀಡೆ ಬಸಂತನಂತೆಂದಂ:— ||೨೨೮||

ತನಗೆ ಸವನಪ್ಪವಂ ಪೊಣ |

*ದನೆ ಕಾದುವುದಜ್ಜನಪ್ಪವಂಗೆಗುವುದೆ ||

ಬಿನಿತೆ ವಲಮರಸುಗಾದೆಗ |

ಳನುವಂ ನೀನುಡು ಬಿಲ್ಲೆ ಕೈನಿಡುವರೇ ? ||೨೨೯||

೨ಸುವಗೆಗಳಾಲುಮಂ ಗೆ |

ಲ್ದಳವಿಂ ಕೈಯಿಕ್ಕಿ ನಿಂದ ಕಲಿಯೆಂದುಂ ತ ||

-
1. ಕೌತಲಿ. ಕ|| 2. ಮೆಯ್ಯಳಚ್ಚಿಸಿಲವುತ್ತಿರೆ. ಕ||
3. ಕೈರೆವೆಂಟಿದೆಂಬಿನಂ. || ಗ. 4. ಕಂಡುಡಿಲ್ಲ. ಗ|| 5. ದಳವಗೆ. ಗ||

ನ್ನೊಳಗುಂ ಪೊಣಗುಂ ತೋಡವ |

ಬಳೆಯಂಗೆಣಗಿದು ಬಾಬ್ಬದೀಮೂಲೋಕಂ ||೨೩೦||

ಕಿಣುಕುಳನೆಂದೇಟಿಸಲೀ |

ತೆಣನಲ್ಲವೆ ಮುಂದೆ ನಿಂದ ಸವಣನ ರೂಪೇ ||

ತಣಿ ಮಾತೋ! ಗಂಡುತನಮಂ |

ಮೆಣಿ ತಿಸುಳಿಯೊಳೆಣಗು ಪಿಣಿಯವರ್ಗೆಳೆಯೊಡೆಯಾ ||೨೩೧||

ವ|| ಎನೆ ಗದಗದನೆ ನಡುಗಿ ಮುಂದೆ ತಿಸುಳಿಯಂ ಗೆಲ್ಲುದರ್ಕೆ
ಮುಡಿಗಿಕ್ಕುವಂತೆ ನಿಡುಗೈಗಳಂ ಮುಡಿಗಿಕ್ಕಿ ನಡೆದು, ಅಂತುಮಲ್ಲ
ದೆಯುಂ || ||೨೩೨||

ಉಡುಬಲಿಂದಮಾತವಸಿಯಂ ಮುಳಿದೆಚ್ಚೊಡೆ ಕರ್ವುವಿಲ್ಲ ತಾಂ |
ಮುಣಿಯದೆ ಪೂವಿನಂಬು ಕರಿಕೇಟದೆ ತುಂಬಿಯ ನಾರಿ ಬೇಗದಿಂ ||
ಪಣಿಯದೆ ತನ್ನ ನಚ್ಚಿನೆಲರೊಯ್ಯನೆ ಜಾಣದೆ ಬಂದ ಮಾವು ಬೀ |
ತೋಣಗದೆ ಗಂಡುಗೋಗಿಲೆಯ ಸೊರ್ಕೊಳಸೋಡದೆ ಸೈತೆ ಪೋಕುಮೇ ||

ವ|| ಎಂದು ಬಗೆವರ 'ಬಗೆ ಪಿಂದುಟಿಯೆ ತಳರ್ದು ಬನಂಬಿಡಿದು
ಕಟ್ಟುದ್ದವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಬಿದಿರ ಕೊನೆಯ ಕೋಳ್ಗೆ ಪಣವಣಿಯಾದ
ಮುಗಿಲ ಪೊಣಿಯಿಂ ಸುರಿವ ಮುತ್ತುಗಳಂ ಕಾರ ಮುಂಬನಿಯ ತಂದ
ಲೆಂದು ಬಂದು ನುಂಗಲಂಗೈಸುವ ಚಾದಗಿಯ ಮಣಿಗಳುಮಂ, ಬೆಂಗ
ದಿರ್ಗಂ ತಣ್ಣದಿರ್ಗಂ ತೆಣಪುಗುಡದ ಮರದುಣುಗಲ ಕಪ್ಪಲೆಯಂ ಕಾರಿ
ರುಳ್ಗೆತ್ತು ಸುಟಿಯಲನುಗೆಯ್ವ ಗೂಗೆಗಳುಮಂ, ತನಿವಣ್ಣಗೊಂಚಲಿಂ
ಮಿಂಚುವಡೆದ ಮೇಲ್ಮರನನಡರ್ವ ಕೋಡಗಂಗಳ ಬಳ್ಳಿವಾಲಮನೆಳ
ನಾಗರೆಂದು ಸೆಳೆದುಕೆಡಪಿ ಕಡಿದೀಡಾಡಲವ್ವಳಿಸುವ ಮುದಿಮುಂಗುಲಿ

1. ಬಗೆಗಿಂತೆಂದು ತಿಳಿದಳರ್ದು ಬನ್ನಂ. ಗ||

2. ಡಲಡಹಡಿಸುವ. ಖ|| 3. ಮುಂಗುರಿ. ಗ|| ಖ||

ಗಳುಮಂ, ಕಡವೆ ತುಟಿದು ¹ಕದಡಿಡೆಡೆಯೊಳೆಲೆ ಕಬಲ್ದು ಕೆಡೆದ ತೋರ
ಗೊಂಬುಗಳಂ ಪೆರ್ವಾವೆಂದು ಪೊರ್ವಲಂಜಿ ಗೆಂಟೆಯೊಳ್ ತೂಗಿ ನೋಡಿ
ಪೆಣಕಾಲೊಳೊಡುವ ²ಕಿಣುವರಿಗಳುಮಂ, ಈಡಿಣುವ ಕಾಡಾನೆಗಳ
ಕೋಡ ಪೊಯ್ಲಿಂದುದಿದೆತ್ತಲುಂ ಪರೆದ ಗುರುಗುಂಜಿಯಂ ನೋಡಿ
ಕೆಂಬರಲೆಂದು ಬಗೆದು ಬೇಗದಿಂದಾಯಲೆಂದುಜ್ಜುಗಿಪ ಬಿಯದರೆಳವೆಣ್ಣೆ
ರುಮಂ, ಬಿಣುಗಳಿಯ ಪೊಯ್ಲಿಂ ನೆಗೆದೊಗೆದ ಬಿದಿರ ಬಲ್ಲುಲಿಯಿಂ
ಬೇಡರ ಬಲ್ಲುಲಿಯನೆಲ್ಲಿಯುಂ ನಿಲ್ಲದೆ ತಲ್ಲಣದಿನೋಡಲೊಡರ್ಚುವೆಳ
ವುಲ್ಲಿಗಳುಮಂ, ಸುಟಿಗಳಿಗೆ ಸುಟಿಯೆ ನೆಗೆದು ಪಾಟುವ ತುಣಿಲೆಯ
ತುಣುಗಲಂ ಕಿಣುವಕ್ಕಿವಿಂಡೆಂದು ಕೊಂಡುಗಳಂ ಮಡು ಮಿಡಿವಿಲ್ಲೊಳಿ
ಸಲೆಸಗಿ ಮುಣುಗುವ ತುಣುಗಾವ ಕಿಣುಕುಳದ ಕೆಳೆಯರುಮಂ ನೋಡು
ತ್ತುಂ ನಿಚ್ಚುವಯಣದಿಂ ಬರೆವರೆ ||೨೩೪||

(ಮಾಲಿಗಾ ವೃತ್ತಂ)

ಬಿಡದೆಸವೆಲರಿಂದಂ ಪೊಣ್ಣುತಿರ್ಪಚ್ಚುಗಂಪಂ |
ಪಿಡಿದಲ*ರ್ಗಳ ಜೊಂಪಂ ಜೋಲ್ದು ಚೆಲ್ವಾಗೆ ಬಿಣ್ವೆಂ ||
ದಿಡಿದ ಮರಗಳಿಂದಂ ಬೆಳ್ಳಿವೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಚ್ಚುಂ |
ಪಡಿಯೆನಿಸುವುದೆತ್ತಂ ರನ್ನಗಲ್ಲೆಂಬ ಬೆಟ್ಟಂ ||೨೩೫||

ಹರಿಸದೆ ಕೂಡುವ ಬಿಜ್ಜೋ |
ದರಿಯರ ಕೊರಲುಲಿಗಳಿಂದಮಂತಾಬೆಟ್ಟಂ ||
ಬಿರಯಿಗಳ ಮೊತ್ತಮಂ ಚ |
ಪ್ಪರಿಸಂತಿರೆ ಸಾರ್ದು ನೋಡಿದಂ ನನೆಗಣೆಯಂ ||೨೩೬||
ನೋಬ್ಬರ ಕಣ್ಣಿಚ್ಚರಿಯಂ |
ಮಾಬ್ಬವೊಲಾಗಸಮನಣೆವ ಕೋಡುಂಗಲ್ಲಿಂ ||

ನೀಳ್ವಂ ತಳೆದಾಬೆಟ್ಟದ |

ತಾಬ್ಬುದಿದ ಬನಂಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಡಂ ಬಿಟ್ಟಂ ||೨೩೭||

ವ|| ಆಗಳೆಡೆಗಿಣಿದ ಪೂಗುಡಿಯ ಗುಡಿಗಳೊಳಂ, ನೆಗೆದ ಸುರ
ಹೊನ್ನೆಯ ಮೊಗಸಾಲೆಯೊಳಂ, ಮಡಲೊಂಡ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮಂಡವಿ
ಗಳೊಳಂ, ಸಂಪಗೆಯ ಜೊಂಪದ ಚಂಪೆಯದೊಳಂ, ಕಂಪನಸ್ವದಿರ
ವಂತಿಯ ಕಾವಣಂಗಳೊಳಂ, ಗಾಡಿವಡೆದ ಬಕುಳದ ಗೂಡಾರದೊಳಂ,
ಬೀಗಿ ¹ಪುಪುನಿ ಬೆಳೆದ ಬಾದಯ ತಿವುರಿಯೊಳಂ, ಸೊಂಪಾದ ಪಾದ
ರಿಯ ಚೌಕಿಗೆಗಳೊಳಂ, ²ಬಿಟ್ಟ ಬೀಡು ಬರೆದಂತೆ ಕಂಡರಿಸಿದಂತೆ
ಕಣ್ಣೆ ಸದಿದುರ್ದವನ್ನೆಗಮಿತ್ತಲಾ ||೨೩೮||

ಪೂಗಣೆಯನೆತ್ತಿ ಬಂದುದ |

ನಾಗಳೆ ಸಿವನಣಿದು ನೊಸಲ ³ಕಣ್ಣಾಯ್ದವನಂ ||

ಬೇಗದೆ ನಡೆದವನೊಳ್ ನೀಂ |

ತಾಗೆನೆ ನಸುನಗುತುಮಾತನಂದಿತೆಂದಂ ||೨೩೯||

ನೆಲನಂ ⁴ಪೋಗೊದೆಯೆಂಬುದೇ⁵ನುಗಿದು ಬೆಟ್ಟಂ ಹಿಟ್ಟುಮಾಡೆಂಬುದೇ
ನುಲಿದೆಣ್ಣುಂ ದೆಸೆಯಾನೆಯಂ ಪಿಡಿದು ಕೋಡಂ ಕಿಟ್ಟು ⁶ತಾರೆಂಬುದೇ||
ನೆಲೆ ಪೆರ್ಮಾರಿಯನಾವಗಂ ಪೊಸದು ನೀಂ ಮುಕ್ಕೇಂಬುದೇ⁷ನಳ್ಳದೀ |
ಯಲ*ವಿಲ್ಲಾ ತನ ಪಾಡಿಯಂ ⁸ಕಡುಪಿನಿಂ ತಾಗೆಂಬುದೇಂಬೀರಮೇ? ||

ವ|| ಮತ್ತಮೊರ್ವಂ ಮೂದಲಿಸಿಯಲ್ಲದೆ ತಾಗದ ⁹ಮುನ್ನೆಣಗಿ
ದಲ್ಲದಿಣಿಯದ ಸಾಣುದಲ್ಲದೆ ಕೊಲ್ಲದ ಮುಣಿಯಿಣುದಲ್ಲದೆ ¹⁰ಮೊರೆದೆಸೆ
ಯದ ಪೆಸರಂ ತಳೆದ ಕೂರಾಳಂತೆಂದಂ :— ||೨೪೦||

1. ಒಳ್ಳೆದ್ದಳನೆ. ಖ|| 2. ಬೀಡಂ ಬಿಟ್ಟು. ಖ|| ಗ|| 3. ಗಣ್ಣಾಯ್ದ. ಖ|| ಗ||

4. ಪೊಗತಿದೆ. ಗ|| ಪಾಣದೆ. ಕ|| ಖ|| 5. ನೊಗೆದ. ಕ|| ಖ||

6. ತಾಯೆಂಬ. ಕ|| 7. ನಳ್ಳಟೀ. ಗ|| 8. ಕಳುಪಿನಂ ತಾರೆಂ. ಕ||

9. ಮುನ್ನೆಳನಲ್ಲದಿದಯಲ್ಲದೆ. ಕ|| ಖ|| 10. ಹೆರೆತಗಿಯದ. ಕ|| ಖ||

ಕಡುಮುಳಿದೋಡಿ ನಿಂದ ತುಟಿಲಾಳ್ಳಳನಾಂ ತಱುದೊಕ್ಕಲಿಕ್ಕದಿ |
 ದೋಡೆ ಬಿಡದಾಂತ ಸೂನಿಗೆಯ ಭಂಡಿಗಳಂ ಸಿಡಿಲಂತೆ ವೋಯ್ಯದಿ ||
 ದೋಡೆ ನಡೆತರ್ಪ ತೇಜಿಗಳನೋವದೆ ಭಂಡಣದಲ್ಲಿ ಸೀಬದಿ |
 ದೋಡೆ ಪೆಸರಾನೆಯಂ ಮುಱುಯದಿದೋಡೆ ನಚ್ಚಿನ ನಿನ್ನಲೆಂಕನೇ ? ||

ಮಿಸುಪ ಸುಲಿಪಲ್ಲ ಬೆಳಗೆ |
 ಣ್ಣೆಸೆಯಂ 'ಪರಿದಡ*ದುಂ ವೋಳೆವ ಜೊನ್ನದ ಸೊಂಪಂ ||
 ಮಸುಳಿಸೆ ಮತ್ತಮದೊವಂ |
 ಬಿಸುಗಣ್ಣಿನ ಮುಂದೆ ನಿಂದು ತಾನಿಂತೆಂದಂ ||೨೪೩||

ಕೊಂಡಾಡುವ ಕಾಲ್ಗಾಸಿನ |
 ಗಂಡರ್ಕಳನಟಿಸಿ ಕೆದಱು ೨ನಿಟಿಲೆನೆ ಮುಱುವೆಂ ||
 ಭಂಡಣದೆಡೆಯೊಳ್ ಬಾಡಯ |
 ದಿಂಡಂ ಮುಱುವಂತೆ ಕಾವನಾನೆಯ ಕೊಂಬಂ ||೨೪೪||

ವ || ಮತ್ತಮೊವಂ ತಕ್ಕಿನ ರಕ್ಕಸ ೩ರನೊಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿದ ಪೆಸರ
 ಪೇರಱುಕೆಯೊಳಿಂತೆಂದಂ :— ||೨೪೫||

ತೊಱಿಯಂ ವೋಕ್ಕಾದಂ ಮೆ |
 ಯ್ಯಱುಯದೆ ಸೊರ್ಕಾನೆ ಮುಳಿದು ಬೆಳ್ಳಾದರೆಯಂ ||
 ಮುಱುವವೋಲಾಕಾಳೆಗದೊಳ್ |
 ತಱುಸಂದೊಳವೊಕ್ಕು ಮುಱುವೆನಾತನ ಕೊಡೆಯಂ ||೨೪೬||

ಬಂದ ಕಡುಗುದುರೆ ವೋಲದೊಳ್ |
 ನಿಂದವರಂ ತಿವಿದುವಕಟೆ! ನೋಡಿರೆ ತಾನಿಂ ||
 ತೆಂದಱುಯಬಾರದಿದು ವೋಸ |
 ತೆಂದೊರ್ಮೆಯೆ ವೋಱಿಗೆ ಪುಯ್ಯಲಾದತ್ತಾಗಳ್ ||೨೪೭||

ನ|| ಅಂತಃಕುರ್ವ 'ಮಾಸಬುದಮಂ ಕೇಳ್ತು—ಇವು ಕಾವನ
ಕುದುರೆಗಳಾಗದೆ ಮಾಣವೆಂದು ಬಗೆಯೊಳಿಟ್ಟಣಿಸಿ ಕಡುಮುಳಿದು

ಪೊಸತಪ್ಪ ಕಡಲಿದೆಂಬಂ |

ತೆಸೆದೊಪ್ಪಿರೆ ತಿಸುಳಿ ಬೇಗದಿಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿದಂ ||

ಪುಸಿವಡೆಯಂ ಕಡುಮೆಣುದಿರೆ |

ಪಸರಂಬಡದಾನೆಕುದುರೆತೇರಾಳ್ಳಳುಮಂ ||೨೪೯||

ನ|| ಅಂತು ಪುಟ್ಟಿಸೆ ಮೊದಲಿಗನಪ್ಪ ಬಿಸುಗಣ್ಣೊಳೊಗೆದ
ಬೀರಂ ತನ್ನೊಡನಾಡಿಗಳಪ್ಪಗ್ಗದ ಬೀರವೆರಸು ಅಪಡೆಯಂ ಕೂಡಿ
ಕೊಂಡು ಸೂಡ್ಯಸುವ ನಿಸ್ಸಾಳದ ತಾಟಸುವ ತಂಬಟದ ಬಾರಿಸುವ
ಬೀರವಣಿಯ ಪೊಡೆವ ಡಕ್ಕೆಯ ಪಿಡಿದ ಬಿದುದಿನ ಕಾಳೆಯ ಬಲ್ಲುಲಿಯ
ಸಡಗರಮೆಲ್ಲಾ ದೆಸೆಗಳಂ ಕಿವುಂಡುವಡಿಸೆ, ಮಂಜುವೆಟ್ಟದಿಂ ಪೊಹಮಡ
ಲೊಡನೆ ||೨೫೦||

ಮಾನಗೆ^೧ಯಾಂತ ನೀಳ್ತ ಪೊಸಟಿಕ್ಕೆಯಮೊಪ್ಪಿರೆ ಬರ್ಪ ಗಾಲಿಯಂ |
ತಾನೊಳಗಾದ ಬೆಟ್ಟು ಪುಡಿಯಾಗಿರೆ ಪೆರ್ಚಿದ ಕಾಲ ದೂಳಿಯಿಂ ||
ಬಾನೆಡೆ ನಾಡೆಯುಂ ಪೊಡವಿಯಂತಿರೆ ಕೈದುಗಳಿಂದೆ ಬಂದುವಂ |
ದಾನೆಗಳೊಡ್ಡು ತೇರ್ಗಳಣೆ ತೇಜಿಯ ತಟ್ಟುಲಿವಾಳ ಮೊಗ್ಗರಂ ||೨೫೧||
ತರದಿಂ ^೨ಮೇಲೊಗೆದಿರ್ಪ ಪೀಲಿದಡಗಳ್ ತಳ್ತಾಗಸಂ ರೂಪುಗೆ |
ಟ್ಟರೆ ಕೂರ್ವಾಳ ತೊಳಪ್ಪ ನುಣ್ಣೊಗರದೆತ್ತಂ ಪರ್ವಿ ಕಾರ್ಮಿ^೪ಚಿನಂ ||
ತಿರೆ ಬಿಲ್ಲಾಳ್ಗಳ ಬಲ್ಲರಂ ದೆಸೆಗಳಂ ತಳ್ಳೊಯ್ಯೆ ಮಾಹಾಂತ ಬೀ |
ರರ^೩ಸೊರ್ಕೊರ್ಮೊದಲೋಡೆಬಂದು^೫ದಳವಿಂ ಪಾಡಿಂತು ಮುಕ್ಕಣ್ಣನಾ||

1. ಮಾದಮಳಾರಮಂ. ಖ||

2. ಯಂತ. ಕ||

3. ಮೇಗೊ. ಖ||

4. ಚನೆ| ಯ್ತರೆ. ಕ|| ಖ||

5. ಸೋಂಕು. ಕ|| ಖ||

6. ದೊಲವಿಂ. ಗ||

ಕೆಲಬರ್ ಬಟ್ಟೆಯ ಬೆಟ್ಟನಾದೊಡೆದು ಸೆಂಡಾಡುತ್ತುಮೆಕ್ಕೆಕ್ಕೆಯಿಂ |
 ಕೆಲಬರ್ ಸಿಂಗಮನೊತ್ತಿ ಪಲ್ಲಣಿಸಿ ಬಲ್ವಿಂದೇಪುತುಂ ಬೇಗದಿಂ ||
 ಕೆಲಬರ್ ಪೆರ್ಚಿದ ನೇಸಪುಂ ನೊಣೆಯುತುಂ ಕೈನೀಡಿ ಮುನ್ನೀರ್ಗಳಂ |
 ಕೆಲಬರ್ ಪೀರ್ದರೆವಾಡುತುಂ ನಡೆದರೆತ್ತಂ ಬೀರರಾಪಾಡಿಯೊಳ್ ||

ಪೊಡವಿ ನಿಲಲಾಪದೊಲೆದೋ |
 ಗುಡಿಸುಗುಮೆಂದಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟನಿಟ್ಟಪ್ಪಿಂಪಿಂಪಿಂ ||
 ಪಿಡಿದೆಣ್ಣೆ ಸೆಯಾನೆಗಳಂ |
 ಕಡುನಲವಿಂದೇಪು ಬರುತುಮಿದರ್ ಕೆಲಬರ್ ||೨೫೪||

ಬಿಸುಪಮ*ರ್ದ ನೊಸಲ ಕಣ್ಣಂ |
 ತಿಸುಳಂಗಳನಾಂತ ಕೈಗಳುಂ ನೊಂಬುರನಂ ||
 ಜಸೆ ನಡೆತಂದರ್ ಕೆಲಬರ್ |
 ವೆಸರಾಳ್ಳಳ್ ಬೆಟ್ಟನಣ್ಣೆ ಕಲ್ಲಾಡುತ್ತುಂ ||೨೫೫||

ತಕ್ಕನೊಳಾಂತಾಜವನೊಳ |
 ವೊಕ್ಕೆಮ್ಮೊಳ್ ಪೊಣ*ರ್ದನಾದೊಡಂ ಮಿಗೆ ಸುಗಿವಂ ||
 ತಿಕ್ಕುವೆವೆನುತ್ತೆ ಸಾಸಿಗ |
 ರೆಕ್ಕೆಕ್ಕೆಯಿನಿರದೆ ಕೆಲಬರಿದಿರೇಪ್ಪಂದರ್ ||೨೫೬||

ನ|| ಅಂತಾಗಸವಿಾಂದಂತೆಯುಮೆಳೆ ಬೆಸಲಾದಂತೆಯುಂ ಮು
 ನ್ನೀರ್ ಮೇರೆವರಿದಂತೆಯುಂ ನಡೆದು ಭಂಡಣದೆಡೆಯೊಳ್ ತಂಡತಂಡ
 ದಿಂದೆಡ್ಡಮಪ್ಪಂತೊಡ್ಡಿ ನಿಲಲೊಡನೆ ||೨೫೭||

ಕಾಲಾಲ್ಗಳ ತೇಗೊಡೆಯರ |
 ಮೇಲಾಲ್ಗಳ ಜೋದರುಲಿಗಳೆಣ್ಣುಂ ದೆಸೆಯೊಳ್ ||
 ಕಾಲೂಪು ತಕ್ಕು ನಿಂದುದು |
 ಮೇಲೊಡ್ಡಿದುದೈದೆ ಬಂದ ಮಾರ್ಪಡೆಯನಿತುಂ ||೨೫೮||

ಕುಱುಸಿನ ಮಾಣಿಕವರಿಗೆಯ |
 ತಿಪ್ಪುಗಲೊಳ್ ಪೊಳೆವ ಬಾಳ ಬೆಳ್ಳಿಗಳಗಂದೆಂ ||
 ಮೆಱುದುವೊ ಕೆಮ್ಮುಗಿಲೆಡೆಯೊಳ್ |
 ಮಿಱುಗುವ ಮಿಂಚೆಂಬ ತಿಪ್ಪಿನೆರಡುಂ ಪಡೆಯೊಳ್ ||೨೫೯||
 ಪಡೆಯಿಂದಮೊಗೆದು ಪರ್ವದ |
 ಪುಡಿ ಮೆಯ್ಯಂ ಪತ್ತಿ ಪೋಗಿ ಬಾಂದೊಱಿಯಂ ಪೊ ||
 ಕೃಡಿಗಡಿಗೋಲಾಡುವವೊಲ್ |
 ಕಡುನೆಗೆದೊಪ್ಪಿದುವು ಮಿಳಿ*ರ್ವ ಕೆಂಬುವಿಗೆಗಳ್ ||೨೬೦||
 ಪೊಸ^೧ಪಸಗೆಯ ^೨ಮಂಜಿಟಿಗೆಯ |
 ಮಿಸುಗುವ ^೩ದೋರಿಯದ ಪಟಿಯ ^೪ಪುಲ್ಲಿಯ ^೫ಸೊಂಪಂ ||
 ಪಸರಿಸಿದ ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆಗ |
 ಳೆಸೆದಿದುವು ತರದಿನೊಡ್ಡಿ ದೆರಡುಂ ^೬ಪಡೆಯೊಳ್ ||೨೬೧||
 ಬೆಚ್ಚುಂತಾನೆಯ ತಟ್ಟನೊ |
 ಳಚ್ಚುರಿಯಂ ತಳೆದ ಷಂಚಿಯಂಗಳ್ ನಡೆನೋ ||
 ಟ್ಪಚ್ಚಿಗೆ ಚೆಲ್ವಂ ಬೀಱುದು |
 ವಚ್ಚರಸಿಯರೊಳು ಬಂದ ಪಾಱುನ ತಿಪ್ಪಿನ ||೨೬೨||

ಪರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೀಲಿಸಿದ ಗೆಜ್ಜೆಯ ^೭ಬಚ್ಚಣೆವೆತ್ತ ಬಿಲ್ಲಳ |
 ಚ್ಚುರಿಗೆಡೆಯಾದ ಕನ್ನಡಿಯ ಕೂರ್ಪಿನ ಡೊಂಕಣಿಯಲ್ಲಿ ಜುಂಜಿನಂ ||
 ತಿರೆ ಮಿಳಿ*ರ್ವಾಡುತಿರ್ಪ ಪೊಸಚೌರಿಯ ದಿಟ್ಟಿಗಳುಳ್ಳ ಮಿಂಚುಬಿ |
 ತ್ತರಿಸುವ ತೋಳ ಬಾಳ ಪರಿ ನಾಡೆಯುಮೊಪ್ಪಿದುದಿರ್ವಲಂಗಳೊಳ್ ||

ನ|| ಅಗಳೆರಡುಂ ಪಡೆಯೊಡೆಯರ್ ಕಾದುವ ಪೊಪ್ಪುಡುದು
 ಕಡುಮುಳುದು ಕೈಯ ಕುಂಚಮಂ ಬೀಗಬೀಗಂ ಬೀಸಲೊಡನೆ ||೨೬೪||

1. ಪಚ್ಚಿಯ. ಕ|| ಖ|| 2. ಮಂಜಿಟಿಕೆ. ಖ|| 3. ಪಾರಿಯ. ಕ||
 4. ಪೂಲಿಯ. ಕ|| 5. ಸೊಂಪಿಂ. ಖ|| 6. ದೆಸೆಯೊಳ್. ಖ|| 7. ಬಚ್ಚಣೆ. ಖ||

ತಡಿವಿಾಱು ಬಂದು ತೆಂಕಣ |

ಬಡಗಣ ಕಡಲೊಂದನೊಂದು ತಾಗುವ ತೆಪದಿಂ ||

ಬಿಡೆ 'ಗಜಱು ಮಿಕ್ಕು ತಕ್ಕಿಂ |

ಪಡೆಯೆರಡುಂ ದೆಸೆಗೆ ಮಸಗಿ ತಾಗಿದುದೆತ್ತಂ ||೨೬೫||

ವ|| ಅಗಲಾಗಸಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಪರ್ವದ ದೂಳಿಗಲ್ಲೆಯೊಳ್
ತಂತಮ್ಮ ಪಿಡಿದ ಬಾಳ್ವೆಳಗಿಂ ಮಾಯೊಡ್ಡಂ ಕಂಡು ಕಾಲಾಳ್ ಕಾಲಾ
ಳ್ಳೊಳ್ ಕುದುರೆಗಳ್ ಕುದುರೆಗಳೊಳ್ ತೇರ್ಗಲ್ ತೇರ್ಗೊಳ್ ಅನೆ
ಗಳಾನೆಗಳೊಳೊವದೆ ಕಾದಿ ಮೆಯ್ಯಳಿಂ ಜುಮ್ಮನೆಚ್ಚುಪಾಯ್ವ ಪೊಸ
ನೆತ್ತರಿಂ ನೆಗೆದ ದೂಳಿಯಂ ನಂದಿಸಿ ಪೆಪದೆಗೆಯಲೊಡನೆ ||೨೬೬||

ಕಡುನೆಗೆದಬ್ಬರಂ ಮೊಬಗಿನಂತಿರೆ ಬಿಲ್ಲೊಳಮರ್ಕೆವೆತ್ತ ಕ |

ನ್ನಡಿಗಳ ಬಳ್ಳಿವೆಳ್ಳು ಕುಡುಮಿಂಚಿನವೊಲಿರೆ ಗಾಳಿವಟ್ಟಿಯೊಳ್ ||

ನಡೆವನ ಕಾಯ್ವು ತಣ್ಣಗಿರೆ ಕಾರ್ಮುಗಿಲೊಡ್ಡುಗಳಂತಿವೆಂಬಿನಂ |

ಗಡಣಿಸಿ ಬಂದು ಕೋಲ ಮಡಯಂ ಕಪ್ಪಿದರ್ ²ಮಿಗೆ ಬಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲಹರ್||

ಮಸಗಿ ಕವಿದಾರ್ಪಿನಿಂ ಬ |

ಗ್ಗಿಸಿ ನಾಲ್ಕುಂ ದೆಸೆಗೆ ಸರಲ ಸರಿಯಂ ಸುರಿವಂ ||

ತಿಸುವವರ್ಗಗಳ ಕೈಯೊಳ್ ನಿ |

ಟ್ಟಿಸಬಾರದು ತುಡುವ ಬಿಡುವ ಪವಣಂತಾರ್ಗಂ ||೨೬೭||

ತಪ್ಪದೆ ನಟ್ಟಲಿಗಿಂದಂ |

ತೊಪ್ಪನೆ ಕರುಳೊಕ್ಕು ಬೇಗದಿಂದಂ ನೆಲದೊಳ್ ||

ಕುಪ್ಪಳಿಸಿದೊಡಂ ಬೀಡದೆ |

ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತೆಚ್ಚರೆಕ್ಕೆಯಿಂ ಬಿಲ್ಲಾಳ್ಳಳ್ ||೨೬೮||

ಕಣೆ ತೀರೆ ಕಟ್ಟಿದಲಗಿಂ |

¹ಮಣಿಯದೆ ಕೀಡ್ಕುದುಗೊಂಡು ಕಡುಮುಳಸಿಂ ಬಿ ||

ಲ್ಲಣೆ ತಳ್ತುಯುತ್ತಿದು=ದು |

ಖಣಿಲೆನೆ ತಲೆ ಪಳುದು ಪೊಡವಿಯೊಳ್ ಬೀಟ್ಟನೆಗಂ ||೨೭೦||

²ಪೊಡೆದಾಡುತೊರ್ವ= ಬಿಲ್ವಡೆ |

ಪಡಲಿಡೆ ಕಂಡಾದು= ಪರಿಗೆಕಾಣರ ತಂಡಂ ||

ನಡೆದು ಪಳಂಚಿದುದುರಿದಾ |

ಗಡೆ ಮುಗಿಲೊಂದೊಂದಣ್ಣೊಳ್ ಪಳಂಚುವ ತೆಪದಿಂ ||೨೭೧||

ತೊಲಗದ ಕಂಬದಾನೆಯ ಪಸುಂಬ³ನ ಪಕ್ಕಿಯ ಸೂಲ ಸೂಲದಿಂ |

ಗಲಿತದ ಗಂಡಗತ್ತರಿಯ ⁴ಗೂಳಿಯ ಪಂದಿಯ ಪೊನ್ನ ಬೀರಸಂ ||

ಕಲೆಯ ತೊಳಪ್ಪ ಕನ್ನಡಿಯ ಚಿನ್ನಡಿಯಡ್ಡಣವೆಡ್ಡವಾಗೆ ಮೂ |

ದಲಿಸಿ ಪೊಡಪು= ಪೆಚಿ= ಕೆಲರುರ್ಕುಡಿಗಳ್ ತಪ್ಪಿಸಂದು ಕಾದಿದರ್ ||

ಕಡುಗದ ಪೊಯ್ಲಿಂದಂ ಕಾ |

ಲಡಿಗಳ್ ಕಡಿಯಾಗೆ ನೀಡಿದುಪ್ಪರಪೊಯ್ಲಿಂ ||

ಪೊಡವಿಗೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ತಲೆ ⁵ಸೊ |

ಕಡಗದೆ ಕೆಲರಿಪುದು ಬೀರಸಿರಿಯೊಳ್ ನೆರೆದರ್ ||೨೭೨||

ವ|| ಅಂತು ಪೊಣ್ಣು ನುಡಿದು ಪೆಪದೆಗೆಯದೆ ಪೊಕ್ಕು ಬೆರಸಿ

⁶ಸಣ್ಣನಾವ ಪೇರಪುಕೆಯ ಪರಿಗೆಕಾಣರಂ ಕಂಡು ||೨೭೪||

ಬಿಟುವರಿಯ ಬೇಗದಿಂದಂ |

ಕುಟುಪಿನ ಪಟಯಿಗೆಗಳೊಲೆಯೆ ಪೆರ್ಗಡಲೆಡೆಯೊಳ್ ||

1. ನುಣಿಯದೆಕಿಳ್ಳಿದಿ ಮಿಂದು. ಗ|| ಖ|| 2. ಪೊಡಪೊಯ್ಯತೊ. ಖ|| 3. ದ. ಖ||

4. ಗೊಳಿಯ. ಖ|| 5. ಪೊ ಕಡೆಗೆ. ಖ|| 6. ಸಣ್ಣ ಸುಣ್ಣವಾದ. ಖ||

ನೆಱು ನಾವೆ ತಾಗುವಂದದೆ |

ತೆಹಪಿಲ್ಲದೆ 'ತೇರ್ಗಳೊಡ್ಡು ತಾಗಿದುವಾಗಳ್ || ೨೭೫ ||

ತೇರೊಳಗಿದು ನಾಡೆಹಿಯರೆಚ್ಚು ರಲಂಬಿನ ಸೋನೆ ಸುತ್ತಲುಂ |

ಭೋರೆನು^೨ತೊರ್ವೆ ಸೈಗಜುಯೆ ತೊಟ್ಟನೆ ಪರ್ವದ ಮರ್ವಿನಿಂದವಾ ||

ತಾರಗೆವಟ್ಟಿಯಂ ದೆಸೆಗಳಂ ನೆಲನಂ ಕಡಲಂ ಬನಂಗಳಂ |

ಕಾರಿರುಳ್ಳಿದೆ ನುಂಗಿದವೊಲಾದುದು ಕಾಳೆಗಮೇನಳುಂಬಮೋ ! ||

^೩ತೇರೊಳ ಪೂಡಿದ ತೇಜಗಳ್ ಸರಲ ಕೂರ್ಪಿಂಗಳ್ಳಿ ಪಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿ ಕೆ |

ನ್ನೀರೇಱುಂದೊಗೆದೆಚ್ಚು ಪಾಯೆ ಪೊಡೆವಾತಂ ಜೋಲ್ದು

[ಕೈಗುಂದೆ ಕಂ ||

ಡಾರುತ್ತಂ ಮುಳಿದೊತ್ತಿ ನೂಂಕಿ ಕಣೆಯಂ ಬಿಲ್ಲಂ ಬಿಸುಟ್ಟಿಕ್ಕೆಯಿಂ |

ಕೂರಾಳ್ಗಳ್ ತಲೆ ^೪ಯೊತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿದಲಗಿಂದಂ ಕುತ್ತಿ ಮೈಯಿಕ್ಕಿದರ್ ||

ತೇರ್ಗಳ ಗೊಂದಣಂ ಮುಱಿದು ಮೆಟ್ಟಿದ ಕೊಂಬುಡಿದಂತೆ ಬೇಗದಿಂ |

ನೆರ್ಗನೆ ಬಿಟ್ಟು ನುಚ್ಚುನುಱಿಯಾಗೆ ಕನಲ್ದಳವಿಂದೆ ವೀಣು ಕೆ ||

ನ್ನೀರ್ಗಳ ಕಾಡ್ಪೂನಲ್ ಮಸಗಿ ಕೂಡೆ ಪೆಣಂಗಳನೆತ್ತಿ ಗುಂಪಿನಿಂ |

ಭೋರ್ಗರೆದೆತ್ತಲುಂ ಪರಿಯೆ ಗೋಪಯಿಲರ್ ಕಡುಕೆಯ್ದು ಕಾದಿದರ್ ||

ಮುಳಿಸಿಂದಂ ಕಿತ್ತು ಬಾಳಂ ಜಡಿದಳವಿಯನಾರಯ್ದು ರ್ಪಾರೇ |

ಜರ್ಪಾರೇ ! | ಹಳುರೇ ! ಹೋಹೋ ! ಮರ್ಪಾ ! ಎಂಬುಲಿ ನೆಗೆವನೆಗಂ

ಬಿಟ್ಟು ವಾಱಾಂತ ಮೇಲಾ || ಳ್ಳನಾಗಳ್ ತಕ್ಕು ಪೊಯ್ದಾ ದಿವಿಸಿ

ಕುದುರೆಯಂ ಕೊಂಡು ತಮ್ಮೊಡ್ಡಿನೊಳ್ ಕ | ಕೊಳ್ಳಪನ್ನಂ ಪೊಕ್ಕು

ಗೆಲ್ಲಂಬಡೆದರದಟಿನಿಂ ರಾಯರಾವುತ್ತುರಾಗಳ್ || ೨೭೬ ||

ಇಕ್ಕಿದ ಸೀಸಕಂ ಪಱಿದು ನೆತ್ತಿ ಸಿಡಿಲ್ಪೊಡೆದೊಂದೆ ಗಾಯದಿಂ |

ಚಕ್ಕನೆ ಭೋಂಕನೆಟ್ಟು ಮಿಗೆ ಬೆನ್ನೊಳಮರ್ಚಿದ ಪೊನ್ನ ಪಲ್ಲಣಂ ||

1. ತೇರ್ಗಳುಲಿದು ತಾಗಿದುವಾಗಳ್. ೨|| 2. ತೊರ್ಮೆಯುಂ ತೊಟ್ಟನೆ. ೨||

3. ತೇರಂ ೨|| 3. ವತ್ತ. ೨|| K. 0. 170

ಸಕ್ಕರೆ ತೇಜವಾರು ಕಟಿರ್ದಿಡಿಯಾದುವು ಬಾಳ ಬಾಯೊಳೆಂ |
ತಕ್ಕಮೆ ತೋರತಕ್ಕಿದೆನೆ ಗೋಡೆಯಿಲರ್ ಕೆಲರಲ್ಲಿ ಕಾದಿದರ್ ||೨೮೦||

ತೊಟ್ಟನೆ ಪೊಂದಿದ ಕುದುರೆಯ |
ತಟ್ಟಂ ಕಂಡಣೆದು ನೂಂಕಿ ಬಲ್ಮಾವಂತರ್ ||
ಬಿಟ್ಟಕ್ಕಿದರಾನೆಗಳಂ |
ಬೆಟ್ಟುಗಳೊರ್ವೊದಲೆ ಮಸಗಿ ಕವಿದವೊಲೆತ್ತಂ ||೨೮೧||

ಕೋಲ್ಗಾರೊಳ್ ಸುರಿವಾಲಿವ |
ರಲ್ಲಳವೊಲ್ ನೆತ್ತಿಯೆಡೆಯ ಮುತ್ತುಗಳೆತ್ತಂ ||
ಗಲ್ಲಲನೆ ಸುರಿಯೆ ಜೋದರ್ |
ಬಲ್ಲಣೆಯಿಂದೆಚ್ಚರದಟಿಪಿನವಾನೆಗಳಂ ||೨೮೨||

ಜ್ಞಾಪಿ ತನ್ನಾನೆಯಿನಾ |
ಮಾಣನೆಯ ಕುಂಬತಳಕೆ ಪಾಯ್ವಳವಿಂ ಕೈ||
ದೋಣು ಮಣುವಾನಿಸಂ ಮೆ |
ಯ್ಯೇಣಂ ಕಂಡಗಿದು ಜೋಲೆ ಕೊಂದನದೊರ್ವಂ ||೨೮೩||

ಅಣೆದುದು ಕೊತ್ತಿನೂಂಕಿದುದು ಪೊಕ್ಕೊಡನಿಕ್ಕಿದುದೇಣ ಬಾಯ್ಗಳಂ |
ನೆಣನುಗೆ ನೆತ್ತರುಚ್ಚಳಿಸೆ ಜಾದಿನ ಬೆಟ್ಟು ಮಗುಟ್ಟುವಂತೆ ಭಂಡ ||
ಣದೆಡೆಯೊಳ್ ಪೊಣರ್ವ ಪಲವಾನೆಗಳಂ ಕೆಡಪಿತ್ತದೊಂದು ಮ |
ನ್ನಣೆವಡೆದಾನೆ ಬೊಬ್ಬಿಣಿಯೆ ತನ್ನಯ ಮೇಗಣ ಜೋದನಾರ್ಪಿನಂ ||

ತಲೆಗಳ ಬಟ್ಟಲಿಂ ಮೊಗಿದು ನೆತ್ತರನಾಗಳೆ ಈಟಿಯಾಂಟಿ ಮೆ |
ಯ್ಗಲಿಗಳ ಕಂಡದಿಂಡೆಗಳ ಬಕ್ಕಣಮಂ ತವೆ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ಮೆ ||
ಯ್ಯೊಲೆದುಡೆ ಜೋಲ್ದು ನಾಣಿದು ಕಣ್ ನಸುಮುಚ್ಚಿರೆ ತೇಗಿತೇಗಿಮಾ|
ಮಲೆದಿದಿರಾಗಿ ಕೈಪಣಿಯೊಳಾಡುವ ರಕ್ಕಸಿಯರ್ಕ್ಕೊಪ್ಪಿದರ್ ||

ವ|| ಅಂತು ನೋಬ್ಬರ ಕಣ್ಣೆ ಕೊಕ್ಕರಿಕೆಯಾದಾನೆಗಾಳೆಗದೊ
ಳ್ ನಿಲ್ಲದೆ ತಲ್ಲಣದಿಂ ಪೆಟದೆಗೆವ ಬಿದಿವೆಡಂಗನೆಂಬ ಬಿಂಜವಾಣಿಕ
ನೆಂಬ, ಹರಿರಾಯನೆಂಬ, ತೋರಹತ್ತನೆಂಬ, ಚೌವಟಮಲ್ಲನೆಂಬ,
ಮುಷುವ ರಕ್ಕಸನೆಂಬ, ರಾಯದಬಸೂಷುಕಾಣನೆಂಬ, ತನ್ನೊಡ್ಡಿನ
ಪೇರಾನೆಗಳಂ ಕಂಡು ಕಡುಮುಳಿದು ಬಿಸುಗಣ್ಣೊಳೊಗೆದ ಬೀರಂ ಕೂ
ರಾಳ್ಗಳಂ ಕೂಡಿಕೊಂಡಲಗನುಗಿದು ಗಿಲ್ಲುನೈತಂದಾನನೆವಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲಹನ
ಪಾಡಿಯಂ ಕೂಡೆ ಪಾಡಟಿಯೆ ನೀಡುಂ ಮುಷುವಾಗಳ್ ||೨೮೬||

ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳಾಂತರಂ ನೆಟು |

ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನನೆವಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲಹಂ ಮಾಟುಣಿಯಂ ||

ನೆಟ್ಟಿನೆ ತೋಳ್ವಲದಿಂದೆ |

ಬುಟ್ಟಿದನವನಿದಿರೊಳಾವನುಂ ನಿಂದಪನೇ ? ||೨೮೭||

ವ|| ಅಂತು ಕೈಕೊಳ್ಳದೆ ಬೆಂಬತ್ತಿ ತೇನತೇನಂ ಮಸಗಿ ಸಂದ
ಣಿಸಿ ಬರ್ಪ ಸೂರ್ಕಾನೆಗಳ ಕಾಲ್ಪೊಟ್ಟಿಗೆ ನೆಲನೊಂದೆಸೆಗೊಲಿದು
ಜಾಲುಂಗಲ್ಲಂತೆ ತೋಟುಯುಂ, ಮುಗಿಲಂ ಮುಂಡಾಡುವಂತಿರುದ್ದ
ಮಾದ ಪಲತೆಹದ ಕುಟುಪಿನ ಮಿಳರ್ವ ಪಟಯಿಗೆಗಳ ಗಾಳಿ ಗಾಳಿವಟ್ಟಿ
ಯೊಳ್ ನಡೆವ ಪಗಲೊಡೆಯನ ಕುದುರೆಯ ಸೇದೆಯಂ ಪಿಂಗಿಸೆಯುಂ,
ತಟ್ಟೊಡೆಯದೆ ತೆರಳ್ವ ತೇಜಗಳ ಕಾಲ ದೂಳಿ ನೆಗೆದು ಕೊಳುಗುಳ
ದೊಳ್ ಪಸರಿಸಿ ಬೀರರನರಸುವಚ್ಚರಸಿಯರಂ ಮೊಲಂಬುಗಿಡಿಸೆಯುಂ,
ಕಾಲಾಳ್ಗಳಬ್ಬರಕ್ಕೆ ತಾಯ್ಬಲೊಡೆಯ ಮೇರೆದಪ್ಪಿದ ಮುನ್ನೀರೊಳ್
ಕಡಲೊಡೆಯನುಡುಡುಗೆಯುಂ, ಜವನ ಮಂತಣಸೂಲದಂತೆ ನೆಗೆದ
ಕೊಂತದ ಕೂರ್ಮನೆಯ ಕೋಲಾಟಕ್ಕೆ ತಾರಗೆವಟ್ಟಿಯೊಳ್ ನಡೆವ
ಬಿಡ್ಜೋದರಿಯರ್ ಪುಗಲಣುಯದೆ ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಳುತ್ತಿರೆಯುಂ, ತೆಹಿಪು
ಗುಡದೆ ಸೂದ್ಯಸುವ ನಿಸ್ಸಾಳದ ಬಲ್ಲರಕೆ ದೆಸೆವೆಟ್ಟುಗಳ್ ನಿಬ್ಬರಂ ಬಿರಿ
ಯೆಯುಂ, ಬೇಗದಿಂ ನಡೆದಿತ್ತಿ ಬಂದು ಮಂಜುನೆಟ್ಟಮಂ ಮೂವಳ
ಸಾಗಿ ಮುತ್ತಿದಾಗಳ್ ||೨೮೮||

ನನೆವಿಲ್ವಾತನ ಮುಕ್ಕ |
 ಣ್ಣನ ತಕ್ಕಂ ನೋಡವೇಯ್ಯುಮಂದೊಲವಿಂದಂ ||
 ತನತನಗೆ ಬಂದು ಮುಗಿಲೊ |
 ಡ್ಡಿನ ಕೆಲದೊಳ್ ಸಗ್ಗದವ*ರ್ಗಳೆಲ್ಲರಾ ನಿಂದರಾ ||೨೮೯||
 ಕೋವಣಮುಂ ಗುಂಡಿಗೆಯುಂ |
 ನೇವರಿಸಿದ ಬೂದಿಯುಂ ಜಲಕ್ಕನೆ ಚೆಲ್ವಿಂ ||
 ತೀವಿರೆ 'ಬಿಸುಗಣ್ಣೊರವಂ |
 ಕಾವನ ತೋಳ್ವಲಮನಱುವೆನೆಂದೇಬ್ಬಂದಂ ||೨೯೦||
 ²ಮಿಸಗುವ ನಾಲ್ಕುಂ ಕೋಡಿಂ |
 ದೆಸೆವಾನೆಯನೇಱು ಪಿಡಿದ ಬೆಳ್ಳೊಡೆ ಸಸಿಯಂ ||
 ಮಸುಳಿಸೆ ಬಂದಿದಂ ಪಾ |
 ಡಿಸುತುಂ ಪೆಸ*ರ್ವಡೆದ ಗಾಣರಿಂ ಪಲಗಣ್ಣಂ ||೨೯೧||
 ತೊಳಗುವ ಸಂಕುಂ ಪಾಱುಂ |
 ಬಳೆ ನೇರ್ಪಡೆ ಪರ್ದನೇಱು ಬಂದೊಲವಿಂ ಪ||
 ಜ್ಜಳಪ ಮುಗಿಲೆಡೆಯೊಳದಂ |
 ತಳತಳಸುವ ತೊಡವನಾಂತು ಸಿರಿವೆಣ್ಣರಸಂ ||೨೯೨||
 ಕರಮೊಪ್ಪುವೆಣ್ಣು ತೋಳುಂ |
 ಬಿರಿವ್ರವಂ ನಗುವ ನಾಲ್ಕು ಮೊಗಮುಂ ಚೆಲ್ವಿಂ |
 ಪೊರೆಯೇಱುರೆ ಬಂದಿದಂ |
 ಸರಸತಿವರನಂಚಿಯೇಱು ನಲವಿಂ ಬೊಮ್ಮಂ ||೨೯೩||
 ವ|| ಅನ್ನೆಗಮಿತ್ತಲಾ ||೨೯೪||

ಕೆಟ್ಟೋಡಿ ಪಾಡೆಯೆಲ್ಲಂ |

೩ಪಿಟ್ಟುಂ ಪಿಟ್ಟಾಗಿ ವೋದೊಡಂ ಬಗೆಯದೆ ಕ ||

ಣೆಟ್ಟಕವೆನಿಸಿದ ಬೆಳ್ಳಿಯ |

ಬೆಟ್ಟನೆ ಪೆಹದೆಗೆಯದೀಸನೊರ್ವನೆ ನಿಂದಂ ||೨೯೫||

ವ|| ಅದಂ ಕಂಡು ಕಂಗನೆ ಕನಲ್ಪು ಮುಟ್ಟೆವಂದು ಮೂದ

ಲಿಸಿ ನನೆವಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲಹನಂತೆಂದಂ :— ||೨೯೬||

ಕಡುಸಿಂ ಪೂವಿನ ಕೋಲ್ಗಳ್ |

ಗಡಣಿಸಿ ಕವಿತಂದು ನಾಂಟುವಾಗಳ್ ನಿನ್ನೀ ||

ಜಡೆಯುಂ ತೊವಲುಂ ಪಾವಿನ |

ತೊಡವುಂ ಲಾಗುಳಮುಮಡ್ಡಮೇಂ ಬಂದವುವೇ? ||೨೯೭||

ನಿನ್ನಗ್ಗದ ಪಡೆಯೆಲ್ಲಮ |

ದೆನ್ನಯ ಪೂಗಣೆಯ ಕೊಲೆಗೆ ಗುಣಿಯಾದುದು ಕೇಳ್ ||

ಇನ್ನಾದೊಡಮೆಳವೆಣಿಯಂ |

೨ಕೆನ್ನಂ ಪಿಡಿದಿದದೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಾಡ್ ಬಡಗೊರವಾ ||೨೯೮||

ಎಡಗೈಯೊಳೊತ್ತಿ ಬಿಲ್ಲಂ |

ಪಿಡಿದೊಯ್ಯನೆ ತೀಡಿ ಗೊಣೆಯುಮಂ ಕಡುಸಿಂ ಜೇ ||

ವೋಡವಾಗಳ್ ನೆಲನನಿತುಂ |

ನಡುಗುವುದೆಲ*ವೋಯ್ಲನಾಂತ ತಾವರೆಯೆಲೆವೋಲ್ ||೨೯೯||

ಬಿರಯಿಗಳಂಜೆ ಕೂಡದರ ಕಲ್ಲೆದ್* ಪವ್ವನೆ ಸೀಡ ಬಿರ್ಚಿದೋ |

ಪರ ಕಡುಸೊರ್ಕು ಮೆಯ್ದೆಗೆಯೆ ಪಿಂಗಿದ ನೀಹರ ಬಲ್ಪ ಪಾಣಿ ಪಾ ||

ದರಿಗರ ನಾಣ್ಣಳುಕುಗಿಡೆ ಬಲ್ಕುಳಿಸಿಂದಮಗಲ್ಲೆವೆತ್ತ ನ |

ಲ್ಲರ ಬಗೆ ಬಳ್ಳೆ ಜೇವೊಡೆಯ ಬಲ್ಲುಲಿ ನೀಳ್ಕುದು ಕರ್ವವಿಲ್ಲನಾ ||೩೦೦||

ಬಿಸುಗದಿರನ ಕಡುಗಾಯ್ವಂ |
 ಮಸುಳಿಸಿದುವು ತುಲುಗಿ ನೆಗೆದು ನಾಲ್ಕುಂ ದೆಸೆಯಂ ||
 ಮುಸುಕಿದುವು ಮುಳಿದರಂ ಜಂ |
 ಕಿಸಿದುವು ಬಿಡದಾದುರ್ ಕಾವನೆಚ್ಚಲ*ಗಣೆಗಳ್ ||೩೦೧||
 ಚಲದಿಂ ಕಾವಂ ತೆಗೆದೆ |
 ಚ್ಚಲರಂಬೆಡೆಗೊಂಡು ತೊಣುಗಳುಂ ಬೆಟ್ಟುಗಳುಂ ||
 ಪೊಲನುಂ ಬಾನುಂ ದೆಸೆಯುಂ |
 ಜಲಕ್ಕನಲರಿಂದೆ ಸಮೆದವೋಲಾಯ್ತೆತ್ತಂ ||೩೦೨||

ಇವು ಮುನ್ನಾರಾರ ಬಲ್ವಂ ನೆಲೆಗಿಡಿಸವಿವಾರಾರ ತಕ್ಕಂ ನೆಲಕ್ಕಿ |
 ಕೃವಿವಾರಾರುರ್ಕನೊತ್ತಂ ಬರಿದು ಕಿಡಿಸವಾರಾರ ಕಾಯ್ವೆಲ್ಲಮಂ ನೂಂ ||
 ಕವಿವಾರಾರೇಡ್ಲಿಯಂ ಕುಂದಿಸಿ ಕಳೆಯವಿವಾರಾರ ಕಲ್ಮೆಯ್ಗೊಳ್ಳನಾಂ |
 ಟನೆನುತ್ತಂತೆಲ್ಲರುಂ ಬಾಯ್ವಿಡೆ ಗಡಣದೆ ಪೂಗೊಲ್ಲ ಕೈತಂದುವಾಗಳ್ ||
 ಅದಟರ್ ಬಾಯ್ವಿಡೆ ಬಲ್ಲಿದರ್ ಪೆಳರೆ ಗಂಡರ್ ಜಾಣಿ ಕೈಕೊಳ್ಳದ |
 ಗ್ಗದ ಬೀರರ್ ತೆಗೆದೊಡೆ ತೋರಣುಕೆಯಾಗ್ಲಳ್ ಬಳ್ಳಿಬಿಂಬಿಡೆ ಪೆ ||
 ಚದ ಕಂಪಿಂಗಳಿಸರ್ ತುಂಬಿ ಕರಿಕಂತಾಗಿಸಿ ನಂಬಂದುವೋ |
 ರೊಡಲೊಳ್ ವಾವಿನ ಬಳ್ಳಿಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಕೋಲೆತ್ತಿತ್ತಲುಂಕಾವನಾ ||

ಕಣೆಕಣೆಯನುಗು*ಳ್ವ ತೆಪದಿಂ |
 ಕಣೆಕಣೆಯಂ ಕಣುವ ತೆಪದಿನೆಂಟುಂ ದೆಸೆಯೊಳ್ ||
 ಕಣೆಕಣೆಯ *ನೀಂಬ ತೆಪದಿಂ |

ಪಣಿದರನಗಿದಳರೆ ಕವಿದು^೨ವಾಗಳ್ ಕಣೆಗಳ್ ||೩೦೫||

ಮುಗಿಲೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸುಡಿದಾಡುವ ಪೆಣ್ಣರ ಕಣ್ಣ ಬೆಳ್ಳೊ ತಾ |
 ರಗೆಗಳ ನೀಳ್ ನುಣ್ಣೆಗಳೊ ಮಿಂಚಿನ ಗೊಂಚಲೊ *ಹಾದಿಗಟ್ಟುತೊ ||

1. ಬಡಮ. ಕ|| 2. ಕಾಲ್ಮೆಯ್ಗೊಳ್. ಗ|| 3. ಕರಿ ಶಾನಾ. ಕ||
 4. ನೀವ. ಗ|| 5. ಪೆಳರೆಕವಿದುವು. ಕ|| 6. ದಾರಿ. ಗ||

ಟ್ಟಿಗೆ ¹ನೆಗೆತಪ್ ನುಣ್ಣದಿರೊ ಪೇಡನೆ ನೋಟ್ಟುರ ಕಣ್ಣೆ ಸುತ್ತಲುಂ |
ಸೊಗಯಿಸಿ ಮೇಲೆಮೇಲೆ ಕವಿತಂದುವು ಭೋಂಕನೆ ಪೂವಿನಂಬುಗಳ್ ||

ಗಡಣದೆ ಮಾದೇವಿಯ ಬಗೆ |

ಯೊಡೆಯನ ನೊಸಲೊಳ್ ಕದಂಪಿನೊಳ್ ²ಕೈಮೊಗದೊಳ್ ||

ತೊಡೆಯ ³ಡೆಯೊಳ್ ತೋಳೆಡೆಯೊಳ್ |

ಬಿಡೆ ನಟ್ಟುವು ಕಾವನಂಬುಗಳ್ ತಾವೈದುಂ ||೩೦೭||

ಕಟ್ಟಾಳ್ಗಳೆನಿಸ ರಕ್ಕಸ |

ರೊಟ್ಟಜೆಗೆಟ್ಟಲೆ ಸಗ್ಗಿಗರ್ ನೆಲನನೊಡಂ ||

ಬಟ್ಟರೆ ಕಾಳೆಗದೆಡೆಯೊಳ್ |

ತೊಟ್ಟನೆ ಮಾದೇವಿಯರಸನರೆವೆಣ್ಣಾದಂ ||೩೦೮||

ನೊರೆದಾಡುವ ಮುಡುಂಬಿಯ |

ನೆರವಿಗಳೈತಂದು ಮುಸುಣು ಪೊಸಗಂಪನುಣು |

ತ್ತಿರೆ ಕಾವನ ಮೇಲಂದ |

ಚ್ಚರಸಿಯರಿಚ್ಚೆಯೊಳೆ ಮುಗುಳ ಮಡೆಯಂ ಕಣಿದರ್ ||೩೦೯||

ವ|| ಅದಂ ಕುಡು ಕಡುಮುಳಿಸೆಂಬ ಕಿಚ್ಚಿನ ಕರ್ಜೊಗೆಯಂತ
ಗುರ್ಬುವಡೆದು ನೊಸಲೊಳ್ ಗಂಟೆಕ್ಕಿದ ಪುರ್ಬುಗಳುಂ, ⁴ಅಕಿಚ್ಚಿನ
ನಾಲಗೆಯಂತೆ ಕೆಂಪಡದ ಕಣ್ಣಳುಂ, ಪೊಡಿಮಡುವ ಸಾಪದಕ್ಕರದ
ಪೊಯ್ಲಿಗೆ ನಡುಗುವಂತೆ ಕೆತ್ತುವ ತುಟಿಯುಂ, ಪರ್ಬುವ ಕನಲ್ಕೆ
ಯೆಂಬ ಬಳ್ಳಿ ಕೂರದಂಟಾದಂತೆ ಪಿಡಿದ ಲಾಗುಳಮುಂ ಅಂಜಿಕೆಯಂ
ಪುಟ್ಟಿಸೆ ||೩೧೦||

ಎಣಿಗುವ ತುಂಬಿವಿಂಡಗಿಯೆ ಬಗ್ಗಿಪ ಕೋಗಿಲೆ ಕೊಂಬುಗೊಂಡುಬ |

ಳ್ಳುಣಿ ಮುಳಿದಡ್ಡನಾಯ್ದ ಗಿಳಿ ಮಲ್ಲಟಗೊಂಡೊಳಸಾರೆ ಮಾವುಕ್ಕೈ ||

1. ನಡೆತಪ್. ಗ||

2. ಮುಂಮೊಗದೊಳ್ ಗ||

3. ತೋಳೊಡೆಯೊಳ್

ರದಂ ಬಿಡೆ ಗ||

4. ಕಾಳ್ಕಿಚ್ಚಿನ. ಗ||

ಮುಖಯೆ ತೆರಳ್ಳು 'ರೂವುಗಿಡೆ ತೆಂಬೆಲರಂಜೆಗಳೊಡ್ಡು ಪಾಣಬಾಂ |
ದೊಣುದಲೆಯಂ ಕನಲ್ಪು ನಡೆತಂದು ಬಸಂತನ ಸೊರ್ಕು^೧ ಸೋರ್ವನಂ||

ವ|| ಮುಂದೆ ನಿಂದು—ಸಿರಿಯರೆಂಬುದಂ ಬಗೆಯದುರ್ಕೆಂದೆ
ನ್ನೊಳ್ ಕಾದಿದೆ. ಅಂತದಣುಂ ನಿನ್ನೊಪಳಂ ಕೂಡದೆ ಪೆಣರಣುಯದಂ
ತೆಲ್ಲಿಯಾದೊಡಂ ನಾಂ ಕಾವನೆಂಬುದಂ ಮುಡಿರಾ, ಎಂದು ಬೆಗದೆ
ಪೂಗಣೆಯಂಗೆ ಸಾಪಮನಿತ್ತುದಂ ಬಸಂತನಿಂ ನೆಲೆವೀಡಿನೊಳಿದಿಚ್ಚಿ
ಗಾರ್ತಿ ಕೇಳ್ವು ಮುಚ್ಚಿವೋಗಿ ಬಟಿಯಮೆಂತಾನುಮುಟ್ಟುತ್ತಿರಲೊಡನೆ||

ಪರಿಗಿಡೆ ಕಣ್ಣಿನೀರಣುತುಡೆಕ್ಕಸರಂಗಳ ತೋರಮುತ್ತುಗಳ್ |
ಪುರಿದವೊಲಾದುವಿಟ್ಟು ಸಿರಿಕಂಡದ ಬೊಟ್ಟು ಕುಂಟಿ ಕಣ್ಗೆ ಕ||
ತ್ತುರಿಯವೊಲೊಪ್ಪಿ ತೋಣುದುದು ಸೂಡಿದ ಬಾಸಿಗಮಾಗಳಂತೆ ದ |
ಳ್ಳುರಿ ತಗುಳ್ಳಂದದಿಂ ಕರಿದುದಾಕೆಯ ಮೆಯ್ಯಿ ಸುಪೇನಳುಂಬಮೋ ||

ನೋಡಿದ ಮಾಮರಂ ಕೊರಗಿ ಸೀಕರಿವೋದುದು ಪೊಕ್ಕ ಪೂಗೊಳಂ |
ಪಾಡಬಿದ್ದೆ ಕಾಯ್ದು ಕುದಿಗೊಂಡುದು ನೀಳ್ಗೊಗೆತರ್ಪ ಸುಯ್ಯಿಲ ||
ಗೂಡಿದ ಗಾಳಿ ಸೋಂಕಿದವರಂ ಸುಡುತಿರ್ದುದು ಪೊತ್ತಪೂ ತಳಿರಾ |
ಬಾಡಿ ಕುಂಟಿ ಚುಯ್ಯೆನುತುಮಿದುವು ನೀಣಿಯ ಮೆಯ್ಯಿ ಬೆಂಕೆಯಿಂ||

ವ|| ಮತ್ತನೊರ್ವ ಮಿಸುಪೆಸಳ ಪಸರದಿನೆಸೆವ ಪೊಸಪಸೆಯೊ
ಳ್ ಮೆಯ್ಯಿನೀಡಾಡಿ ಪೊಳೆವುವಡೆದ ಪಾಲ್ಗಡಲ ತೆರೆದುಣುಗಲೊಳ್
ಪವಡಿಸುವ ಸಿರಿಯಂ ಪೊಲ್ತಿರ್ಪಳ್ ; ಒಡನಾಡಿಗಳಡಿಗಡಿಗೆ ತಳೆವ
ಪನ್ನೀರ ತುಂತುವನಿಗಳಂ ಪೊಸತಪ್ಪ ಕಾರ ಸಿರಿಯ ಪರಿಯಂ ಪಡೆದಂ
ತಿರ್ಪಳ್ ; ಅಂದುಬಡೆದ ಕೆಂದಳಿರ ಗೊಂದಣದೊಳೊಂದಿ ನಿಂದು ಸಂ
ದಣಿಸಿ ನೆಗೆದ ಕೆಮ್ಮುಗಿಲ ನಡುವೆ ಪೊಳವೆಳವೆಯಂತಿರ್ಪಳ್ ; ನಳ
ನಳಿಸಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳ್ಳಾವರೆಯ ತೊಳಗುವೆಳ^೨ದಾವರೆಯ ಬಳಗಮಂ

ತಳೆದು ಪಾವಿನ ಪಚ್ಚದಿನಚ್ಚರಿವಡೆದ ಜೋಗಿಣಿಯಂತಿರ್ಪಳ್ ; ಮನ್ನ
ಣವೆತ್ತ ಮೇಳದ ¹ಕೆಳದಿಯರ್ ನಾಣದೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ತಂದೊಟ್ಟಿದ
ಸಿರಿಕಂಡದ ಕೊಡ್ಕುಸಹಿಂ ಪುದಿದು ಜಂತದಿಂ ಕಡೆದು ಕಂಡರಿಸಿದ
ಪುತ್ತಿಯಂತಿರ್ಪಳ್ ; ತಡಿತಡಿಯ ತೆಂಗಿನೆಳನೀರ್ ಕೂಡೆ ²ಕರೆಗ
ಣ್ಣುವ ಕೊಳಂಗೊಳವೊಕ್ಕು ತಾವರೆಯ ಪಚ್ಚಲೆಯಂ ಮೆಯ್ಯೊ
ಳಾಂತು ³ ನುಣ್ಣಿತಪ್ಪೆಳವಿದಿರ ಬಣ್ಣಮಂ ತಳೆದ ನೀರ್ವೆಣ್ಣಂತಿರ್ಪಳ್ ;
ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ ||೩೧೫||

ಕುಳಿರ್ವ ಕೊಳಂಗೊಳೊ ಮೆಲಲ ದಿಂಟೆಗಳೊಳ್ ಸಮೆದಿರ್ಪ
ಬೆಟ್ಟನೊಳ್ | ಬೆಳೆದೊಳವಾವಿನೊಳ್ ತಳಿರ ಕಾವಣದೊಳ್ ಪರಿತರ್ಪ
ಕಾಲ್ಗೊಳ್ || ಬಳಸಿದ ಬಳ್ಳಿಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮಂಡವದೊಳ್ ಸುಡಿದಾಡಿ
ಮತ್ತೆಯುಂ | ಕಳೆಯಲಿನಿತ್ತುಮಾಣಳವಳುಬಿದ ತನ್ನಯ ಮೆಯ್ಯ
ಬೆಂಕೆಯಂ ||೩೧೬||

ಕೆಂದಳಿರ ಪಟವ ಪಾಸಿನೊ |
ಳಂದಂಬಡೆದಿಚ್ಚಿಗಾರ್ತಿ ನನೆವಿಲ್ಲಂ ತಾ ||
ನೆಂದಿಗೆ ಬಂದು ಕೂಡುವ |
ನೆಂದಂತಡಿಗಡಿಗೆ ಗಿಳಿಗಳಂ ಬೆಸಗೊಳ್ವಳ್ ||೩೧೭||

ತನಿವಣ್ಣಂ ಲಂಚವಿಾವೆಂ ಪುರುಳಿ ನಿನಗೆ ಪೂಗೊಂಚಲಂ ಬೇಗ
ದಿಂದಂ | ನಿನಗೀವೆಂ ತುಂಬಿ ಕೆಂದಾವರೆಯ ⁴ಮಿಸುಪ ಮೆಲೊಗ್ಗಿ
ಯಂ ನಾಣದೊಂದುಂ | ನಿನಗೀವೆನಂಚೆ ಕಂಪಂ ನಿನಗೆ ಸಲಿಸುವೆಂ
ಕೂಡೆ ತಣ್ಣಳೆಯೆನ್ನೋ | ಪನನಿಂದಾರಯ್ದು ತಂದೆನ್ನೊಡನಿರಿಸಿದೊ
ಡೊದಾಕೆ ಮಾತಾಡುತಿರ್ಪಳ್ ||೩೧೮||

1. ಕನ್ನೆಯರ್. ಗ|| 2. ಕಡೆ. ಕ|| 3. ನುಣ್ಣಿತಪ್ಪೆ. ಕ|| 4. ಮಿಸು
ಗುಳೊಳ್ಳಡ್ಡೆಯಂ. ಗ|| 5. ವೇಂ ಪಂಸೆ. ಗ||

ವ|| ಅನ್ನೆಗಮಿತ್ತಲಾಬಾಂದೊಟ್ಟಿದಲೆಯನ ಸಾಸಂದಳೆದು ಬಂ
ದು ನೀನೀಪೂವಿನ ಪೊಯಲೊಳ್ ನನೆಯಂಬನೆಂಬರಸಾದೆ. ನಿನ್ನ
ಸಾಸಂ ಎನ್ನ ಮಾತನೆಂದು ಕೇಳ್ವೆ ಅಂದೇ ತೀರ್ದುದು. ಈ ಬಾಡ
ಮೊದಲಾದುದೆಲ್ಲಂ ನಿನ್ನ ಪಾಡಿ—ಎಂದಚ್ಚರಸಿ ಪೇಟ್ಟು ತನ್ನ ನೆಲೆಗೆ
ಪಾಪುವೊಗೆ ||೩೧೯||

ಗಿಳಿಯಂದಾಮಾತಂ ಕೇ |

ಳ್ಳೆಳದಳರಂ ಗುಡಿಯನೆತ್ತಿ ಕೊಂಡೊಲವಿಂ ಕ ||

ಣ್ಣೊಳೆ ಪೋಗಿ ಕಂಪುವೊಲಂ |

ಘಟಲನೆ ಪೊಕ್ಕಪುದುದು ಬಸಂತಂಗಳಾ ||೩೨೦||

ವ|| ಅಂತಪುಪಲೊಡನೆ ಕೋಗಿಲೆ ಕೈವಂದ ಮಾವಂ ಸಾರ್ದಂ
ತೆಯುಂ, ಬಿಸಿಲೊಳ್ ಬೇಗುದಿಗೊಂಡವಂ ತಣ್ಣೊಳನಂ ಪೊಕ್ಕಂತೆ
ಯುಂ, ಬಡವಂ ಕಸವರಮಂ ಕಂಡಂತೆಯುಂ, ನಲ್ಲಳ ನುಡಿಯಂ
ಕಾದಲಂ ಕೇಳ್ವಂತೆಯುಂ, ನೀಡಿಯ ಕಾಲ್ಪೊಯ್ಲಿನಸುಗೆ ತಳಿತಂತೆ
ಯುಂ, ಪಿರಿದಪ್ಪ ಸಂತಸವನೆಯ್ವಿ ಬಸಂತಂ ತಳಿವನೆಯೊಳ್ ನಲ್ಲನಂ
ನೆನೆದು ದೂಪಿಸುತಿರ್ಪಿಚ್ಚಿಗಾರ್ತಿಗಾತಿನೆಲ್ಲಮಂ ಬಿನ್ನಪಂಗೈಯ್ದ
ನಿಸ್ಸಾಳಮಂ ಸೂಡೈಸವೊಲೊಡನೆ ||೩೨೧||

ಪಡೆಯೆಲ್ಲಂ ನಡೆನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಬಿದಿಯಂ ನಾಣೋಡಿ ಬೆಂಕೊಂ
ಡವಂ | ಕಡಲೊಳ್ ಪಟ್ಟಿನನಿಕ್ಕಿ ಮೆಟ್ಟಿದದಟಂ ಮುಕ್ಕಣ್ಣನಂ
ಗೆಲ್ಲನೆ | ಮೊಡೆಯಂ ಬಂದಪನೀಗಲಂತೆ ನಲವಿಂದಂ ಬಳ್ಳಿವಾಡಂಗ
ಳೊಳ್ | ಗುಡಿಯಂ ಬೇಗದೆ ಕಟ್ಟಿಮೆಂದು ಪಡೆವಳ್ಳರ್ ಸುತ್ತಲುಂ
ಸಾಪುದರ್ ||೩೨೨||

ಕಳಸಂ ಕನ್ನಡಿ ಗುಡಿ ಪ |

ಜ್ಜಳಿಸುವ ಮಾಂದಳರ ತೋರಣಂ ದೆಸೆದೆಯಂ ||

ಬಳಸಿರೆ ಬಾಜಿಸ ಪಱು ಕ |

ಣ್ಣೊಳಸಿರೆ ಪೊಟಮಟ್ಟರೊಸಗೆಯಿಂ ಪೊಸನೆಂಡಿರ್ ||೩೨೩||

ವ|| ಅಂತು ಪೊಟಮಟ್ಟು ಸಿಂಗರಗಡಲ್ ಕರೆಗಣ್ಮಿದಂತೆ ಬರ್ಪ
ನೆಂಡಿರ ತಂಡಕ್ಕೆ ತಲೆಮಡುಗೆಯಾಗಿ, ಬಿಳ್ಳೊಡೆಯ ಕುಂಚದ ಅಡಪದ
ಡವಕೆಯ ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆಯ ಕಜ್ಜಳದ ಕನ್ನಡಿಯ ಚಿನ್ನೆಯರ್ವರಸು,
ಇಚ್ಚಿಗಾರ್ತಿ ನಡೆವಾಗಳ್ ||೩೨೪||

ಸುರಯಿಯ ಚೊಲ್ಲೆಯಮುಂ ಪೊಸ |

ಸುರಹೊನ್ನೆಯ ಮೊಗ್ಗೆ ಯೆಕ್ಕಸರಮುಂ ಪೊಂಬಾ ||

ದರಿಯ ಕಿಲುಮುಗುಳ ತೊಡರುಂ |

ಪರಿವಡೆದಿರೆ ಬಂದನ್ಮುಯಿಂದೆ ಬಸಂತಂ ||೩೨೫||

ನಡೆವರಸಂಚೆಯ ತಂಡ |

ಕ್ಕಡೆನೆಟಿಯದು ಪೊಡವಿ ಗಂಡುಗೋಗಿಲೆಯಣಿಗ ||

ಳ್ಳೆಡೆನೆಟಿಯದಿನಿತುಮಾಗಸ |

ಮೆಡೆನೆಟಿಯದು ಗಿಳಿಯ ದುಕೆ ದೆಸೆಯೆನಿತನಿತುಂ ||೩೨೬||

ವ|| ಅಂತು ಬಂದು ಪಿರಿದಪ್ಪೊಸಗೆಯಿಂದಿಚ್ಚಿಗಾರ್ತಿ ಕಾವನ
ನಿದಿಗೊಳ್ಪಲ್ಲ ||೩೨೭||

ಅಡಿಯಂ ಬಲ್ವಿಡಿದುವು ನು |

ಣ್ಣೊಡೆಯಂ ಪಿಡಿಕಿಸಿದುವಡ*ದು ಕಾವನ ತೋಳಂ ||

ಬಿಡದಪ್ಪಿದುವಂದಾಕೆಯ |

ಕೊಡಕೆವರಂ ನಿಮಿ*ದು ಪೊಳೆವ ತುಲುಗೆಮೆಗಣ್ಣುಳ್ ||೩೨೮||

ಬಿರಿದೊಳ್ಳಾ ವರೆಗಂಪಂ |

ಕೊರಲುದ್ದಂ ಪೀರ್ವ ತುಂಬಿಯನೆ ನೀಟನ ಚೆ ||

ಲೊವ್ವರೆದ ಸವಿದುಟಿಯನೊಲವಿಂ |

ಬರೆ ಪೀರ್ದುವು ನೋಡುವಿಚ್ಚಿಗಾರ್ತಿಯ ಕಣ್ಣಳ್ ||೩೨೯||

ನಗೆಮೊಗದೊಳ್ ತೆಪಂಬೊಳೆದು ನುಣ್ಣುಟಿಯೊಳ್ ಮೊಗಮಿಕ್ಕಿ
ಗಲ್ಲದೊಳ್ | ಜಗು*ಬ್ಬ ಕೊಡಂಕೆಯೊಳ್ ನುಸುಳ್ಳು ಪೇರುರದೊಳ್
ಸುಟಿದಾಡಿ ತೋಳ್ಗೊಳ್ || ಸೊಗಯಿಸಿ ಸೊರ್ಕಿ ಪೊರ್ಕುಡೊಳಡಂಗಿ
ತೊಳವ್ವುಡಿಯೊಳ್ ಸಡಿಲ್ಲ ಕಾ | ಲುಗು*ರ್ಗೊಳ್ಳದೆ ಮಾರ್ಪೊಳೆದು
ವಾಕೆಯ ಡಾಳಮನಾಂತ ದಿಟ್ಟಿಗಳ್ ||೩೩೦||

ನನೆಗಣೆಯನ ಮೆಯ್ಯಿಳಗಿಂ |

ಬಿನಿಗೊಳದೊಳ್ ಮೊದಲೆ ಮಿಳಿ*ರ್ದು ನೆಗೆದಾಡಿದುವಂ ||

ದೆನಸುಂ ಕಡುನೀಱಿಯ ಚಿ |

ಲೈನೆ ತೊಳಗುವ ಕಣ್ಣಳೆಂಬ ಪೊಸಮಾಂಬೊಣ*ರ್ಗಳ್ ||

ಸವನಿಸೆ ಹಮ್ಮದಂ, ನಡುಸ ಕಾಲ್ ಬೆಮರಂ ಬಿಡುತಿರ್ಪ ಗಲ್ಲಮು |
ಣ್ಣುವ ನವಿರೆಚ್ಚುಪಾಯ್ಕಡೆಗಣ್ಣೊ ಸರಾಪುವ ಬಾಯ್ ಜಗ್ಗು ತೋ ||
ಉವ ಪೊಟವಾಪೊಳುಚ್ಚಳಿಸ ತೆಳ್ಳದಮಿರ್ವರೊಳೊಪ್ಪೆ ನೋಡಿವರ್ |
ತವಕಿಸ ಕಣ್ಣಲರ್ ಸುಸಿಲನೊಪ್ಪಿಸೆ ಕಾವನುಮಿಚ್ಚಿಗಾರ್ತಿಯುಂ ||

ವ|| ಬಟಕ್ಕೆ ಬಸಂತಂ ಮುಂತಾಗಿ ಬಂದು ಕಾಣ್ಕೆಗೊಟ್ಟು
ಕಂಡ ತನ್ನ ಪಡೆಯೆಲ್ಲವನಳವಳಿದು ಮನ್ನಿಸಿ ನನೆವಿಲ್ಲಬಲ್ಲಹಂ ಕೈ
ವಂದ ಮಾವೆಂಬಾನೆಯನಿಚ್ಚಿಗಾರ್ತಿವೆರಸೇಪು ನಡಿತಂದು ಕಂಪಿನ
ಪೊಲುಂ ಪೊಕ್ಕು ಬೀದಿಗೊಂಡು ಬರ್ಪಾಗಳ್ || ೩೩೩||

ನೆಗೆದ ನೆಲೆಮಾಡದೊಳ್ ಪೊಸ |

ದುಗುಲಮನೊಲವಿದೆ ಪೊದೆದು ನೋಡುವಳೋರ್ವಳ್ ||

ಸೊಗಯಿಸಿದಳ್ ಮಿಱುಗುವ ಬೆ |

ಳ್ಳುಗಿಲಂ ಮುಱುಗೊಂಡು ನಿಂದ ಬಿಜ್ಜೋದರವೋಲ್ ||೩೩೪||

ಮುಡಿ ಜಗುದ ನೇವುರಂ ದನಿ |

ಗುಡೆ ಬಡನಡು ಬಳ್ಳೆ ಮೇಲುದೋಸರಿಸೆ ತೊಳ ||

ಪ್ಪುಡೆ ಸಡಿಲೆ ಬಂದಳೊವಳ್ |

ನಡೆನೋಡಿದಳಾಗಳಂತೆ ನಾಣಿವಿನಗಂ

||೩೩೫||

ಮುತ್ತಿನ ಪಚ್ಚಮಂ ತುಡುವುದಂ ಮುಜುದೊಪ್ಪಿರೆ ಮೇಳದಾಕೆಗಳ್ |

ಕತ್ತರಿಬೊಟ್ಟನೆಂತಿಡುವೊಡಂ ನಿಲಲೊಲ್ಲದೆ ಸಾದು ನಲ್ಮೆಯಿಂ ||

ದೊತ್ತೆಯನಿತ್ತನಂ ಬಿಸುಟು ಚೌಕಿಗೆಯಂ ಪೊಜಮಟ್ಟು ಗಾಡಿ ಬೆಂ |

ಬತ್ತಿರೆ ಬಂದಳೊವಳೆಮೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡಿದಳೊಲ್ಲ ಕಾವನಂ||೩೩೬||

ಸೋಮುಡಿ ಬೆನ್ನನಪ್ಪಳಿಸೆ ಬಿಂಕದಿನಿಕ್ಕಿದ ರನ್ನದೈಸರಂ |

ಪೆರೋಲೆಯಂ ಪಳಂಚೆ ನಗೆಗಣ್ ಮುಜುವುಲ್ಲೆಯ ಚೆಲ್ಲಗಣ್ಣಳಂ ||

ನೂರ್ಮಡಿ ಚೆಲ್ವನಾನೆ ನೊಸಲೊಳ್ ಕುರುಳುಯ್ಯಲನಾಡೆ ಬೇಗದಿಂ |

ಕೂರ್ಮೆಯನಾಂತು ನೀಜು ನಡೆತಂದಲರ್ವಿಲ್ಲನನ್ನೆದೆ ನೋಡಿದಳ್ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ

||೩೩೭||

ಕುರುಳೋ ತುಂಬಿಯ ಬಂಬಲೋ ತೊಡೆಗಳೋ ಪೊಂಬಾಡೆಯೋ

ಕಣ್ಣೋ | ಮೊರೆವೆತ್ತೊಪ್ಪುವ ನೈದಿಲೋ ಬೆರಲೊ ಕೂರ್ಪಾಗಿದ್

ಪೂಗೋಲ್ಲೋ || ಕೊರಲೋ ನುಣ್ಣಳವಟ್ಟ ಕೌಂಗೊ ಪೊಸತಾಗಿ

ದ್ಪುವೆಂದೈದೆ ಮಿಂ | ಡರ ತಂಡಂ ಬಟಿಸಲ್ವಿನಂ ನಡೆದು ಬಂದಾನೀ

ಱನಂ ನೋಡಿದಳ್

||೩೩೮||

ಇಕ್ಕಿದ ರನ್ನದೋಲೆ ಪೊಸಮುತ್ತಿನ ಮೂಗುತಿ ತೋಳ ಬಂದಿ ನೀ|

ಳ್ಳೆಕ್ಕಸರಂ ತೊಳಪ್ಪ ಬೆರಲುಂಗುರಮಿಂಚರವಾವ ನೇವುರಂ ||

ಚೊಕ್ಕಳವಪ್ಪ ಚೆಲ್ವನೊಳಕೊಂಡಿರೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬಳ್ಳಿಮಾಡಮಂ |

ತಕ್ಕನೊಳೆಜು ನೋಡಿದಳದೊವಳಗುವಿಪ ಕರ್ವವಿಲ್ಲನಂ ||೩೪೦||

ವ|| ಅಂತು ನಡೆಸೋಡುವ ನಗೆಮೊಗದ ಮುದ್ದುಮೊಗದ
ನುಣ್ಣೊಗದ ತನ್ನೊಲಗದ ಪಲತೆಪದ ಪೆಂಡಿರ ಕಣ್ಗೆ ಗಾಡಿಯಂ
ಬಿಡುತುಂ ಬಂದರಮನೆಯಂ ಪೊಕ್ಕು ಪರಿವಡೆದ ಪಿರಿಯ ಕರುಮಾಡದ
ಮುಂದಣ ಓಲಗಸಾಲೆಯೋಳ್ ಸಿಂಗರದ ಚೆನ್ನನಾಂತ ಪಟ್ಟವಣೆಯ
ಮೇಲೆ ಇಚ್ಚೆಗಾರ್ತೀವೆರಸು ನನೆವಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲಹಂ ಕುಳ್ಳಿರಲೊಡನೆ||೩೪೧||

ನಿಗಳದ ನುಣ್ಣುರಂ ನೆಗೆವಿನಂ ನುಡಿಗಳ್ ಕಿವಿಗಿಂಪನೀವಿನಂ |
ಮಗಮಗಿಸುತ್ತಮಿಪ್ ನಟುಸುಯ್ಯಲ*ವಕ್ಕಿ ಜಿನುಂಗುತಿರ್ಪಿನಂ ||
ಬಗೆಗೊಳೆ ಬಂದು ನಿಂದು ನೆಪುದಗ್ಗದ ನೀಪಿಯರೊಲ್ಲ ಪರ್ವವಾ |
ಪೊಗುಲಿ ಪೊಣ್ಣೆ ಬಿತ್ತರದೆ ಮುತ್ತಿನ ಸೇಸೆಯನಾಗಳೆಕ್ಕಿದರ್ ||೩೪೨||
ನೊಸಲೆಡೆಯಲ್ಲಿ ನೀಳ್ ಕುರುಳೋಳಿಗಳುಯ್ಯಲನಾಡೆ ಡಾಳಮಂ |
ಪಸರಿಪ ತೋರಮುತ್ತಿನ ಸರಂ ಮೊಲೆಯೋಳ್ ತಲೆಯೊತ್ತೆ ನಾಡೆಯುಂ||
ಮಿಸುಗುವ ಕಣ್ಣು ನುಣ್ಣಳಗು ಜೊನ್ನದೊಳೋರಗೆಯಾಗೆ ಸೊಂಪು ಸಂ|
ದಿಸೆ ಪೊಸರನ್ನದಾರತಿಯನೆತ್ತಿದರಗ್ಗದ ಗಾಡಿಕಾರ್ತಿಯರ್ ||೩೪೩||

(ಉತ್ಸಾಹ ರಗಳೆ)

ಬಿಳಿಯ ನನೆಯ ಕಣೆಗೆ ನಾಡೆ ಪಗೆವರೊಡಲ ಸುಗಿಯೆ ಕೂಡೆ |
ನೆಲನಸೊಂದೆ ಕೊಡೆಯಿನಾಳ್ ಮಿಸುಪ ಜಸಮೆ ನಿಮಿರೆ ಕೇಳ್ ||
ಕುಳಿ*ವ ಪೂಗೊಳಂಗಳಲ್ಲಿ ತಳೆರ ಕಾವಣಂಗಳಲ್ಲಿ |
ಪಳಕುವೆಸದ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪರಿವ ತೊಪಿಯ ತಡಿಗಳಲ್ಲಿ ||
ತುಂಬಿವಿಂಡಿನಂತೆ ಪಾಡಿ ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಯಂತೆ ಕೂಡಿ |
ದೇಸೆಯನಿಚ್ಚೆಯಿಂದೆ ನೋಡಿ ಸೊಗಯಿಪಂಚೆಯಂತಿರಾಡಿ ||
ಪೊಳೆವ ತಳೆರ ನನೆಯ ಮೊನೆಯ ತುಣುಗಿದಲರ ಬಳಸುವೆಲರ |
ಮಿಳಿ*ವ ಮಿಡಿಯ ಗಿಳಿಯ ನುಡಿಯ ಪರಿವ ಕಾಲ ಕರ್ವಗೋಲ ||

ಚೆಲ್ವನಾಂತು ತೋರ್ಪ ಬನದ ನಡುವೆ ತನ್ನದೊಂದು ಬಿನದ |
ಮಮರೆ ಮಿಷುಪ ಬಟ್ಟಮೊಲೆಯ ಸೊಬಗು ರೂಡಿವಡೆದ ನೆಲೆಯ ||

ಚೆನ್ನೆಯರ್ಕಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಮುಗುಳ ಸರಮನಡರೆ ಸೂಡಿ |
ನಲ್ಲರೊಡನೆ ಕೂರ್ಮೆಯಿಂದೆ ಕಾವನೊಡನೆ ಪೆರ್ಮೆಯಿಂದೆ ||
ಮಾವಿನಡಿಯೊಳಾಡುತುಂ ಪಾಡನೆಯ್ದೆ ಕೇಳುತುಂ |
ಪೊಟ್ಟುನಿಂತು ಕಳೆಯುತುಂ ತೊಲಗದಿದರ್ಸೆಯುತುಂ ||೩೪೪||

ವ|| ಇಂತು ಕಾವದೇವನುಂ ಬಸಂತನುಂ ರೂಡಿವೆತ್ತು ಗಾಡಿ
ಯಿಂದೊಪ್ಪಿದರಾ ||೩೪೫||

ಪುರುಳುಂ ಲಕ್ಕಣಮುಂ ಮೆ |
ಯ್ಸಿರಿಯುಂ ಮೆಯ್ಯೆತ್ತು ಸೋಲಿಪುದಜುಂದೊಲ್ಪ ||
ಕ್ಕರಿಗರಿದನೊಂದಿ ಪೊಸತಾ |
ಗಿರೆ ಸೊಬಗಿನ ಸುಗ್ಗಿಯೆಂಬ ಪೆಸರಂ ಕೊಟ್ಟರಾ ||೩೪೬||
ಮತ್ತಂ ಸಕ್ಕದಮಜುವರಾ |
ಬಿತ್ತರದಿಂ 'ಮದನವಿಜಯವೆಂದೊಲವೆ'ದೆಯಂ ||
ಪತ್ತಿರೆ ಪೆಸರಿಟ್ಟಿರಿದ |
ಕ್ಕತ್ತಳೆ²ವೆನಿಪುದೆನೆ ಮಿಸುಪ ಪೆಸರೆಸೆವಿನೆಗಂ ||೩೪೭||

ದೋಸದ ಮಾತು ಪೊರ್ದದೆನೆ ಬಲ್ಲವರಗ್ಗದ ಕನ್ನಡಂಗಳಿಂ |
³ಬಾಸಣವಾಗೆ ಪೆದ್ದ ನೊಲವಿಂ ನೆಜ್ಜೆ ಕಬ್ಬಿಗರೊಪ್ಪೆ ನಾಡೆಯುಂ ||
⁴ಗೋಸಣೆ ವಿಾಜುವನ್ನಮಿದು ರಾಯನ ನಾಚ್ಚುಳೊಳೆರ್ಕೆ ನಿಚ್ಚುಮುಂ |
ದೇಸೆಯ ಗೊತ್ತು ಜಾಣ್ಣುಡಿಯ ತಾಯ್ವನೆ ನುಣ್ಣುರುಳೊಡ್ಗಯೆಂ
[ಬಿನಂ ||೩೪೮||

-
1. ಸ್ಮರನಗಿಲ್ಲವೆಂ. ಗ|| 2. ಮೊನಪ್ಪಾಳ. ಕ|| 3. ದೂಸರ. ಗ||
4. ಗೋಸದೆ. ಗ||

ಪದಪಿಂ ಪೊದಿದರಿಚ್ಚೆಯಿವನ, ಪದಿನೆಂಟುಂ ದೋಸಮುಂ ಪೊದ್
 ದಾ | ಡಿದ ನಾತೆಲ್ಲರ ಬಾಡ್ಯಪ್ಪಜಿವಿನೊಳ್ ಮೂಲೋಕಮಂ
 ಕಾಣ್ಬ, ಪು || ಟ್ವದಪೂಲ್ ಕಣ್ಣಮ*ದೊಪ್ಪಿ ತೋಜುವರುಹಂತಂ
 ನಲ್ಮೆಯಿಂ ಮಾಡ್ಕ ಬೇ | ಡಿದುದಂ ತನ್ನಜವಟ್ಟಿಗರ್ಗೆ. ನಲನುಂ ಮು
 ನ್ನೀರುಮಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ ||೩೪೯||

ಗದ್ಯ|| ಇದು ಪಸುಳಿವಿಸಿಲ ಮಸಕದಿನೆಸಕ್ಕಿಸುಪ ಪೊಸದಾವರೆಯ
 ಪಸೆಯೊಳಸದಳಮೆಸೆವ ಸರಸತಿಯಡಿದಳಿಗರ್ಗೆ ತಲೆದುಡುಗೆಯೆನೆ
 ಪೆಸರ್ವಡೆವ ಬಿಜ್ಜೆವಳದಿಂ ಸಮೆದ

ಕಾವನ ಗೆಲ್ಲಂ

ಮೆಜೆಯುತಿರ್ಪುದು.

ಕಬ್ಬಿಗರಕಾವದ ಟಿಪ್ಪಣಿ.

ಕಥಾಸಾರ.

ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ (೧೯) ಪೂವಿನ ಪೊಳಲೆಂಬ (೨೭) ಒಂದು ಪಟ್ಟಣವಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ನನೆಯಂಬನೆಂಬ ಅರಸು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು (೪೫). ಆತನು ವಸಂತಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿವಸ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ನಗೆಗಾರನನ್ನು ಬರಿಸಿ (೭೨), ತಾನು ಆ ದಿನದ ಬೆಳಗಿನ ಜಾಮದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು (೭೯). ಅದಕ್ಕೆ ಆ ನಗೆಗಾರನು—“ಈ ಕನಸು ನಿಶ್ಚಯ. ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿನಗೆ ಒಂದು ಸ್ತ್ರೀರತ್ನವು ದೊರಕುವುದು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು (೮೧). ಆ ಮಾತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ರಾಜನು ಅವನನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸಿ, ಅವನೊಡನೆ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗೆ ಹತ್ತಿ, ಅಲ್ಲ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಲಿಖಿತವಾದ ವನವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು (೮೨). ಆಗ ನಗೆಗಾರನು—“ಈ ಬರೆದ ಬನವಿರಲಿ. ಈ ಪಕ್ಕದ ಹೂಡೋಟವನ್ನು ನೋಡು,” ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು (೮೩). ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬ ವನಪಾಲಕನು ಬಂದು, ಹಣ್ಣುಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು (೮೪),—“ಮಹಾರಾಜನು ವನವನ್ನು ನೋಡಬೇಕು” ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು (೮೯). ಬಳಿಕ ರಾಜನು ಪರಿಜನದೊಡನೆ ಹೊರಟು, ವನಕ್ಕೆ ಬಂದು (೯೭), ಅದರ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಬರುವಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಮಾವಿನ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕಂಡನು (೧೧೨). ಕಂಡು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ,—“ನೀವು ಯಾರು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯು—ತಾನು ವನವಿಲೋಕನಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದವಳೆಂದು ಹೇಳಿದಳು (೧೧೫). “ನೀವು ಇಂತಹ ವನವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದುದುಂಟೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಳು ಇಂತೆಂದಳು :—(೧೧೭).

ಕಂಪಿನ ಪೊಳಲೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ (೧೧೮) ಕರ್ವುಽವ್ವಿನೆಂಬ ದೊರೆಯಿದ್ದನು (೧೧೯). ಅವನಿಗೆ ಇಚ್ಛಿಗಾರ್ತಿಯೆಂಬ ಪತ್ನಿಯಿ

ದ್ವಳು (೧೭೦). ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸುಖದಿಂದಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಒಂದು ದಿನ ರಾಜನು ಒಡ್ಡೋಲಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ (೧೭೧), ಒಬ್ಬ ಪಡಿಯರತಿಯು ಜೊನ್ನವಕ್ಕಿಯೆಂಬ ದೂತನನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದಳು. ಆ ದೂತನು ಪ್ರಭುವಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಚಂದ್ರಕಿರಣಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು (೧೭೨),—“ಸ್ವಾಮಿ! ಹಿಮವತ್ಸವತದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಜೋಗಿಯು (೧೭೩), ನೆನ್ನೆಯ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧಮಾಡಿ, ನಮ್ಮ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕೈಸೆರೆಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವನು (೧೭೪). ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತೀಕಾರವು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯವರಿಗೆ ವೇದ್ಯವಾಗಿದೆ.” (೧೭೫) ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೆ ರಾಜನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಶಿವನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣೋನ್ಮುಖನಾದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಬಸಂತನು (೧೭೬)—ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ. ಆತನು ತರುವ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಬಳಿಕ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಉಚಿತವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು (೧೭೭).

ರಾಜನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ, ತೆಂಗಾಳಿಯನ್ನು ಕರೆದು, —“ನೀನು ಆ ಗೊರವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನಮ್ಮ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡುಬಾ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಕೂಡಲೆ ತೆಂಗಾಳಿಯು ಹೊರಟು ಹಿಮವತ್ಸವತವನ್ನು ಸೇರಿ, ಸಮಯವರಿತು ಈಶ್ವರನ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ (೧೭೮), ನಮಸ್ಕರಿಸಿ—“ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನು ತಮ್ಮ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬಳೆಯಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರುವನು (೧೭೯). ಪರಾಕ್ರಮಾದಿಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಸಮಾನರು. ತಾವು ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನ ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಿ.” ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು (೧೮೦). ಅದಕ್ಕೆ ಕುಸಿತನಾದ ಈಶ್ವರನು ನಸುನಕ್ಕು (೧೮೧), ಕರ್ವುನಿಲ್ಲದ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿ, (೧೮೨-೧೮೩)—“ಚಂದ್ರನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಹಸವಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನೇ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ.” (೧೮೪) ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

“ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತಾವಿನ್ನೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ, ಬ್ರಹ್ಮ, ಇವರ ಪಾಡೇನಾಯಿತೋ ತಾವೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳರಿ

(೧೮೬). ಬಿಟ್ಟು ಕಳುಹದಿದ್ದರೆ ಪುಷ್ಪಬಾಣದ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ಇನ್ನೆಂಟು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ತಾವೇ ನೋಡುತ್ತೀರಿ.” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಕರ್ವುವಿಲ್ಲನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು—“ಗೊರವನು ಚಂದ್ರನನ್ನು ಬಿಡನು; ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತಿರುವನು.” ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದನು (೧೮೮). ಕರ್ವುವಿಲ್ಲನು ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ—“ಓಹೊ! ಆ ಬಡಗೊರವನು ನನ್ನ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಹುಲಿದೊಗಲೆಂದು ನೆನೆದನೋ; ಇಲ್ಲವೇ ಒಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಬೂದಿಯೆಂದು ಬಗೆದನೋ! (೧೮೯). ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದನ್ನು ಈಗಲೇ ಮಾಡಿ, ಅವನನ್ನು ಅರೆವೆಣ್ಣಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವೆನು.” (೧೯೦) ಎಂದು ಉರಿದಿದ್ದು, ಸನ್ನಾಹಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಿಸಿ, ಬಸಂತನಿಗೂ ಮೆಲ್ಲೆಲರಿಗೂ ಸಮಸ್ತ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಸೈನ್ಯವು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಆಗ ಕರ್ವುವಿಲ್ಲನು ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾಬಲದಿಂದ ಒಂದು ಮಾಯಾಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ತನ್ನ ನಿಜವಾದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಅದರ ಹಿಂದೆಯೂ ಕಳುಹಿಸಿ, (೧೯೬) ಅವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಶುಭಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಜೈತ್ರಯಾತ್ರೆ ಹೊರಟು, (೧೯೭) ಹೇರಡವಿಯನ್ನು ದಾಟಿ, (೨೦೯) ಮುಂದೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸವಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ (೨೩೨), ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಮುಂದಿನ ವನವನ್ನು ದಾಟಿ (೨೩೪) ರನ್ನಗಲ್ಲೆಂಬ ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ಬೀಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು (೨೩೭).

ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಈಶ್ವರನು ವೀರಭದ್ರನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ (೨೩೯) ಅವರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ; ಕಾವನ ಕುದುರೆಗಳು “ಹೊಲ”ದಲ್ಲಿದ್ದವರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುವೆಂದು ಒಂದು ಕೋಲಾಹಲಧ್ವನಿಯುಂಟಾಯಿತು (೨೪೭). ಆ ಗಲಭೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಈಶ್ವರನು ತಾನೂ ಒಂದು ಮಾಯಾ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ (೨೪೯), ವೀರಭದ್ರಾದಿಗಳೊಡನೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು (೨೫೦). ಈ ಮಾಯಾಸೈನ್ಯವು ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತದಿಂದ ಹೊರಟು, ಯುದ್ಧರಂಗಕ್ಕೆ ಬಂದು ವ್ಯೂಹವನ್ನು ರಚಿಸಿ ನಿಂತುದು (೨೫೭). ಬಳಿಕ ಉಭಯಸೇನಾನಾಯಕರ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆ (೨೬೪) ಎರಡು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೂ ಘೋರವಾದ ಯುದ್ಧವು ನಡೆದು (೨೬೫), ಈಶ್ವರಸೇನೆಯು ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದು ಹೋಯಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿ

ಕೊಂಡ ವಿರಭದ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಕಾವನು ಬಡಿದಟ್ಟು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಹಿಮವತ್ಸರ್ವತಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದನು (೨೮೮). ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲಾ ನಷ್ಟವಾದರೂ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಮಾಡದೆ ಈಶ್ವರನು ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ನಿಂತನು. (೨೯೫). ಆಗ ಈಶ್ವರನನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾವನು “ಗೊರವ! ನಿನ್ನ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಹತವಾಯಿತು. ಇನ್ನಾದರೂ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿ ಬದುಕು!” (೨೯೮) ಎಂದು ಮೂದಲಿಸಿ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿದನು. ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಈಶ್ವರನು ಅರೆವೆಣ್ಣಾದನು (೩೦೮). ಕೂಡಲೆ ಈಶ್ವರನು ರೋಷಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ—“ಹಿರಿಯರೆಂಬುದನ್ನು ಬಗೆಯದೆ ಕೊಬ್ಬಿನಿಂದ ಎನ್ನೊಡನೆ ಕಾದಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ನೀನು ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯಿಂದಗಲಿ ಇತರರಿಗೆ ತೀಯದ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನು ಮರೆತಿದು.” ಎಂದು ಶಪಿಸಿದನು. (೩೧೨) ಇದನ್ನು ಬಸಂತನ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿದ ಇಚ್ಛಿಗಾರ್ತಿ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಲಾಪಿಸುತ್ತಿರುವಳು (೩೧೨). ಶಾಪಗ್ರಸ್ತನಾದ ನೀನು ಪತ್ನಿಯಿಂದಗಲಿ ಇಲ್ಲಿ ನನೆಯಂಬ ನೆಂಬರಸಾಗಿರುವೆ. ನನ್ನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನಿನಗೆ ಶಾಪವಿಮೋಚನೆಯು ಆಯಿತು. ಈ ಬಾಳೆ ಮುಂತಾದುವು ನಿನ್ನ ಸೈನ್ಯವು—ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯು ತನ್ನ ನೆಲೆಗೆ ಹಾರಿ ಹೋದಳು (೩೧೮).

ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಗಿಳಿಯು ಕಂಪುಸ್ತಳಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿತು. (೩೨೦) ವಸಂತನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸಿ, ಇಚ್ಛಿಗಾರ್ತಿ ಮೊದಲಾದವರೊಡನೆ ಇದಿರು ಬಂದು, ಕಾವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. (೩೪೧-೪೨) ಆ ಮೇಲೆ ಕಾವನೂ ರತಿಯೂ ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದರು.

ಟಿಪ್ಪಣಿ.

೧. ಗಾಡಿ-“ ಗಾಡಿಯೆನಲ್ಲೊಬಗು. ” ಚತುರಾಸ್ಯನಿಘಂಟು. ಸೋಲಿಸು-ಮೋಹಪಡಿಸು; ಪ್ರ. “ ಕಣ್ಣೊಲಮನಜುಯಂ ಪೆಣಿ | ವೆಣ್ಣುರವಧುಗೆಣೆಯೆನಿಪ್ಪೊಡಂ. ” ಉಕ್ಮ-ಬೆದ್ಧತ್ಯ. ಅಂಬು-ಬಾಣ. ಅದಟರ್-ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವರು. ಎದ್ದ-ಅಭಿವೃದ್ಧಿ; ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಎಳೆಗೆ. ಪಜ್ಜಳಿಪ್ಪ-ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ, ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ; ಇಲ್ಲ ಅಂತ್ಯ ಪಕಾರಕ್ಕೆ “ ಇತಃ ಪೋಚಿ ” ಎಂಬ ಶ. ಶಾ. 57 ನೆಯ ಸೂತ್ರದಿಂದ ದ್ವಿತ್ವ ವಿಕಲ್ಪ. ಜಸ-ದ್ವ. ಯಶಸ್. ಎಣ್ಣೆಸೆ= ಎಣ್ಣು+ದೆಸೆ, “ ಚರಮಕ್ಕೆ ಲೋಪಮೆಣ್ಣುಕ್ಕುಕ್ಕುಂ ” ಶ. ದ. 189. ಈಗಾವಗಂ= ಈಗೆ+ಅವಗಂ; ‘ ಈ ’ ಧಾತುವಿನ ಅಶೀರೂಪ. ಈಗೆ; ವಿಧ್ಯಾದ್ಯರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷದಲ್ಲಿ ಧಾತುವಿಗೆ ‘ ಗೆ ’ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಜಾಣ್ಣುಡಿ= ಜಾಣ್+ನುಡಿ; ಇಲ್ಲಿ ನಕಾರ ಣಕಾರವಾಯಿತು, ಶ. ದ. 158. ಮೆಯ್ಯಿರಿ-ಶೋಭಿ; ಅವಯವಾರ್ಥ, ದೇಹಶ್ರೀ. ನನೆ-ಮೊಗ್ಗು. ಬಲ್ಲಹಂ-ದ್ವ. ವಲ್ಲಭ.

ಕಂ|| ಅದಿಕವಿಶ್ವರವರವಚ |

ನೋದಿತಮೆಸಿಸಿದ ಮಹಾಕೃತಿಗೆ ವದನಂ ತಾ ||

ನಾದುದು ಬಗೆವಂದಾಶೀ |

ರಾವದನಮಸ್ಕಾರವಸ್ತುನಿರ್ದೇಶಂಗಳ್ || ಎಂದು

ಉದಯಾದಿತ್ಯಾಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಮಂಗಳಗಳಲ್ಲಿ ಅಶೀರೂಪ ವಾದ ಮಂಗಳವು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

೨. ಸಿರಿ-ದ್ವ. ಶ್ರೀ. ಮಾದೇವ-ದ್ವ. ಮಹಾದೇವ; ಮಹಚ್ಛ ಬ್ಬ ಸಹಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾ, ಸಾ ಎಂಬಿವು ಆದೇಶವಾಗಿ ಬರು ತ್ತವೆ; ಉ. ಮಹಾಜನಂ= ಮಾಜನಂ, ಸಹವಾಸಿ= ಸಾವಾಸಿ; ಶ. ದ. 291 ಎಱಿಯ-ಸ್ವಾಮಿ. ಕೆಂದಾವರೆ= ಕೆಚ್ಚನೆ+ತಾವರೆ, ಕೆಂ ಪಾದ ಕಮಲ ಶ. ದ. 182. ಪೊರೆಗೆ-ಧಾ. ಪೊರೆ, ಪೊಸಣೆ. ಸಿರಿ ಗಂಪು-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪರಿಮಳ. ಪಟಮೆಪಟು= ಪಟಮೆಯ ವಜ್ಜು, ತುಂ

ಬಿಯ ಮರಿ ; ಇಲ್ಲಿ “ ಸ್ವರಾದ್ವೈ ಪವರ್ಗಸ್ಯ ” ಎಂಬ ಶ.ಶಾ || ಸೂ 91 ರಿಂದ ಮಕಾರಕ್ಕೆ ವಕಾರ ಬಂದಿದೆ. ಎಂತು+ಅಂತು+ಒಲವಿಂದಂ ; ಒಲವು-ಪ್ರೀತಿ. ಇಲ್ಲಿ ಸಿರಿಯರಸನ ಮಾದೇವನ ಸರಸತಿಯೆಷುಯನ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ವಿಭಕ್ತಿವಚನಪಲ್ಲಟದಿಂದ “ ಸಿರಿಯರಸಂ ಮಾದೇವಂ ಸರಸತಿಯೆಷುಯರ್ಕಳ ” ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದೆ ; ಹೀಗೆ ಪ್ರಯೋಗಗಳುಂಟು. ಪ್ರ. “ ಕಣಚರಣೋಕ್ತಿ ಜೈಮಿನಿಯ ವಾಣಿಗಳಿಂ ಮಿಗೆ ತಾಳ್ವ ಜಾಣ್ಮೆಯಂ ” ಮಿತ್ರವಿಂದಾಗೋವಿಂದಂ. ಅಂಕ. ೧. ೧೧ ; .. ಸಾಜದಕರ್ಪು, ನೇವುರದ ಪಚ್ಚಿವಣಿಯ ಪಸುರ್ಪು, ಉಟ್ಟ ಪಿತಾಂ ಬರದ ಪೊಂಬೊಗರ್ಗಳೆಂ ಮೂವಣ್ಣಂ ಬಡೆದು. ” ಚಿಕದೇವರಾಯ ವಂಶಾವಳಿ. ಪು ೩೯

೩. ಗರುವಿಕೆ = ಗರುವ+ಇಕೆ, ಗೌರವ ; ಭಾವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ .. ಇಕೆ ” ಶ ಶಾ || 431. ಇಂಬು-ಸ್ಥಾನ ; ಪ್ರ. “ ಆಸ್ಯವಿಂಬಿಲ್ಲ ಭಾಸುರನೇತ್ರದ್ವಿತಯಪ್ರಚಾರತೆಗೆ. ” ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ. ಅ. ೪. ತವ ರ್ಮನೆ-ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆ, ಜನ್ಮ ಭೂಮಿ. ಮೈಮೆ-ದ್ವ. ಮಹಿಮೆ. ಮೇರೆ- ಎಲ್ಲೆ, ಗಡಿ. ನನ್ನಿ-ಸತ್ಯ ; ಪ್ರ. “ ತಂದೆಯ ನನ್ನಿಗಿತ್ತು ಧರೆಯಂ ” ಪಂಪರಾಮಾಯಣ. ಅ. ೬. ಆಗರಂ-ಗಣಿ, ತ್ನ. ಆಕರ. ಅಜುತ- ಜ್ಞಾನ ; ಅಜು, ಜ್ಞಾನೇ ಎಂಬುದರ ಭಾವರೂಪ. ಗೊತ್ತು-ಇರುವ ಸ್ಥಾನ. ಪೆಸರೈತ್ತ = ಪೆಸರ್+ಪೆತ್ತ-ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿದ, ಪ್ರಖ್ಯಾತ ವಾದ. ನೆಗದ್ದೆ-ಗೆ-ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ; ಧಾ. ನೆಗದ್-ಉದ್ಯೋಗಖ್ಯಾತಯೋಃ. ತಾಣ-ದ್ವ. ಸ್ಥಾನ. ಬಗೆ-ಹೃದಯ ; ಪ್ರ. “ ಬಗೆಗೊಳ್, ಬಗೆವನೆ. ” ಪೊಗದ್ದೆ-ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ. ಅಂತಳ್-ಧರಿಸಿದಳು ; ಧಾ. ಅನ್-ಧಾರಣೆ. ಕೂರ್ಮಿ-ಪ್ರೀತಿ ; ಕೂರ್ ಸ್ನೇಹೇ ಎಂಬುದರ ಭಾವನಾಮ. ಒಸೆದು- ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿ ; ಧಾ. ಒಸೆ-ಪ್ರಸನ್ನೇ. ಕಬ್ಬ-ದ್ವ. ಕಾವ್ಯ. ಬರ್ದು- “ ಬರಿಸೆ ಪೌಠಿಯೊಳಕ್ಕುಂ ” ಕರ್ಣಾಟಕ ನಿಘಂಟು ೧೭.

ಪೂಜ್ಯಕಾಗಿಯೂ ; ಸುಂದರಕಾಗಿಯೂ, ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವಳಾ ಗಿಯೂ, ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ನೆಲೆಮನೆಯಾಗಿಯೂ, ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯಕಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಗೆ ಪಾತ್ರಕಾಗಿಯೂ ಕವಿಹೃದಯಸ್ಥಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸರಸ್ವತಿ ನಮಗೆ ಕವಿತಾಪೌಠಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿ ! ಎಂದು ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೪. ಸನ್ನಿಹದ್ವ್ಯಸನ್ನಿಹಿತ, ಸಮಾಪ. ಕಣ್ಮಯ್ಯ-ಈತನಿಗೆ ಕರ್ಣಪಾರ್ಯನೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಹೆಸರು ; ಈತನು ನೇಮಿನಾಥಪುರಾಣವನ್ನು ರಚಿಸಿದವನು. ಕಡುಜಾಣ್ಣ= ಕಡಿದು+ಜಾಣ್ಣ, ಅಧಿಕವಾದ ಜಾಣ್ಣೆ. ರನ್ನ-ಕವಿರತ್ನ ; ಪರಶುರಾಮಚರಿತ, ಚಕ್ರೇಶ್ವರಚರಿತ, ಅಜಿತನಾಥಪುರಾಣ, ಗದಾಯುದ್ಧ, ಇವುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವನು. ಗಜಗ-ಇವನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಿನ್ನಣ-ದ್ವ್ಯವಿಜ್ಞಾನ, ಕೌಶಲ. ಅಗ್ಗಳ-ಚಂದ್ರಪ್ರಭಪುರಾಣವನ್ನು ರಚಿಸಿದವನು. ಕಾಣ್ಣೆ-ನೈವುಣ್ಯ ; ಧಾ. ಕಾಣ್ಣ, ದರ್ಯನೇ : ಮತ್ತೊಂದರ ಉಪಾಯನ, (ನಜರು) ಈಯರ್ಥಕ್ಕೆ (೧೪೩)ನ್ನು ನೋಡಿ; ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ರೂಪ, ಕಾಣಿಕೆ. ಜನ್ನಿಗ-ಕೇಶಿರಾಜನ ಸೋದರದಮಾವ : ಯಶೋಧರಚರಿತೆ, ಅನಂತನಾಥಪುರಾಣ, ಇವುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವನು.

೫. ಒಪ್ಪಂಬೂಸಿದವೋಲ್—ಒಪ್ಪವಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ. ಶ. ದ. 167 ರ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ರಿಯಾಸಮಾಸದಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡದದಂತಕ್ಕಮುದಂತಕ್ಕಂ ಬಂದು ವಿಕಲ್ಪಂ' ಉ ; ಬೆಸಂಬಡೆದಂ, ಬೆಸವಡೆದಂ. ತೆಂಬೊಳೆವ-ಜೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವ ; “ ತೆಂಬೊಳೆದುದೆಂದು ತೋರ್ಕೆವಡೆದ ಕಾಂತಿ” ಶಬ್ದಸಾರ. ಕೊಂಕು-ವಕ್ರೋಕ್ತಿ ; “ ಕೊಂಕುಶಬ್ದ : ಕುಟಿಲವಚನಂ” ಶ. ಶಾ|| 372 ವ್ಯಾ. ಒಪ್ಪ....ಕುಂ-ಒಪ್ಪಹಾಕಿದ ಒಡವೆಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ವಕ್ರೋಕ್ತಿಯೆಂದು ಅರ್ಥ. ಇನಿದಾದ-ಮಧುರವಾದ. ಬದುನುಡಿ-ಪ್ರೌಢೋಕ್ತಿ. ತಳ್ತ-ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ ; ಧಾ.ತಳ್ತ. ಓಜೆ-ಗಾಢವಾದ ಪದನ್ಯಾಸಕ್ಕೂ, ಅರ್ಥದಲ್ಲಿನ ಪ್ರೌಢಿಗೂ ಓಜೆಯೆಂದು ಹೆಸರು. ನಿಲ್ವಿನಂ= ನಿಲ್+ವಿನಂ, ನಿಂತಿರಲು ; ವಿನಂ, ವಿನೆಗಂ, ವನ್ನಂ, ವನ್ನೆಗಂ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸೇರಿ ಮುಂದಿನ ಪೂರ್ಣಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ, ಎಂದು ಶ. ಶಾ. ಸೂ. 588. ಎಂತಪ್ಪಂಗಂ-ಎಂಥವನಿಗೂ. ಎಕ್ಕಸರಂ-ಏಕಾವಳಿ ; ಶ. ಶಾ. ಸೂ. 375 ರ ಪ್ರಕಾರ ಸಮಾಸಮಾಡುವಾಗ ಪೂರ್ವಪದವು 'ಏಕ' ಶಬ್ದವಾಗಿ ಉತ್ತರಪದವು ವ್ಯಂಜನಾದಿಯಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಪದವೆ ಆಗಲಿ ಆಗಿದ್ದರೆ, 'ಏಕ' ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಎಕ್ಕಾದೇಶ ಬರುತ್ತದೆ ; ಉ. ಎಕ್ಕಾಂಗ. ಕೊರಲೊಳ್ಳದೇ-ಕಣ್ಮವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವದಿಲ್ಲವೇ.

ವ್ಯಂಗ್ಯದಿಂದಲೂ, ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರದಿಂದಲೂ, ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರದಿಂದಲೂ, ಮನೋಹರವಾಗಿ ದೋಷರಹಿತವಾದ ಕಾವ್ಯವು ಮುಕ್ತಾಕಾರದಂತೆ ಯಾರ ಕಣ್ಮನವನ್ನು ತಾನೆ ಅಲಂಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ? ಎಂದು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ.

೬. ಪುರುಳುಂ-ಅರ್ಥಗಾವಿರ್ವ್ಯಾಪ್ಯವೂ, ಲಕ್ಷಣಮುಂ-ಉತ್ತಮ ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣವೂ, ಮೆಯ್ಯಿರಿಯುಂ-ಬಂಧಗೌರವವೂ, ತಳ್ಳಿಸೆಯೆ-ಸೇರಿರಲು ಮನೋಹರವಾಗುವಂತೆ, ಹೇಳಿದ ಕಾವ್ಯವು, ಪುರುಳುಂ-ಅನರ್ಥತೆಯೂ, ಲಕ್ಷಣಮುಂ-ಸುಲಕ್ಷಣವೂ, ಮೆಯ್ಯಿರಿಯುಂ-ಕಾನ್ತಿಯೂ, ತಳ್ಳಿಸೆವ-ಕೂಡಿರಲು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ, ರತ್ನದಂತೆ; ಎಂತುಂ-ಸರ್ವಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ, ಎದೆವುಗದೆ-ಹೃದಯಜ್ಞಮವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆ ?

೭. ಒಳ್ಳಿನ-ಸೊಗಸಾದ ; ಒಳ್ಳೆತರ ಭಾವಂ ಒಳ್ಳು. ಚದುರಂ-ಚಾತುರ್ಯವುಳ್ಳವನು. ನಲವಿಂ-ಸಂತೋಷದಿಂದ. ಕುಂದು (-ಕೊರತೆ)+ಅದು+ವಿಂ+ಆದವುದೆ ?

೮. ಕಬ್ಬಿಗ-ಕವಿ : ಕಬ್ಬು+ಇಗ (ಮಾಡುವವನು) ಉಚಿದರ್ಮಿಕ್ಕವರು. ಕಡಂದುಟು-ಕಣಜದ ಹುಳು.

೯. ಎಲಿಗುವಂ-ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು ; ಧಾ. ಎಲಿಗು-ಪ್ರಣತೇ. ಅರುಹದ್ವ. ಅರ್ಹತ್, ಜಿನ. ಓದು—ವಿದ್ಯೆ. ಪೆಟಿವೆಣ್=ಪೆಟಿತು+ಪೆಣ್, ಪರಸ್ಪರಿ. ಶ. ದ. 177. ನೆರೆದು-ಧಾನರೆ-ಸಂಯೋಗೇ. ಲೆಕ್ಕಿಗರ ಪಿರಿಯ ಮೇ|| ರೈಸ್ ಸಾಹೇಬರವರು ಶಾನುಭೋಗರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡವನೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ 'ಲೆಕ್ಕಿಗ' ಎಂಬುದು 'ಸಂಖ್ಯಾವಾನ್' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪ್ರತಿಪದವೆಂದೂ, ಅದುದರಿಂದ ವಿದ್ವಾಂಸನೆಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆಯೆಂದೂ ಕೆಲವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

೧೦. (ಇವರು) ಅಜ್ಜಿವರೊಳ್, ಅಕ್ಕರಕ್ಕೆ-ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ, ದಿಮ್ಮಿದರ್-ಪೌಂಡರು ; ನುಡಿಯೊಳ್ ಕಡುಜಾಣರ ; ಅಂದದೊಳ್-ಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಪೊಮ್ಮಿದರ್-ಹೆಚ್ಚಾದವರು ; ಒಂದಿ ನಿಂದ ಸಿರಿಯೊಳ್, ಪಿರಿಯರ್ಗೆ, 'ಎಡೆಗೊಟ್ಟು-ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಎಂದರೆ, ತಮ್ಮ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಇತರರೊಡನೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಬಾಳುವರು, ಎಂದೂ, ಉ

ಮೃಳಿಪರ್ಗ-ಕೋಪಿಸುವರಲ್ಲಿ ಆತನ ಮಕ್ಕಳಿನ್ನಿಷ್ಟ ಸಾಂತನೂ, ಗುಮ್ಮಟನೂ, ವೈಜಣನೂ, ಮುಳಿಯರ್-ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳರು ಎಂದರ್ಥ. ಅಕ್ಕರಕ್ಕೆ-ಎಂಬಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಥಿಯು ಸಪ್ತಮರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಶ. ದ. 136.

೧೧. ನೋಡ್ವಾಡೆ = ನೋಡು + ವೋಡೆ, ನೋಡಿದರೆ; ಇಲ್ಲಿ ಧಾತ್ವಂತ್ಯದ 'ಡು' ಟುವಾಗಿದೆ; ಮತ್ತು ಟುದ ಮುಂದಣ ವ ಸ ಆಗಿದೆ. ಶ. ಶಾ. 82 ; 514 ನೆಯ ಸೂ. ಚೆಲ್ವವರಿವ = ಚೆಲ್ವು + ಪರಿವ, ಸೌ ನ್ವರೈಪ್ರಸರವುಳ್ಳ. ಎಳವೆಣ್ಣೆರ್ = ಎಳದು + ಪೆಣ್ಣೆರ್. ದಗುಲ-ದ್ವ. ದುಕೂಲ. ತಳೆವುದು-ಧರಿಸುವುದು. ಎತ್ತರಂ-ಅಧಿಕೃ; ಹೊಸಗನ್ನಡದ ರೂಪ ಎತ್ತರ.

ಹೀಗೆ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸೌದರ್ಯಾತಿಶಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿಯುಂಟು. ಕವಿಕಾಮನು ಶೃಂಗಾರರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ "ಚಳದಳಕ ದಲಸಗಮನದ | ಪೊಳೆವಧರದ ವಿಮಳನಖದ ಮೃದುಪದಗತಿಚಾ ||" ಪಳನಯನದ ತನುವುಧ್ಯದ | ಲಲನಾಮುಖಲಕ್ಷ್ಮಿಲಕ್ಷಣ ಕವಿಕಾಮಂ ||" ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಆದಿಪಂಪನೂ ಆದಿ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಾಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

೧೨. ಸಿರಿವೆಣ್-ಲಕ್ಷ್ಮಿ. ನಿಚ್ಚ-ದ್ವ. ನಿತ್ಯ.

೧೪. ಗಿಳಿವಿಂಡು = ಗಿಳಿ + ವಿಂಡು, ಗಿಳಿಗಳ ಗುಂಪು. ಮಿಳಿ ದಾರ್ಡುವ-ಸಂಚರಿಸುವ; ಧಾ. ಮಿಳಿರ್, ಸ್ಪಂದನೇ. ಬಂಬಲ-ಸಮೂಹ. ತೊಂಗಲ್-ಗುಚ್ಛ. ನಡೆನೋಡುವ-ನಾಟಕೊಳ್ಳುವಹಾಗೆ ನೋಡುವ; ಭಾವಗರ್ಭಿತವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವ; ಇಲ್ಲಿ ನಡೆ = ನಡು + ಸತ್ಯರ್ಥದ 'ಎ.' ಪೊರೆದು-ಸವರಿಕೊಂಡು; ಪ್ರ. "ಕುಮುದರ ಜಂಗಳೊಳ್ ಪೊರೆದು" ಕಾದಂಬರಿ ೬೩೩. ತೀಡುವ-ಬೀಸುವ; ಭಾವನಾಮ ತೀಟ. ತೆಂಬೆಲರ್ = ತೆಚ್ಚುಣ + ಎಲರ್, ದಕ್ಷಿಣಮಾರುತ, ಎಂದರೆ ಮಲಯಮಾರುತ; ಶ. ದ. 176. ತಿಜ್ಜಳ್-ಚಂದ್ರಿಕೆ. ಸೋಲಿ ಸದೆ-ಮೋಹಪಡಿಸದೆ.

೧೫. ಸಕ್ಕದ-ದ್ವ. ಸಂಸ್ಕೃತ. ಬಗೆಗೊಳೆ-ಹೃದಯಂಗಮವಾಗುವ ಹಾಗೆ. ಅಱರ್-ಸಮರ್ಥರಾಗರು. ಇನಿತುಂ-ಸ್ವಲ್ಪವು. ಸಲೆ-

ಜೆನ್ನಾಗಿ ; ಇದು ಸಲ್-ಸಮಾಖ್ಯಾತ್ ಎಂಬ ಧಾತುವಿನ ಸತಿಸಪ್ತ
ಮಿಯ ರೂಪ ; ಇದನ್ನು ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣವಾಗಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ
ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ : ಇದರಂತೆಯೇ ಮಿಗೆ, ಎಯ್, ಒಗುಮಿಗೆ ಮೊದ
ಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದುಂಟು. ಪೆಂಪು-ಉನ್ನತಿ : ಶ. ದ.
212. ಬಲ್ಪು-ಪರಾಕ್ರಮ. ದೊರೆಕೊಂಡುದು-ಧಾದೊರೆಕೊಳ್-
ಪ್ರಾಪ್ತ.

೧೧. ನಾನ್-ಕೆಲವರು ಈರೂಪವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಆದರೆ ಈ ರೂಪವುಂಟು (ಶ. ಶಾ. 288 ರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು
ನೋಡಿ) ಪ್ರ. „.....ಸಂದೇ | ಹವಿದೇಕೇಡ್ವೋಗಿ ನಾವಲ್ಲಿಯ ದಿಟ
ಮದು ತಾನೆಂಬುದಂ ನೋವ್ವುಮಲ್ಲೆ” ಕಾದಂಬರಿ. ೩೮೯.

ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ-ಕವಿಯು ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು
ಬರೆದಂತೆ ಹೇಳಿದ್ದರೂ, ಸಮಸಂಸ್ಕೃತಪದಗಳೂ ತದ್ಭವಪದಗಳೂ
ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

೧೨. ಸಿಂಗರ-ದ್ವ.ಶೃಂಗಾರ, ಸೌಂದರ್ಯ. ದೇಸೆ-ವಿಲಾಸ. ಪೊದ
ಟ್ಟಿರೆ-ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿರಲು ; ಧಾ. ಪೊದವ್. ಡಾಳಂ-ಕಾಂತಿ. ಗೆಡೆ
ಗೊಂಡು-ಜೆನ್ನಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು : ಗೆಡೆ-ಸ್ನೇಹ ; ಪ್ರ. ' ಗೆಡೆವಕ್ಕಿ ; '
ಇದಕ್ಕೆ ಗೆಳೆ, ಕೆಳೆ ಎಂಬ ಎರಡು ರೂಪವುಂಟು. ಬೀರ-ಪರಾಕ್ರಮ.
ಸರಿಗೊಂಡುದು-ಪ್ರವಹಿಸಿತು.

೧೩. ಬೆಂಜೆ-ಅಲ್ಪಸರಸ್ಸು. ನೀರ್ವೂ = ನೀರ್ + ಪೂ, ತಾವರೆ.
ಮುಸುಳು-ಮುತ್ತಿ ; ಧಾ. ಮುಸುಳು, ಸಂಘನ್ನೇ. ಬಟಿವಿಡಿದು-ಮಾರ್ಗ
ವನ್ನು ಹಿಡಿದು. ಎಡೆಯಾಡುವ-ಸಂಚರಿಸುವ. ಸಬರಿ-ದ್ವ.ಶಬರೀ,
ಬೇಡರ ಹೆಂಗಸು. ಎಡಿಸುವ-ಹಾಸ್ಯಮಾಡುವ, ಇದಕ್ಕೆ ರೂಪಾಂತರ
ಎಡಿಸುವ. ಬಯಲ್-ಗದ್ದೆ. ಪೊನಲ್-ಪ್ರವಾಹ. ಬೆಳೆಗೆಯ್-ಪೈರುಳ್ಳ
ಗದ್ದೆ. ಸೋವ-ಓಡಿಸುವ. ನಾಡ ಗಾಡಿಕಾರ್ತಿಯರ-ನಾಡಿನ ವಿಲಾಸವತಿ
ಯರ. ಆಗಸ-ದ್ವ.ಆಕಾಶ. ಬಟ್ಟಿಗ-ಮಾರ್ಗಸ್ಥ. ಗರಗರಿಕೆ-ಸೊಗಸು.
ಮೇಲೂರ್-ಸ್ವರ್ಗ. ಮುಂಡಾಡು-ಮುದ್ದಿಸು. ಅರಗಿಳಿ = ಅರಸು + ಗಿಳಿ,
ರಾಜಶುಕ. ಶ. ದ. 177. ಬಗ್ಗಿ ಪ-ಧ್ವನಿಮಾಡುವ : ಭಾವರೂಪ
ಬಗ್ಗಣೆ ; ಧಾ. ಬಗ್ಗಿಸು.

೧೯. ಪಲವುಂ ನಾಲಗೆಯುಳ್ಳವಂ-ಅದಿಶೇಷ; ಹೇಗೆ? ಅಹನು-
ಸಮರ್ಥನಾಗನು. ಮತ್ತಿನ-(ಅವ್ಯಯ); “ಮತ್ತಿನ-ಇತರಾರ್ಥಃ”
ಶ. ಶಾ. 20 ವ್ಯಾ. ಮಾನಿಸ-ದ್ವ. ಮಾನುಷ. ಕಾಲೂರ್-ಹಳ್ಳಿ.

೨೦. ಮುಗಿಲ್-ಮೇಘ. ಓಳು-ಗುಂಪು. ಹಳ್ಳಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪಟ್ಟಣ
ಗಳಂತೆ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿಯೂ, ಕೆರೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮೇಘಗಳಂತೆ ಜಲಭರಿತ
ಗಳಾಗಿಯೂ, ಕಾಡುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಉದ್ಯಾನವನಗಳಂತೆ ವಿಹಾರಾನುಕೂಲ
ಗಳಾಗಿಯೂ ಇದ್ದುವು ; ಎಂದರೆ ಆ ದೇಶವು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮೃದ್ಧ
ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

೨೧. ಸಂಪಗೆ-ದ್ವ. ಚಂಪಕಾ. ದಾಳಿಂಬ-ದ್ವ. ದಾಡಿಮ. ಜಿಂ
ದೆಂಗು= ಕೆಚ್ಚನೆ+ತೆಂಗು ; ಶ. ದ. 182. ಕಾಂಗು-ಅಡಕೆಯ ಮರ.
ಉತ್ತಮವಾದ ಮರಗಿಡಗಳೇ ಪ್ರಬಲವಾಗಿದ್ದವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

೨೨. ಅಡರ್ಮ-ಹತ್ತಿ. ಕಡುವು-ಕೊಬ್ಬು. ಈಡಾಡೆ-ಬೀಸಾ
ಡಲು. ಓವುತ್ತುಂ-ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ.

೨೩. ಉಷ್ಣ-ಅವ್ಯಯ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ. ಕಾಲ್-ಪಾದ, ಕಾಲು. ಕು
ವೆ-ದ್ವ. ಕಲಮಾ-ನೆಲ್ಲು, ಬತ್ತದ ಬೆಳೆ.

೨೪. ಪೂರ್ವ-ಹೋರಾಡುವ. ಎಯ್ಡುಣ್ಣುವ= ಎಯ್ಡು+ಉ
ಣ್ಣುವ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಏಳುವ. ಸೀರ್ಪನಿ-ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಹನಿ ; ಹೀಗೆಯೇ
' ಸೀರ್ದುಪ್ಪದ್, ' ' ಸೀರ್ಕರಡಿ, ' ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇಲ್ಲಿ ಶೈತ್ಯ ಸೌರಭ್ಯ ಮಾಂದ್ಯಗಳೆಂಬ ವಾಯುವಿನ ಮೂರು
ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿದಂತಾಗುವುದು.

೨೫. ಕೀಡ್-“ಕೇಳಿಗಿನೊಳ್ಳು ದುರವಾಯಿಗಳಿಗರ್ಪಕರ್ಬುನದೊಳು|
ಮೇಲಲ್ಲದವನೊಳುತ್ತಾಟನದೊಳಂ ಕೀಡು” ಕ. ಶ. ೧೧೫. ಕವರ್-
ಅಪಹರಿಸು ; ಹಗ್ಗ. ಬಂದಿ-ಸೆರೆ ; ಆಭರಣ. ತೊಡವು-ಆಭರಣ.
ಎಱ್-“ ಆರೋಹಣದೊಳು ಗಾಯದೊಳೇಡು” ಕ. ಶ. ೧೧೬. ಮಡಿ-
ಸಾಯುವುದು ; ಪಾತೆ. ಮೊಱು-ಮೊರೆಯಿಡುವಿಕೆ, ನಂಟು ; ನಂಟು
ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ “ ತಾಯ್ಮೊರೆ, ತಂಗಿಮೊರೆ” ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗ
ವಿದೆ. ಪೊಡೆ-ಹೊಡೆಯುವಿಕೆ, ತೆನೆ. ಕಣ್ಣು-“ ಕಳಂಕಿನೊಳ್ ಕ್ಷೀರದೋ

ಹನದನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು” ಕ. ಶ. ೧೧೭. ತುಱುಗಾರ್ತಿ-ಹಸುವನ್ನು ಕಾಯು ವವಳು. ಪಿಡಿ-ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಹಿಡಿಯುವುದು; ಹೆಣ್ಣಾನೆ.

ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕೀಳು ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಕುದುರೆಯ ಕಡಿವಾಣ ವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ ಪ್ರಯೋಗವಿತ್ತೇ ಹೊರತು ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳುಜಾತಿಯವನು, ಕೆಟ್ಟ ಆಚಾರವುಳ್ಳವನು ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಿರಲಿಲ್ಲ : ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಉತ್ತಮರಾಗಿಯೂ ಸುಗುಣಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇದ್ದುದರಿಂದ. ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದಣ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೂ ತಾತ್ಪರ್ಯಭಾವನೆ.

೨೬. ಪುದಿದ-ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ; ಧಾ. ಪುದಿ-ಆಚ್ಛಾದನೇ. ಆವಲ್-“ ಆವಲೆಂದು ಚೆನ್ನೈಯ್ದಿಲೆ” ಶಬ್ದಸಾರ. ಕಾಲ್-ಕಾಲುವೆ. ಬಂದ ಮಾವು-“ ಫಲಿತರಸಾಲ.” ಶಬ್ದಸಾರ. ತೊಟ್ಟಿ-ಹೊಳೆ. ಅಂಚೆ-ದ್ವಿ. ಹಂಸ. ಬೆಲೆವೆಣ್ಣು-ಪಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ, ಸೂಳೆ. ಈ ಪದ್ಯದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?

೨೭. ಕರುಮಾಡ-ಉಪ್ಪರಿಗೆ. ಬೆಟ್ಟು-ಬೆಟ್ಟ, ಸರ್ವತ. ಮುನ್ನೀರ್-ಸಮುದ್ರ.

೨೮. ಮಿಸುಸ-ಮಿಸುಗುವ, ಹೊಳೆಯುವ; ಶ. ದ. 232. ಕಾವಣ-ದ್ವಿ. ಕಾಯಮಾನ, ಚಪ್ಪರ.

೩೦. ಬಿಜ್ಜೋದರಿ-ದ್ವಿ. ವಿದ್ಯಾಧರಿ. ಎಸಗುವ-ಬೀಸುವ. ಅಸಿಯಕೊಂಬು = ಅಸಿದು+ಕೊಂಬು, ಸಣ್ಣ ಕೊಂಬೆ. ಇಮ್ಮಾವು = ಇನಿದು+ಮಾವು, ರಸಾಲ. ಒಪ್ಪಿಲ್-ಪ್ರೀತಿಸಿ ಧಾ. ಒಪ್ಪಿಲ್, ಸ್ನೇಹೇ. ತುಱುಸೆವಿಡಿವ-ಹಸುವನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವ ಹಾಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವ. ನಱುಗಂಪು-ಸುವಾಸನೆ; ಪ್ರ. ‘ ನಱುಸುಯ್’ ‘ ನಱುನೆಯ್’ ರಯ್ಯ-ದ್ವಿ. ರಮ್ಯ. ಸೊಂದಿಗೋಡಗ-“ ಪೇರಣಿಲ್” ಚತುರಾಸ್ಯ. ತಿಂತಿಣಿ ವಣ್ಣನಾಂತ-ಜೊಂಪಲು ಜೊಂಪಲಾಗಿರುವ ಹಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ. ನಟ್ಟ ನಡು = ನಡು+ನಡು. ಶ. ದ. 181

೩೧. ನುಣ್ಣುರ = ನುಣ್ಣಿತ್ತು+ಸರ (ದ್ವಿ. ಸ್ವರ), ನುಣುಪಾದ ಧ್ವನಿ; ಶ. ದ. 179, ಶ. ದ. 68. ಅಲಂ-ಮನೋವ್ಯಥೆಯನ್ನು.

೩೨. ಪೊರೆದೋಪು-ಪೊರೆಯಂತೋಪುವ, ವಿಕಸಿಸುವ. ಕನಗೊನರ್-ಕನರಾದ ಕೊನರ್, “ ಅಪಕ್ವರಸ” ಶ. ದ. ಪಣ್ಣಿನೆ-ಹಣ್ಣು

ಗಳುಳ್ಳ ಕೊನೆ. ಸೋಲಿಸುಗುಂ-ಮೋಹಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆವನಂ-ಯಾವ ನನ್ನೂ.

೩೩. ಇಂಚರ= ಇನಿದು+ಸರ, ಮಧುರಧ್ವನಿ. ನಲ್ಲರ-ಪ್ರಿಯರ. ನೀಳ್-ದೀರ್ಘವಾದ. ಸೇದೆಯಂ ಸೆಳೆದು-ಶ್ರಮವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ. ಎಲರ್-ಗಾಳಿ.

೩೪. ವಿಳಸ-ದ್ವ.ವಿಲಾಸ, ಮನೋಹರ.

೩೫. ಇಂಬಾದುದು--ಮನೋಹರವಾಯಿತು. ತಣ್ಣಂಪು= ತಣ್ಣಿತ್ತು+ಕಂಪು, ತಣ್ಣಿಗಿರುವ ವಾಸನೆ. ಎತ್ತಂ-ಎಲ್ಲಿಯೂ. ವಂಗ ಡ-ಗುಂಪು. ಜಾಣ್-ಜಾಣತನ. ಅರವೆಂಡಿರ್= ಅರಸು+ವೆಂಡಿರ್, ರಾಜಸ್ತ್ರೀ. ಪೊಗ್ವುರ+ಓದಂ-ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು+ಕೇಳ್ವ+ಕೂರಾಳ್ಗಳಿಂ-ಭಟರಿದ.

೩೬. ಪಚ್ಚಿವರಲ್= ಪಚ್ಚಿ+ಪರಲ್, ಪಚ್ಚಿಯೆಂಬ ರತ್ನ : ಪರಲ್-ಕಲ್ಲು; ಪ್ರ. 'ಆಲಿವರಲ್' 'ಕೆಂಬರಲ್' ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹರಳು, ಉ. ಸುಣ್ಣದ ಹರಳು. ಕುಳಿಸ-ದ್ವ.ಕುಲಿಶ, ವಜ್ರ, ವಜ್ರ ವೆಂಬ ರತ್ನ. ನುಣ್ಣಿದಿರ್= ನುಣ್ಣಿತ್ತು+ಕದಿರ್, ನುಣುಪಾದ ಕಾನ್ತಿ. ಇಂದಿರವಿಲ್-ಇಂದ್ರಧನಸ್ಸು : ಇದನ್ನೇ ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲೆಂದೂ, ಮಳೆಯ ಬಿಲ್ಲೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿರ-ದ್ವ.ಇಂದ್ರ. ಪಾಂಗು-ರೀತಿ. ಎನಸುಂ--ವಿಶೇಷವಾಗಿ. ಬಾಂಬಟ್ಟಿ= ಬಾನ್+ಬಟ್ಟಿ, ಅನ್ತರಿಕ್ಷ ಮಾರ್ಗ. ಸೋಲ-ಸೋಲ್ ಧಾತುವಿನ ಭಾವನಾಮ, ಮೋಹ. ರನ್ನ ವಸರ-ರತ್ನದ ಹಸರ, ರತ್ನಗಳ ಅಂಗಡಿ.

೩೭. ಸಂಕೆ-ದ್ವ.ಶಂಕಾ, ಭ್ರಾನ್ತಿ. ಕಂಚು-ದ್ವ.ಕಾಂಸ್ಯ.

೩೮. ಪೂಲಿ, ಮಗರಿ, ದೋರಿ-ನೆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಭೇದವುಳ್ಳ ಬಟ್ಟಿ ಗಳ ಮಾದರಿ. ಪಟಿ-ನಡುವಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಟ್ಟಿಯ ದಟ್ಟಿ. ತಳಿ ರ್ವಟ್ಟಿ-ಚಿಗರಿಸ ಹಾಗೆ ಕೆಂಪಾದ ಬಟ್ಟಿ. ಮಟಿ-ದ್ವ.ಮರಿಕಾ, ಅಂಗಡಿ. ಸೀರೆವರದರ್-ಸೀರೆಯ ಪರದರ್, ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು.

೪೦. ಎತ್ತಿ-ಧಿಕ್ಕರಿಸಲು. ಇರದೆ-ಅವ್ಯಯ; ಬಿಡದೆ, ಕೂಡಲೆ. ಸೆಳ್ಳುಗುರ್-ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ನಖ. ಕುತ್ತಿಸಳ್= ಕಿಣ್ಣು+ಎಸಳ್; ಸ್ವರಾ ದಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಪದದೊಡನೆ ಸಮಾಸವಾದಾಗ, 'ಕಿಣ್ಣು' ಎಂಬ

ಪದಕ್ಕೆ 'ಕಿತ್ತು' 'ಕುತ್ತು' ಎಂಬ ಆದೇಶಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಉ. ಕಿತ್ತಡಿ, ಕುತ್ತಡಿ, ಕಿತ್ತೀಳೆ. ಶ. ದ. 181. ಬಾಸಿಗ-ಬಾಸಿಂಗ, ತಲೆ ಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವ ಹೂದೆಂಡೆ. ಎತ್ತು.—ಎರಡರ್ಥವೇನು?

೪೧. ಪುಲ್ಲವಡಿಗಿತಿ-ಹೂವಾಡಗಿತ್ತಿ.

೪೨. ಗರುವರ್-ದೊಡ್ಡವರು. ಗೊಟ್ಟಿ-ದ್ವ.ಗೋಷ್ಠಿ. ಅಕ್ಕರಿಗ-ಆಕ್ಷರಜ್ಞ, ಪಂಡಿತ. ಸಂದ-ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದ; ಸಲ್ ಎಂಬುದರ ಭೂತ ರೂಪ; ಶ. ದ. 237. ಕಬ್ಬಿಗ-ಕವಿ. ಜೋಡೆ-ಸ್ವೈರಿಣಿ. ಬಂಡರ್-ಧಾ ಸ್ವೈವುಳ್ಳವರು; "ಬಂಡು ಧಾಸ್ವೈರೀ" ಶ. ಶಾ. ವ್ಯಾ. ಒರೆಗಾಣರ್-ಚೆನ್ನದ ಒರೆಯನ್ನು ನೋಡುವವರು. ಆಗರ-ದ್ವ.ಆಗಾರ, ಮನೆ. ಪೆಂಪು-ಪಿರಿದರಭಾವ; "ಉನ್ನತಿ" ಚತುರಾಸ್ಯ.

೪೩. ತುಡು-ಧರಿಸು; ಇದೇ ಧಾತುವಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ನಾಮ ಪದ 'ತೊಡವು'-ಆಭರಣ. ಸೌರಿ-ದ್ವ.ಶೌರಿ, ಕೃಷ್ಣ. ಅಟ್ಟಿದ-ಕಳು ಹಿದ; ಪ್ರ. 'ಬಟಿಯಟ್ಟು.' ಚಂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಆ ವೇಶ್ಯೆಯರು ಮೋಹಕರರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

೪೪. ಇಟ್ಟಣ-ಶೋಭೆ; ಇದರ ರೂಪಾಂತರ, ಇಟ್ಟಳ. ಪೊಂಬೆಸೆವ-ಪೊನ್ನಬೆಸೆವ, ಚೆನ್ನದ ಕೆಲಸಮಾಡಿರುವ. ಬಿಸವಂದ- "ಬಿಸವಂದಮೆಂದು ವಿಸ್ಮಯಾರ್ಥಂ" ಚತುರಾಸ್ಯ. ಪಾರಿವ-ಪಾರಿ ವಾಳದ ಹಕ್ಕಿ. ಕವ್ವರೆಗೊಂಡು-ಮುತ್ತಿ. ವಂಗಡ-ಸಾಲು. ವಾರುವ-ಕುದರೆ. ಮೆಚ್ಚು-ಬಹುಮಾನ. ಮನ್ನೆಯ-ದ್ವ.ಮಾನ್ಯ, ಗೌರವಸ್ಥ, ಯಜಮಾನ. ಸಾವಂತ-ದ್ವ.ಸಾಮಂತ, ನೆರೆಹೊರೆಯ ಅಧಿನ ರಾಜ. ಸಸಾಯ್ತ-"ಪಡವಳ" ಚತುರಾಸ್ಯ. ತುಟಿಲಾಳ್-ವೀರ. "ಬಲ್ಪಂಟ ಸಭಿಕ" ಚತುರಾಸ್ಯ, ಅಡ್ಡಣ-"ಹರಿಗೆ" ಚತು ರಾಸ್ಯ, ಗುರಾಣಿ. ಎಡ್ಡಮಾಗೆ-"ಎಡ್ಡಮೆಂದು ಮನೋಹರಂ" ಕ. ನಿಘಂಟು. ಸೊವಡು-ಸೊಗಡು, ಕಟುವಾದ ವಾಸನೆ. ಮಸಗಿ-ನುಗ್ಗಿ, ಧಾ. ಮಸಗು-ಉಜ್ಜ್ವಲಭಣೆ. ವಿಸಟಂಬರಿದು-ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಓಡಿ, "ಬೀದಿವರಿದು" ಭಾರತನಿಘಂಟು. ಮನ್ನಣೆಯ-ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಅರ್ಹರಾದ, ಮಾನ್ಯರಾದ. ಮಾವಂತ-"ಹಸ್ತಾರೋಹ, ನಿಷಾದಿ", ಮಾವಟಗ. ಗೆಂಟು-"ದೂರ" ಚತುರಾಸ್ಯ: "ಅತಿದೂರ" ಭಾರತನಿಘಂಟು. ಗೋಸ-

ದ್ವ. ಘೋಷ, ಶಬ್ದ. ಇಂದಿರನ ಪೊಯಲ್-ಅಮರಾವತಿ, ಸ್ವರ್ಗ. ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಸರ್ವಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

೪೬. ಎಳೆ-ದ್ವ. ಇಳಾ, ಭೂಮಿ. ನನ್ನಿ-ಸತ್ಯ. ಸರಣ್-ದ್ವ. ಶರಣ, ರಕ್ಷಕ. ಚಾಗ-ದ್ವ. ತ್ಯಾಗ, ದಾನ. ಎಸಕ-ಕೆಲಸ. ಅಲಂಪು-ಆಧಿಕೃತ; ಮತ್ತೊಂದರ್ಥ ಸಂತೋಷ. ತಕ್ಕರ್-ಯೋಗ್ಯರು; ಧಾ. ತಗು-ಈ ಧಾತುವಿಗೆ ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ತಕ್ಕದ್ದು. 'ತಕ್ಕ' ಎಂಬ ರೂಪಗಳು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿವೆ. ಬಲದೋಳ್-ಲೆ-ದಕ್ಷಿಣಭುಜಶಿರಸ್ಸು.

೪೭. ಸಲೆ--(ಅವ್ಯಯ) ಹೆಚ್ಚಾಗಿ. ಇರ್ಕೆವನೆ-ವಾಸದಮನೆ. ಉಗ್ಗಡ-ದ್ವ. ಉತ್ಕಟ. ಅಧಿಕ.

೪೮. ಸೋಲಿಪುವು-ಜಯಿಸುವುವು, ಮೋಹಪಡಿಸುವುವು. ಅಡಸಿ-ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ. ಮುಗುಳ್ಗಣೆ-ಪುಷ್ಟಬಾಣ. ಮೊನೆಯುದ್ದ.

೪೯. ಪಡಿಮೊಗ—ದ್ವ. ಪ್ರತಿಮುಖ, ಅಭಿಮುಖ; ಪ್ರ. “ಪಡಿಮೊಗಮಾದಾ ಬಿದಿಯಾ | ಯೆಡೆಯಿಂ ತದೀಗುಮೆಳಸಿದರ್ಥ ಮನುಜದಿಂ” ಮಿತ್ರವಿಂದಾಗೋವಿಂದ. ಬಾಳ್-ಕತ್ತಿ; “ಬಾಡ್-ಜೀವನೇ; ಖಡ್ಗೇಕುಳಂ” ಶ. ದ. ಪು. 331.

೫೦. ಕಡುಗಲಿ-ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯಾದ. ಬೆಳ್ಳೊಡೆ-ಶ್ವೇತಚ್ಚತ್ರ; ಅರ್ಥಾಂತರ ಹೀನವಾದ ಕೊಡೆ; ಪ್ರ. “ಬೆಳ್ಳಕ್ಕರಿಗ” = ಅರಸಿಕ, “ಬೆಳ್ಳ” = ಬೆಪ್ಪ. ಅಣಂಬೆ-ಅಣಬೆ, ನಾಯಿಕೊಡೆ. ಮನ್ಮಥನು ರಾಜಾಧಿರಾಜನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

೫೧. ಸಿರಿ-ವಿಶ್ವರ್ಯ; ಕಾಂತಿ; ಲಕ್ಷ್ಮಿ; ಪೊಡೆಯಲರ-ಸದ್ಮನಾಭ. ಕಾಯ್ಪು-ಪರಾಕ್ರಮ; ಕೌರ್ಯ; ಔಷ್ಣ್ಯ. ಬಿಸುಗದಿರಸೂರ್ಯ. ಸರ-ಬಾಣ; ಹಾರ. ಅಳವಟ್ಟುಂ- ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ. ಪಾರ್ವರ್-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. ಹೊಸಗನ್ನಡ, ಹಾರುವರು. ಮಡದ್ವ. ಮಠ-ಸಾಠಶಾಲಿ, ಕಡಾಣಿ, ಶ. ಶಾ. 315 ವ್ಯಾ. ಬಾ-ಆಕಾಶ. ಮೀನ್-ಧ್ವಜದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ಸ್ಯ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಮೀನು. ಕೋಡುಗೈ-ಕೋಡಿನ ಕೈ-ದಾನದ ಕೈ; ಶಾಖೆ; ಸೊಂಡಲಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಶಾಖೆ.

೫೨. ಬಗ್ಗಿ ಪ-ಧ್ವನಿವಾಡುವ, ಕೂಗುವ.

೫೩. ತಾಳು-ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಲು, ಸಗಲಾಣ್ಣ-ದಿನೇಶ, ಸೂರ್ಯ. ಚೆಚ್ಚುರ-ವೇಗ. ಆಳು-ಬಣಗಿ ಹೋಗಲು. ಅದಿಮು-ತ್ತಿ-ವಸಂತದೂತಿಯೆಂಬ ಲತೆ. ಪೇಳು-ಹೊತ್ತಿರಲು; ಹೊಸಗನ್ನಡ, ಹೇರು.

೫೪. ಕಿಱುವೆಟ್ಟು = ಕಿಱುದು + ಬೆಟ್ಟು, ಗುಡ್ಡ. ಬೊಬ್ಬಳೆ-ದ್ವ. ಬಬೂರ, ಗೊಬ್ಬಳೇಮರ. ಸಿರಿಕಂಡ-ದ್ವ. ಶ್ರೀಖಂಡ, ಗಂಧ. ಒಕ್ಕ-ಧಾ. ಉಗು, ವಿಸರ್ಜನೇ. ಕಿಬ್ಬರಿ = ಕೆಳಗು + ಬರಿ, ಪರ್ವತಸ್ತಂಭ; ಹೊಸಗನ್ನಡ, ಕಿಬ್ಬರಿ. ಅಸುಗೆ-ದ್ವ. ಅಶೋಕ. ಪೊಂಪುಳಿ-ಅಧಿಕ; ಮತ್ತೊಂದರ್ಥ ಪುಳಕ. ನಿಱುಗಿಱುಗಂಪು-ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಅಟ. ದೂರಿ ಸುವ- " ದೂರಿಸಿದನೆಂದು ಸಲೆ ಚಿಂತಿಸಿದನಕ್ಕುಂ " ಕರ್ಣಾಟಕ ನಿಘಂಟು. ೩೨. ನೀಳು-ಸುಂದರಸ್ತ್ರೀ. ನಿಡುಸುಯ್ = ನಿಡು + ಸುಯ್, ದೀರ್ಘವಾದ ಶ್ವಾಸ. ಬಟ್ಟ-ಗುಂಡಗಿರುವ; ಪ್ರ. " ಬಟ್ಟನೊಗ "; ಬಟ್ಟತು ಎಂಬ ಗುಣವಚನಕ್ಕೆ ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ' ಬಟ್ಟ ' ಎಂಬ ಆದೇಶ ಬರುತ್ತದೆ. ತೋರಮುತ್ತಿನಾರ-ಸ್ಥೂಲಮುಕ್ತಾಹಾರ; ಆರ-ದ್ವ. ಹಾರ. ಕಟವೆ-ದ್ವ. ಕಲಮಾ, ನೆಲ್ಲಗದ್ದೆ. ಪಾಳುಬೊಜಂಗ = ಪಾಳುವ + ಬೊಜಂಗ (ದ್ವ. ಭುಜಂಗ), ಚಂಚಲನಾದ ವಿಟ. ಗೆಯ್ತ-ವ್ಯಾಪಾರ, ಕೆಲಸ.

೫೫. ಬಿರಯಿ-ದ್ವ. ವಿರಹಿ. ಪೋ-ಪೋಗು; ಪ್ರ. " ಪೋ ಮಾಣೆನ್ನ ನೈಕವಿಸ್ತುತಿವ್ಯಸನಮಂ " ಕಾದಂಬರಿ, ೩. ಡೌಡೆ ವಾದ್ಯ ವಿಶೇಷ. ಮಿಡಿ-ಹೀಚುಕಾಯಿ.

೫೬. ಪಾದರಿ-ದ್ವ. ಪಾಟಲ. ಕಾಡುವ-ತೊಂದರೆಪಡಿಸುವ; ಇದರ ಭಾವನಾಮ, ಕಾಟ. ಇಕು-ಳಿಗೊಂಡುವು-ಸೆಳೆದುಕೊಂಡುವು.

೫೭. ಕಾಸಂ-ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು. ಅವಿದತ್ತು-ಮುತ್ತಿಕೊಂಡುವು.

೫೮. ನಡೆವಳಿಗೆ-ನಡತೆಯನ್ನು, ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು; ಇಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಥಿ.

೫೯. ನಿಮಿರ್ದ-ದೀರ್ಘವಾದ. ಅಣಂ- ' ಏನುಮೆನಿಪ್ಪರ್ದಮನಿರ್ದ | ದಾನಿಸರಣಮಾಣಮೆಂದು ನುಡಿವವ್ಯಯದೊಳ್. ' ಶ. ದ. 303 ಅಡಿ-ಪಟ್ಟರಣ, ಭ್ರಮರ. ಆರಡಿ-ತೊಂದರೆ.

೬೦. ಬಂಡು-ಮಕರಂದ ; ಪ್ರ. ' ಬಂಡುಣಿ '-ಭ್ರಮರ. ಮೆಲ್ಲ
ರಿ = ಮೆಲ್ಲಿತು + ಸರಿ, ಸೋನೆ.

೬೧. ಎಣ್ಣೆಯೆ-ಯಾಚಿಸಲು. ಗಾಣರ್-ದ್ವ. ಗಾಯನರ್, ಗಾ
ಯಕರು ; ಪ್ರ. " ಅಮರರಗಾಣರ್ | ಸಾಡುವರೆನೆ " ಅಜಿನಾಥ
ಪುರಾಣ. ಆ ೫.

೬೨. ಬಿಣ್ಣು-ಭಾರ : ಇದು ಬಿಣ್ಣೆ ತು ಎಂಬುದರ ಭಾವನಾಮ,
ಪ್ರ. " ಕಣ್ಣುಲರ್ಗ ಕಾಡಿಗೆ ಬಿಣ್ಣೆ ತು " ಕಾದಂಬರಿ, ಗುಜ್ಜು-ದ್ವ.
ಕುಜ್ಜು, ಚಿಕ್ಕದಾದ. ತನಿವಣ್ = ತನಿತು + ಪಣ್, ಸಕ್ತನಾದ ಹಣ್ಣು,
ಪ್ರ. ' ತನಿಗೊಂಡ, ' ' ತನಿವೇಸಗೆ. ' ಅಳ್ಳೆಗೊಂಬು-ಕ್ಷುದ್ರಶಾಖೆ.

೬೩. ಸುಗ್ಗಿ-ವಸಂತಕಾಲ. ತಳ್ವಿದಂ-ಸಾವಕಾಶಮಾಡಿದನು.
ನಲ್ಲಂ-ಪತಿ.

೬೪. ಚೆನ್ನೆ-ಸುಂದರಸ್ತ್ರೀ. ಮೆಯ್ಯರೆದ-ಮರಸಿಕೊಂಡ.

೬೫. ಕಿನಿಸಿದಸೆ-ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ. ಕಾದಲಿನಿಲ್ಲದ ಪೆಹಿಗೆ-
ಪ್ರಿಯನು ಇಲ್ಲದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ.

೬೬. ತಲ್ಲಣ-ಭಯ.

೬೭. ಕೋಡುವ-ಶೀತಳನಾದ ; ಧಾ. ಕೋಡು ಶೈತ್ಯೇ. ಕೊಂ
ಚಿ-ದ್ವ. ಕ್ರಾಂಚ. ಮೂಡುವ-ಉದಯಿಸುವ. ಅಗಿವಳ್-ಧಾ. ಅಗಿ,
ಭಯೇ.

೬೮. ಒರ್ಚರ = ಒಂದು + ಸರ, ಏಕಾವಳಿ. ಚುನ್ನವಾಡೆ-ನಿಂದಿ
ಸಲು ; ' ನಂದೆ ಚುನ್ನಮೆಲೆ ಚತುರಾಸ್ಯ ' ಸೆಳೆಮಾವು = ಸೆಳೆಯಂ
ತಪ್ಪ ಮಾವು, ಬೆತ್ತದಹಾಗೆ ಸಣ್ಣಗಿರುವ ಮಾವು. ತುಂಬಿವಾಡಂ-
ತುಂಬಿಯ ಪಾಡಂ, ಭೃಂಗಗೀತವನ್ನು.

೭೦. ಪಂದರ-ಚಪ್ಪರ. ಮೆಯ್ಯಂಕೆ-ಮೆಯ್ಯ ಬೆಂಕೆ, ಶರೀರ
ತಾಪ. ಸತ್ತೆಸಾದು-ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ.

೭೧. ತಳ್ವಿಲ್ಲದೆ-ತಳ್ವು + ಇಲ್ಲದೆ, ಸಾವಕಾಶಮಾಡದೆ. ತಿಳಿಪಿ-
ಇಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ. ಆಗಳುಂ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಸರ್ವದಾ.

೭೨. ನಗೆಗಾಱು-ಹಾಸ್ಯಗಾರ, ವಿದೂಷಕ. ಇಟ್ಟಿಡೆಯಂ ತೊಲಗಿ ಪೋಗೆ-ದೊಂಬಿಯಾಗದಹಾಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗಲು. ಕೆಲ-ಪಾರ್ಶ್ವ.

೭೩. ಕವರ್ವಂತೆ-ಅಪಹರಿಸುವ ಹಾಗೆ, ಇಂದಿನ-ಇಂದು ಎಂಬ ದರ ಪಟ್ಟಿ, ಈ ದಿನದ.

೭೪. ನಿಟ್ಟಿಸಳ್ = ನಿಡಿದು+ಎಸಳ್, ದೀರ್ಘವಾದ ಕಮಲದ ಎಸಳು; ನಿಡಿಯ ಮೆಲ್ಲಡಿ = ನಿಡಿದು+ಮೆಲ್ಲಡಿ. 'ನಿಡಿದು' ಎಂಬ ಗುಣ ವಾಚಕವು ಸ್ವರಾದಿಯಾದ ಪದದೊಡನೆ ಸಮಾಸವಾದಾಗ ನಿಟ್ಟಿಂದೂ, ವ್ಯಂಜನಾದಿಯಾದ ಪದದೊಡನೆ ಸಮಾಸವಾದಾಗ 'ನಿಡು' ಅಥವಾ 'ನಿಡಿಯ' ಎಂದೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಉ. ನಿಡುದೋಳ್. ನೆನೆಯಿಸಿದುದು-ಜ್ಞಾಪಿಸಿತು, ಸಮಾನವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಭಾವ.

೭೫. ನೇರಿತು-ಸರಳವಾದ. ಓರಂತೆ-ಏಕರೂಪವಾದ, ಅದರ ಹಾಗೆ ಇರುವ. ಬಾರಿಸಿ-ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ. ತೋರಣಗಂಬ-ತೋರಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಟ್ಟ ಕಂಬ.

೭೬. ತೆರೆ-ಅಲೆ. ಪೊಕ್ಕುಬು-ನಾಭಿ; ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕುಳು. ತೆಳ್ಳಸಿಹಿ = ತೆಳ್ಳತ್ತು+ಬಸಿಹಿ, ಕೃಷೋದರ. ತಿವಳಿ-ದ್ವ. ತ್ರಿವಳಿ.

೭೭. ಕುರುಳ್-ಕೂದಲು.

೭೮. ಪೊಟವಾಱು-ಜಘನ. ಆರ್ತುಪಿಲ್ಲ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವನು ಗಾಗಿಲ್ಲ. ಕಡುಗುಣ್ಣುನಾಳ್-ಬಹಳ ಆಳವಾದ; ಗುಣ್ಣು-ಆಳ. ಅಬ್ಬ-ಮುಳುಗಿದ, ಧಾ. ಅಬ್ಬ ನಿಮಗ್ನೀ. ಶ. ಶಾ. 478. ಬಾಸೆ-ರೋಮಾ ವಳಿ. ಬೆಟ್ಟತಪ್ಪ-ಕಠಿನವಾದ. ಕಪ್ಪು-ಅನೆ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯುಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ತೋಡಿದ ಹಳ್ಳ. ಎಟಕ-ಪ್ರೀತಿ. ಪೆಪುನೊಸಲ್ = ಪೆಪುಯಂತೆ-ಚಂದ್ರನಂತೆ, ಮನೋಹರವಾದ, ನೊಸಲ್-ಹಣೆ. ಬಳ್ಳಿಗು ರುಳ್-ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಸುರಳಿಸುರಳಿಯಾಗಿರುವ ಕುರುಳು. ಕಣ್ಣಿವಲೆ-ಕಣ್ಣಿ ಯ ಬಲೆ, ಹಗ್ಗದ ಬಲೆ. ಕೆಡೆದ-ಬಿದ್ದ. ಎರಲೆ-ಹುಲ್ಲೆ.

೭೯. ಸುಲಿಸಲ್ = ಸುಲಿದ+ಸಲ್, ಬೆಳಗಿದ ಕಲ್ಲು; ಪ್ರ. "ವನಿತೆ ವಿಳಾಸದಿಂ ಸುಲಿದ ದಂತಚಯಂ" ಅಲರ್ಗಣ್-ಅಲ

ರಂತಪ್ಪ ಕಣ್ಣ. ತಿಸರ-ದ್ವ. ತ್ರಿಸರ, ಮೂರೇಯ ಹಾರ. ಪಾಲ್ಗಡಲ ಪೆ
ದರೆಯೊಳ್-ಎಂದು ವಿಶೇಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಭಾವವೇನು ?

ಇದು ಆ ಸುಂದರಿಯ ಅವಯವಸೌಷ್ಟವ ಸೌಂದರ್ಯ ವರ್ಣನೆ.
ಕವಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾರಾಂತರವಾಗಿ ಎಂದರೆ ವ್ಯಂಗ್ಯಮರ್ಯಾದೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿ-
ನ ವರ್ಣನೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವಳ ಶರೀರದ ಭಾಗಗಳು
ಹೀಗೆ ಹೀಗೆ ಇವೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳದೆ, ಊಹಿಸಿದರೆ ತಿಳಿದು
ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

೮೦. ಪುತ್ತಲಿ-ದ್ವ. ಪುತ್ರಿಕಾ, ಬೋಂಬೆ. ಬಿದುಗಲ್ಲು-ಚಂದ್ರಕಾಂ-
ತಲಿಲೆ ; ಬಿದು-ದ್ವ. ವಿಧು ; ಕಲ್ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ 'ಕಲ್ಲು' ಎಂಬ
ರೂಪಾಂತರವುಂಟೆಂದು ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಪಾಂಗು-ರಿತಿ.
ಸೊಂಪಳವಡೆ-ಸೌಂದರ್ಯವುಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ. ಪೂಸರ-ದ್ವ. ಪುಷ್ಪಶರ,
ಮನ್ಮಥ.

೮೧. ಇಂಬೆನೆ-ಮನೋಹರವಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ. ಕೈಮಿಗೆ-ಹೆಚ್ಚಾ-
ಗಲು.

೮೨. ಬಿತ್ತಿ-ದ್ವ. ಭಿತ್ತಿ, ಗೋಡೆ. ಬಚ್ಚಿಸಿದ-ಬಣ್ಣ ಹಾಕಿದ ;
ಭಾವನಾಮ, ಬಚ್ಚಣೆ.

೮೩. ಬೇಟೆಗಳುಮಂ ತಳೆದು, ಇಂಚರದಿಂ ಬಗೆಗೊಳಿಸ, ಅಂ-
ಜೆಯ ನೆರವಿಗಳಂ ನೋಡು, ಎಂದು ಅನ್ವಯ. ನೆರವಿ-ಗುಂಪು.

೮೪. ಪರಿತರ್ಪ-ಬರುವ. ಬಂಡು-ಮಕರಂದ. 'ನೋಡು' ಎಂಬ
ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಾಹಾರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೮೮. ಮಾಂಗಾಯ್-ಮಾವಿನ ಕಾಯ್ ; ಮಾವು ಶಬ್ದವು
ಪೂರ್ವಪದವಾಗಿ ಉತ್ತರಪದವು ಮಕಾರಾದಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ
ಬಿಂದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಉ.ಮಾಮರ. ಮಾಮುಗಳ್, ಮಾನುಡಿ. ಶ.ಶಾ.
332 ವ್ಯಾ. ಪೊಚ್ಚ-ನೂತನವಾದ ; ಅರ್ಥಾಂತರ, ನದಿ. ಪೊಂಗಿರ್ದ-
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಉಬ್ಬಿದ. ಇಂಗೋಲ್ = ಇನಿದು + ಕೋಲ್, ಕಬ್ಬು.
ಪಣ್ಣ-ಧಾ ಪಣ್ಣ-“ ಫಲಪರಿಪಾಕೇ, ನಿಯೋಗೇಚ ” ಶ. ಶಾ|| 474,
475; ಇದಕ್ಕೆ ಭೂತದಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೂಪ, 'ಪಣ್ಣ' = ಫಲಿಸಿದ,
'ಪಣ್ಣಿದ' = ಮಾಡಿದ. ತೊಂಟೆಗ-ತೊಂಟೆಗಾರ

೮೯. ಬನ್ನ-ದ್ವ.ಭಗ್ನ. ಕಿನ್ನ-ದ್ವ.ಖಿನ್ನ. ಪೊಡಪು-ಪ್ರತಾಪ; ಧಾ. ಪೊಡರ್ ಸ್ಪರಣೇ. ಉಡುಗಿದ-ನಾಶವಾದ; ಧಾ. ಉಡುಗು, ಸಂಕೋಚನೇ. ನಗು-ಇಲ್ಲಿ ಸಕರ್ಮಕ, ಅಪಹಾಸ್ಯಮಾಡುವ ಎಂದರ್ಥ; ಪ್ರ. “ ಪಾಂಥರಂ ನಗುವ ಹರ್ಮ್ಯಾಗ್ರದಬಜ್ಜಕ್ಷಿಯರ್ ” ರಾಜ. ಅ|೮. ಮಲೆವ-ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ: ಧಾ. ಮಲೆ, ಔದ್ಧತ್ಯೇ. ಮುಖವರಸರ್-ಪ್ರತಿ ರಾಜರು, ಶತ್ರುರಾಜರು; ಪ್ರ. “ ಮುಖಮನೆ ” “ ಮುಖವಾತು. ” ನೆತ್ತರ್-ರಕ್ತ. ಬಾಳ್-ಕತ್ತಿ ಪೊತ್ತಿ-ಹೊಸಗನ್ನಡದ ರೂಪ, ಹತ್ತಿ. ನೆರವಿಲ್ಲದೆ-ಇತರ ಸಹಾಯಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ; ನೆರಂ-ಸಹಾಯ, ಇದರ ಪೂರ್ಣರೂಪ, ನೆರವು. ಕೊಸಗು-ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ. ಕದಪು, ಕದಂಪು-ಕೆನ್ನೆ. ಬಕುಳ-ದ್ವ.ವಕುಳ. ಬಿನದ-ವಿನೋದ. ಸಕ್ಕಾದ-ಆಶ್ರಯವಾದ; ಪ್ರ. “ ತನಯಂ ತಸಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕಾಗಲೊಡಂ ” ಪಂಪ ರಾಮಾಯಣ ೮. ೬.

ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ವನದ ಸೊಗಸನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ವ್ಯಾಜದಲ್ಲಿ ಕಾವನ ಪ್ರತಾಪಾದಿಗಳು ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

೯೦. ಜಡಿನ-ಗದ್ದರಿಸುವ. ಪಡಿಯು-ದ್ವ.ಪ್ರತಿಹಾರ, ಆಳು. ಉಜ್ಜುಗ-ದ್ವ.ಉದ್ದೋಗ.

೯೧. ಸೀಗುರಿ-ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಚಾಮರ; ಪ್ರ. “ ಧವಳವಿ ಲೋಚನಂ ಧವಳಚಾಮರ ವಾಗೆ....ಅಳಕಜಾಳಮೆ ಸೀಗುರಿಯಾಗೆ ” ಅಜಿತನಾಥಪುರಾಣ ೮. ೫. ಮಿಳಿದಾಡೆ-ಅಲ್ಲಾಡಲು. ಗೋಸಣೆ-ವೆತ್ತ-(ದ್ವ. ಘೋಷಣ.) ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ. ದೂಸರ-ದ್ವ. ಧೂಸರ, ಬುದಿಯಬಣ್ಣ. ದೇಸೆ-ಸೌಂದರ್ಯ. ಚೊಲ್ಲೆಯ-“ ತುಳುಬಿನ ಕೊನೆ ” ಶಬ್ದ ಸಾರ. ತಳದಂ-ಹೊರಟನು.

೯೨. ಸೋಮುಡಿ-ದೀರ್ಘವಾದ ಕೇಶಪಾಶ. ಸೋಗೆ-ನವಿಲು; ಅರ್ಕ್ಕಂತರ ನವಿಲುಗರಿ. ಪೊಣವಕ್ಕಿ-ಕೋಕಪಕ್ಷಿ. ದೊರೆಗೊಂಡುವು-ಸಮವಾದುವು; ದೊರೆ-ಸಮ. ದಾಟುವಪೋಲ್-ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕುವ ಹಾಗೆ; ಪ್ರ. “ ವಜ್ರಿಗೆ ತಲ್ಲಣವಾಗೆ ದಿವಕೆ ದಾಟಿಯನಿಟ್ಟೈ ” ಪಂಪ ರಾಮಾಯಣ ೧೪.೮. ಕಡುಮುಳಿಯುತ್ತಂ-ಎಕೆ ?

೯೩. ಕುಡಿಮಿಂಚು-ಬಳ್ಳಿಯ ತುದಿಯಂತೆ ವಕ್ರವಾದ ಮಿಂಚು. ಕೇಸಡಿ= ಕೆಚ್ಚನೆ+ಅಡಿ. ಶ.ದ. 182. ಇಂಗೋಲವಿಲ್-ಕಬ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲು. ಕೈಮಿಕ್ಕು-ಹೆಚ್ಚಾಗಿ.

೯೫. ಎಡೆಗಿಜುವ-ಎಡೆಬಿಡದೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವ. ಬಿಂಕಗಾರ್ತಿಯರ್-ಯೌವನಗರ್ವಿತೆಯರು. ಅರೆಬರ್-ಕೆಲವರು.

೯೬. ಇಸಲ್-ಹೊಡೆಯಲು. ಒಡರಿಸು-ಯತ್ನಿಸು. ಜೇವೊಡೆ= ಜೇ(-ದ್ವ.ಜ್ಯಾ)+ವೊಡೆ, ಧನುಷ್ಪಂಕಾರ. ನೇವರ-ದ್ವ. ನೂಪುರ, ಕಾಲ ಅಂದಿಗೆ. ಚೆಲ್ಲಗಾರ್ತಿ-“ ಸರಸವತಿ ” ಶಬ್ದಸಾರ.

೯೭. ಪೀಲಿದಡೆ= ಪೀಲಿ+ತಡೆ, ನವಿಲುಗರಿಯ ಕೊಡೆ.

೯೮. ಮಾಮಿಡಿ-ಪೂವಿನ ಹೀಚುಕಾಯಿ. ಸೆಂಡು. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಚೆಂಡು. ಸೊನೆ-ಸೋನೆ. ಬಟಿಯಂ-ಅನಂತರ. ಡಂಗುರಂ-ಬೊಯ್ಯತುಂ-ಸಾರುತ್ತಾ. ತಣ್ಣಳಿ-ತಣ್ಣೆತು+ಗಾಳಿ, ತಣ್ಣಗಿರುವ ಗಾಳಿ.

೯೯. ಮೆಲ್ಲೋಂಕು= ಮೆಲ್ಲಿತು+ಸೋಂಕು, ಮೃದುಸ್ಪರ್ಶ. ಬೆಮರ್-ಬೆವರು. ಜಡಿಪು-ಚಪ್ಪರಣೆ. ಎಡೆಗೊಳಿ-ವ್ಯಾಪಿಸಲು.

೧೦೦. ಪಡ್ಡಳಿ-“ ಕಣಿಗಿಲೆ ” ಶಬ್ದಸಾರ.

೧೦೧. ಸಂತೆ-ದ್ವ. ಸಂಸ್ಕಾ, ಗುಂಪು, ಪೆಸರ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ. ತೋರವೆಟ್ಟು= ತೋರಿತು-ಸ್ಥೂಲವಾದ + ಬೆಟ್ಟ. ಎಸಕಮಂ-ಚೆಂದ ವನ್ನು. ಎಣೆ-ಸದೃಶ.

೧೦೨. ಗುಡಿಗಟ್ಟು-ಧ್ವಜವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು. ಗುಡಿ-ಧ್ವಜ ; ಪ್ರ.ಸಂ. ರಾಮಾಯಣ. ಅ.೩.೧೧೪. ನೆರೆದು, ತಳೆದು-ಇವು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ.

೧೦೩. ಎಲೆವಳ್ಳಿಗಳ್-ಕರ್ತೃಪದ. ತರತರದಿಂ-ಕ್ರಮವಾಗಿ. ನೇರ್ಪಡೆ-ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲು; ಧಾ. ನೇರ್ಪಡು, ಸಂಶ್ಲೇಷೆ.

೧೦೪. ಬಿಟ್ಟು-ಹೊಸಗನ್ನಡ ಬಿತ್ತ.

೧೦೫. ಬೆಲೆವೆಣ್ಣಳ+ಅಂದದೆ= ಸೂಳೆಗಳ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ.

೧೦೬. ಇಟ್ಟಣಿಸಿದ-ಮನೋಹರವಾದ. ಕಟ್ಟಿದ್ದ = ಕಡಿದು+ ಉದ್ದ. ಬಹಳ ಎತ್ತರ; ಪ್ರ. “ ತೆಂಗಿನ ಮರವೆಷ್ಟುದ್ದ.” ಎಂಬಿವೆಟ್ಟು-“ ದಿಣ್ಣೆ ” ಚತುರಾಸ್ಯ.

೧೦೭. ಎನಸುಂ-“ ಪಿರಿದುಂ, ನಾಡೆ, ನಡೆ, ಅಳುವುಂ, ಕರಂ, ಅದಂ, ಉಂ, ಅತಿ ” ಚತುರಾಸ್ಯ. ಪರಿವಡೆದ= ಪರಿಯಂ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಹೊಂದಿದ; ಮನೋಹರವಾದ.

೧೦೯. ಪಳಿಕು-ದ್ವ. ಸ್ಫಟಿಕ. ಸಙ್ಗ-ಕಲ್ಲಿನ ಚಪ್ಪಡಿ; ಪ್ರ.
“ ಪಾಂಡುಕಶಿಲಾತಳಂ ಸೋಗಯಿಸುಗುಂ | ಅಸಙ್ಗಯ ಮಧ್ಯದೊಳ್
ಸಿಂ | ಹಾಸನಂ ” ಮಲ್ಲಿನಾಥಪುರಾಣ ಅ. ೧೨

೧೧೦. ಪರಿವಿಡಿ-ಕ್ರಮ. ತೊನೆಯುತ್ತೆ-ತಲೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿ
ಸುತ್ತಾ. ಕಿಣುದೆಡೆಯಂ-ಸ್ಥಾನವಾಚಕ ಕಾಲವಾಚಕಗಳಾದ ನಾಮಪದ
ಗಳನ್ನು ದ್ವಿತೀಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದುಂಟು. ಉ. ‘ ಒಂದು ಗಾವು
ದಮಂ ಪರಿದಂ. ’ ‘ ಒಂದು ಜಾವಮಂ ತೊಳಲ್ದಂ ’ ಶ ದ. 128

೧೧೧. ಬಲುಗಾಯ್ = ಬಲ್ಲಿತು+ಕಾಯ್. ಇದು ಹಳಗನ್ನಡ
ವ್ಯಾಕರಣದ ಪ್ರಕಾರ ‘ ಬಲ್ಲಾಯ್ ’ ಎಂದಾಗಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಸಂಯು
ಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಗಾಗಮ ಉಗಾಗಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಎರಡು
ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿರಳವಾಗಿದ್ದು
ಸುಮಾರು ಐದುಸೂರು ಆರುನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ
ನೆಲೆಗೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಪಟ್ಟದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆ
ಮೊದಲಾದ ಈಗಿನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪ್ರಯೋಗವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ
ರುವುದು. ಉ. ತಳಿಗೇ, ತಳಿರಿಗೆ; ಬಾಬ್ಬಂ, ಬಾಳುವನು; ಅವಂಗಿ,
ಅವನಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ಗೊತ್ತು-ಸ್ಥಾನ.

೧೧೨. ಸೋಲಿಸಲು-ತಿರಸ್ಕರಿಸಲು, ಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾರಿ ಇರ
ಲು. ಬಗ್ಗಿಸೆ-ತಗ್ಗಿಸಲು. ಕಣ್ಮಲರ್--ಮಲರಂತಪ್ಪ ಕಣ್. ಇಕ್ಕಿ-
ಹೊಡೆದು.

೧೧೩. ಅಚ್ಚರಿಸಿ-ದ್ವ. ಅಪ್ಪರಸ್ತ್ರೀ. ಅಚ್ಚರಿಸಿ-ಇಲ್ಲಿ ಸಂಧಿ
ಯಿಲ್ಲ. ಶ. ಶಾ|| 43. ‘ ಆದೇ ’ ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಿಂದ ಆ ಕಾರಕ್ಕೆ ಆ ಆ
ಕಾರಗಳೂ, ಐ ಔ ಕಾರಗಳೂ ಪರವಾದರೆ ಸಂಧಿಯಿಲ್ಲ. ಉ. ಸತಿಯಾ
ಆಯಿಲ್ಲಕಂ, ಅವಿವರ್ಮಂ, ಆಔನ್ನತ್ಯಂ.

೧೧೪. ಬಿಡೆ-(ಅವ್ಯಯ) ವಿಶೇಷವಾಗಿ. ತುಣುಗಲ್-ಗುಂಪು.

೧೧೫. ಉಳ್ಳುದಂ-ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು; ಧಾ. ಉಳ್, ಸತ್ತಾಯಾಂ.

೧೧೬. ಅಟ್ಟಳೆ-ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಟ್ಟಣೆ. ಪಟವಿಗೆ-ಧ್ವಜ.
ದಾವಣ-(?) ಸೊದೆ-ದ್ವ. ಸುಧಾ, ಸುಣ್ಣ. ಬೀಡು-ಮನೆ; ಮತ್ತೊಂ
ದರ್ಥ, ಸೇನಾನಿವೇಶ.

೧೧೯. ಚದುರ್-ಚಾತುರ್ಯ. ತಕ್ಕುಂ-ಯೋಗ್ಯತೆಯೂ. ಆಯ-ಅರ್ಹತೆ. ಬೀರ-ವೀರ್ಯ, ಪರಾಕ್ರಮ. ರೂಢಿ-ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ. ಒಡವೆಗಳಂ-ವಸ್ತುಗಳನ್ನು.

೧೨೦. ನಚ್ಚಿನ-ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಸಾತ್ರಳಾದ. ಇಚ್ಛೆಗಾರ್ತಿ-“ಇಚ್ಛೆಗಾರ್ತಿ ರತಿ” ಚತುರಾಸ್ಯ.

೧೨೧. ಪಟಿದು-ನಿಂದಿಸಿ.

೧೨೨. ಸವನಿಸು-ಸಮನಿಸು, ಸಮಾನವಾಗು. ಕಂದು-ಲಾಂಛನ, ಕರೆ. ಹಿವಗದಿರ-ಹಿಮಕಿರಣ, ಚಂದ್ರ.

೧೨೩. ಬಟಿವಟಿ = ಬಟಿ+ಬಟಿ, ಅತ್ಯಂತಸಮೀಪ. ಬಾಳ್ಗಂಬ-ಆನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕಂಬ, ಆಲಾನಸ್ತಂಭ; ಪ್ರ. “ಕರಿಗಳ ಬಾಳ್ಗಂಬದೊಳೊಪ್ಪಿರುತಿರ್ಪುವು” ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ ೨. ೭೫. ಕಮ್ಮಂ ಗೋಲ-ಕಮ್ಮಿತಾದ ಕೋಲುಳ್ಳವ, ಮನ್ಮಥ. ನಳತೋಳ-ಕೋಮಲವಾದ ತೋಳು. ತೇಂಕಿಸೆಯುಂ-ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಹಾರಿಬರುವಂತೆ ಮಾಡಲು. ಅಳವಿಗಡಿದ-ಮಿತಿಮೀರಿದ. ಪೆರ್ಕಳ-ಹೆಚ್ಚು; ಹೊಸಗನ್ನಡ ‘ಹೆಕ್ಕಳ.’

೧೨೪. ಕಟ್ಟಣಕದ ಕಟ್ಟಿಗೆ-ಬಹಳ ಸುಂದರವಾದ ಕಟ್ಟಡ (?). ನಳನಳಿಸಿ-ಕೋಮಲವಾಗಿ. ಉಡಿ-ನಡು; ಪ್ರ. ಉಡಿದಾರ. ಕಟ್ಟಲೆ-ಹೊಸಗನ್ನಡರೂಪ, ಕತ್ತಲೆ.

೧೨೬. ಇಂಬುವೆತ್ತ = ಇಂಬಂ ವೆತ್ತ, ಮನೋಹರವಾದ. ನುಣ್ಣೊಗರಿ = ನುಣ್ಣಿತ್ತು+ಬೊಗರಿ, ನುಣ್ಣಾಗಿರುವ ಬುಗರಿ. ಸುಟಿ ತರ್ಪ-ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವ.

೧೨೭. ಓಜೆ-ಬೆಡಗು, ಸೊಬಗು. ಪಾಡು-ಹಾಡು. ಚಪ್ಪರಿಸು-ಶಬ್ದವಾಡು.

೧೨೮. ಕನ್ನಡವಕ್ಕೆ-“ಗಿಳಿ” ಶಬ್ದವಾರ. ಅಗ್ಗಲಿಸಿದ-ಅಧಿಕವಾದ; ಪ್ರ. “ರಾಗವುಗ್ಗಲಿಸಿದ ದೋಷದೃಷ್ಟಿವಿಷಯಾತುರರಾ” ಪಂ. ರಾಮಾಯಣ ೬. ಇಂಬುಜಿದಿರ್ಪ = ಇಂಬಂ+ಅಜಿದಿರ್ಪ, ಅಶ್ರಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ: ಇಂಬು-ಎರೆಡರ್ಥವೇನು?

೧೨೯. ಕೇಸ-ದ್ವ.ಕೇಶ, ಕೂದಲು. ದಳವಾದ-ಸಾಂದ್ರವಾದ. ಇರುಳಂದದಿಂ-ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ರಾತ್ರಿಯ ಹಾಗೆ; ಹೇಗೆ?

೧೩೨. ಎವೆ-ರೆಪ್ಪೆಯ ಕೂದಲು.

೧೩೩. ಸಜ್ಜಮಿಂಡಿ-ಕನೈ, “ ಸ್ತಂಭಮ ಋತುವಾಗದವಳು ”
ಶಬ್ದಮಂಜರಿ.

೧೩೪. ಪೊನ್ನೊಡೆಯ-ಕುಬೇರ. ಮೆಯ್ಯಣ್ಣ-ಇಂದ್ರ. ಅಗ್ಗ-ದ್ವ. ಅರ್ಘ, ಶ್ರೀಪ್ತ. ಬೆಳ್ಳಾಡಿ-ಮರುಳುವಾಡಿ, ಬೆಪ್ಪನವಾಡಿ. ಬೇಬ್ಬಂ ತುಟು-ಬೇಡುವಮ್ಮ, ಅತಿಯಾಗಿ. ಉಬ್ಬಸ-ಸಂಕಟ. ಬರ್ದೆಯರ್-ಪೌಠಸ್ತಿಯರು.

೧೩೬. ಮೆಲ್ಪು-ಮಾರ್ದವ. ತಿಱುದು-ಕೊಯ್ದು. ಕಾವಂ-ಕಾವ ನ್ನು. ಈಯುತುಂ, ಕುಡುತುಂ, ನೀಡುತುಂ-ಇವು ಮುಂದಣ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ‘ ಕಾದಲೆ ’ ಎಂಬ ಪದದಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಎರಡು ಮೂರು ಶ್ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಅನ್ವಯವುಂಟಾದರೆ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಕುಳಕವೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

೧೩೭. ಕಾದಲೆ-ಪ್ರಿಯತಮೆ.

೧೩೮. ಸುಗಿವೆವೆ-ಹೆದರುತ್ತೀವೆಯೆ ? ಮಲೆವವರಂ-ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವವರನ್ನು, ಕೋಡಗಗಟ್ಟಂ ಕಟ್ಟ-ಕಪಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಹಾಗೆ ಕಟ್ಟಿ. ಬೆಸಸು-ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡು ; ಧಾ. ಬೆಸಸು. ಗಳಸ-ಸದ್ದು. ಒಯ್ಯಿ ಗೆ-ಮೆಲ್ಲನೆ.

೧೪೦. ನುಣ್ಣು-ಹೊಸಗನ್ನಡ, ನುಣುಪು. ಎರ್ದೆವತ್ತಿದ-ಎರ್ದೆಯಂ ಪತ್ತಿದ, ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವ.

೧೪೧. ಸಮೆದ-ಮಾಡಿದ. ಪಾಱುಂಬಳೆ-ಚಕ್ರ.

೧೪೨. ಉಱವಣೆ-ವೇಗ. ಉಚ್ಚಳಿಸುವ-ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರುವ.

೧೪೩. ಬೆಕ್ಕಸ-ವಿಸ್ಮಯ, ಆಶ್ಚರ್ಯ

೧೪೪. ಅಕ್ಕದ-ಹೆದರದ. ಬೆಸಕೆಯ್ದು-ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಮ ; ಬೆಸ-ಅಪ್ಪಣೆ, ಸ್ತ. “ ಆಬಾಲಕನರಸುಮಾಬ್ಬುದಿದು ನಿಮಗೆ ಬೆಸಂ ” ಪಂಪರಾವನಾಯಣ ೧. ೫೦.

೧೪೫. ದುಟ್ಟಗೊರವ-ದುಷ್ಟನಾದ ಗೊರವ ; ಈಶ್ವರನು. ಗೊಟ್ಟಂ-ದ್ವ.ಗೋಷ್ಠ ; ವಾಸಸ್ಥಾನ. ಕಿತ್ತಡಿ-ವ್ರತಿ. ಮರುಳ್ವಡಿ-ಪಿಶಾ

ಚಿಗಳ ಗುಂಪು. ನಿಮ್ಮಡಿ-ನೀವು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಗೌರವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ
, ನಿಮ್ಮಡಿ ' ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದುಂಟು ; ಈಗಲೂ , ನಿಮ್ಮಪಾದ' ಎಂದು ಗ್ರಾಮ್ಯಪ್ರಯೋಗವಿದೆ. ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ-ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ. ನೇವಾಳ-ಹಾರ ; ಪ್ರ. " ನೇವಾಳಮೆಂದು ಕೆಲಬರ್ | ಪಾವಂ ಪಿಡಿವಂತೆ " ಪಂಪ. ರಾನಾಯಣ ಅ. ೭.೪೧.

೧೪೭. ಅಣೆ-ದ್ವ.ಆಜ್ಞಾ. ಈ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸೊಗಸೇನು ?

೧೪೮. ಸರಿ-ದ್ವ.ಝರಿ, ಪ್ರವಾಹ. ಇಲ್ಲಿ ಅಂಚೆ, ಬಾಳೆ, ಅಹಡಿ, ಸೋಗೆ, ಪಾಡು ಇತ್ಯಾದಿ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಇರುವ ದ್ವಂದ್ವಾರ್ಥಗಳ ಸಹಾಯ ದಿಂದ ವರ್ಣನೆಮಾಡಿದೆ. ಶತ್ರುವಾದ ಮನ್ಮಥನ ಸರಿವಾರವಾದುದ ರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಈಶ್ವರನು ಸಹಿಸನೆಂದು ಕವಿವರ್ಣನೆಗೆ ಭಾವ. ಅಂಚೆ-ಹಂಪ ; ಬಟ್ಟೆ, " ಅಂಚೆಯೆಂದು ಕಷ್ಟದಂ " ಶಬ್ದಸಾರ. ಬಾಡ-ಒಂದು ತರದ ವಿನಾಸ ; ಬಾಳೆಯ ಮರ. ಅಹಡಿ-ಭ್ರಮರ, ತೊಂದರೆ. ಕೊಡಗೂಸು-ಕನ್ಯೆ. ಸೋಗೆ-ಕಣ್ಣಿನ ಸೋಗೆ ; ನವಿಲ ಗರಿ. ಬೆದಂಡೆ-ದ್ವ.ವೈದಂಡಿಕಾ, ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಕಾವ್ಯ ; ಇದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಣ-" ಕಂದ ಮುಮಮಳಿನ ವೃತ್ತಮು | ಮೊಂದೊಂದೆಡೆಗೊಂದು ಜಾತಿ ಜಾಣಸೆಯೆ ಬೆಡಂ || ಗೊಂದಿವಜ್ಜೋಮರೆ ಪೇಟಲ್ | ಸುಂದರರೂಪಿಂ ಬೆದಂಡೆಗ ಬ್ಬಮದಕ್ಕುಂ || " ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಾಲಂಕಾರ. ಪಾಡು-ಹಾಡು ; ಕಷ್ಟ. ನೆರೆ-ಪಾರ್ಶ್ವ ; ಕೊಡುವಿಕೆ. ಪಣ-ಹಣ್ಣು ; ಮಾಡುವುದು.

೧೪೯. ತಾರಗೆ-ದ್ವ.ತಾರಕಾ, ನಕ್ಷತ್ರ. ಮರ್ಬು-ಅಂಧಕಾರ. ಬಾಬ್ದಲೆ ವಿಡಿದಂ-ಜೀವದೊಡನೆ ಸೆರೆಹಿಡಿದನು. ತಾರಗೆಗಳಿಗೆ, ನೆಯ್ತಿ ಲೆಗಳಿಗೆ, ಮಬ್ಬಿಗೆ, ಕಡಲಿಗೆ ಚಂದ್ರನಿಂದ ವಿಕಾಸವೂ, ಚಂದ್ರನಿಲ್ಲ ದಾಗ ಹೀನತೆಯೂ ಸಹಜ ; ಇದನ್ನು ಕವಿಯು ಸೆರೆಹಿಡಿದುದಕ್ಕೆ ಫಲ ವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

೧೫೦. ತಲೆಯ ಕಿಚ್ಚಿನೊಳ್-ಕಿಚ್ಚಿನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ. ನೆಯ್-ತುಪ್ಪ ; ಪ್ರ. ಜೇನೆಯ್.

೧೫೧. ಅಬ್ಬಲುಂ-ಹೊಸಗನ್ನಡ ಅದ್ದಲು. ಪೊಡವಿ-ದ್ವ.ಪೃಥಿವಿ. ಕೊಂಕಿ-ವಕ್ರವಾಗಿ, ಬಗ್ಗಿ. ತಳ್ಳು-ಆಲಿಂಗನ. ಪೆಡೆ-ದ್ವ.ಸ್ಥಟಾ, ಹೆಡೆ.

ಬಾಸುಗಿ-ದ್ವ.ವಾಸುಕಿ, ವಾಸುಕಿಯೆಂಬ ಸರ್ಪ. ದಪ್ಪ-ದ್ವ.ದರ್ಪ, ಗರ್ವ. ದಪ್ಪಗ-ದ್ವ.ದರ್ಪಕ, ಮನ್ಮಥ.

೧೫೪. ಜವ-ದ್ವ.ಯಮ. ಒಂಬತ್ತು-ಇದು ಒಂಬತ್ತು ಎಂಬುದರ ರೂಪಾಂತರ; ಪ್ರ. “ನಂದನನುತ್ಸಂಗದೊಳಿ | ದೊಂದೈದಿರಡೊಂಬ ತೆಂದು ತೊದಳಿಸೆವಿನಂ” ಚಂದ್ರಪ್ರಭಪುರಾಣ. ಹೀಗೆ ಸತ್ತು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸತ್ತು ಎಂಬ ರೂಪವುಂಟು; ಪ್ರ. “ಲವಾಕಾಲಂ ಮೂವತೆಣ್ಣು ವರೆಯೆನಿಸ” ಪಂ. ರಾಮಾಯಣ ೧. ೫೦. ಗರ-ದ್ವ.ಗ್ರಹ. ಗೊಂಟು-ದಿಕ್ಕು. ಕಡಂಗಿ-ಉತ್ಸಾಹದೊಡನೆ. ಅಱುಲ್-ನಕ್ಷತ್ರ; ರೂಪಾಂತರ, ಅಱುಲ್; ಪ್ರ. “ಅಱುಲ್ವಟ್ಟಿ” = ಆಕಾಶ. ಐದುಂಮೊಗಮುಳ್ಳನಂ-ಈಶ್ವರನನ್ನು. ಮೂಱುಡಿಯಿಟ್ಟಂ-ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ, ವಿಷ್ಣು. ಅಚ್ಚಿ-ದ್ವ. ಅಪ್ಪೆ, ನೇತ್ರ. ಎರಡು+ಅಂತು+ಒಂದಾಗಿ-ಎಕೀಭವಿಸಿ. ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತರವರಿಗೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಂದಿರುವುವು; ಇದು ಶಬ್ದಚಿತ್ರ.

೧೫೫. ಮುಕ್ಕಣ್ಣು-ಮೂಱು ಕಣ್ಣುಳ್ಳವಂ, ಈಶ್ವರ.

೧೫೬. ಒಡರಿವುದಂ-ಪ್ರಯತ್ನಪಡುವುದನ್ನು.

೧೫೭. ನೆಲದಱುಕೆಯ-ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತನಾದ.

೧೫೮. ಗೋಣ್ಣುಱುಗೊಂಡು-ಕತ್ತನ್ನು ಮುರಿದು ಶ್ರಮಪಡಿಸಿ. ಅಣ್ಣರ್-ಹೆಡೆಗಳು. ಆರ್ದ-ಆರ್ಭಟಿಸಿ. ಮೋರ್-ಯುದ್ಧಮಾಡಿದ. ಆನೆಮೆಯ್ಯಾತ-ಗಜಾಸುರ. ಬಲ್ಪಮೊಗ್ಗೆ ಗರ್-ಶೂರರು (?)

೧೫೯. ಅಳ್ತನ-ಪರಾಕ್ರಮ. ಕೂರ್ಪವರ್-ಸ್ನೇಹಿತರು. ಇಱು ವೆಂ-ಕೊಲ್ಲುವೆನು. ಅರಸಾಳ್-ರಾಮಭಾರಿ. ಮಗಬ್ಬು-ಮರಳಿ. ತಿರ-ದ್ವ. ಸ್ಥಿರ. ಎತ್ತಿ-ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಹೋಗಿ. ಮಂತಣ-ದ್ವ. ಮಂತ್ರಣ, ಆಲೋಚನೆ.

೧೬೦. ಮಂತಣೆ-ದ್ವ. ಮಂಥನಾ, ಕಡೆಯುವಿಕೆ, ದಂಡಿಸುವಿಕೆ. ದೂದ-ದ್ವ.ದೂತ, ಆಳು. ತ್ಪುಲ್-ಹೊಸಗನ್ನಡ, ತಪ್ಪಲು. ತೆಪಪಱುದು = ತೆಪಪಂ+ಅಱುದು, ಸಮಯವನ್ನು ತಿಳಿದು.

೧೬೧. ಬೀರ-ಶೌರ್ಯ. ನಂಜು-ವಿಷ. ಬೀರ-ವೀರಭದ್ರ. ರೂಪು-ದ್ವ.ರೂಪ.

೧೬೨. ತಿರಿಸುಳಿ-ದ್ವ. ತ್ರಿಶೂಲಿ, ಈಶ್ವರ. ಇರ್ತರಂ = ಎರಡು+ತರಂ, ಎರಡು ಸಾಲಾಗಿ. ಜತಿ-ದ್ವ.ಯತಿ.

೧೬೩. ಮಾರ್ಪೊಳೆವು-ಪ್ರತಿಫಲನ. ಇದು ಇಂದ್ರನ ಮನೋ ಹರವಾದ ವರ್ಣನೆ.

೧೬೪. ನುಡಿವೆಣ್-ಸರಸ್ವತಿ. ನಾಲ್ಕೊಂ-ಬ್ರಹ್ಮನ ನಾಲ್ಕು ಮುಖವೂ. ಒಳಕೈಯ್ಯೊ-ಒಳಗು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಹೊಂದಲು. ನೋಬ್ಬ ರಾ-ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಾದೇಶ.

೧೬೫. ದರೆ-ದ್ವ. ಧರಾ, ಭೂಮಿ. ಕೈಗೊರೆ = ಕೈಗೆ + ಬರೆ- ಸಮಾನ.

೧೬೬. ಆರ-ಹಾರ. ಪಾಸ-ದ್ವ. ಪಾಶ, ಹಗ್ಗ. ಕಣ್ಣೆಡೆದಂತೆ- ನೇತ್ರೋನ್ಮೀಲನವಾದಂತೆ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೋಚರವಾದಂತೆ. ತೊವಲ್-ತೊಗಲು

೧೬೭. ಹಬ್ಬ-ದ್ವ. ಪರವ, ಉತ್ಸವ. ಕಣ್ಣಿಗೊರಲ-ನೀಲಕಂಠ, ಶಿವ.

೧೬೮. ತುಟಿಲೈಯ್ದು-ನಮಸ್ಕರಿಸಿ. ಓಲೆಗಂ-ಅಜ್ಞಾ ಲೇಖನಕ್ಕೂ, ಉಂಡಿಗೆಗಂ-ಮೊಹರಿಗೂ; ಬಸ-ದ್ವ. ವಶ, ಸ್ವಾಧೀನ. ಅಪ್ಪವನಿತಂ-ತಿಳಿ ದಪ್ಪನ್ನು. ಪವಣಲ್ತು-ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಮಾರಿ ಇದೆ; ಪವಣ್-ದ್ವ. ಪ್ರ ಮಾಣ, ಅಳವು.

೧೬೯. ಕೆಡೆದುದನೆ-ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ನನ್ನ ಮಾತ್ರ. ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಬಾಣಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕರಲಾಘವವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

೧೭೦. ಅಂತರ್-ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದವರು. ಕೊಂಬಂ ಪೊರ್ದಿ-ಮರ ವನ್ನು ಹತ್ತಿ. ನಾಣ್ಣುಂದಿ-ನಾಚಿಕೆಗೆಟ್ಟು.

೧೭೧. ಅವುಗಳ-ದನಕರುಗಳು. ಮಾವುಗಳವು-ಅವು ಮಾವು ಗಳ-ಅ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮಾವುಗಳು.

೧೭೨. ಕೆಳೆಯಂ-ಸ್ನೇಹಿತ. ದೆಸೆವಲಿ-ದ್ವ. ದಿಶಾಬಲಿ, ದಿಗ್ಬಲಿ. ಪಾಳಿ-ಸೈನ್ಯ; ಇದು ಪಾಡಿ ಎಂಬುದರ ರೂಪಾಂತರ. ಪೊಣರ್ದು- ಜಗಳವಾಡಿ. ಎರ್-ಹೃದಯ, ಧೈರ್ಯಗುಣಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನ. ಎಣ್ಣೆರ್-ಯುಳ್ಳ ರಾದೊಡಂ-ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಎಂಟುಮಡಿ ಧೈರ್ಯವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರೂ.

೧೭೩. ಪರಿದು-ಸುತ್ತಿ. ಸರದೆ-ಧ್ವನಿಯಿಂದ.

೧೭೬. ದೊರೆವೆತ್ತ-ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಹೊಂದಿದ. ನಲ್ವಗೆಗೊಂಡೊಡೆ—
ಒಳ್ಳೆಯ ಮನುಷ್ಯಳ್ಳವರಾದರೆ, ಸ್ನೇಹಿತರಾದರೆ. ಪೊನ್ನದು ಕಮ್ಮಿತಾದ
ತೆಹಂ-“ ಸುವರ್ಣಸೌರಭಂ, ” ಪೊನ್ನು ಮೊದಲೇ ಆಶೆಪಡತಕ್ಕ
ವಸ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ವಾಸನೆಯೂ ಇದ್ದರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

೧೭೭. ತೀರದುದು-ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಕಾರ್ಯವು. ಈಗಡೆ-ಈಗಲೇ,
ಈವಾಗಲೇ; ಕನ್ನಡದ ಪದಗಳಲ್ಲಿರುವ ‘ಡ’ ಕಾರಕ್ಕೆ ‘ಳ’ ಕಾರಾ
ದೇಶ’ ಉಂಟು. ಉ. ಆಗಡೆ, ಆಗಳೆ; ಏಡಿಮ, ಏಳಿಮ; ಗಡ, ಗಳ;
ಗೆಡೆ, ಗೆಳೆ; ಪಾಡಿ, ಪಾಳೆ, ಇತ್ಯಾದಿ.

೧೭೮. ಒಣುವಾತು-ವ್ಯರಾ ಲಾಪ. ತಣುಸಂದಿದು-ನಿಶ್ಚಯ
ಯಸಿದುದನ್ನು; ಧಾ. ತಣುಸಲ್-ನಿಶ್ಚಯೇ.

೧೮೦. ಉರಕ್ಕಳ್ಳಳ್-ಉರಿಕ್ಕನ ಆಳ್ಳಳ್, ಉದ್ಧತಭಟರು.

೧೮೧. ಉಬ್ಬಟಯ-ಅಧಿಕವಾದ. ಉದ್ದಂಜುಚಿದೆ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
ಹರಟಿದೆ. ಕೇರ್-ಗೋಡೆ. ಮರುಳಂ-ಮೂಢನನ್ನು.

೧೮೨. ಕೋಡುವ-ಭಯಪಡುವ; ಧಾ. ಕೋಡು, ಭಯೇ.
ಕೂಂಕುವ-ಓಡಿಹೋಗುವ; ಧಾ. ಕೂಂಕು, ಉತ್ಸರ್ಜಣೆ. ನೋಡಿರೆ
(ಅವ್ಯಯ)-ನೋಡು. ಪ್ರ. “ನೋಡಿರೆ ಕಿನ್ನರರ್ದಶರಥಪ್ರತಿನಾಥನ
ಬೀರದೇದ್ಧಿಯಂ | ಪಾಡೆ” ಪಂಪರಾಮಾಯಣ ಅ ೧. ೧೬. ಸೂಡುವ-
ಮುಡಿಮುಕೊಳ್ಳುವ.

೧೮೩. ಮರವಟ್ಟೆ-ಸ್ತಬ್ಧವಾದ, ಮರದಂತೆ ನಿಂತಿರುವ. ಚಂ
ದವ-ದ್ವ. ಚಂದ್ರಮಾ; ಚಂದ್ರ. ಎಬ್ಬ-ಓಡಿ ಹೋದ; ಹೊಸಗನ್ನಡ
ಎದ್ದ. ಬೆಳ್ಳಿದಾವರೆ-ಬೆಳ್ಳಿಯಂತೆ ಬಿಳುಪಾಗಿರುವ ತಾವರೆ. ಪೊಯ್ದ-
ನೆಟ್ಟ. ಕೊಂಬುಗೊಂಡುಸರದಿರ್ಪ-ಮರವನ್ನೇರಿ ಮೂಗನ ಹಾಗಿರುವ.
ಪೆರ್ಗಡೆ= ಹೊಸಗನ್ನಡ ಹೆಗ್ಗಡೆ-ಯಜಮಾನ.

೧೮೪. ಐಸರಲ-ಪಂಚಬಾಣ, ಮನ್ಮಥ. ಎತ್ತಿಸಿ-ಸೇನೆಯನ್ನು
ಕರಕೊಂಡು ಬಂದು. ತೆಹಪುವಾದು-ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೋಡಿ, ಸಮಯ
ಮಾಡು. ೧೮೫. ತುರಿಪ-ಆತುರ.

೧೮೬. ಲಾಗುಳ-ಯೋಗದಂಡ. ಬಗರಿಗೆ-“ ಬಕ್ಕರೆ ” ಶಬ್ದ
ಮಂಜರಿ ೭೩. ಬೆಸನ-ದ್ವ. ವ್ಯಸನ, ಯೋಚನೆ; ಪ್ರ. “ಶಾಸ್ತ್ರವ್ಯಸನಂ”

೧೯೦. ಅಗುವಿಸುವ-ಭಯಂಕರವಾದ.

೧೯೧. ಬಳ್ಳುತೆ-ಬಗ್ಗಿ. ಬಾರಿ-ಮಹತ್ವ, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ

೧೯೨. ಅಕುರ್ತು-ವ್ಯಾಪ್ತಿ. ಅಂಬರಮೇ-ನನ್ನ ವರೆಗೇಕೆ ?

೧೯೩. ನಿಸ್ಸಾಳ-ವಾದ್ಯವಿಶೇಷ. ಸೂಡ್ಯಸಲ್-ಶಬ್ದ ಮಾಡುವಂತೆ.

೧೯೪. ತಕ್ಕಡಿಗಾಡು = ತಕ್ಕು + ಅಡಿಗೆ + ಅಡ, ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಂ
ಗಿಹೋಗಲು. ನೀರ್ಧಾಣಂ-ನೀರಿನ ತಾಣ. ಅಂಟುಗೊಂಡು-ಸ್ನೇಹ
ಬಳೆಸಿ, ಇಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ.

೧೯೫. ಸದೆದು-ಹೊಡೆದು ; ಧಾ. ಸದೆ-ಈಷಚ್ಯೂರ್ಣೇ. ಬಿಡದೆ-
ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ, ತಪ್ಪದೆ. ಕಡಂಗಿ-ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕೂಡಿ. ಅರೆವೆಣ್ಣೆ-ಅರ್ಧ
ನಾರಿಶ್ವರ, ಶಿವ. ಕದಕದಪಂ ತೊಡಚಿ--ಕಂಪನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ.
ಎಳೆದೇರ = ತ್ರಿಪುರಸಂಹಾರದಲ್ಲಿ ಎಳೆಯನ್ನು-ಭೂಮಿಯನ್ನು ತೇರಾಗಿ
ಮಾಡಿಕೊಂಡವನು, ಈಶ್ವರನು.

೧೯೬. ಪಳಂಚಲೆದು-ಸಂಘಟ್ಟಿಸಿ. ಮನದನ್ನರ್-ಇಷ್ಟಾನುವ
ರ್ತಿಗಳು. ಸನ್ನಿಧ್ಯ-ಸನ್ನಾಹ. ಹಸಾದವನಿಟ್ಟು-ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ; ಹಸಾದ-ದ್ವ. ಪ್ರಸಾದ. ಸಜ್ಜು-ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವಿಕೆ.
ಚೌವಂದ = ಚೌ + ಅಂದ, ನಾಲ್ಕು ವಿಧ ; ಚತುಃ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ
ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ಚೌ ಎಂಬ ಆದೇಶ ಬರುತ್ತದೆ. ಉ. ಚೌವಟ್ಟಂ, ಚೌ
ದೆಸೆ. ಸೆಲವಿತ್ತು-ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು. ಬಾಡ-ದ್ವ. ವಾಟ, ಸಾಲು;
ಮತ್ತೊಂದರ್ಥ ಉರು. ತಾಣಂದರ-(ದ್ವ. ಸ್ಥಾನಾಂತರ)ವಾಗಿರ್ಪ ವಾಸ
ಮಾಡುವ. ಕೆಂಗಣ್ಣುಕ್ಕಿ-ಕೋಗಿಲೆ. ಅಲರ್ಪಕ್ಕಿ-ದುಂಬಿ. ಪೊಣರ್ಪಕ್ಕಿ-ಚಕ್ರ
ವಾಕ. ದಟ್ಟಯ-ದಟ್ಟೆಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ, ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾದ. ಪುಸಿವಡೆ-
ಮಾಯಾಸೈನ್ಯ. ಸೇನಾಗ್ರ-ಮುಂಗುಡಿ. ಬಿರಪಸದನ-ದ್ವ. ವಿರಪ್ರಸಾ
ದನ, ವಿರರಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಆಭರಣಗಳು.

೧೯೭. ನುಗುಳುತ್ತುಂ-ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾ. ಪರಕೆ-ಆಶೀರ್ವಾದ.
ಬಗೆವುಗೆ-ಇಷ್ಟದಿಂದ.

೧೯೮. ಮೊಗಸಾಲೆ-ದ್ವ. ಮುಖಶಾಲಾ. ಚಂಪೆಯ-(?) ಚೌಕಿಗೆ-
ದ್ವ. ಚತುಷ್ಟಿಕಾ.

೨೦೦. ವಾರುವ-ಕುದುರೆ. ಮೋಹರ-ಸೇನೆ. ಒಡ್ಡು-ಸೇನೆ. ಅಮಲ್ವಕ್ಕಿ-ಚಕ್ರವಾಕ. ಕೊಂತ-ದ್ವ. ಕುಂತ, ಆಯುಧವಿಶೇಷ. ಅಣಿ-ಸೈನ್ಯ. ಸಂವರಣೆ-ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವಿಕೆ.

೨೦೩ ತುಳುಂಕೆ-ತುಳುಕಲು, ಮೇಲೆ ಪ್ರವಹಿಸಲು. ಔಂಕುವಂ ತಿಡುವ-ಜಗ್ಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಅಡಿಯಿಡುವ. ಅಡ-ಕುಸಿಯಲು. ಕಾಲೊಪ್ಪಿ ಷಿಯಿಂ-ಕಾಲಿನ ಭಾರದಿಂದ. ಬಡಿಗೆ-ಬಡಿಯುವ ಕೋಲು. ಅಂಕ-ಯುದ್ಧ.

೨೦೪. ಪಲ್ಲಣ-ದ್ವ. ಪಲ್ಯಾಣ, ಕುದುರೆಯ ಜೀನು. ಮುಸುಂಕೆ-ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು. ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ-ದ್ವ. ಪಕ್ಷರಕ್ಷಾ, ಜೂಲು ಕೊಡಂಕೆ-ಕಿವಿ. ಪೊಳೆವ-ಚಲಿಸುವ ; ಧಾ. ಪೊಳೆ, ಲುಠನೆ. ಕೋಳ್ಗೆ-ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಪ್ರ. “ ಪೊಡದಿರೆಯ ಕೋಳ್ಗೆ ತೊಲಗಿದ | ನಳಿನಮನೆ ” ವೃಷಭೇಂದ್ರವಿಜಯ ಆ ೪-೧೧. ತಳರೆ-ಚಲಿಸಲು. ತೇಜಿಯ ತಟ್ಟು-ಕುದುರೆಯ ಸೈನ್ಯ.

೨೦೫. ನೇಸರ್-ಸೂರ್ಯ. ತೇರ್-ರಥ. ಪಾಡು-ಅಂದ, ರೀತಿ, ನಾನಾರ್ಥವೇನು ? ಕೆಳರ್ತು-ಬಿರಿದು ಹೋಗಿ ; ಧಾ. ಕೆಳರ್, ವಿಜೃಂಭಣೆ. ಜಂಕೆ-ಆರ್ಭಟ. ಗೊಂಟು-ದಿಕ್ಕು. ಕೋಡುವಿನಂ-ನಡುಗಿ ಹೋಗಲು. ತೋರ್ಕೆಯ-ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದ.

೨೦೬. ಪೊಡರ್ಪು-ಪ್ರತಾಪ. ಮಿಲ್ಲು-ದ್ವ. ಮೃತ್ಯು. ಬಲ್ಲಣಿ=ಬಲ್ಲಿತು+ಅಣಿ, ಬಲವಾದ ಸೇನೆ.

೨೦೭. ನಿಡುವಾಳೆ=ನಿಡಿದು+ಬಾಳೆ, ದೊಡ್ಡವಾನು. ಸತ್ತಿಗೆ-ದ್ವ. ಭತ್ತಿಕಾ, ಕೊಡೆ. ಹಂತಿ-ದ್ವ. ಪಜ್ಜ, ಸಾಲು. ನೆಗರ್-ಮೊಸಳೆ. ನೆಗದ್ವ-ಉಂಟುವಾಡಲು, ಅದರಂತೆ ಇರಲು. ಮಸಗಿ-ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ.

೨೦೮. ಪಾಡಿ-ಸೈನ್ಯ ; ರೂಪಾಂತರ, ಪಾಡು.

೨೦೯. ಪುಯಿಗೇ-ಧ್ವಜ.

೨೧೦ ಎಸಳ-ದಳ. ಗುಟು-ಜೂಲು. ನೀಳ್ವ-ದೈರ್ಘ್ಯ, ಉದ್ದವಾಗಿರುವಿಕೆ. ಟೆಕ್ಕೆಯ-ಧ್ವಜ. ಕಡುಗೂರದವರ್-ಬಹಳವಾಗಿ ಪರಾಕ್ರಮವಿಲ್ಲದವರು.

೨೧೩. ಅರಗೀಲ್-ಅರೇಕಾಲು. ಮಡಂ-ಕಡಾಣಿ. ಅಡ್ಡವಂದ-ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಹಾಕಿರುವ. ಮೂಂಕು-ಹೊಸಗನ್ನಡ ಮೂಕಿ.

೨೧೪. ಉಪದೇ-ಅವ್ಯಯ, ವೇಗದಿಂದ.

೨೧೬. ಅಗ್ಗ ಳಕೆ-ಹೆಚ್ಚಿಗೆ, ಮೇಲ್ಮೈ. ಸಬಳ-ಡೊಂಕಣ, ಆಯುಧ ವಿಶೇಷ.

೨೧೮. ತುಪುಗಿ-ಗುಂಪಾಗಿ. ಬೇಡವೆಣ್ಣೆ ರಿಂ-ಇದನ್ನು ಮುಂದಣ ಗದ್ಯದ ' ಗಾಡಿವಡೆದ ' ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕು.

೨೨೦. ಗೊಂದಲ-ಸಮೂಹ.

೨೨೧. ಮಾಣಂ-ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ; ಧಾ. ಮಾಣ್, ನಿವಾರಣೆ.

೨೨೨. ಕೊಲ್ಲದುದೆ ದಿಟದಿನಹಿಂ- ' ಆಹಿಂಸಾಪರಮೋಧರ್ಮಃ ' ಎಂಬ ಜನಧರ್ಮ. ಅಹಿಂ-ಧರ್ಮ. ಬಿಯದ-ದ್ವ.ವ್ಯಾಧ, ಬೇಡ.

೨೨೪. ಸವಣ-ದ್ವ.ಶ್ರಮಣ, ಜನ. ಪಿಡಿ-ಹೆಣ್ಣಾನೆ. ತಲೆದುಡಿಗಿ-ಶಿರೋಭೂಷಣ.

೨೨೬. ತವಸಿಂಗಿ-ತಪಸ್ಸಿಗೆ.

೨೨೭. ಕೊರಲೆ-ಇಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲ. ಶಿಥಿಲಾಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಲಕಾರವನ್ನು ದರ್ಪಣಕಾರನು ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಲಕಾರಕ್ಕೂ ಶಿಥಿಲವುಂಟೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ; ಪ್ರ. " ಸತಿಯಗಲ್ದವೇಗದಿಂ ದುಃ | ಖಿತೆಯಾಗಿರೆ ಕಂಡು ಕರುಣವಗ್ಗಲಿಸಲ್ || " ಕಾದಂಬರಿ. ೩೧೦. ಕೈಯನಿಕ್ಕಿ-ಕೈಯನ್ನು ಇಳಿಯ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು. ಬಗೆಗೊಳ್ಳೆಹಿ ತಟ್ಟಿತೆಂಬಿನಂ = ಬಗೆಗೆ+ಒಳ್ಳೆಹಿ+ತಟ್ಟಿತು ಎಂಬಿನಂ; ಇದು ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರದ ಚಂದ್ರಕಳಾದರ್ಶನವಾಗಿರಬಹುದು. ಒಳ್ಳೆಹಿ = ಒಳ್ಳಿತು+ಹಿ, ಅತಿಶಯವುಳ್ಳ ಚಂದ್ರ.

೨೨೯. ತನಗೆ, ಸವನಪ್ಪವಂ-ಸಮನಾದವನು, ಪೂರ್ಣದರ್ಶನ-ಯುಧಮಾಡಿದವನೇ ಆದರೆ, ಕಾದುವುದು, ಎಂದನ್ವಯ. ಅಜ್ಜ-ದ್ವ. ಆರ್ಯ, ಪೂಜ್ಯ. ಅನುವಂ-ರೀತಿಯನ್ನು, ಮಾರ್ಯಾದೆಯನ್ನು.

೨೩೦. ಸಲವಗೆ = ಸಲದು+ಸಗೆ, ಪುರಾತನಶತ್ರುಗಳು, ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳು; ಇಲ್ಲಿ ಒಳವಗೆ (-ಅಂತಶತ್ರು) ಎಂದು ಪಾಠವಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಬಳಿಯಂಗಿ-ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗೆ.

೨೩೧. ಕಿಪುಕುಳನೆಂದು-ಹೀನನೆಂದು, ಏಳಿಸಲ್-ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಬೇಡ, ಮುಂದೆ, ನಿಂದ, ಸವಣನ, ರೂಪು, ಈತನಿಲ್ಲವೆ, ಎಂದನ್ವಯ. ಏಳಿಸಲ್-ಇಲ್ಲಿ ' ಅಲ್ ' ಎಂಬುದು ನಿಷೇಧಪ್ರತ್ಯಯ. ಶ. ಶಾ. 528.

೨೩೨. ಮುಡಿಗಿಕ್ಕಿ-ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ.

೨೩೩. ಉಜಿದೆ-ವೇಗವಾಗಿ, ಅಳವಿದೆ-ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ, ಕರಿ ಕೇಳಿದೆ-ಸೀದಿ ಕಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆ. ನಾರಿ-ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೆದೆ. ಸಱು ಯದೆ-ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆ ; ಧಾ. ಸಱು, ಕೃಂತನೇ. ಸೈತೆ-ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ, ಸುಮ್ಮನೆ.

೨೩೪. ಸಱುವಱುಯಾದ-ಚೂರು ಚೂರಾದ. ಸುರಿವಮುತ್ತುಗಳಂ-ಮೇಘದಲ್ಲಿಯೂ ಮುತ್ತು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ. ತಂದಲ್-ಜಲಕಣ. ಅಂಗೈಸುವ-ಯತ್ತಿಸುವ. ಗೆತ್ತು-ಭ್ರಮಿಸಿ. ಧಾ. ಗಿಱು, ಪರಿಭಾವನೇ ; ಪ್ರ. “ ಮಣಿದೀಧಿತಿಯಂ ಕಡುಮಿಂಚುಗೆತ್ತು.” ಅನುಗೆಯ್ವಯತ್ತಿಸುವ. ಅವ್ವಳಿಸುವ-ಅತುರಪಡುವ. ಮುಂಗುಲಿ-ಮುಂಗುಸಿ. ಸೆಬಲ್ದು-ಬಿದ್ದು. ಈಡಿಱುವ-ಕೊಂಬನ್ನು ತೀಡುವ ; ಧಾ. ಈಡಿಱು, ಶೃಂಗ ಘರ್ಷಣೆ. ಪರೆದೆ-ಚದುರಿಹೋದ. ಗುರುಗುಂಜಿ-ಹೊಸಗನ್ನಡ ಗುಲುಗುಂಜಿ. ತುಱುಗಲ್-ಗುಂಪು. ಕೊಂಡು-ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕೊರಡು. ಮಿಡಿ ವಿಲ್ಲು-ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಗೋಲಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವ ಬಿಲ್ಲು.

೨೩೫. ಪೆಡಿ-ದೃ. ಪ್ರತಿ, ಸದೃಶ.

೨೩೬. ಚಪ್ಪರಿಸಂತಿರೆ-ಹಾಸ್ಯಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ; ಧಾ ಚಪ್ಪರಿಸು.

೨೩೭. ಅಣೆವ-ಮುಟ್ಟುವ ; ಧಾ. ಅಣೆ, ಸ್ಪರ್ಶನೇ. ಕೋಡುದ್ಧ-ಕೂಟ, ಪರ್ದತಶಿಖರ. ತಾಡ್-ಧ್ವ. ತಾಳ, ತಾಳೆಯಮರ.

೨೩೮. ಪೂಗುಡಿ-ಪುಷ್ಪಸ್ತಬಕ. ಮಡಲೊಂಡ-ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡ. ಮಂಡವಿ-ದೃ. ಮಂಟಪಿಕಾ. ಗೂಡಾರ-ದೃ. ಗೂಢಾಗಾರ. ಬೀಗಿ-ಉಬ್ಬಿ ; ಧಾ. ಬೀಗು, ಕರ್ಷಭಾವೇ. ಕಂಡರಿಸಿದಂತೆ-ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿದಹಾಗೆ.

೨೩೯. ನೊಸಲಕಣ್ವಾಯ್ದವ-ಶಿವನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ವೀರಭದ್ರ ; ಪೂರ್ವಕಥೆ ಏನು ?

೨೪೦. ಪೋಗೊದೆ= ಪೋಗು+ಒದೆ. ಉಗಿದು-ಉಗುರಿನಿಂದ ಕೆರೆದು ; ಧಾ. ಉಗಿ, ನಖಕ್ಷತೇ.

೨೪೧. ಮೂದಲಿಸಿಯಲ್ಲದೆ-ಧಿಕ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ ಹೊರತು ; ಧಾ. ಮೂದಲಿಸು. ಎಜಗಿದಲ್ಲದೆ-ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಹೊರತು. ಸಾಣುವಲ್ಲದೆ-ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸಿದಲ್ಲದೆ.

೨೪೨. ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿ-ಕೊಂದು ; ಧಾ. ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕು. ಸೂನಿಗೆಯ-ಕತ್ತಿಗಳು ತುಂಬಿರುವ. ಭಂಡಿ-ಹೊಸಗನ್ನಡ ಬಂಡಿ. ಭಂಡಣ-'ಕಾಳೆ ಗಂ' ಶ. ದ. ಪು. 402. ನಚ್ಚಿನ-ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದ. ಲಿಂಕ-ಭಂಟ.

೨೪೩. ಬಿಸುಗಣ್ಣ-ಶಿವನು. ೨೪೪. ಗಂಡರ್-ಶೂರರು.

೨೪೬. ಆದಂ (ಅವ್ಯಯ)-ವಿಶೇಷವಾಗಿ. ತಪಿಸಂದು-ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ, ಖಂಡಿತವಾಗಿ.

೨೪೭. ಪುಯ್ಯಲ್-ಶಬ್ದ ; ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹುಯ್ಯಲು, ಹುಯ್ಲು.

೨೪೮. ಅಳುವ-ಪ್ರಸರಿಸುವ. ಸಬುದ-ದ್ವ.ಶಬ್ದ.

೨೫೦. ಬೀರ-ವೀರಭದ್ರ. ಬೀರವಜಿ = ಬೀರ + ವಜಿ (-ಭೀರಿ). ಕಿವುಂಡು-ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕಿವುಡು.

೨೫೧. ವಿನಾನಗೆ-ದ್ವ.ವಿನಾನಕ, ಮತ್ಸ್ಯ. ಮೊಗ್ಗ ರ-ಗುಂಪು.

೨೫೨. ನುಣ್ಣೊಗರ್-ನುಣುಪಾದ ಕಾಂತಿ. ತಳ್ಳೊಯ್ಯೆ-ಹೊಡೆಯಲು. ಪಾಡಿತು = ಪಾಡು-(ಸೈನ್ಯ)+ಇಂತು.

೨೫೩. ಆರ್ದು-ಗರ್ಜಿಸಿ. ಎಕ್ಕಕ್ಕೆಯಿಂ-ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ. ಪಲ್ಲಣಿಸಿ-ಜೀನುಕಟ್ಟಿ. ನೊಣೆಯುತುಂ-ನುಂಗುತ್ತಲೂ ; ಧಾ. ನೊಣೆ, ಗಿಳಿನೇ.

೨೫೪. ಒಲೆದು-ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಬಾಗಿ ; ಧಾ. ಒಲೆ, ಅಂದೋಳಿನೇ. ಓರ್ಗುಡಿಮುಗುಂ-ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ರಾಶಿಯಾಗಿ ಬೀಳುವುದು.

೨೫೬. ಸಾಸಿಗ-ದ್ವ.ಸಾಹಸಿಕ.

೨೫೭. ಈಂದಂತೆಯುಂ, ಬೆಸಲಾದಂತೆಯುಂ-ಹೆತ್ತಂತೆಯೂ.

೨೫೯. ಮಾಣಿಕವರಿಗೆ-ಮಾಣಿಕೃದ ಗುರಾಣಿ.

೨೬೦. ಪುಡಿ-ದೂಳು. ಓಲಾಡುವ-ಜಲಕೇಳಿಯಾಡುವ.

೨೬೧. ಬಿಚ್ಚುಂತೆ-ಬಿಸಿದಹಾಗೆ ಇರುವ ; ಧಾ. ಬಿಸು, ಲೋಹ ಸಂಧಾನೇ. ಟುಂಚಿಯ-ಜೂಲು , ಕೆಲವು ಎಕಾರಾಂತವಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಅಕಾರಾಂತರೂಪವುಂಟೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ : ಉ. ಟುಂಚೆ, ಟುಂಚಿಯ ; ಕಣೆ, ಕಣೆಯ ; ಪ್ರ. “ ಸಿಂಗದೆ ಸೋರ್ದದಸ್ತ್ರಮುಖದಿಂ ಕಣೆಯಂಗಳ ವೃಷಿ ” ಜಗನ್ನಾಥವಿಜಯ. ಪಾಠು-ವಿಮಾನ.

೨೬೨. ಬಚ್ಚುಣೆ-ದ್ವ.ವರ್ಚನಾ, ಬಣ್ಣದ ಕೆಲಸ. ಜುಂಜು-ಕೋಳಿ ಯತಲೆಯ ಜುಟ್ಟು. ಉಳ್ಳ-ಮುಚ್ಚಿಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ; ಧಾ. ಉಳ್ಳು, ದೀಪ್ತ. ಗೆಜ್ಜೆಯ, ಬಿಲ್ಲಳ, ಕನ್ನಡಿಯ, ಚೌರಿಯ ಇವುಗಳ ಮುಂದೆ ಪರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಾಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪರಿ-ಸಾಂದರ್ಭ.

೨೬೪. ಕುಂಚ-ಚೌರಿ.

೨೬೫. ಗಜಱು-ಗಾಗಳವಾಡಿ : ಧಾ. ಗಜಱು, ಗರ್ಜನೇ.

೨೬೬. ಕುಡುಮಿಂಚು = ಕೊಂಕು + ಮಿಂಚು. ಗಾಳಿವಟ್ಟಿಯೊ ಳ್ಳಡೆವನ-ಸೂರ್ಯನ.

೨೬೭. ಆರ್ಗಂ ನಿಟ್ಟಿಸಬಾರದು-ಯಾರಿಗೂ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ.

೨೬೮. ಕುಪ್ಪಳಿಸಿದೊಡಂ-ರಾಶಿಯಾದರೂ ; ಧಾ. ಕುಪ್ಪಳಿಸು, ಪುಂಜೀಕರಣೇ.

೨೬೯. ಮಣಿಯದೆ--ಹೆದರದೆ ; ಧಾ. ಮಣೆ-ನಮಸ್ಕಾರೇ, ಭಯೇಚ. ಕಿಡ್ಕುದುಗೊಂಡು-ಬಿಚ್ಚುಕತ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು. ಕಿಡ್ಕುದು = ಕಿತ್ತ + ಕೈದು (ಆಯುಧ)

೨೭೦. ಪಡಲಿಡೆ-ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಸಾಯಲು.

೨೭೧. ಉರ್ಕುಡಿಗಳ್-ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವರು ; ಪ್ರಾಚೀನರ ಬಿರುದಾವಳಿಯು ಹೀಗೆಯೆ ರಾಜಶೇಖರದ ೬ ನೆಯ ಆಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದ ೬ ನೆಯ ಆಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

೨೭೨. ಕಡುಗ-ದ್ವ.ಖಡ್ಗ, ಕತ್ತಿ. ಕಡಿಯಾಗಿ-ಚೂರಾಗಲು. ಉಪ್ಪರವೊಯ್ಲು-ಮೇಲುಗಡೆಯ ವೆಟ್ಟು.

೨೭೪. ಪೂಣ್ಣ-ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ.

೨೭೫. ಬಿಜುವರಿಯ-ನಿಟ್ಟೋಟದ. ತೆಜಪು-ಅವಕಾಶ.

೨೭೬. ಸೈಗಣಿಯೆ-ತುಂಬಾಗಿ ಕರೆಯಲು; 'ಸೈ' ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶೇಷಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಧಾತುಗಳ ಹಿಂದೆ ಸೇರಿಸುವುದುಂಟು. ಉ. 'ಸೈಗಡಿದಂ, 'ಸೈಗೆಡಿದಂ, ' ಇತ್ಯಾದಿ. ಅಳುಂಬ-ಅಧಿಕ.

೨೭೭. ಕೆನ್ನೀರೇಣಂದೆ = ಕೆನ್ನೀರ್ + ಎಣಂದೆ. ಮೆಯಿಕ್ಕಿದರ್-ಸತ್ತರು; ಧಾ. ಇಕ್ಕು, ತ್ಯಾಗಹನನಯೋಃ.

೨೭೮. ಕಾದ್ಪಾನಲ್-ಕಾಡಿನ ಪ್ರವಾಹ. ಗೋಡಯಿಲರ್-ಕುದುರೆಯ ಸವಾರರು; ಗೋಡ-ದ್ವ್ಯ.ಘೋಟಾ.

೨೭೯. ರಾವುತ್ತರ್-ರಾವುತರು. ಗೆಲ್ಲಂಬಡೆದರ್-ಜಯಹೊಂದಿದರು; ಗೆಲ್ಲ-ಜಯ.

೨೮೦. ಸೀಸಕ-ದ್ವ್ಯ.ಶೀರ್ಮಕ, ಕಿರೀಟ. ಪಕ್ಕರೆ-ಜೂಲು. ತೇಜಿವಾರು-ತೇಜಿಯವರು, ಕುದುರೆಗೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಚರ್ಮದ ಬಾರು.

೨೮೧. ಪೊಂದಿದ-ಸತ್ತ; ಧಾ. ಪೊಂದು, ವ.ರಣೇ. ಬಿಟ್ಟಕ್ಕಿದರ್ = ಬಿಟ್ಟು + ಇಕ್ಕಿದರ್, ನುಗ್ಗಿಸಿ ಹೊಡೆದರು. ಅಣೆದು-ಮೇಲು ಬಿದ್ದು.

೨೮೨. ಕೋಲ್ಲಾರ್-ಶರವರ್ಷ. ಅಲಿವರಲ್-ಅಲಿಕಲ್ಲು. ನೆತ್ತಿ....ಗಳ್-ಅನೆಯ ಕುಂಭಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮುತ್ತುಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಿದೆ.

೨೮೩. ಅಗಿದು-ಹೆದರಿ; ಧಾ. ಅಗಿ, ಸಂತ್ರಾಸಹರ್ಷಚರ್ಮಣೇಷು. ಜೋಲೆ-ಜೋಲಾಡಿ ಹೋಗಲು.

೨೮೪. ಕೊತ್ತಿನೂಂಕಿದುದು-ಕೊಚ್ಚಿನೂಂಕಿತು. ಪೊಕ್ಕು + ಒಡನೆ. ನೆಣ-ವಸೆ, ಮೇದಸ್ಸು, ಮೆದಡು. ಜಾದು-ದ್ವ್ಯ.ಧಾತು, ಕೆಂಪು ಕಲ್ಲು. ಮಗುಟ್ಟುವಂತೆ-ವಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ.

೨೮೫. ಆಗಳೆ ಈಂಟ-ಇಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಯಿಲ್ಲ. ಶ. ದ. 56. ಮೆಯ್ಗಲಿಗಳ-ವೀರರ. ಬಕ್ಕಣ-ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬೊಕ್ಕಣ, ತಿಂಡಿ. ತವೆ-ಹೆಚ್ಚಿ, ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ. ಮೆಯ್ಯೊಲೆದು-ಮೆಯ್ಯು ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಜಾಗಲಾಡಿ. ನಾಣ್-ನಾಚಿಕೆ. ಕೈಪಣ್ಣ = ಕೈ + ಪಣ್ಣ, ಕೈಚವ್ವಾಳೆ.

೨೮೬. ಕೊಕ್ಕರಿಕೆಯಾದ-ಭೀತಿಯಿಂದ ಅಂಗಸಂಕೋಚವ
ನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ. ಒಡ್ಡು-ಸೈನ್ಯ. ಅಲಗನುಗಿದು-ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿರಿದು
ಕೊಂಡು. ಸಾಡು (-ಸೈನ್ಯವು)+ಅಟಿಯೆ

೨೮೭. ಎಬ್ಬಟ್ಟದಂ-ಹಿಂದಟ್ಟದನು; ಧಾ. ಎಬ್ಬಟ್ಟು, ಅನು
ಧಾವನೇ.

೨೮೮. “ ತೇನತೇನಮೆಂದು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ” ಶ. ದ. ಪು. 404
ಜಾಲುಂಗಲ್-ಜಾರುಗುಪ್ಪೆ. ಕೊಳುಗುಳ-ಯುದ್ಧ. ಪೊಲಂಬುಗಿಡಿಸೆ
ಯುಂ-ವಾಗ್ಗತಸ್ವಿಸಿಯೂ. ತಾಯ್ತುಲೋಪಿ-ತಳದ ಮರಳು ತೋರು
ವಂತೆ. ನಿಬ್ಬರ-ದ್ವ.ನಿರ್ಭರ, ವೇಗವಾಗಿ.

೨೯೦. ಕೋವಣ-ದ್ವ.ಕೌಪೀನ, ಕಚ್ಚೀಪಾಡೆ. ಗುಂಡಿಗೆ-ದ್ವ.
ಕುಂಡಿಕಾ, ಜಲಪಾತ್ರೆ. ನೇವರಿಸಿದ-ಸವರಿಕೊಂಡ. ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ
ಈಶ್ವರಮನ್ಮಥರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ದೇವಾದಿಗಳು
ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಇಂದ್ರ, ಈಶಾನರು ಬಂದಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ;
ಇಲ್ಲಿ ಬಿಸುಗಣ್ಣೊರವ-ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಶಿವನಲ್ಲವೆಂದು
ತೋರುತ್ತದೆ.

೨೯೧. ಪರ್ದು-ಗರುಡ.

೨೯೨ ಕರಂ-(ಅವ್ಯಯ,) ಅತಿಯಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ. ಪೊರೆ
ಯೇಲು-ಪೋಷಿಸಲ್ಪಡು.

೨೯೩. ಇಟ್ಟಳನೆನಿಸಿದ-ಸಂದಣಿಯಾಗಿ ಗುಂಪುಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು
ನಿಂತ.

೨೯೪. ಕೆನ್ನಂ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ; ಶ. ದ. 304, ಅವ್ಯಯ.

೨೯೫. ಗೊಣೆ-ದ್ವ.ಗುಣ, ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೆದೆ.

೩೦೦ ಕೂಡದರ-ಅನುರಾಗವಿದ್ದೂ ಒಂದು ದಿವಸವೂ ಸೇರಲ
ವಕಾಶವಿಲ್ಲದವರ. ಬಿರ್ಚಿದೋಪರ-ಅಗಲಿದ ಪ್ರಿಯರ. ನಾಣ್ಣಳ್-ಲಜ್ಜೆ
ಗಳು.

೩೦೧ ಜಂಕಿಸು-ಅರಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡು.

೩೦೨ ಎಡೆಗೊಂಡು-ಎಡೆಗೊಳ್ಳಲು.

೩೦೩ ಒತ್ತಂಬರಿದು-ಆಕ್ರಮಿಸಿ, ಮೇಲು ಬಿದ್ದು. ಪೆಳರೆ-ಹೆದರು ವ ಹಾಗೆ, ಧಾ. ಅಳರ್, ಪೆಳರ್ ಭಯೇ.

೩೦೪. ಕರಿಕು-ಮಸಿ, ಇದ್ದಲು.

೩೦೫. ಈಂಬ-ಹೆರುವ; ಧಾ. ಈನ್, ತಿರೈಕ್ಕಪ್ಪಸವೇ. ಪಣಿ ದರ-ದ್ವ.ಫಣಿಧರ, ಈಶ್ವರ.

೩೦೬. ಮಾದೇವಿ-ಸಾರ್ವತಿ. ಕೈಮೊಗ-ಹಸ್ತತಲ. ಕಾವನಂಬು ಗಲ್ಲಾವೈದುಂ-“ ಅರವಿಂದ ಮಶೋಕಂ ಚ ಚೂತಂ ಚ ನವಮಲ್ಲಿಕಾ | ನೀಲೋತ್ಪಲಂಚ ಪಂಚೈತೇ ಪಂಚಬಾಣಸ್ಯ ಸಾಯಕಾಃ ||” ಅಮರ. ಬಿಡೆ-ಅವ್ಯಯ ; ಅತಿಶಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಡೆ, ಸಲೆ, ತವೆ, ಮಿಗೆ, ಇವು ಗಳಂತೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

೩೦೭. ಒಟ್ಟಜೆಗೆಟ್ಟು-ಗೌರವವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಶಕ್ತಿಗುಂದಿ ; “ ಒಟ್ಟಜೆ, ಅತಿಶಯಂ ” ಶಬ್ದಸಾರ ; “ಒಟ್ಟಜೆ-ಸಂದಣಿ” ಶಬ್ದಮಂಜರಿ, ಆಗ ಚದುರಿಹೋಗಿ. ನೆಲನನೊಡಂಬಟ್ಟರೆ-ಮೂರ್ಛಿತ ರಾಗಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬೀಳಲು.

೩೦೮ ಅಗುರ್ಬು-ಅತಿಶಯ. ಸಾಪದಕ್ಕರ-ಶಾಪಾಕ್ಷರ. ಕೆತ್ತು ವ-ನಡುಗುವ. ಕನಲೈ-ಕೋಪ. ಕೂರದಂಟು-ಕಠಿನವಾದ ದಂಟು.

೩೦೯. ಕೊಂಬುಗೊಂಡು-ಗುಪ್ತಸ್ಥಲವನ್ನು ಸೇರಿ ; ಶ. ದ. ಪು. 403. ಮಲ್ಲಜಿ-“ ಬೆರಗಪ್ಪ ಭಾವಂ ” ಕ. ಶ. ೫೦. ಕೈಮುಷಿಯೇ-ಧಾ. ಕೈಮುಷಿ ವಿಸ್ಮಯೇ.

೩೧೦. ಪರಿಗಿಡೆ-ಹರಿಯದಂತೆ ; ಅಪುತುದು-ಒಣಗಿಹೋಯಿತು; ವಿರಹತಾಪಾಧಿಕ್ಯದಿಂದ ಸುರಿವ ಕಣ್ಣಿನೀರು ಕವೊಲದ ಮೇಲೆ ಹರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಆರಿಹೋಯಿತು. ಕಪಿಂಗಿ-ಕಪ್ಪಾಗಿ ; ಧಾ. ಕಪಿಂಗು-ಕಾಷ್ಠೀ. ದಳ್ಳುರಿ-ಹೆಚ್ಚಾದ ಉರಿ.

೩೧೧. ಕೊರಗಿ-ಒಣಗಿ. ಸೀಕರಿವೋದುದು-ಸೀದು ಕರಿಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು.

೩೧೨. ಪಸೆ-ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹಸೆ. ಪಚ್ಚ-ಆಭರಣ. ಜೋಗಿ ಣೆ-ದ್ವ.ಯೋಗಿನಿ. ಕೋಡ್ಕುಸಣ್ಣ = ಕೋಡುವ+ಕೆಸಣ್ಣ, ಶೀತಲವಾದ

ಕರ್ದಮ. ಪಚ್ಚಿಲೆ= ಪಚ್ಚನೆ+ಎಲೆ, ಹಸಿಯೆಲೆ; “ ಪಚ್ಚನೆ ” ಎಂಬುದು ವ್ಯಂಜನಾದಿಋದ ಪದದೊಡನೆ ಸಮಾಸವಾದರೆ “ ಪಂ ” ಎಂದೂ, ಸ್ವರಾದಿಯಾದ ಪದದೊಡನೆ ಸಮಾಸವಾದರೆ “ ಪಚ್ಚ ” ಎಂದೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಉ. “ ಪಂದೊವಲ್ ” “ ಪಂದಳಿರ್ ” “ ಪಚ್ಚಡಕೆ ”, ಇತ್ಯಾದಿ. ನೀರ್ವೇಣ್-ಜಲಮಾನುಷಿ.

೩೧೬. ಕುಳಿರ್ವ-ಶೀತಲವಾದ; ದಿಂಟಿ-ದಿಣ್ಣೆ. ಸಮೆದಿರ್ಪ ಬೆಟ್ಟು-ಕೃತಕಾಚಲ. ಮಂಡವ-ಧ್ವ-ಮಂಟಪ.

೩೧೭. ಪಟಿವ-ಹಾಸ್ಯಮಾಡುವ; ಧಾ. ಪಟಿ, ನಿಂದಾಯಾಂ.

೩೧೮. ಪುರುಳಿ-ಗಿಳಿ. ಈವೇಂ-“ ಎನ್ ” ಎಂಬ ಉತ್ತಮ ಪುರುಷದ ಏಕವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ “ ಎನ್ ” ಎಂಬ ರೂಪಾಂತರವುಂಟು. ಶ. ಶಾ|| 442

೩೧೯. ಅರಸಾದೆ, ಕೇಳ್ವೈ-ಮಧ್ಯಮಪುರುಷದಲ್ಲಿ ಅಯ್, ಐ. ಎ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಬರುವುದುಂಟು.

೩೨೦. ಕೈವಂದ-ಫಲಿತವಾದ; ಪ್ರ. “ ಬಂದ ಮಾವು ”; ಇಲ್ಲಿ “ ಕೈ ” ಎಂಬುದು ವಿಶೇಷಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಪ್ರ. ಕೈಮಿಗೆ, ಕೈಮುಳು, ಇತ್ಯಾದಿ. ಕಸವರ-ಚಿನ್ನ. ನೀಱುಯ....ತಳಿ ತಂತೆಯುಂ-ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾದಾಘಾತದಿಂದ ಅಶೋಕವೃಕ್ಷವು ಪುಷ್ಪಿಸುವುದೆಂದು ವರ್ಣಿಸುವುದು ಕವಿಸಮಯ. ದೂರಿಸು-“ ಚಿಂತಿಪುದು ” ಶಬ್ದಸಾರ.

೩೨೧. ನಾಚಿಕೆಗೆಟ್ಟು ಓಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಹಿಂದಟ್ಟಿದ, ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಮಾಡುವ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಜಯಿಸಿದ, ಈಶ್ವರನನ್ನು ಗೆಲ್ಲ ಎಮ್ಮೊಡಯನು. ಅದಟಂ-ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿ.

೩೨೨. ಅಡಪದ-ತಾಂಬೂಲಕರಂಡಕವನ್ನು ಹಿಡಿದ. ಡವಕೆ-ಕಾಳಂಜಿ. ಕಜ್ಜಳ-ಧ್ವ-ಕಜ್ಜಲ, ಕಣ್ಣು ಕವು.

೩೨೩. ಮೊಗ್ಗಿಯ-ಮೊಗ್ಗುಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ. ಅತ್ತಿ-ಆಶೆ. ಪರಿವಡೆದಿರೆ-ಒಪ್ಪಿರಲು, ಅಮರಿ ಇರಲು.

೩೨೪. ಎಡೆನೆಱುಯದು-ಸ್ಥಳ ಸಾಲದೆ ಹೋಯಿತು.

೩೨೮. ಕೊಡಕೆವರಂ-ಕಿವಿಯವರೆಗೂ.

೩೨೯. ನೀಡನ-ದಯಿತನ, ಇಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನ. ಬರೆ-ಅಧಿಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವ್ಯಯ.

೩೩೦. ಜಗುಬ್ಬ-ಜಾರಿಹೋಗಿ ; ಉಡೆ-ಉಡುವ ಬಟ್ಟೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಅವಯವಗಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಾರಾಂತರದಿಂದ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ ; ಅದು ಹೇಗೆ ? ಯೋಚಿಸಿರಿ.

೩೩೧. ಅಡಿದುವು ಎಂಬ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಪೊಸವಿಾಂಬೊಣರ್ಗಳ ಕರ್ತೃ. ಪೊಣರ್ = ಎರಡು ; “ ಅಮಳ್, ಜುಗುಮ, ಪೊಣರ್, ಎರಡು ” ಕರ್ಣಾಟಕನಿಘಂಟು ೨. ಪೊಸವಿಾಂಬೊಣರ್-ಎಕೆ ? ಚೆಲ್ವನೆ = ಚೆಲ್ವಿಂ+ಎ, ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದಲೇ, ಇದೊಂದು ಪಾಠ.

೩೩೨. ಸವನಿಸೆ-ಸವನಿಸುವ ಹಾಗೆ, ಹಮ್ಮದಂ-ಮೂರ್ಛೆ. ನವಿರ್-ಕೂದಲು. ತೆಳ್ಳದಂ-ಮನ್ಮಥದ್ರವ. ತವಕಿಸ-ಆತುರಪಡುವ. ಸುಸಿಲ್ = “ ಸಂಭೋಗ ” ಚತು. ಸುಸಿಲನೊಪ್ಪಿಸೆ-ಎಂದರೇನು ?

೩೩೫. ನಾಣ್-ಲಜ್ಜೆ. ೩೩೬. ಒತ್ತೆಯನಿತ್ತನಂ-ಒತ್ತೆ-ಪಣ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಹಣ.

೩೩೭. ಐಸರಂ-ಐದು ಎಳೆಯ ಹಾರ.

೩೩೯. ದೊರೆನೆತ್ತೊಪ್ಪುವ-ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸದೃಶವಾದ.

೩೪೦. ಚೊಕ್ಕು+ಅಳವಸ್ಪ-ಮನೋಹರವಾದ ; “ ಚೊಕ್ಕಂ, ಮನೋಹರಂ ” ಶಬ್ದ ಸಾರ.

೩೪೨. ನಿಗಳ-ಕಾಲ ತಂಡೆ. ೩೪೩. ಓರಗೆ-ಸದೃಶ.

೩೪೪. ಒಡಲ-ಒಡಲು, ಪ್ರಥಮಾರ್ಥೇಷಷ್ಟಿ. ಪಳಕುವೆಸದ-ಸ್ಫಟಿಕಶಿಲೆಯ, ಬಿಸ-ಕೆಲಸವುಳ್ಳ ಎಂದರೆ ಸ್ಫಟಿಕಮಯವಾದ.

೩೪೬. ಪೊಸತಾಗಿರೆ-ವಿಜಾತೀಯವಾದ ಕಾವ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ.

೩೪೭. ಒಲವು+ಎರ್ದೆಯಂ. ಅತ್ತಳ-ತಮಿಳಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯ (?)

೩೪೮. ದೋಸ-ದ್ವ. ದೋಷ. ಬಾಸಣ-ದ್ವ. ಭಾಷಣ. ನಾಯ್ಕ ಕೊಳ್-ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ.

೩೪೯. ಪದಪು--“ ಪದಪೆಂದನೆ ಸಂರಂಭಂ.” ಚತುರಾಸ್ಯ. ಅಡಿದ ಮಾತೆಲ್ಲರ ಬಾಡ್ಕೆಯಪ್ಪ-ಸಕಲರಿಗೂ ಹಿತಕರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅಡುತ್ತಿರುವ. ತನ್ನಅವಟ್ಟಿಗರ್-ತನ್ನ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವವರು. ಈವ, ಅಪ್ಪ, ಕಾಣ್ಬ, ತೋಟುವ-ಇವು ಅರುಹಂತನಿಗೆ ವಿಶೇಷಣಗಳು.

೩೫೦. ಗದ್ಯ. ಪಸುಳಿವಿಸಿಲ್--ಎಳಬಿಸಿಲು. ಮಸಕ--ನೇಗ. ಎಸಳಿಸುಪ-ದಳವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿರುವ, ವಿಕಸಿಸುತ್ತಿರುವ. ಅಸದಳಂ-ಅಸದೃಶವಾಗಿ. ಬಿಜ್ಜೆ ವಳ-ದ್ವ.ವಿದ್ಯಾಬಲ, ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ.

—ವೃತ್ತಗಳು.—

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವರ್ಣವೃತ್ತಗಳು—(1) ಶಾರ್ದೂಲ ವಿಕ್ರೀಡಿತಂ, (2) ಉತ್ಪಲಮಾಲೆ, (3) ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತಂ, (4) ಚಂಪಕಮಾಲೆ, (5) ಸ್ರಗ್ಧರೆ, (6) ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ, (7) ಮಾಲಿನಿ; ಮಾತ್ರಾವೃತ್ತಗಳು—(8) ಉತ್ಸಾಹವೃತ್ತ, (9) ಉತ್ಸಾಹರಗಳೆ, (10) ಕಂದ.

ಇವಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಣ—

ಉದಾಹರಣೆ.

(1) ಕೈ ಮ-ಸ-ಜ-ಸ-ತ-ತ-ಗಂ ಯತಿ ೧೨ನೆಯ ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ. (ಪದ್ಯ. ೫)	
(2) ಭ-ರ-ನ-ಭ-ಭ-ರ-ಲ-ಗಂ ೧೧ ,, (ಪ. ೧)	
(3) ಸ-ಭ-ರ-ನ-ಮ-ಯ-ಲ-ಗಂ ೧೩ ,, (ಪ. ೧೯)	
(4) ನ-ಜ-ಭ-ಜ-ಜ-ಜ-ರ ೧೩ ,, (ಪ. ೩)	
(5) ಮ-ರ-ಭ-ನ-ಯ-ಯ-ಯ ೭, ೧೪, ೨೧ ,, (ಪ. ೮೮)	
(6) ಸ-ತ-ತ-ನ-ಸ-ರ-ರ-ಗಂ ೧೫ ,, (ಪ. ೧೧೬)	

ಈ ೬ ವೃತ್ತಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬರುವುವು ; ಇವನ್ನು ಗುರುತು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನಾಗವರ್ಮ ಭಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—

“ ಗುರುವೊಂದಾದಿಯೊಳುತ್ತಲಂ ; ಗುರು ಮೊದಲ್ ಮೂಜಾಗೆ

[ಶಾರ್ದೂಲಮಾ |

ಗುರು ನಾಲ್ಕಾಗಿರಲಂತು ಸ್ರಗ್ಧರೆ ; ಲಘುದ್ವಂದ್ವಂ ಗುರುದ್ವಂದ್ವಮಾ ||

ಗಿರೆ ಮತ್ತೇಭ; ಲಘುದ್ವಯತ್ರಿಗುರುವಿಂದಕ್ಕುಂ ಮಹಾಸ್ತಗ್ಧರಂ ; ||
ಹರಿಣಾಕ್ಷೀ, ಲಘುನಾಲ್ಕುಚಂಪಕಮಿವಾಹು ಖ್ಯಾತಕರ್ಣಾಟಕಂ || ”

ಎಂದು, ಸುಲಭೋಪಾಯಗಳು ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

(7) ನ-ನ-ಮ-ಯ-ಯ|| ಯತಿ ೮ ರಲ್ಲಿ, (ಪ. ೨೩೫)

(8) ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಗಳುಳ್ಳ ೭ ಗಣಗಳೂ ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರುವೂ ಪ್ರತಿಸಾದದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಇದರ ಗಣಗಳು ಸರ್ವಲಘು ವಾಗಿಯೂ ಅಥವಾ ಗುರು ಲಘುವಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕೇ ಹೊರತು ಲಘುಗುರುಗಳಾಗಿರಕೂಡದು. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ವೃತ್ತವು ಲಯಗ್ರಾಹಿಯಾಗಿ ರಬೇಕು. (ಪ. ೨೧೫) ಇದು ಉತ್ಸಾಹವೃತ್ತದ ಲಕ್ಷಣ.

(9) ಗಣ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದೆ ತಾಳದ ಗಣನೆಗೊಡಂಬಟ್ಟು ಪ್ರತಿಸಾದದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತ್ರೆಗಳು ಸಮವಾಗಿರಲು, ರಗಳೆ; ಅದ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಸಾದದಲ್ಲಿಯೂ ೨೪ ಮಾತ್ರೆಯುಳ್ಳದ್ದು ಉತ್ಸಾಹರಗಳೆ. (ಪ. ೩೪೪)

(10) “ ಅಸವಾಂಘ್ರಿಗೆ ಮೂರುಗಣಂ ಮಸಾಂತ ಜನಮಧ್ಯದಿಂ ಸಮಕ್ಕಯ್ದು ಗಣಂ|| ಬೆಸನೆಡೆಗಜಣನಿಯಮದಿನೆಸೆವುದು ಕಂದಂ ಚತುಃ ಕಲದ್ವ್ಯಷ್ಟಗಣಂ || ” ಇದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ—

ಮೊದಲನೆಯ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಗಣ ಗಳಿರಬೇಕು ; ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ, ಮಗಣ ಅಥವಾ ಸಗಣವೇ ಕೊನೆಯಾಗಿಯೂ, ಜಗಣ ಅಥವಾ ನಗಣವೇ ಮಧ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಐದು ಗಣಗಳಿರಬೇಕು ; ಆ ಗಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ ಮಗಣವು ಜಗಣವಾಗಿರಕೂಡದು ; ಒಟ್ಟು ಕಂದದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆ ಗಳುಳ್ಳ ಎರಡು ಎಂಟು ಗಣಗಳಿರಬೇಕು.

